ראש שמחתי

חתונה בעיר מונקאטש — תרצ״ג

4

ראש שמחתי

הקונטרס אפשר להשיג אצלי
ובכן אבקש מכל מי שנמצא אתו
מכתבי עתים או תמונות וכדומה יתקשר אלי
ואהיה לו אסיר תודה
מאיר יוסף פרענקל
M.Y. Frankel
P. O. Box 480234
L. A. California 90048
וגם אצל הוצאת א.מ.ת.
1270 52nd St.
Brooklyn N.Y. 11219 U.S.A.
(718)438-9332

Art & Design by
שמחה בונם פאדריגאל
(718) 435-4866

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2023

דפוס רעגיסטער
REGISTER LITHOGRAPHERS
(212)-206-0690

בס״ד

נעלה
את ירושלים
על ראש שמחתינו

בשיר וקול תודה נברך לאלוקינו ובתוך רבים נהללנו, שהחיינו וקימנו לזמן הזה, שמחת כ״ק רבינו שליט״א בהגיע עת דודים משוש חתן, יום כלולת בנו הבחור החתן החו״ב הרב ירוחם פישל שליט״א למזל טוב ובשעטו״מ. בעידן חדוותא זו מביאים אנו לפני אנ״ש חסידים ידידים ואנשי מעשה שבאו מרחוק ומקרוב להשתתף בשמחתינו ולהתעלס אתנו באהבים, ליקוט נאה ומפואר אוסף כתבי קורא הדורות שהעלו על הכתב השתלשלות וסדר הנישואין מרבותינו הקדושים שרפי מעלה אשר בצלם נחי ומימיהם אנו שותים.

בקובץ זה הלכנו בתור מאסף לכל המחתנות לקבץ בכרך אחד חלק מספר בית שלמה, אודות קשר האירוסין ונישואין מרבותינו הקדושים כבוד קדושת מרן מהר״ש זי״ע ובנו כבוד קדושת מרן הדרכי תשובה זי״ע, ועל צבאם הדפסנו חלק מספר תולדות רבינו אודות האירוסין ונישואי בתו היחידה של כבוד קדושת מרן המנחת אלעזר זי״ע, שכידוע היתה חתונה מפוארה אשר לא נראתה שמחה כזו בכל סביבותי׳. בחתונה שהיתה בעיר מונקאטש השתתפו בה יותר מעשרת אלפים חסידים וידידים ואנשים חשובים ובתוכם יותר ממאה רבנים ואדמורי״ם מפורסמים שבאו להשתתף בשמחת רבינו זי״ע. גם בין העמים נתפרסמה החתונה, והעתונות מכל קצוי תבל כתבו מאמרי כבוד עם תמונות שצילמו משך ימי המשתה.

אחר יגיעה רבה הגיע לידינו אוסף תמונות שמעולם לא ראו אור הדפוס, גם פקסמיליא מהעתון שיצא לאור בעיר מונקאטש, שבה נכתב באריכות סדר ההכנות להחתונה ושבעת ימי המשתה, שנעשו הכל ברוב פאר והדר, בסדר נכון לשביעת רצון כל המשתתפים, וכולם נקבצו יחד בכרך אחד ובודאי יהנו מהם אנשי שלומינו ובפרט אותם שזכו להשתתף אישית בהחתונה ויעלה להם לזכרון תמיד.

בזוה״ק איתא (פנחס ר״ט:) ״קב״ה ושכינתי׳ ואביו ואמו דאע״ג דמיתי׳ קב״ה אעקר לון מגן עדן ואייתי לון עימי׳ להאי חדוה לנטלא חלקא דחדוה עם הקב״ה ושכינתי׳״, ובודאי רבותינו הקדושים זי״ע משתתפים עמנו פה בשמחתינו, ויה״ר שזכותם הקדוש יעמוד לנו להיוושע בכל מיני ישועה בבני חיי ומזוני רויחי וסייעתא דשמיא, ויקויים ברכת רבינו המנח״א זי״ע בצוואתו הטהורה ״שלא יבוש המעיין ולא יקצוץ האילן ויעשה פירות לטובה״ עדי נזכה לביאת בן דוד ורבינו בראשנו במהרה דידן ברוב רחמיו וחסדיו.

סיון ה׳תשנ״ב

מאיר יוסף פרענקל

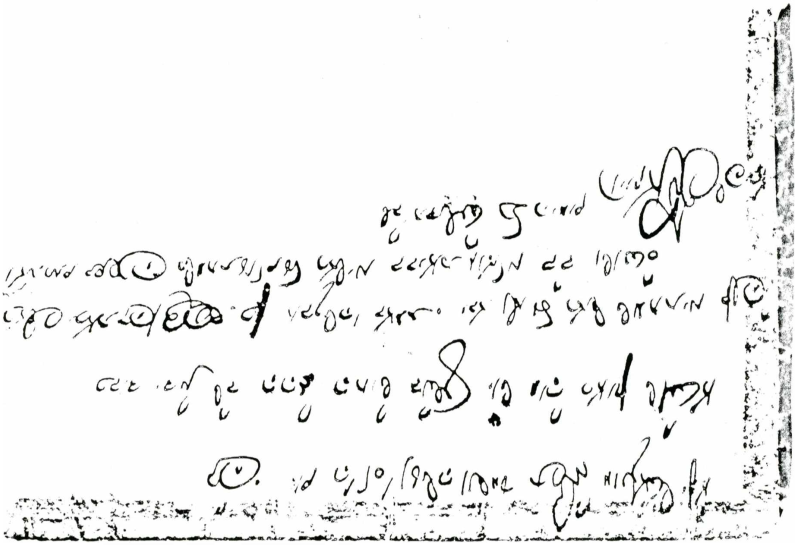

LASAR SPIRA
BEZ. OBERRABBINER
MUKAČEVO
Telefon Nr 144.

Tiskopis.

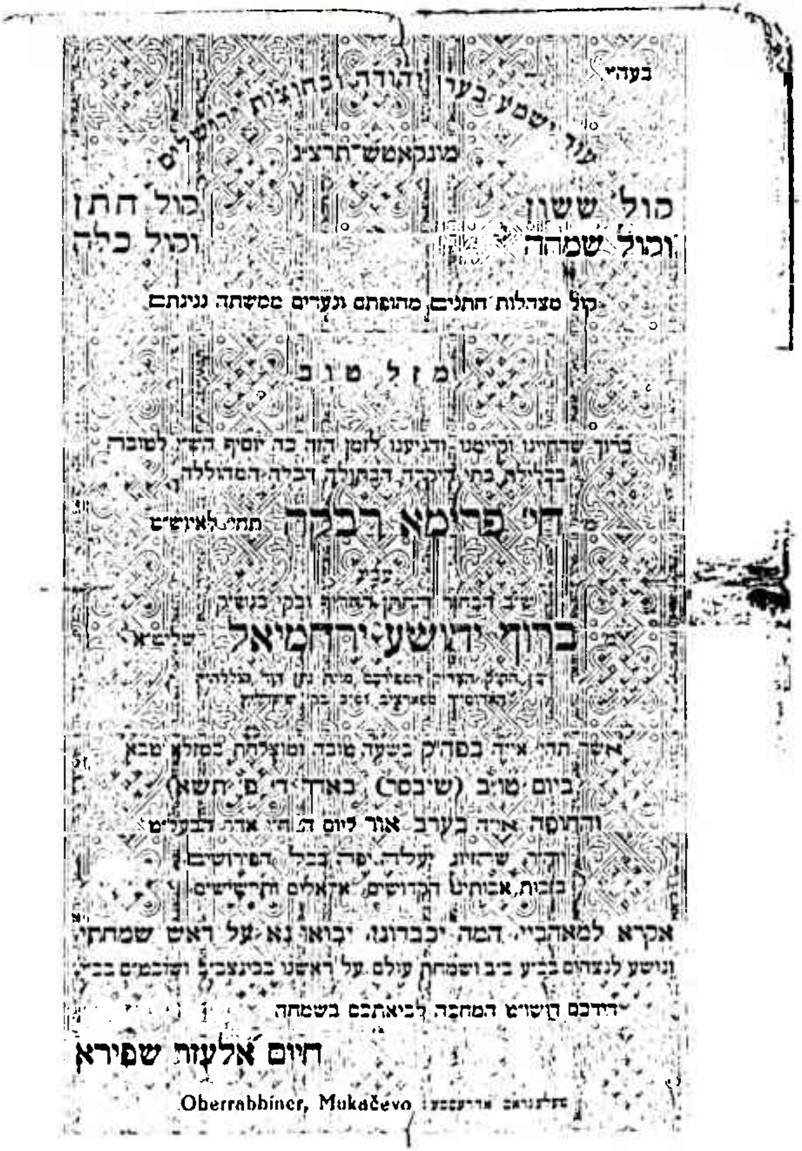

בעזה״י

קול ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים

מונקאטש תרצ״ג

קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה

קול מצהלות חתנים מחופתם ונערים ממשתה נגינתם

מזל טוב

ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה כה יוסיף השי״ת לטובה
בכלילת בתי היקרה הבתולה הכלה המהוללה

חי׳ פרימא רבקה תחי׳ לאוי״ש

עב״ג

ש״ב הבחור החתן המופלג ובקי בנש״ק

ברוך יהושע ירחמיאל שליט״א

בן הרה״ק הצדיק המפורסם מו״ה נתן דוד זללה״ה
[illegible]

אשר תהי׳ אי״ה בפה״ק בשעה טובה ומוצלחת במזלא טבא
ביום ט״ב (שיבסר) באדר פ׳ תשא
והחופה אי״ה בערב אור ליום ה׳ חי׳ אדר הבעל״ט
והיה שיהיו עולה יפה בכל הפרטים
בזכות אבותינו הקדושים אראלים תרשישים

אקרא למאהבי המה יכבדוני יבואו נא על ראש שמחתי
ונושע לנצחים בב״א ב״ב ושמחת עולם על ראשנו [illegible]

ידידכם הדו״ש המחכה לביאתכם בשמחה

חיים אלעזר שפירא

Oberrabbiner, Mukačevo [illegible]

צילום מההזמנה ששלח רבינו זי״ע

בת רבינו הגיעה לפרקה

קנב. עוד כאשר בתו היחידה תחי׳ היתה ילדה קטנה כבת תשע שנים הי׳ מהרהר רבינו לילך אחרי בן זוגה ונסע לאיזהו מקומן למצא כלבבו בן תומת ישרים. אשר ברוחו פי׳ שנים. תורה ויראת שמ״ב. ויאמר כי לנער בן עשר שנים בערך כבר יוכלו להכיר סימני טהרה מעתידתו אם היא כלי מחזיק ברכה. יגע ומצא בקצה האר״ץ בפילין עיר שיערליין דבר נאה ומתקבל כי יש בן לאותו צדיק הרה״ק מ׳ נתן דוד האדמו״ר מפארצייוא בנו של הרה״ק מרן יצחק יעקב מביאלא זי״ע בהה״ק מרן נתן דוד משידלאיוצי זי״ע בהה״ק מרן הרבי ר׳ ירחמיאל מפרשיסחא זי״ע בן איש אלקי נורא היהודי הקדוש משם זי״ע. ורבינו תהה על קנקנו ופתח לו גמרא ותוס׳ ואמר לו דבר מחידור ועמוק על ענין הלז וצוה להנער לחזור לו התירוץ והוא חזר ואמר, גם כתב מיד על הגייר כל החידוש אז אמר רבינו דין הניין לי בני אתה אני היום ילדתיך כי מצא את שאהבה נפשו ובא לביתו שבע רצון.

קשר החיתון

קנג. והי׳ ביום כ׳ סיון שנת פורית הינבל זמן התקשרות התנאים. יחד ב׳ הצדדים נתוועדו ותסק עד רישא בגאליציען ורבינו נסע בלוית בע״ב חשובים מפה עם בתו הנערה ואמה גם אמו של רבינו הצדיקת ע״ה והיא לגודל רגש השמחה לבשה פאר הבוש על ראשה הצעיף (שטערן טיכעל) משובץ באבנים טובות ומרגליות אשר מעת הוסר המצנפת הסתלקות בעלה הק׳ הרה״ק ש זצל״ה לא שתה עדיה עלי׳ עד עתה. ולעומתם באו מצד החתן המחותן הק׳ הנ״ל ובנו הנער הוא החתן כליל תפארת מ׳ ברוך יהושע ירחמיאל שליט״א וגם זקינתו של החתן היא הצדיקת מרת חנה ע״ה אשת הה״ק מ׳ משה יהודא ליב שפירא זצ״ל מסטריזוב. וגם זקינה של הכלה הוא הה״ק מ׳ יעקב משה זצל״ה מקאמארנא בא לשמחתם והוא קרא את התנאים בלכת אש. ואשרי עין ראתה שלשה המחותנים הקדושים הללו יום שצדיקים יושבים ועטרת השטריימלין בראשיהם. ונהנין מזיו השכינה בשמחת צאצאיהם. ושיחות קדושות ביניהם. וכן ישבו במסיבה זו עוד צדיקים וחסידים ומברכין זל״ז ברכת מז״ט ושמחת עולם על ראשם.

השתטחות על קברי צדיקים

קנד. הי׳ לרבינו רגש נפלא וכוונה עמוקה לבקר ציוני משכני הצדיקים קדושי עליונים רבותינו שבגולה זי״ע ואיזה פעמים בימי מלכיתו אחז צדיק דרכו לגאליציען ופוילען להשתטח על קברות שרפי קודש והי׳ לו בזה ענינים ויחודים גדולים לשפוך שיח לבבו ונפשו הטהורה בתפלה ותחנונים לפעול ישועות ישראל על הכלל ועל הפרט והעיקר שמכחם ישחדו בערו להצליח עם מגמתו לתכלית האמיתי ישראל נושע בה׳ תשועת עולמים בביאת בן דוד ב״ב והי׳ במשך השנים הללו על ציוני הקדושים. בליזענסק, לובלין, קאזניטץ, סאסוב, דינוב, רימאנוב, פשעווארסק, לאנצהוט, שידלאווצי, צאנז, שינאווא, איהעל, קאליף, קאמארנא, ובפראג (על ציון בעל הקנה הקדוש ומהר״ל וכו׳ זי״ע) ועיר קדושים אשר בארץ המה. מלבד בארץ הקדושה על ציון המצוינת קודש הקדשים של רחל אמנו, ובמירון בל״ג בעומר, ובצפת, ובטבריא, ובירושלים עיה״ק, כמבואר דבר בעתו בס׳ מסעות ירושלים הכל על מקומו משם תררשנה.

הכנות לשמחת נישואין

קעב. **בשנת** תרצ"ג ליום טו"ב אדר הוגבלה זמן שמחתינו בהגיע תור כלילת בתו היחידה של רבינו. והיו ההכנות רבות במשך ימות החורף. וכל נכבדי העיר שי"ם ואפרתים בפרט החסידים ואנ"ש עשו הכנות גדולות ועצומות כי עיר מונקאטש לא זכתה עוד לחוגג חג כלילה מבית שפירא גם לא בזמנו של מרן בעל של שלמה זי"ע שלא הי' לו בת ולא לבנו מרן בעל דרכי תשובה זי"ע (וכלילת רבינו הלא לא היתה בעירנו רק במקום צד הכלה כמובן) ועתה שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן היה אז ירנני כל יועצי העיר והרגיש כל א' כי קרוב יום שמחה כאלו תהיה בביתו ממש ויאמרו הנה זה היום שקוינו מצאנו ראינו שמחת עולם על ראשינו ואדוננו. והתקבצי זה לקבל זה ליקח חבל בהבנה דרבה.

סעודת עניים

קעג. **ותהי** ראשית ביכורי רבינו להביא מנחה לה' ויום א' לפני החתונה הגביל לעשות סעודה גדולה לעניי העיר. ולא אלמן ישראל נקבצו ובאו לזמן הזה כמה מאות עניים שהיכן להם שלחנות לסעוד בביהמ"ד של רבינו. ובתר עניא אזלא עניותא נשים מברכות לעצמן שהי' מוכן בית מיוחד לסעדם. ורבינו לבש בלבוש מלכות (והשטריימל על ראשו) הי' מהמשמשים בעת הסעודה הגדולה הלזו של אביונים כל דכפין ייתי וייכול בשר ודגים וכל מטעמים ויין רב כיד המלך. ואחר הסעודה חילק צדקה פזר נתן לאביונים הללו לכל או"א נדבות הגונות (וכן מהברח הקודש הוא הרבנית תי' חילקה להנשים לאכ"ל ומעות נדבות) וכמה נהג בהם טובת עין מידו הרחבה והמלאה. אשרי עין ראתה כל אלה.

נעלה את ירושלים על ראש שמחתינו

ורבינו העלה את ירושלים על ראש שמחתו ושלח לבני הכולל שתחת דגלו באה"ק וליחידי סגולה ת"ח וצדיקים מנות ונדבות הגונות ושילכו ביום החתונה למקומות הקדושים להתפלל על הצלחת הזוג שיעלה יפה ובכ"ע לטובה וכן קיימו ועשו בביהמ"ד כולל תפארת צבי בעיה"ק ירושלם ת"ו סעודה בלילה ההיא משתה ושמחה לכבוד שמחת רבינו נשיא הארץ וירושלים תובב"א.

קבלת פנים

קעד. **והיה** ביום המחרת הוא יום ש"ב בארר נקהלו היהודים מרחוק ומקרוב ידידים וחסידים נגידים ונכבדים ובראשם רבנים גאונים דיינים ואדמורי"ם ובנש"ק כינוס לצדיקים נאה להם ונאה לעולם לשמוח בשמחת מלך ישראל והעיר מונקאטש צהלה ושמחה. ובו ביום בבוקר הגיע החתן והמחותנים ומי שלא ראה קבלת פני חתן הלזה לא ראה שמחה מעולם אנשים ונשים וטף וגם להבדיל מהעמים מלאים בכל הרחובות. גם רכבי רוכבי סוסים לקראת החתן. ורבינו עם קרוביו מחותנים מכובדים עמדו בראש העם ובעלי תופים ומחולות נבל וכנור מזמרים ומשוררים. ממש היתה סבין בקרית חוצות עד שגם שוטרי הממשלה לא יכלו לעצור בעד העם הדוחפים ולעשות משטר וסדר בתל תלפיות שכל עינים מצפים לראות, המחזה נהדרה הלזו, לא תמוש מזכרוננו לעולם ועד.

ברכת רבינו זי"ע להכלה

קעד. מה יפה ומה נעים אהבה בתענוגים היתה ראש השמחה בבית רבינו ורק מנויים יחידי סגולה זכו לראות תמונת קודש הלזה. בטרם הוליכו הכלה לישב על כסאה קודם החופה בין הנשים ובתולות. והיא נכנסה לבית אביה הקדוש ומתוך בכי' של שמחה בירך אותה בברכה שלימה. ואח"כ הרב דומה למלאך ה' צבאות לבושי' תלג חיוור ישב עם בתי הכלה בראש השלחן יחדיו ולאורך השלחן מצד א' ישבו מחותנים ורבנים אנשי צורה ומצד הב' אמה של הכלה והמחו' וקרובי' נשים שאננות מחותנות מצויינות בלבושיהן לכבוד השמחה, ובעלי המזמיטים בכלי הזמר וכנורות משוררין. והבדחן דורש מעניינא דיומא להזכיר זכות אבות שבחברון הקדושים אשר בארץ המה זי"ע מצד החתן ומצד הכלה שהם כולם יביאו מנ"ע העליון לשיש בשמחת צאצאיהם. ורבינו יושב בדביקות עצים שומע ועונה אמן לכל הברכות וחרוזות של דמעות נישרים מבין ריסי עיניו הבדולחים בפרט בהזכרות שם האבות שרפי קודש על כן המו מעיו ושיחי' גם להם לרצון לכבוד ולתפארת. וכל העומדים מסביב פלגי מים ירדו עיניהם הוד והדר לפניהם עוז וחדוה ברגש עליון על כל. זאת בזכרי אשאג מנהמת לבי למ"ל רבינו הקדוש אבי אבי! אור פניך עלינו ארון נשא כבשעה יקרה הלזו שהשפיע עלינו להתענג בתענוגים רוחניים.

כלי זמר מזרע ישראל

קעו. בעלי הכנורות וכלי זמר הי' ברצונו של רבינו דייקא שיהי' מזרע ישראל ולא מעכו"ם ודיבר בקדשו להיות מזמיטי חתן וכלה על חתונה הוא ענין גדול ובאמצעית דמזמרים אשר בכנור נעים עם נבל שלהם מושכין את הלב צריכין לדתקשר בקשר עליון לעורר יחודא עילאה ית"ש וזהו אי אפשר באמצעות ערלים טמאים משא"כ אם מזרע היהודים דנה בעלי כלי זמר וגם כשהם קלים ריקים ופושעים ואעפ"י שחטא ישראל נמול הוא שנכנס לבריתו של א"א. אפשר להתדבק בנפש כל חי כנגן דמנגן והוי' רוח ה' על השומעים שירי ידידות והמשכילים יזהירו. עבתר"ה.

חופה במעמד רבבות מישראל

קעז. ובהגיע תור החופה באור ליום ח"י אדר וכל חצרות הקודש רחבת ידים מלא וגדוש מלאות איש עד גדר מזה וגדר מזה וגם הרחוב מלאה מכל הצדדים ואנ"ש עם הרבנים והמחותנים החסידים כולם הלכו בלבושי יו"ט השטריימלין בראשיהם ויו"ט הוא לישראל (ורבינו הלך בהשטריימיל בכל משך שבעת ימי המשתה ושמחה כמובן) ושוטרי הממשלה העמידו שלשלת ארוכה של ברזל מזה ומזה שתהי' שביל ומקום פנוי לעביר עם החתן והכלה והשישבינין עד החופה והם עמדו על המשמר. וממש צעדו עלי שור עלי חומות גנות ואילנות וחלונות שקופים ובמקהלות רבבות ישראל כולם ברגש נעימות עת רצין לא יתואר בחרט עלי גליון גודל ההתרוממות בשעה הלזו אשר מתנשאים לעומת השושבין הקדוש הוא רבינו מוליך את החתן תחת החופה והוא כיבד עם הסידור קידושין את שארו הקרוב אליו (שנתגדל ג"כ אתו עמו בבית זקינם אדמו"ר בעל שם שלמה) הרב הצדיק מוה"ר נחמי' שפירא שליט"א אבדק"ק סאסוב וסטריזוב בן דודו הה"ק רמ"ל משם זי"ע. וקורא הכתובה הי' הרב הגאון מוה"ר דוד דוב מייזליש שליט"א אבדק"ק אורעל בעדמ"ח שו"ת בנין דוד. ובעל מברך (שבע ברכות) ברכה ראשונה

הי'

הי׳ (גיסו של רבינו) הרה״צ מו״ה שלום סאפרין ז״ל מקאמארנא. וברכה אחריהא הרב הגאון מו״ה יוסף אלימלך כהנא שליט״א אבד״ק אינגוואר. ונקראו ג״כ לכיבודים תחת החופה הרב הצדיק מאיסטריק מו״ה ישראל שפירא שליט״א (בן בנו של הגאון הקדוש מבלאזשוב בעל צבי לצדיק זי״ע) וזקן הרבנים הגה״צ מו״ה מהר״ם מענדל טענענבוים שליט״א אבד״ק טארנא (בן הגה״ק בעל נהרי אפרסמון זצ״ל)

ומחמת שעמדו מרחוק לא מצאו מקום ואפשרות לבא ולהתקרב אל החופה.

לימוד השיעורים תיכף אחר החופה

קעה. אחר החופה הי׳ מיסב רבינו אצל החתן והכלה בטעימת מידי דמיון (כי הוא הי׳ מתענה ג״כ כל היום) ומיד אח״כ נכנס לחדרו ללמוד ולא ביטל שיעוריו גם בעת אפריון ושזמן קהלה לכל הוא והתורה נקראת אצלו ראשית.

סעודת החתונה

ולעת קרוב לחצות לילה בא לביהמ״ד לסעודת משתה ושמחה בחדוה ובנהירו ראנפין והיסב על השלחן וזה השלחן אשר לפני ה׳ שהיו מסיבין בסעודה זו ערך מאה רבנים ואדמורי״ם וגדולי התורה מלבד סתם ת״ח שהגיעו להוראה וראשי קציני ישראל נגידים חסידים ואנשי מעשה *) ורבינו כל מכבדיו יכבד הסביר פנים יפות לכל האורחים היקרים לכל אחד ואחד לפי ערך כבודו וחילק בעצמו יין רב כיד המלך וכדי שלא יהא השלחן ריקם מד״ת ראה בהגיה **) הני מילי מעליותא

מכתבי ברכה מכל קצוי תבל

*) ואת אשר אינני פה פא״פ שלחו ברכות לראש צדיק שנקבלו ובאו ממזרח וממערב מצפון ומים מכל הארצות המה מאות מכתבים וטעלעגראמען מגאוני התורה ורבי״ה המפורסמים שועים פחים וסגנים ושרי המדינות אשר שלחו לברך ית רבינו והח כז״ג לעת אפריונם יום שמחת לבם גם שרים גדולים מהעמים ממקומות הגבוהים אשר שלחו מכתבים ודילוג רב להשתתף בשמחתם. וממש כל יושבי תבל ושוכני ארץ רעשו בעת החתונה הגדולה הלזו אשר בבית המלך מאן מלכי רבנן.

ד״ת שאמר מרן זי״ע בסעודת החתונה

**) העתקת אמרי נועם מדברי תורה מהדורא שביעאה אות כ״ז, וז״ל: אדפיס מה שאמרתי בעת אמירת לחיים להמסובים בסעודת החתונה בתי תחי׳ לאויט״א עב״ג שיחי׳ לאויט״א במז״ט לענין מה שנהגו רבני אשכנז בעת סעודת החתונה לומר מאמרות ותורות כל הרבנים המסובים והמזומנים ולעומת זה אצל הצדיקים רבותינו ואבותינו לא ראינו כן אלא שמחו ושימחו בכל מיני רקודין ובדחנות ושמחות וזמירות שירות ותשבחות להשי״ת וכלי זמר מזמוטי חתן וכלה וסעודת משתה ושמחה בכל ז׳ ימי המשתה ונראה מקורן קדום ויסוד מדחז״ל בשבת (דף ס״ז ע״ב) מעשה ברע״ק שעשה משתה לבנו ועל כל כוס וכוס אמר חמרא וחיי לפום רבנן חיי וחמרי לפום רבנן ותלמידיהון ולכאורה לפי מנהג רבני אשכנז בחתונה [illegible] הי׳ לו לרע״ק (שהי׳ דורש

ריקודין של מצוה

מעליותא שנשמע מפי רבינו מה שהשיב להמסובין בעת אמירת לחיים ויונעם לך לך כדבש למתוק.

קעט. **עת** הזמיר הגיע סמוך לאשמורת הבוקר רקידין של מצוה והמחותן הקדוש אבי הכלה נקרא בראש שמחת עולם ועשה הכנה דרבה לזה ודמעת שמחה על לחייו ומה נהדר היה המחזה לראות את רבינו כיצד מרקד עם הכלה בתו היחידה ואחז בידיו *) ועיניו למרום בדביקות נפלא מחיל לצדיקים ואנפהא נהירין

דורש על קוץ וקוץ תלי תלים ודברים שלא נגלו לרע"ק כמבואר במדרש) לדרוש בד"ת ולכבד לכ"א מהמזמנים ומכובדים. אולם באמת לא עשה כן א) כי כ"ד אלף תלמידים הי' לו לרע"ק ומלבד חביריו הגדולים התנאים ותלמידיהם ואם הי' מכבד לכ"א וא' לומר תורה עכ"פ ה' רגעים אז הי' מגיע שיאריכו ימי המשתה ב' וג' שנים ויותר (בנכיון שעות השינה והפנאי והאכילה) ולא מצינו כן בש"ס כתובות ואהע"ז סי' ס"ב רק עד יב"ח שלאחר הנשואין (ועכשיו אין אומרים שהשמחה במעונו רק עד ז' ימי המשתה). ב) עוד טעם עפ"מ שכתבנו בד"ת (מכ"ק אות א') דע"י שאומרים ד"ת אז נראה שמחזיקים את החתן לע"ה ח"ו עד שצריכים עי"ז לומר ד"ת כדי שיהי' עי"ז סעודת מצוה עיי"ש. ג) עוד שלא מצינו שאמרו ד"ת דרע"ק לשיטתי' כדמצינו בכריתות (טו) דרע"ק שאל הלכה את ר' גמליאל ור' יהושע באיטליס של עמאום שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של ר' גמליאל שלמדנו מזה דרך הצדיקים כשמשיאים בנה"ק אז לא לבד שהחתן בעצמו מטריח א"ע רק גם חביריו כמו ר' יהושע הם גם לטפל לקנות בהמה וכיוצא וכו' וע"כ לא אמרו ד"ת כיון שלמד מזה שמשמחת חתן וכלה גדול יותר מד"ת רק שתו ושמחו ועל כוס וכוס אמרו חיי וחמרא. ד) אמרינן בכתובות (י"ז ע"א) מבטלין ת"ת להכנסת כלה הרי דהכנסת כלה ושמחתה גדול יותר מד"ת. ה) מצינו בזוה"ק (פ' בלק) ביניקא שראה להחכמים שבטלו זמן ק"ש והתפללו שהי' ע"י מזמוטי חתן וכלה משמע שזהו גדול יותר. ו) עוד י"ל בדרך צחות עפ"ד הש"ס בפ"ב דחגיגה (דף י"ד) שעסקו במעשה מרכבה שהיו מלה"ש מתקבצים כמזמוטי חתן וכלה משמע דמזמוטי חו"כ גדול מזה ואמרתי עוד טעם מהש"ס ברכות (דף ו') כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות וז"ש כל הנהנה (מד"ת שלו שאומר) מסעודת חתן ואינו משמחו (להחתן בזה כי אדרבא מראה בזה שאין החתן ת"ח א"כ לא יכבדוהו בזה ונראה שיצטרך לדברי תורתו בעת סעודתו כנ"ל). עכל"ה.

רקודין בלי מטפחת

*) משא"כ אצל שאר שמחות כשרקד לפני הכלה הי' רק לפני לא ע"י תפיסת מטפחת כלל וכמובא בדברי תורה מכ"ק אות ו' בשם מרן

נהירין בנהירו עילאה וכל העם סביב כלהון מתעטרין בנשמתין הדתין כדין שירותא מרקדין מטפחין מפזרין ומכרכרין לפני ה׳ בנבל וכנור והללוהו בתוף ומחול וכל הנשמה תהלל י״ק אשר זכו ליקח חבל בשמחה זו אז ירננו עצי יער

וליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר כן תהי׳ לנו כים ישועית.

הופעת אדמורי״ים בשבעת ימי המשתה

קפ. ובכל שבעת ימי המשתה עשו סעודות גדולות בתופים ובמחולות שירות ותשבחות להשי״ת ומדי יום ביומו הופיעו פנים חדשות אורחים גדולים וחשובים אדמורי״ם ורבנים גאונים וצדיקים בפרט על ש״ק שמחה כפולה לעילא ולעילא ורבינו כיבד את ראשי *) חשובי האורחים מהרבנים הצדיקים בכל עת מימי המשתה עם ברכת הזימון והשבע ברכות והוא בעצמו הי׳ מברך רק שבע ברכות האחרונים ביום השביעי של ימי המשתה ואז נגמרה הסעודה ביום דייקא לברך על המוגמר בכי טוב כשעדיין בתוך הז׳ ימים המבורכים. **)

בשנת

מרן הקדוש מהיכלאווא זי״ע ומביא שם בזה״ל: ועיין בתורת חיים במס׳ ע״ז דף י״ז וז״ל ונראה דאסור ללכת במחול עם הכלה בשבעת ימי המשתה אפי׳ אינו אוחז בידה אלא בהפסק מטפחת כדרך שנוהגים מקצת ת״ח אפ״ה לא שפיר עבדו וכו׳ ולא אמרו חכמים אלא כיצד מרקדים לפני הכלה ולא עם הכלה, עיי״ש דבריו בזה.

ביקור מרן זי״ע אצל האורחים החשובים

*) וכן נהג גמול עם חשובי המחותנים הצדיקים במשך ימי המשתה לבקר בהיכלם כבוד באכסניא דילהון ועשה להם יקר וגדולה על שבאו לכבודו להתעלס באהבים ליום שמחת לבו וכמים פא״פ. ובעת שהופיע כ״ק הנ״ל מהרש״א האלברשטאם שליט״א מראצפערט (בנו של רב רבנן הא״ק מרן בעל דברי חיים מצאנז זי״ע) הקדים רבינו לקראתו לקבל פניו עוד בטרם בא אל הבית וחצרות קדשו והתענג מאד הצדיקים יראו וישמחו וישרים יעלזו וחסידים ברנה יגילו לשיש אתו משוש ולישרים נאוה תהלה.

ולסיים בצחות אמרות טהורות מה ששמעתי מפי רבינו בעת החתונה כי כעת בהשידוך והחתונה אשר לפנינו במזה״ט התפייסו ועבדו הני רבנן שלמא אהדדי הלא המה זקיני הרה״ק מראפשיטץ זי״ע עם הרה״ק מו״ה שלמה ליב מלענטשנא זי״ע (כי אדמו״ר הרה״ג מו״ה ברוך שליט״א הוא נכד מלענטשנא) ע״י הסרסור הקדוש זקיני בעל בני יששכר זי״ע והמשכיל יבין.

הבטחת רבינו שלא יהא גשם או שלג

**) ומילתא דתמיהא מידכרי אינשי כי כל משך החדשים קודם החתונה היה העת מקולקל בשלג ובגשם וברוחות רעות ויש חוששין כי רוע העת יפריעו השמחה ורבינו ענה מובטח אני בבטחונו הגדול ית״ש כי בזמן שמחתינו לא יתערב ולא ישלוט שום צד רע ויהי׳ אי״ה מועדים לשמחה וזמנים לטובה וכאשר אמר לנו כן היה והיה האויר ממוזג כדרך שאמרו חז״ל על פסוק מוציא אסירים בכושרות לא חם ולא קר ואחר שבעת ימי המשתה חזרה העת על מעמדה ותקופתה הראשונה ותהי הדבר לאות.

מאמר עת דודים

[יד] בראשית השנה שנת ת״ר כאשר הי׳ בן ח׳ שנים התחילו לדבר עבורו נכבדות ענבי גפן בגפן עם בת הרב הצדיק הקדוש מרן מוה״ר יקותיאל שמעלקא זצ״ל (ז) שהיה דר אז בעיר קאלאמעא בן איש חי הגאון

מרן מהר״ש זי״ע עומד לנסיון בהיותו בן שמונה שנה, קודם שנתחתן

(ז) להה״ק מו״ה שמעלקא הי׳ לו מקודם צוקר פאבריק בק״ק טאלמאטש מכסף ירושת חותנו בשותפות עם הה״ק מו״ה אברהם יעקב מסאדיגירע זצ״ל ונשרפה הפאבריק ואח״כ הי׳ לו חנות גדול בעיר קאלאמייע שהנהיגו בנותיו והוא בעצמו ישב על התורה והעבודה וגם בעמוד גמילת חסדים הלך בעקבי אביו וצדקת פזרונו הי׳ עד להפליא בהכנסת אורחים ומכל זה לא השאיר לפרנסת ב״ב עד כי הוכרח לשמוע לעצת רבו הה״ק מרן מרוזין זי״ע אשר כתב מכתב לעיר שאסוב לקבלו במקום אביו למנהיג ישראל וקיבל הה״ק מהר״ש את המשרה על שכמו. ונדפס עתה בחידושי הרמ״ל השלם (דפוס וויען תרפ״א) בחלק המכתבים דף כ״א ע״ב מכתב עוז של הרה״ק הכהן הגדול מהרל״ה מרימאנוב זי״ע שכתב לשאסוב רב תודה ותשואות חן על אשר הנחלו את כסא קדשו של מרן האלקי הרבי רמ״ל זי״ע לבנו הקדוש הר״ר שמעלקא עיי״ש דבריו הבוערים כגחלי אש:

הה״ק הר׳ שמעלקא שימש הרבה קדושים וצדיקי דורו כמו הגה״ק בעל אוהב ישראל ממעזיבוז זי״ע והגה״ק מו״ה משה צבי מסאווראן זי״ע שהי׳ בסאווראן כ״פ בשקידה רבה. ואצל הקדוש מרוזין זי״ע הי׳ אדוק מאנשי סודו ובריתו. ונתגדל ולמד בבית הקדושים מרן בעל אורח לחיים זי״ע ומרן בעל אהבת שלום זי״ע וכנזכר להלן במאמר „בית צדיקים״ מזה: [ח] הה״ק

הגאון הקדוש איש אלקים נורא תהלות מרן הרבי ר' משה ליב מסאסוב זצללה"ה (ה) ובדי שיצאו הדברים מכח אל הפועל שלח כבוד המחותן הקדוש ת"ה מופלג אחד מעיר קאלאמעא לק"ק סטריזוב לנסות את החתן המדובר לתהות על קנקנו עד כמה כחו יפה וכאשר בעל המנסה הציב את עצמו

רמ"ל מסאסוב כרבו של האוהב ישראל

(ח) הה"ק ר' שמעלקא בהיותו עוד אברך לעיר ליזנס ונסע בפעם הראשון למעזיבוז להסתופף בצל האי סבא קדישא איש אלקי בעל אוהב ישראל ז"ע ובבואו לשם והגיד להגבאי כי הוא בנו של הרבי רמ"ל מסאסוב ז"ע והגבאי הלך אל הקודש פנימה והגיד כך למרן הקדוש והוא בשמעו זה להגבאי שיאמר להאברך בנו של הרבי רמ"ל להמתין מעט בחדר החיצון ויתן לו ספסל לישב שם ובתוך כך אמר להגבאי שילך לקרוא את בנו הוא הה"ק מו"ה יצחק מאיר ז"ע ולמשמש אחר צוה להביא כסא ולהניח סמוך לכסאו וגם שידליק נרות בההענגיל לייכטער וליתן לו להלביש את הבעקישע של ר"ח ואחרי כעשתה כל אלה צוה לקרוא את האברך (הק' מהר"ש) ונכנס לפני ולפנים והה"ק בעל א"י שם לקראתו בברכת שלום בסבר פנים יפות ואמר בוא ברוך ה' וצוה לו לישב על הכסא אשר הכין לו והוא נתבייש מאוד אבל הוכרח לעשות רצון קדשו. והתחיל מרן הקדוש לומר כי הוא מחויב לחלוק כבוד גדול לו לאשר הוא בנו של האלקי הרבי ר' משה ליב ז"ע שהוא הביאני לעבודת ה' האמיתית, ומעשה שהי' כך הי'! אנחנו היינו מלמדים רב בעיר קטנה קאלבסוב ולא ידענו כלום רק ללמוד תורה לשמה [ככה סיפר ודיבר הה"ק בעל אוהב ישראל בלשונו הטהור בלשון רבים על עצמו] ובזה היינו מתמידים מאוד ושלא לבטל כלל מלימודינו. ופ"א באמצע עסקינו בתורה ראינו והנה שני אנשים נצבים ובאים לביתינו וראינו כי אנשי צורה המה ואנחנו מגודל חשקתינו בתורה לא שאלנו אפי' מי המה רק אחרי נתינת שלום ומעט יי"ש במיני אפיי' מגדנים שכבדנו אותם חזרנו ללימודינו והם ישבו לפנינו ודיברו ביניהם וגם אחרי טעימתם לא הלכו להם רק נשארו יושבים אצלינו והשיחו ביניהם עד שביטלו וטירדו אותנו אבל אנחנו בראותינו כי בעלי צורה הם לא אמרנו להם דבר רק הכרחנו לצמצם המוח שלנו להלימוד כי הם דיברו בקול ומעט הרגשנו בדבריהם כי דברים גדולים מדברים אבל חשבנו הלא אין זה דרכינו ומה לנו לזה עד שהגיע זמן תפלת מנחה וערבית והלכנו להתפלל וגם הם הלכו אתנו לביהמ"ד ואחר התפלה באו ושאלו אותנו אם ניתן להם מקום ללון ובבוקר אור יסעו הלאה ואם כי לא הי' אצלינו מקום ברחבה אבל אמרנו כי לאנשים כמותם נפנה להם מקום בדוחק עכ"פ וכן הי' שבאו לביתינו וכבדנו אותם בשתיית טי"א ואנחנו ישבנו ללמוד והם ישבו שוב אתנו בחדר

בחדר שישבנו ודיברו ביניהם ג"כ עד שהלכו לישן במקום אשר הכינותי וגם אנחנו אח"כ הלכנו לישן וכאשר קמנו בחצות התגברו גם המה ותכל כדאתמול ישבו אצלינו והשיחו זה לזה ואנחנו למדנו עד שהגיע אור הבוקר וקיבלו ברכת פרידה ומתוך התמדנו ותפלנו בחורה לא שאלנו להם בכל משך הזמן גם בעת שהלכו להם לדעת מי ומי המה. ואח"כ כאשר הגיע זמן תפלת שחרית והלכנו מקודם לטייל קצת בהמעקה אשר לפני דירתינו ונפן כה וכה וברוב שרעפי בקרבי עלה בדעתינו אוי מה הי' לנו שלא שאלנו את האנשים מי הם ועל מה באו בצל קורתי ועלה במחשבותינו קצת לזכרון מה ששמענו גם באמצע לימודינו מתוך השיחים אשר דיברו ביניהם וראינו כי הם דברים העומדים ברומו של עולם וככה בכל יום ויום אח"כ עלה בזכרונינו בכל עת יותר ונרפנו כילולי דבריהם אשר שמענו עד שלבינו רחש מאוד וכצפיחית בדבש הי' לנו אמרותיהם ושיחתם הצריכין לימוד וראינו בחוש שדבריהם הועילו לנו בעת התפלה וכהנה והי' לנו הרבה געגועים ועג"מ גדול על אשר לא עשינו היכרות עם האנשים ועד כי פ"א [וכבר עברו ב' שבועות מזמן אשר היו האנשים אצלינו] ביום קודם התפלה והעברנו מעל ראשינו כובע הספאדיק והלכנו רק (בכובע הקטן שנקרא קאפיל) לטייל בהמעקה כנז' ורעיונינו משוטטות אנה ואנה ובתוך כך פתאום ראינו בחוץ כי עגלה עוברת והכרנו כי האנשים הנז' יושבים בה ומרוב השמחה וחרדת קודש שכחנו שאנו עומדים בלתי כובע הספאדיק על ראשינו וברחנו רק לחוץ ורדפנו אחרי האנשים ליתן להם שלום והמה השיבו לנו כבר בשפה רפה ובקרירות ואמרו כי נחפזה דרכם להתפלל בכפר פלוני הסמוך ושאלנו להם במה נוכל לקרב אותם ואמרו ליקח מיני אפיי' הנקרא בייגי"ל ואנחנו שכחנו את כל וברחנו רק ברחוב בעצמינו לקנות בייגי"ל וראינו כי ירט הדרך לנגדם ונסעו במרכבתם הלאה וצעקנו לביתינו ליתן לנו את הספאדי"ק עם הטוי"ת ועינינו משוטטות למרחוק אי' הם נוסעים ואח"כ רדפנו אחריהם וצעקנו להעמיד מרכבתם והם לא אבו לעמוד רק נסעו הלאה ואנחנו רדפנו בכל שארית כוחינו מרחק רב עד שבקושי גדול בכך נכמרו רחמי האנשים ועמדו במרכבתם והמתינו עד שקרבנו אצלם ולקחונו עמהם יחדיו והשני אנשים המה הי' הגה"ק בעל קדושת לוי מבארדיטשוב זי"ע והגה"ק הרבי ר' משה ליב מסאסוב זי"ע וכשבאנו לכפר הסמוך ואחר התפלה רצו לשלוח אותנו חזרה ואנחנו אמרנו לא כי אם באשר תלכו נלך והם מיאנו ואמרו אלינו אתה לא שייכת לנו כי אם לליזענסק (הסמוך) אצל הרב הקדוש רבינו בעל נועם אלימלך זי"ע לשכנו תדרוש ובאת שמה ובצל כנפיו תחסה ואנחנו באנו רק להראות לך הדרך אשר תעשה ומקומך אשר ישכון אור עבודך עכד"ה. וכן עשינו אח"כ שבאנו לחסות תחת צל כנפי מרן הקדוש בליזענסק ובאורו הי' אור לנו וסיים

עצמו לפניהם הציע דבריו לאמר דעו מאתי כי אופן נסיוני לא יהא לנסותו באלה הלימודים אשר רגיל בהם עד עתה ולא אתפעל מזה מאומה שיאמר הגמרא מה שלמד אתו כבר המלמד כי אם בזאת יתהלל המתהלל כי אקח ואבחר מסכת ברצוני אשר אדע לבטח שלא למדה מעולם ועל אופן זה תהא בחינתי לראות במה יזכה נער את ארחו להבין ולהשכיל ולשמוע בלימודים ובזה אשער מה נקרא אצליכם עילוי. והעלם הנחמד כשמעו את דברי המשולח הבוחן והנה פתאום נשמט מאתם הלך הלך לו ולא מצאוהו בשום מקום כי נעלם דרכו וביני לביני התווכח אביו הקדוש עם המלמד המנסה מדוע יכביד עול כבד על ילד רך כבן תמניא לתת עליו נסיון קשה כזה. אך הוא הי' מתכוון להשיב אמרים דעו כי אני לתכלית זה נשלחתי הנה לברר את מקחי במעלות וטיב בנכם והמחותן רוצה בחתן יחוס עצמו מן המובחר שבמובחרים וחזקה לשליח עושה שליחותו ואין לדיין אלא מה שעיניו רואות ובין דא לדא והנה העלם שלמה עומד לפניהם וכאלו הנער בוכה הכירו בעפעפיו מעט. והמנסה עשה כאשר אמר ופתח לפניו מס' זבחים ומיד למד בפני הבוחן והבודק את הגמרא דף אחד והנה צוף דבש אמרי נועם מפורש יוצא מפי העלם הנחמד ולו רגיל על לשונו בסדר נכון בטוב טעם ודעת זקנים עד להפליא ונשתוממו על המראה והלמדן הי' שבע רצון וראה את הנשמע ונפטר מאתם לשלום באופן היותר נעלה. ואחרי נסע הבוחן לדרכו שאל אביו הקדוש את בנו סבת הטמנותו שנטמן ונעלם פתאום מביניהם והוא השיב מענה רך כי בשמעי אופן הבחינה נרתעתי לאחורי והתבוננתי על מקומי כי לפי מעט השנים אשר הנני וכפי ידיעת לימודי עד הנה מן הנמנע לעמוד בנסיון כזה בדרך הטבע ואין לפני בעת כי אם רחמים ותחנונים מלפני המקום על כן הלכתי וטמנתי א"ע בדיר העצים ושפכתי שיח בדמעות ביני לבין קוני שלא אתבייש ואל יבושו בי אבותי ויחנני חכמה בינה ודעת ונתקבלה תפלתי לרצון לפניו ית"ש (ואביו הקדוש כאשר הוכיח לפעמים את בניו הצעירים שיתמידו בלימודם ויראתם הזכירם מעשה בנו הגדול בעת בחינתו הנזכרת) תתבונן נא אחי הקורא עד כמה גדלה השגת שכלו וצדקתו עודנו באבו החל רוח ד' לפעמו בדרך קודש:

(טו) אה"ב

יסו"ס הה"ק בעל אוהב ישראל להה"ק ר' שמעלקא וכיון שהבין הר' ג"כ אשר הביאני לזה ע"כ מוטל עלי להחזיק טובה לבני ולקרב אותם בכל מה דאפשר עכדה"ק:

(ט) יבחר

קשר השידוך

[טו] אח"כ בימים לא רחוקים נתרצו המחותנים הקדושים לגמור בכי טוב ע"ד השידוך ואז הופיע המחותן הקדוש מרה שמעלקא זי"ע לדינוב והי' שם משובתי ש"ק אצל הגאון הקדוש מרן מוהרצ"א בעל בני יששכר זי"ע והי' המדובר ששם בדינוב יבאו בברית החיתון אמנם לא אסתייע מילתא כי המחותן הקדוש מהר"א מסטריזוב עם בנו החתן הנחמד לא יכלו ליסע לדינוב מסיבה לא נודע לנו מהותה ונשארו בביתם ולאחר שבת כאשר דיבר מרן בעל בני יששכר למחותנו מרן מוהר"ר שמעלקא אודות הנכבדות נזרקה דברים מפי קדשו ואמר בענין השידוך עוד יבא מועד ואם מד' יצא הדבר יהי' לטובה (ט):

הסתלקות מרן הבני יששכר זי"ע

[טז] ויהי לשנה האחרת אין ויהי אלא לשון צרה שנת תר"א ביום ח"י טבת חשכו המאורות ונלקח ארון אלקים קודש הקדשים מרן בעל בני יששכר זי"ע הלך למנוחות ואת בני דורו עזב לאנחות (י) והעלם הקדוש רבינו שלמה אז

(ט) **וכאשר** שב הה"ק מוה"ר שמעלקא לביתו סיפר לפני יודעיו ומכיריו וגם אח"כ לפני חתנו הקדוש רבינו מוהר"ש (בעל התולדה) מגודל התענוג שעשועי נפשו שהי' לו בכלל בהיותו בש"ק אצל הבעל בני יששכר וביותר נתפעל מההבדלה שלו שעשה ביציאת השבת עכתד"ה:

(י) **ויהי** בימים ההם בשנת תר"א (ביום י"ג או י"ד) בטבת נולד בן זכר לרבינו הקדוש מהר"א בסטריזוב ותיכף ומיד נזדרז בזריזות יתירה לצאת בקול מבשר לאביו הקדוש לדינוב ומחמת העת הקשה והשלגים הנוראים שלא ערל אחד אשר קיבל עליו את השליחות להוביל את הבשורה הנעימה לדינוב ואף כי יטריח אב לכבדו בסנדקאות ומילה ואם ח"ו לא יוכל לבא בעצמו ובכבודו מחמת שאין הזמן גרמא מתוקף הקור עכ"פ יודיעם שם בנו זה היה טופס המכתב והערל המשולח בא ביום השלישי לדינוב והקדוש מרן מוהרצ"א זי"ע השיב לבנו תשובה מאהבה אף הוא היה מתכוין לקראת המברכין ואחרי כל הכרטה התנצל את עצמו אשר בשום צד שבעולם לא יוכל למלאות משאלותם ועל אודות שם בנכם אשר תקראו אותו במועדו „עוד חזון למועד" ככה כתב במכתב קדשו ובזה נסתגרו הדברים וכאשר שב השליח לסטריזוב הי' הדברים סתומים וחתומים באין פשר דבר על מי ועל מה ירמזון מליו „שעוד חזון למועד" והלא קרוב יום ד' לקיים מצות מילה בזמנו ביום השמיני ולמה לא הודיע עתה את השם וביני לביני אחר יום או יומים והנה בא שליח מדינוב לסטריזוב בבהילה יתירה ויאמר להה"ק מ' אלעזר הנה אביך חולה ובלי שום התמהמות תכף ומיד יבא שמה אבל בעוה"ר לא הועילה זריזתו כי כאשר בא הרה"ק מהר"א לדינוב כבר מצא את

אז כבן תשע שנים שלא זכה להיות באשכבתי' דרבי מר זקנו הקדוש בשהגיע לאזנו הבשורה המהרידה הלז לבו נשבר לרסיסים לאין מרפא ולא היה יכול להבליג על יגונו זמן רב מרוב הגעגועים לראות את זקינו בתורתו ועבודתו. וסיפר בעצמו כי אז פעם אחת הי' מעיין בספר אבקת רוכל (מרבו של רש"י) המדבר מענין גודל הצרות והבלי משיח שיהי' ח"ו קודם הגאולה אשר תסמר שערות ראש השומע וקורא שמה וממש אין החי יכול לסבול חבלי צרה שלא תבא הנאמר שם בסה"ק הנ"ל והוא בקראו השתפך נפשו בינו לבין קונו וכך היה אומר הנני מקבל על עצמי כל מיני החבלים והיסורין הנאמר בספר הלז רק שאזכה עכ"פ אפילו רק פעם א' לראות עוד פני זקיני הקדוש בזמן שיהי' עת התחי' יקיצו וירננו שוכני עפר במהרה בימינו. כל כך הי' תוכו רצוף אהבה אמיתות לקדושת זקינו בעיני שכל לחזות בנועם ד' במסירת נפשו וגופו ממש בעודו בימי טל ילדותו:

(יז) אחר

את אביו הקדוש מהרל"א אחרי יציאת נשמתו הקדושה בטהרה לחיי עד והיה שמה רק על הלוי' והטמנת גופו הטהור של אביו ז"ע וכאשר שבו מהבית החיים נזכר הקדוש מוה"ר אלעזר מהמלוה המוטלת עליו ליום מחר או ליומים להכניס בנו הנולד בבריתו של אברהם אבינו וזה לת"ח מופלג בנגלה ובנסתר שהי' מגדולי תלמידי אביו הקדוש ושמו מו"ה ליבלע ז"ל מריבאטיטש שהוא ילך מחיל אל חיל ליסע לסטריזוב על אודות בנו למולו בשליחותו כהלכה ובהשערה קלה נוכל לתאר לפנינו מעמדם ומצבם של בית רבינו מהר"א וכל בני העיר בסטריזוב איך הי' עומדים צפופים לשמוע מה נשמע מחיי של אותו צדיק רבן של ישראל בדינוב ובתוחלת ממושכה והנה בא הר' ליבלע הנ"ל וחרדו לקראתו ובפרט העלם הקדוש רבינו שלמה לשמוע מבריאת זקינו והוא השיב במענה רך הנה לכבוד קדושת זקינכם הוטב אך אבינם לא יכול לעזוב אותו ונשלחתי אנכי הנה במלותו ושלום לכם אל תיראו והגם שלא היו דבריו מספיקין לגמרי להפג צערם עכ"פ מחמת אין ברירה נתקבלו דבריו ולמחרתו והנה המוהל הנ"ל הלך להמקוה ובעת הפשטת מלבושיו הכירו בתלבושיו איזה קרע והנה העלם שלמה כראותו אותו דבר דפק לבו בקרבו ועכ"ז פתר אותו כי הוא מחמת אחד מקרוביו אשר הוא חייב לקרוע עליהן כמובן. וכאשר שב מהמקוה נתעטף במלבושי שבת ואחר התפלה בעת קריאת השם כאשר פתח את דבריו ויקרא שמו בישראל .גבי אלימלך בן מורה מורינו הרב ר' אלעזר" והיו דבריו כמו חץ ללב וכמדקרות חרב לכל העם השומעים וידעו כי רבינו מהרל"א לקח אותו אלקים ואיננו וגעו כולם בבכי ונפלו על פניהם מרוב שברון רוחם וצערם. ועתה נודעו הדברים אמרי קדשו במכתבו הנ"ל כי עוד

שמחת האירוסין של מרן מהר"ש זי"ע

[יז] אחר הדברים האלה בקיץ שלאח"ז דפק המחותן הה"ק מר"ה שמעלקא ליכנס בברית החיתון וההתקשרות לטובה והה"ק מרה אלעזר המחותן מצד החתן הוא הי' מתכוון לגמור את הדבר בכי טוב והוחלט בין המחותנים להתאסף יחדיו בק"ק נאדבורנא וכן הי' וביום ט' תמוז תר"א נכתבו התנאים בשעה טובה בכתב יד קודש אבי החתן ובחתימת ידי המחותנים הקדושים מזה ומזה גם חתימת החתן והכלה הצעירים בעצמם וגכתב בהתנאים כי זמן החתונה הוגבלה לטובה בעת שיהי' נעשה החתן בר מצוה כי אז בשעת ההתקשרות הי' רק כבן תשע כנ"ל (גוף כתי"ק התנאים נמצאים אצל כ"ק רבינו בעל מנחת אלעזר שליט"א) וסעדו לבם לשוש משוש ועח והדוה במקומם ובברכת מז"ט עיטרו את השלחן בפרפרת נאה ותהלות ד' והתעלסו באהבים הדות ד' הוא מעוזם:

יחוסו של חותן מרן מהר"ש זי"ע

[יח] המחותן הקדוש מוה"ר שמעלקא הנ"ל הי' התן הרב החריף הנגיד האדיר מרה ראובן יפה (יא) ז"ל שהי' בן אחר בן נכד לרבינו הגדול מרן מוה"ר

עיד הזמן למועד" (בבחינת מש"כ במגילת איכה קרא עלי מועד) וכי מעולם יבינו אח"כ לקרוא את שם הילד היולד על שמו אחריו לאשר חזה ברוח קדשו כי הגיע עתו ומועדו והוא מרומים ישכון בגלאות ז"ע (והילד הנמול אז הוא הרב הצדיק וכו' מוה"ה נבי אלימלך זצ"ל שהי' אבדק"ק בירטש):

(יא) **וכדי** להשביע לאלחות את נפש הקורא ולהראות יפיותו של מלך מלכי המלכים השגחתו יתברך על כל נברא לא אחדל פרי עטי מאשר הנני ד' להשמיעכם את מעשה ד' כי נורא הוא וזהו! מוה"ר ראובן יפה הנ"ל היה דר בזאמן מחוז בעסעראביע ומימי עלומיו היה מחובשי בית המדרש לשקוד על דלתותי' יומם ולילה והי' ת"ח מפורסם ומתפרנס בצער ובצמצומים גדולים מחנות קטן עם סחורה מועטת המתנהלת על ידי זוגתו והיה רגיל להקביל את פני רבו הקדוש בק"ק מעזיבעז הוא מרן בעל אוהב ישראל זי"ע פעם אחת בשנה וכאשר הגדילו ילדותיהם וכבר היה להם בת להשיאה היה מתגלגל לפני רבו הקדוש ואמר מעולם הייתי מתבייש להטריח את מורי הקדוש בבקשות מגושמות לא כן עתה בהגיע תור נערה להשיאה ולפי גודל יחוסי מגמת חשקי ורצוני להתדבק עם אנשים מהוגנים לפי ערך יקרת אבותיי ובעת באתי להשתפך נפשי אל חיק מורי ורבי הקדוש לעזריני בתפלתו הטהורה שאל ישוב דך נכלם ושאוכל להשיא את בתי מתוך הרחבה וברכת הבית ושאוכל למלאות עבודה להתדבק בדבק טוב והשיב הרב הקדוש אני אתפלל לחי עולמים שיפתח לכם אוצרו הטוב מן השמים עוד בזו השנה בשפע קודש באופן שתוכלו להשיא את כל בנותיכם ובניכם בנחת ובכבוד

מהו"ר מרדכי יפה זצ"ל בעל הלבוש וגם נכד להגה"ק מו"ה ישראל חריף הגדול בעל תפארת ישראל עה"ת זצ"ל זי"ע שהי' תלמידו וחבירו של רבינו הקדוש הבעש"ט זצ"ל זי"ע:

כאשר זכיתי לסדר ולגמור המאמר עת דודים,
ברכי נפשי את ה' בהלל ומודים.
צוף דבש ונופת מתוקים,
תמצאו במאמר אור צדיקים.

(יט) כאשר

ובכבוד גדול כפי הראוי לכם ולהתדבק בטובים ואתם וביתכם תחיו בהנותר ואחת. שאלתי אותה אבקש מאתכם שיהי' הדברים אשר הבטחתי לכם בסוד עלום ובהסתר גדול ואין לך יפה יותר מן הצניעות כדי שלא ישלוט בכם עינא בישא ח"ו. וכה נפטר מרבו הקדוש לשלום בבטחון ובאמונה כי קרובה ישועתו לבא בעזהי"ת ודברי רבו בודאי לא ישוב ריקם, וכאשר שב לביתו אתרחיש מלחמה במדינה זו שהיתה עומדת תחת יד ממשלת הישמעאל אשר היה בימים ההם מולך בכיפה כידוע ויקם מלך חדש הוא מלך רוסיא בעם וביד חזקה להכניע ולגרש את הישמעאל ואנשי חיל רוסיא לאלפים ולרבבות מלאו את כל פני המחוז ההוא ועמדו שרי צבאות בראש העם ובא שר צבא אחד לבית ר' ראובן הנ"ל בתיבה סגורה ואמר אל זוגתו בלשון רוסיא תקבלו מאתי את הפקדון הזה התיבה הסגורה אשר בידי תחת משמרתכם כי ירט הדרך לנגדי ואני נחוץ לדרכי לרגלי גודל המלחמה אשר לפני ואני שמעתי עליכם לאמר כי אנשים כשרים ונאמנים אתם ולזה לבי נכון בטוח כי עת אחזור תחזירו לידי ונפטר מאתה ולדרכו הלך ובערב כאשר בא ר' ראובן לביתו וזוגתו סיפרה לו את המאורע הענייני דיומא והראתה לו את התיבה הסגורה אשר היתה מונחת תחת המטה והוא אמר ע"ז כמדומה שזה יהי' האוצר המוכן המובטח לנו מאדוננו הקדוש ובזאת תבחנו התיבה תשאר במקומה מסוגרת עד גלות השנה למלאות דברי רבינו הקדוש ואם עד אז לא ישוב מיד נקבלנו אנחנו וכן הי' אחר תקופת השנה והמפקיד לא בא ואז נפתח הסתום ונמצאו הון יקר עד למכביר סך שמונים אלף רובעל בדינרי זהב חריף (הנקרא אימפעריאלען) ונסע תיכף למעזבוז ובפתחו את פתח מורו הקדוש שאל אותו מיד אם נתפייס באלה ושינה עוד הפעם את דבריו להיות בסוד סודות. ובשעת קישור התנאים עם הר' שמעלקא הנ"ל התחייב א"ע באהגלייא לסלק בערך ה' אלפים אדומים ועפ"י סוד מפה לאזן עוד נתנה גם כן ה' אלפים, ומזה נראה בחוש דהבטחה כדי חסד יסובבנו ואין מעמד לו להשיג, ובזכות ברכת צדיק משפיע:

(יב) לא

מהר"א מלאנצוט עם בנו מהר"ש זי"ע אצל מהר"ם מפרעמישלאן זי"ע

[יט] כאשר שב הה"ק מוהר"א עם בנו החתן הק' מהתגאים (מנאדבורנא) לביתם הסבו את הדרך להיות בפרעמישלאן אצל א"א מרן אור המאיר זי"ע והציעו לפניו תוכן נסיעתם ושמח עד מאד וחילה (הק' מהר"ם) את פני החתן להראות לו המתנה שקיבל מאת מחותנו והראה לו מורה שעות והתחיל הקדוש הר"ם לומר תורה (על המתנה שקיבל) דיבר בקדשו כי זה הכלי (מורה שעות) הוא להורות דרכי תשובה כי כמו הכלי הלז מתחלה הוא שלם בתכלית השלימות והטוב ואם לפעמים יתרופף מיני החוליא היותר קטנה נתבלבל כל הכלי וההילוך ותעמד מללכת ולעשות פעולתו ומובילים את הכלי לבעל המלאכה לתקנו והוא בראשית פעולתו מהרס את כל הכלי לפירורים ולשברים קטנים ומוריק כל מה שבתוכו כדי להבין חסרונו ואופן תיקונו ואח"כ מתקנו בתיקון נכון כימי קדם והנמשל הוא הלא האדם הוא כלי שלימה (כמאה"כ והאלקים עשה את האדם ישר) וכשנתקלקל ח"ו ע"י מעשיו לא טובים אזי צריך לשבר את עצמו יותר ויותר וכמה דכייף אנוש טפי מעלי עד שיראה ויבין חסרונו וקלקולו היטב ויתכן א"ע לבא לתיקון גמור כמקדם והמתיק עד דברי קדשו ואמר כי זהו סוד השופר שמעורר על תשובה (כמבואר ברמב"ם וברבינו סעדי' גאון ובשל"ה הקדוש ושאר ספה"ק) והוא תשר"ת והרמז תקיעה הוא קול פשוט (רומז על האדם השלם פשוט וישר) שברים הוא קול נשבר (רומז על האדם שנשבר ונעשה קלקול בגופו ע"י החטא) תרועה הוא קול נשבר עוד יותר שברי שברים (רומז על התחלת התיקון בנפשו שצריך לפרו א"ע יותר כנ"ל גנוחי גנח ווילולי יליל) תקיעה שוב קול פשוט היינו שאח"ז נעשה בריה חדשה כמקדם בתיקון נפשו בשלימות הדוק: גמדי דברו בזה הרכין הקדוש מוהר"ם את ראשו להקדוש מוהר"א מסטריזוב

ואמר כל זה אני אומר לצעירי ימים. אמנם לאנשים כערכנו אשר מן השמים הוטל עלינו עול צבור להיות מנהיגי ישראל אסור לנו להראות בפניהם את שפלות עצמינו וזה סוד מקרא שכתוב (בפ' בהעלתך) ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו. והיינו על דרך הנ"ל כי מי שנתמנה להיות מקהיל קהלות ברבים וזהו ובהקהיל את הקהל (לנהלם על מי מבוע התורה והעבודה ולהורות להם דרכי ה') תתקעו ולא תריעו (אז תהיו רק בבחי' תקיעה כלי שלימה ולא בבחי' תרועה לשבור א"ע לשברים בפני העדה והוא עדה"כ ויגבה לבו בדרכי ה') והבן. אלו תורת דברי קדשו:

מאמר אפריון שלמה

מהר״ם מפרעמישלאן
מברך החתן בדרכו
לנסוע להחתונה
וברוח קדשו עיכב
אותם אצלו

[כד] ובהגיע תר״ד (לפ״ק) שהי׳ אז כבן י״ד שנה בערך ועת דודים הגיע זמן כלילת יופי לקיים מה שנאמר באלה דברי התנאים והברית (כנ״ל במאמר עת דודים אות י״ז) לעשות החתונה אחר שנעשה כבר החתן בר מצוה ונגמר לעשות החתונה בק״ק סאסוב בבית אבי הכלה ביום המיועד לטובה. ויהי בנסוע החתן עם אביו והמהותנים לכבוד ולתפארת מביתם על החתונה ואבי החתן שם דרך פעמיו עם החתן לקבל ברכת צדיק קודם החופה מאת הרב הקדוש מו״ה מאיר מפרעמישלאן זי״ע ובאו לשם

לשם ביום החופה בבוקר (שהתפללו כבר שחרית בכפר הסמוך לפרעמישלאן) נכנסו לבית מרן הקדוש מהר״ם ויצו לאשר על ביתו להביא מעדנים לכבוד המחותנים היקרים ונכבדים ופתח הרה״ק הנ״ל ואמר הנה החתן היקר לוקח את בת בנו של אדמו״ר הקדוש הרמ״ל מסאסוב זי״ע אשר אנכי הייתי משמשו אבל לא כדרך המשמשים הנכבדים רק הייתי משרת בקודש משמש פשוט בהסקת התנור בביתו נאוה קודש ערך שנה תמימה והתחיל להמשיך מענין לענין בסיפורים ארוכים וגדולים והה״ק מוהר״א אבי החתן הי׳ מביט בכל פעם על המורה שעות כאיש הדוחק את השעה כי ירט הדרך לנגדם לבא עוד עכ״פ לעת ערב לסאסוב אמנם הה״ק מוהר״ם לא שת לבו לזאת והטיף אמרות טהורות מפה קדשו בסיפוריו עד עת צהרים והה״ק מוהר״א לא הרהיב בנפשו עוז לשאול את פה קדוש מהרם ולהגיד לו דבר להפסיקו ח״ו ממדברותיו הטהורים ובהכרח הי׳ שומע ושותק וכאשר טעם הה״ק מהר״ם לנגדם פת שחרית הושיט להחתן גם כן שיריים ומזה הבינו וראו בחוש כי החתן לא ילך עוד היום תחת חופתו ונתעכבו שמה על סעודת צהרים ואחר הסעודה וברהמ״ז בירך הה״ק מהרם את החתן ונתן בידו לדורן דרשה ספה״ק תומר דבורה (לרבינו הרמ״ק ז״ל) ואמר לו כי תומ״ר (הוא לשון אמיר״ה) דיא וועסט קענען זאגען דבור״ה (הוא לשון דיבור) דיא וועסט קענען רעדען (שזהו מהדברים הנצרכים למנהיג ישראל) ונפטרו מאתו לשלום באהבה:

מהר״ם זי״ע שולח דורן דרשה

[כה] אח״כ נסעו לדרכם ובראותם כי ינטו צללי ערב וכבר עבר היום ובאו בחצות הלילה על לינת לילה באיזה כפר באם הדרך ויהי ממחרת בבוקר השכם נסעו משם הלאה בהפחזה יתירה ובטרם באו עוד להעיר סאסוב והנה איש רוכב אחריהם בנחיצה יתירה הרצים יצאו דחופים שליח מיוחד מאת הקדוש מהר״ם מפרעמישלאן אשר שלח על ידו מתנה לדורן דרשה מצד הכלה ״דג של כסף״ (הנמצאת כעת בבית אדמו״ר הגה״ק אבדפה״ק מונקאטש שליט״א) ורכב עד סאסוב למסור להמחותן מצד הכלה הדורן דרשה הלז:

קבלת פני החתן בסאסוב ביום שאחר זמן המוגבל

[כו] ובבואם לפני העיר סאסוב סמוך ונראה לשם וישאו עיניהם ויראו והנה מחנה גדולה לקראתם המה המחותנים והנלוים אליהם חסידים ואנשי מעשה הרה״ לקראתם ברוב שמחה וצהלה עצומה לקבל את פני החתן והמחותנים וקרבו זה אל זה וישאלו איש לרעהו לשלום בחיבה יתירה ורגש תפארה ויתמהו המחותנים מצד הכלה לאמר מה זאת עשה אלקים לנו ולכם כי אחרתם לבא עד הנה אתמול כי יעבור זמן הנועד ליום החופה. ואשר כמעט יצא לבבנו מגודל העגמת נפש אשר הי׳ לנו

אתמול

אתמול לדעת מה זה ועל מה זה ואנחנו יצאנו אתמול לקראת החתן המחותנים עם רוכבי הרכש אהשתרנים בלבושי קאזאקען דרך שמחה ובאנו ריקם בחזרה (כידוע שלא הי׳ בימיהם ובפרט בעיירות קטנות אז ט״ג שיוכלו להודיע מעכובם בפרימישלאן) והם השיבו כהוגן כי מד׳ מצעדי גבר כונן דרכנו לפרעמישלאן לקבל ברכת צדיק והוא עיכב אותנו עד סמוך לערב כנ״ל וגם אנחנו רבת שבעה לה נפשינו כי הרגשנו בצעריכם כי רבה ואין אתנו יודע על מה עשה ד׳ ככה? אך אח״כ כאשר באו לסאסוב נודע להם פתרון הדברים כי מן השמים עכבוה: מאת המסבב כל הסבות ית״ש כי הוא שומר נפשות חסידיו ולאשר בלילה שלפני (שהיה מוכן לליל הנשואין) להכלה אורח שלא בזמנו בא ודרך נשים לה פתאום ולמען שלא יאונה לצדיק כל און נצרכו להתעכב באותו יום המיועד לכניסת החופה וראו עין בעין רוח קדשו של מרן אור המאיר מפרעמישלאן זי״ע ומגלגלין זכות ע״י זכאי:

יום החופה בעיר סאסוב

[כז] וכאשר באו המחותנים עם החתן לק״ק סאסוב וכל העיר מקצה ששים ושמחים בבואם ובו ביום חתן יכהן פאר וכלה תעדה כליה ונכנסו הזוג הקדוש לחופה בהמון חוגג קולות וברקים עליהם הופיעו קול מצהלות חתנים וכלות גילה רינה דיצה וחדוה. וממש בנות צעדה עלי שור ישאו עין לראות בהוד יפה פרי תואר קדוש יאמר לו (החתן מהר״ש) חוטר מגזע אראלי קודש איך הוא נושא בת זוגו כלה נאה וחסודה הצדיקת (מרת הי׳ פרימא רבקה) בת קדושים וטהורים ואשרי עין ראתה כל אלה. ואך למותר לתאר בחרט ענין החתונה ומשתה הגדול רננו צדיקים בד׳ יעלזו חסידים בכבוד מרקדין ומפזזין ומכרכרין ואומרים שירות ותשבחות להשי״ת כמובן:

מהרמ״ל זי״ע בא מעולם העליון להשתתף בהחתונה

[כח] בתוך האורחים הנכבדים הבאים על החתונה מצד המחותן הקדוש מוהר״א זצ״ל הי׳ גם כן אחיו הרה״ח מרה שמואל מפרעמיסלא ז״ל המוציא לאור ספרי דמר אביו הקדוש את הספר בני יששכר ושאר חיבוריו אשר הוציא בעת ההוא לאורה ואף הוא היה מתכוון כי בדרך נסיעתו באלה מסעי יוביל אתו עמו ספרי דמר אביו להפיצם בכל מקום בואו ונתן דעתו בדרך חזרתו מהחתונה להיות משובתי שבת קודש אצל הרה״ק מוהר״ם מפרעמישלאן זי״ע ואין מן הראוי לאדם נכבד כזה ליסע בלי משמש והמחותן הקדוש מסאסוב דאג עבורו אברך אחד מופלג מרה שלמה בנו של הה״ג הדיין המצויין מרה שמעון דוד ז״ל לנסוע עם הרב מ׳ שמואל הנ״ל בצוותא חדא ובהגיעם לפרעמישלאן הי׳ חוקר הורש הרה״ק מוהר״ם זצללה״ה לספר לו מהתחדשות אשר ראו על החתונה

כדרכו

(כדרכו בקודש לדבר ברוה״ק ומשתעי מילי דחכמתא) והשיבו כי הכל הי׳ בשמחה רבה עד להפליא ושאל עוד אם ראו איזה התחדשות ודבר פלא בעת הריקודים של מצוה עם החתן והכלה וענה ואמר האברך שהי׳ אתו הנזכר כי כזה ראה בסוף הריקודים הי׳ מתחפש עצמו איש אחד מעוסף כולו בתמונת דוב גדול הקומה בכדי להגדיל שמחתם ועשה היקודים שינים בתנועות משונות עד להפליא ולא יכלו להודע מי הוא. והגיד להם הרה״ק מהר״ם תדעו כי זה האיש הי׳ א״א קדוש ונורא רבינו הרמ״ל מסאסוב זי״ע אשר בא מג״ע העליון לשוש בשמחת צאצאיו הקדושים ותהי לאות ולפלא:

[כט] והנה כבר הזכרנו לעיל (במאמר הלז אות כו־כז) כי החופה היתה חופת נדה. עלינו כעת לגמור את הדברים כי מלבד גדל השמחות ודנגות שהתנהגו המחותנים הקדושים בכל שבעת ימי המשתה בשמחה ויום טוב כמובן עוד נשאר שמה המחותן הקדוש אבי החתן והמתין עד אחרי טהרתה ואז בל״ט קידשה החתן שנית בביתו (שלא בפומבי) עם „כיס של מרגליות״ אשר נתן לידה והמחותנים הקדושים הי׳ מרקדין לפני הכלה גם בפעם הזאת ריקודי מצוה ברשפי אש קודש והתעלסו באהבים: וכמד הלכתא רבוותא איבא למישמע מיני׳ וכבר מטייל הגאון המובהק מרן בעל שדי־חמד זצ״ל ארוכות וקצרות בענין חופת נדה ומסיק כי אחרי טהרתה המנהג אצל קצת לקדשה עוד הפעם בלא ברכה עיי״ש וסייעתא גדולה לדבריו ממעשה רב הני רבנן קדישאי הנ״ל זי״ע:

צורי ומשגבי מגדל עוז וחומה,
אליך נשאתי נפשי במאמר אפריון שלמה.
כן תעמידני בקרן אורה,
בהמאמר כתר תורה.

אב״ד בעיר סטריזוב

[לד] ובימים ההם אשר ישב בסאסוב פעם שני׳ נתעלה אביו הקדוש לנחול כסא כבוד בעיר לאנצהוט ויעתק אהלו מסטריזוב ויבא ללאנצהוט להיות לרב אב״ד דשם והי׳ רצונו שבנו הק׳ מהר״ש ימלא מקומו בסטריזוב והוא לא נחפז דרכו לזה ובתוך כך נתקבל שם (בסטריזוב) הרב הצדיק הקדוש מו״ה ישראל דוב גילערנטער ז״ל בעהמח״ס רביד הזהב ובשמעו אח״כ כי הוא למרות רצונו של הרב הקדוש מוהר״א לא אבה הבעל רביד הזהב לישאר שם ועזב את העיר סטריזוב (ובלילה ברח כדי שלא יעכבוהו אנשי סטריזוב ואל יפתוהו בדברים) וחזר למקומו הראשון אשר היה בראשונה. ונשאר שוב משרת הרבנות בסטריזוב ריקנית ואז גזר הק׳ מוהר״א לבנו רבינו מהר״ש בגזירת כיבוד אב שיעזוב את עיר סאסוב וליטע אהלו בסטריזוב, וכן עשה ונתעטר בכתר הרבנות לרב אב״ד שמה ושימש שם בכתר הרבנות (לערך כ״ד שנה) ומשם עלה משכן כבודו לאב״ד דפה עיר מונקאטש וכמו שיבואר להלן בזה אי״ה הכל על מקומו יבא לשלום:

קשר החיתון של מרן הדרכי תשובה זי"ע

[מז] ובערך שנת תרי"ז נתקשר אדוננו הקדוש מוהר"ש בקשר החיתון עבור הבן יקיר לו הקדוש מרה צבי [בעל המחבר ס' דרכי תשובה ובאר לחי רואי ושאר ספה"ק] עם מחותנו ההצה"ק מרה הנינא הורוויטץ האבד"ק אולינאב [העומד מצד בתו הצדיקת מרת אסתר תחי' לאויש"ט] בן לאותו צדיק הה"צ הקדוש והטהור מרה יעקב אבד"ק מעליץ וחתן דודו אחי אביו הרב הקדוש והטהור מוהר"ר אליעזר מדזיקוב. בניו של מרן הגה"ק רבשכבה"ג מוהר"נ מראפשיץ זי"ע. ונסע אדוננו מהר"ש עכב"ב ואחוזת מרעיו (חוץ מהחתן הקדוש) על התנאים שהי' בדזיקוב בבית המחותן הגאון הקדוש מוהר"א זצ"ל. ומאז הי' רבינו כ"פ לבקר היכלו של מחותנו בדזיקוב ליהנות מזיו אור קדושתו זי"ע:

קשר החיתון של מרן רמ"ל זצ"ל

[מח] ובשנת כת"ר (בערך) נשתדך רבינו הקדוש עבור בנו השני הקדוש מרה משה ליב עם מחותנו הרב הקדוש מרה ברוך הלברשטאם אבד"ק רודניק (שהי' אח"כ-אבד"ק גארליטץ) [העומד מצד בתו הצדיקת מרת חנה תחי' לאויו"ש] בן מרן הגאוה"ק מצאנז זי"ע וחתן הגה"ק מ' ייט"ב מסיגוט זי"ע והתנאים הי' בלאנצהוט (טו) בעת

מרן הדברי חיים זי"ע הופיע בלאנצהוט על ש"ק בעת הלולא של מרן הזרע קודש זי"ע

(טו) **מאז** סבא הה"ק מו"ה אלעזר ז"ל לאבד"ק לאנצהוט לא הופיע הוד קדושת מרן מצאנז ז"ע לשם להיות על יומא דהילולא של רבו הקדוש מרן מוה"ר מראפשיץ ז"ע אשר מ"כ בלאנצהוט, וכאשר הי' אדוננו מהר"ש בצאנז הי' לו פ"א בזה פתחון פה לפני רבו הקדוש לשאול על ככה. והיתה תשובתו טמונה ברמ"ז כדי שלא יחלש דעת אביכם. והוא אמר אדרבה הלא אדוני אבי יחרד לקראת אדמו"ר בכל מיני חרדת כבוד ותגל נפשו בביאתו ועוד יהי' חסיד אגל

בעת שהופיע לשם מרן מצאנז על יומא דהילולא דמר רבנו הגאוה״ק מרן מוהר״נ מראפשיטץ זי״ע (אשר מנוחתו כבוד בלאנצהוט) שהי׳ חל אז ביום ה׳ (יא אייר) וביום א׳ אחר ש״ק הי׳ התנאים בהמון חוגג:

(טו) ויהי

אצל רביט בש״ק בהיותו שמה ועי״ז ממילא נמנו וגמרו והבטיח מרן הק׳ בעל ד״ח זי״ע לבא על היא״צ של רבנו הקדוש מראפשיטץ ללאנצהוט י״א אייר שחל אז ביום ה׳ וביום הזה כאשר בא לשם וטרם בואו לפנים העירה הלך להשתטח על הציון המצויינת קה״ק מר רבנו זי״ע [אשר משכן כבודו ואהלו הוא מחוץ לעיר ששם הוא הדרך לעבור ולבא העירה] ובתוך כך ואדוננו מהר״ש עד מהרה ירץ לבית אביו הק׳ מרא דאתרא שילך לקראת האורח הנכבד ברגשי כבוד כיאות לאדם גדול וקדוש כזה וכן עשה וכאשר נפגשו זה לזה ואחרי ברכת שלום ביקש הרב האב״ד מרן מוהר״א את מרן הד״ח שיאבה לשבות פה על ש״ק והוא מוסר לו את כל השררה וההנהגות בשבת כדת בכל סדר היום. וכן הי׳ כי מרן הק׳ מצאנז כשאר שם על ש״ק והכל נחתם על ידו בהתנהגות השלחן וחלוקת שיריים ואמירת דברי תורה. וביום ש״ק התפלל הרה״ק מלאנצהוט תפלת שחרית לפני התיבה והה״ק מצאנז הי׳ קורא בתורה. וכהגיע תור תפלת מוסף פתאום יצא קול בין העם כי החזן מפרעמישלא (עם להקת משורריו) יתפלל מוסף לפני העמוד וכן הי׳. ואח״כ במסיבת השלחן הטהור אמר הרה״ק מצאנז להרה״ק מלאנצהוט בדעתו הי׳ להתפלל היום מוסף לפני התיבה לכבוד ההילולא דרבי שהיתה ביום ה׳ שבוע זו וכמאמר החסידים ובשה״ק כי ג׳ ימים מלפני וג׳ ימים לאחרי׳ שייכים להיא״צ ושאל הה״ק מלאנצהוט ומי הי׳ מעכבו ח״ו והלא אני הקדמתי ב״פ שבזה השבת ידי מסולקת מכל הענינים ונמסרו בידו הגדולה כאדם העושה בשלו? והוא השיב ואני אמרתי וחשבתי כי בטח בהסכמת מרא דאתרא ירד החזן לפני התיבה ואז עמד הה״ק מלאנצהוט על רגליו ובקול עוז הי׳ חוקר ודורש מבטן מי יצאו הדברים ומי הכריז הקול שהחזן הפרעמישלא יתפלל מוסף בלתי ידיעתנו? ואמר עוד בלשון קדשו הלא תדעו כי אם הי׳ הה״ק מצאנז עומד לפני התיבה בתפלת מוסף כמה עוז וחדוה הי׳ במקומו בעולמות העליונים וכמה נשמות היו נעננו עי״ז וכמה אלפים בישראל היו חוזרים בתשובה כאשר היו שומעין קול תפלתו. ועתה נמנע כל הטוב ע״י האיש אשר הוציא הקול כנז ובכן יודה חטאו ברבים ויתבייש ויתכפר ואם לא אז ירא אנכי אותו שלא יהא נאבד מכל העולמות. ע״כ דיבר בקדשו מרן מלאנצהוט זי״ע בקול חוצב להבות אש לעיני כל העם.

ובכל זאת האיש נעלם ולא נדעהו עד היום הזה:

קשר החיתון של מרן הד״ת זי״ע

[ד] בהיותו כבר שית או שבע שנין אביו הקדוש בא אתו בברית החיתון עם בת הה״ק מ׳ חנינא הורוויץ זצ״ל אבדק״ק אולינאב שהי׳ אז עוד סמוך על שלחן חותנו ודודו הרה״ק א״א מ׳ אליעזר מדזיקוב זי״ע ע״כ הי׳ התנאים בק׳ דזיקוב כנ״ל (במאמר בית צדיקים אות מ״ז עי״ש.)

חתונה בעיר אולינוב

[ה] ועת אפריונו הי׳ בחדש אדר שנת תרכ״ה בק׳ אולינוב וכאשר אנו רואין נפלאות בס׳ זכרון צדיקים לאדמו״ר הגה״ק מפה שליט״א בסופו הדפים שם המו״ל שני כתובים מכתי״ק מרן הרה״ק אלעזר שפירא אבדק״ק לאנצהוט זי״ע בעים יודעי בינה אשר כתב לנכדו רבינו מהרצ״ה (המדובר) בזמן הנזכר ליום חתינתו ושמחת לבו וכותב לו דברי תורה רזין עלאין וגם מה שהגיד לו פא״פ לכוין בעת החופה וקידושין עיי״ש תסמר שער ראש הקורא ורואה (בשני הכתובים) עד כמה הי׳ חשוב וספון רבינו בעיני זקינו הק׳ עד שמגלה לו דברים נוראים ברוב אהבה וחיבה יתירה בהיות רבינו אז עלם רק בן ט״ו שנים. ככה קיבל רבינו כמה וכמה ענינים ודרכים בעבודת ה׳ בהיותו מסתופף בימי נעוריו בצל זקינו הק׳ מלאנצהוט, וגם אז בימי ילדותו הסתופף עוד ונתגדל אצל זקינו הרה״ק מ׳ שמעלקא מסאסוב זי״ע ולמד מהם דרכי ה׳ אשר עיניו ראו ולא זר כמה תורות ושיחות קדושות ששמע מפה קדשם.

רבינו הד״ת זי״ע בצאנז

[ו] אחר התינתו כמו שנה ומחצה הי׳ סמוך על שלחן חותנו באולינוב ואח״כ הי׳ סמוך על שלחן אביו הק׳ עד הסתלקותו של אביו זי״ע ועוד בימי ילדותו ובפרט אחר התינתו הי׳ כמה וכמה פעמים עם כ״ק מר אביו על שבתות השנה ומועדי ה׳ בצאנז לשאוב ממקור ״חיים״ מרן א״א זי״ע ונתבסם שמה הרבה ברוח דעת ויראת ה׳ קדושה וטהרה רשפי אש שלהבת אהבת ה׳ ותורתו אשר מים רבים לא יוכלו לכבות, וניכר אח״כ בימי גדלותו של רבינו כי זכה בימי נעוריו לשאוב ממקור נאמן ומוצא מים אשר לא יכזבו מימיו ותורת אלקים ״חיים״ בוער בקרבו הופף עליו כל היום .

פון דער וואך

איך וועל פארניכטען דעם מארקסיזם און די פאלשע דעמאקראטיע ערקלערט היטלער אין זיין ערשטער וואהל־רעדע

בערלין : פרייטאג־צונאכטס איז אין היגען ספארט־פלאטץ פארגעקומען דער ערשטער וואהל־מיטינג פון די היטלעריסטען. אין וועלכען ס'האבען זיך בעטייליגט צעהנדליגער טויזענדער מענשען. דער פערלויף פון מיטינג איז טראנסמיטירט געוואָרען דורך אלע דייטשע ראדיא־סטאציעס, ווי אויך דורך 10 ספעציעלע טעגאפאנען וואס זענען אויפגעשטעלט געוואָרען אויף די גרעסטע בערלינער פלעצער. אויפ'ן מיטינג זענען געקומען פארשטעהער פון דער רייכס־רעגירונג און פון דער פרייסישער רעגירונג, ווי אויך פיעל דיפלאָמאטישע פארשטעהער פון פערשיעדענע מלוכות.

דעם מיטינג עפענט דר. געבעלס. נאך איהם נעמט דאס ווארט היטלער, וועלכער האלט א שטונדיגע רעדע.

היטלער קריטיקירט אונגעוועהנליך שארף די ריכטונגען, וואס זענען זייט דער איבערקעהרעניש אין יאהר 1918 געשטאנען ביים מלוכה־רודער. ער ערקלערט, אז נאר דורך נאציאנאלער איינהייט קאן דייטשלאנד דערגרייכען צו איהר אמאליגער גרויסקייט. אזוי ווי מיט 60 יאהר צוריק האט זי געמוזט אבשאפען די גרעניצען, וואס האבען געטיילט די באזונדערע דייטשע לענדער, אזוי דארף זי איצט מבטל מאכען די גרעניצען, וואס טיילען דייטשלאנד אויף קלאסען און פארטייען. דערפאר — ערקלערט היטלער — האב איך זיך אלס אונבעקאנטער זעלנער ענטשלאָסען צו שאפען א בעוועגונג, וואס דארף פעראייניגען דאס דייטשע פאלק איבער אלע פארטייען און קלאסען.

דא ווארפט פאר היטלער די סאציאל דעמאקראטען, אז זיי האבען פערראטען די אינטערעסען פון די ארבייטער און האבען אונטערגעגראבען די טראדיציעס פון עהרע און פרייהייט.

צוזאמען מיט דער צעשפליטערונג, בהלה און רעוואלוציע — זאגט היטלער — האט זיך אנגעהויבען א בהדרגהדיגע ירידה פון דייטשען פאלק און זיין אינטערנאציאנאלע בעדייטונג. דאס פאלק איז געפאלען סיי ארגאניזאציאָנעל, סיי מאראליש. די דייטשע פאלשעהער האבען אונטערגעשריבען פערפליכטונגען, וואס זענען אונמעגליך צו ערפילען. דערצו האט אנגעמאכט א חורבן די אינפלאציע. פאר אלע רעזולטאטען פון דער קאטאסטראפע מאכט היטלער פעראנטוואָרטליך די מלוכה־לייט פון נאכ'ן יאהר 1918.

די נאציאָנאל־סאציאליסטען זאגען קיין זאך נישט צו אויף דער צוקונפט. זיי בעגרעניצען זיך בלויז מיט דער ערקלערונג, אז דאס דייטשע פאלק קאן ווידער אויפלעבען נאר דאן, ווען ער וועט צוריק בעקומען זיין איגענליבע קראפט. די אויפלעבונג קאן נישט קומען פון זיך זעלבסט, דאס פאלק מוז אין דער ראזיגער היגזיכט מיטארבייטען, מען דארף פון קיינעם נישט ערוואַרטען קיין הילף. נאר גלויבען און פערלאזען זיך אויף די אייגענע כוחות און ווילען. די יסודות פון דייטשען לעבען זענען צוויי — דאס פאלק און דאס דייטשע געניאליטעט.

ביי נרויסע אוואציעס ערקלערט היטלער פייערליך, אז ער וועט נישט געהן אויף קיין שום קאמפראמיסען און וועט פערניכטען דעם מארקסיזם אין דייטשלאנד. „איינער פאן אונז מוז דא זיגען ; אדער דער מארקסיזם. אדער דאס דייטשע פאלק. איך האלט, אז זיגען וועט דייטשלאנד".

דאן ערקלערט היטלער א קאמף דער פאלשער דעמאקראטיע. זיין ציעל איז צוריק אויפצולעבען די פאלקס־טראדיציע. בלויז אז איהר גייסט דארף ערציינען ווערען דער נייער דייטשער דור.

מיר ווילען ערציהען די יונגער אין נייסט פון אכטונג צו אונזער אלטער ארמעע אלס אויסדרוק פון דער שטארקסטער קראפט אין דייטשען פאלק. איך שטעה היינט פאר'ן דייטשען פאלק און פאדער ט'זאל מיר געבען 4 יאהר. דערנאך דייטשעס פאלק משפט אונז. איך קאן זיך נישט אבזאגען פון מיינע ליעבע־געפיהלען צו דייטשען פאלק — ענדיגט היטלער — און איך גלויב, אז עס וועט קומען א סאָטאַנאַ, ווען די מיליאָנען, וואס שעלטען אונז היינט, וועלען זיך שטעלען הינטער אונז און וועלען צוזאמען מיט אונז בעגריסען דאס דייטשע רייך, וואס וועט זיך אנשטארען אויף גרויסקייט און יושר.

דער געוואלדיגער שטורם אין א „גלעזיל וואסער"...

„רעזשעהע" גאלדשטיין וויל אסר'ן די „יודישע צייטונג" — די היטציגע בלעטלעך האבען מיר איבערגעגעבען פארן געריכט

מיט די קאשויער טעשת. וועלכע איז נאר א קליין כבוד פאר'ן ארטהאָדאָקסישען יודענטום האבען מיר שוין גערעכינט אבצוהאקען און א סוף צו מאכען צו די שטאָלצע געשעהעניש. די מעשי תעתועים פון עטליכע שטענדריקעס ובראשם דער בעקאנטער „קוילעפעלי" רעזשיקע גאלדשטיין, וועלכע האבען זיך געגוסען די תעוה צו דערשטיקען דעם אמת און אויסניסען זייער ביטערען צארן אויף אונזער רעדאקציע וועלכע האט איהר עפיהית פליכט ערפילט. דאס נעמט אונז אנלאס, אז מיר זאלען צו די קאשויער־נאבוועהען נאך עטליכע ווערטער זאגען.

און מיר זאגען : מיר שטייען מיט'ן פנים צו דער עפענטליכקייט מיר האבען קיין שום פערבאָרגענע פאליטישע כוונות. דער מורא'דיגער שטורם אין קאשוי בעטראכטען מיר אלס שטורם־ווינד אין א גלעזיל וואסער, וועלכער קען נאר קליינע תינוקות אנאריכייטען.

אונז בעריהרט נישט אויף דאס מינדעסטע ווען רעזשיקע גאלדשטיין שרייט „חי וקים" אז ט'זאל אונזער צייטונג אסר'ן מיר בעגרייפען זיין ענמיב און מיר שפירען זייער צער, וואס ער זעהט, אז די „יודישע צייטונג" רעפרעזענטירט די עפענטליכע מיינונג און איהר פאפולאריטעט איז אין די ארטה. קרייזען געוואלדיג גרויס.

מיר זאגען מאקע מחאי טעמא זאר ר' רעזשיקע „קטוגח" איהר זייט [illegible] צו שוואך, איהר האט צו ריעם צו שמאלע פלייצעס. איהר זאָלט קענען אויף דאס מינדעסטע אכטוואכען אונזער חשפעת און אונזער כח.

ווען איהר שטיסט־וועגען אסר'ן אונזער צייטונג, וועט יעדער פאן אונזערע לעזער פשוט אויסשיסען מיט א הילכדיגען געלעכטער, ווייל ווער זוייסט דען נישט, אז אונזער צייטונג איז לוחם פאר'ן דת, ווער ווייסט דען נישט, אז אונזער צייטונג איז נישט מחניף קיינעם און שליסליך ווער ווייסט דען נישט, אז אונזער שטעלונגנאהמע צו די עניני חרת והארטהאדאקסיע געשעהט תמיד מיט די פארחעריגע בעשם־עבונג פון גדולי ישראל און ספעציעל מיט'ן היזיגען ראבינאט, וועלכער כח וועט זיך דאחער אונטערנעהמען אזוינס אנצוגרייפען און ווען יא — ווער וועט דאס רען נישט חתמינען פאר א אויבערלענדיש־נארישקייט ?!

נור אבגעזעהען פון דעם אלעם, זאל דער פאקט אליינס רעדען : „רעזשיקע" וסייעתו פארערו פון זיין כנופי' צו אסר'ן די צייטונג וועלכע האט די העזות גענומען צו ברענגען א פסק בית־דין, אזא צייטונג וועלכע האט זיך געשטעלט אויף דעם שטאנדפונקט פון „לא תגורו מפני איש", אז ס'טאר קיינעם נישט חנפ'נען אפילו ווען ס'האנדעלט זיך אין א רב־אב"ד, זענען רען נישט א זאלבע ארגומענטע נאריש און לעכערליך ?!

די קאשויער רעזולוציע בעדייטעט פאר אונז און פאר אונזערע לעזער וועלכע רעקרוטירען זיך פון די שוחרי תורת און שומרי חרת, גישט מעהר ווי א פורים־רעזולוציע. די אלע וועלכע צייטונגליך וועלכע האבען אבער גענאמען כוונות אונז עפים א מאטעריעלען שארען צו פערארזאכען, שטעלען מיר שוין דורך אונזער רעכט־אנוואלד פאר'ן ריכטער־טיש אלס אנגעקלאגטע אויף רכילות און זיי וועלען זיך איהר בקרוב אויסגיכטערן.

מיר געבען דא איבער פאר די בריימע עפענטליכקייט, אז די אלע שמיעות וועלכע זענען אין די בלעטלעך אין דעם ענין פערעפענטליכט, זענען פאלש, ווייל טאקע פון קאשויער בית־דין (אויסער'ן רב וועלכער איז א נוגע אין דעם ענין) האבען מיר בריף וועלכע פעראורטיילען די סירוור־קידושין. ממילא קען דאך שוין קיין איד נישט זיין פון א רוגזות געגען אונזער צייטונג.

מיר בערוהיגען די עטליכע קאשויער שטענדריקעס, אז זיי וועלען נישט אין דער געגענווארט און נישט אין דער צוקונפט בעאיינפלוסען די טענדענץ פון אונזער צייטונג, ווייל מיר האלטען אוים ביי אונזער פראגראם צו פערטרעטען די ארטהאדאקסישע אינטערעסען און זי צו שיצען פון יעדען אנגריף, ווען דער אנגריף קומט אפילו ווייטענס א רב. אמת, אין אזא צייט האבען מיר ענמיג, ווייל די שונאי־תורת שעפען תענוג פון אזוינס.

מיר רעכינען, אז מיט דער איצטיגער אנטווארט האבען מיר דאס ענין קאשוי אראבגענומען פון סדר־היום און מיר האפען, אז מיר וועלען שוין אין עתיד האבען געלעגענהייט פון נוצליבערע און מעהר כבוד־שטימ'רינגע ארבעט, ידיעות צו שטימען, ווייל אזוינס וועט זיך שוין מיט תשי'ת הילף נישט איבעריחזר'ן.

די גוזמא'ס פון די משעכישע און דייטשע צייטונגען בנוגע די מונקאטשער רבנישע חתונה פארבערייטונגען

די משעכישע צייטונגען צווישען זיי די גרויסע צייטונג „משעסקא סלאווא" און א גאנצע רייהע מעהריש־שלעזיע צייטונגען האבען די וואך בעריכטעט איבער די הכנות צו די מונקאטשער רבנישע חתונה. די ידיעות ענטהאלטען איבערטריבענע זאכען, וועלכע ענטשפרעכען נישט דער ריכטיגקייט.

די אויבינע בלעטער דערציילען צווישען אנדערען, אז צו די חתונה־הוצאות האט די מונקאטשער קהלה געשפענדעט 1.500.000 קרוין, אז ס'ווערען ערווארטעט 50.000 געסט, אהן א שיעור געסט פון פאלעסטינא. און אז די חתונה וועט געדויערען גאנצע 15 טאג. אלע גרעניצען וועלען אפען זיין, קטצ.

עס איז איבערפליסיג צו זאגען, אז מ'האט דא צו טאן מיט תיפשע גוזמא'ס, וואס איז שייך די גרעניצען עפענען, ווייד סען מיר צו בעריכטען, אז דער חינער רב שליט"א האט זיך געגען דעם פלאן צוליב פערשידענע טעמים ארויסגעזאגט און נישט געוואלט מסכים זיין דערצו.

עס איז כדאי צו בעמערקען, אז די אלע צייטונגען נוצען אגב אוים די געלעגענהייט צו שילדערן דאס פאפולאריטעט און די גרעסע פון מונקאטשער רב שליט"א און בעציהען זיך לגבי זיין פערזאן מיט'ן גרעסטען רעספעקט און יראת־הכבוד.

אראבער האבען אויסגעריסען 10 טויזענד בוימער אין א קאלאניע

ירושלים : א המון אראבער האבען בעפאלען א פלאנצונגס־שטח אין שכנות פון נחלל און האבען מיט'ן ווארצעל אויסגעריסען 10 טויזענר בוימער.

מונקאטשער קהלה אינטערווענירט ביים בעצירקס־געריכט

ווי מיר האבען פאר 2 וואכען געשריבען האט ביי א רעפרעזענטאנץ־זיצונג ה' קאלוס אינטערפעלירט, אז די קהלה זאָל פראטעסטירען ביים פארשטעהר פון בעצירקס־געריכט געגען די עולה וואס יודען ווערען אין שבת אדער אין יום פארגעלאדענט אויף טאגואצען, די וואך האט דער ראח"ק ה. זוייס מיט'ן געמיינדע סעקרעטער ה' גינז אויפגעזוכט דעם פארשטעהער פון היגען בעצירקס־געריכט דר. פארפערא און האבען איהם די קהלה'ס בקשה. ריעס. די קהלה'ס פראטעסט פארגעלעגט.

דער געריכטס־פארשטעהער האט צוגעזאגט, אז ער וועט תיכף צונויפרופען די ציוויל און שטראפריכטער און וועט זיי געבען די ווייזונג, און בעפעהל, אז אין דער צוקונפט זאל דאס מעהר נישט פארקומען. יודען טארען נישט סיי אלס עדות סיי אלס בעשולדיגטע אויף שבת אדער אויף יום־טוב פארגעלאדענט ווערען.

דער נייער כהן־גדול פון די שומרונים

ירושלים : נאכ'ן טויט פון ם כהן־גדול, פון די שומרונים זענען אין דער שומרונים־קהלה אויסגעבראכען סכסוכים ארום דער פראגע פון בעזעצען דעם וואקאנטען ארט. נאך לאנגע בעמיהונגען איז דעם בירגערמייסטער פון שכם געלונגען צו דערברענגען צו א שלום. און אלס כהן־גדול איז בעשטימט געוואָרען א ברודער־זוהן פון פערשטארבענעם. דער איצטיגער כהן־גדול פון די שומרונים הייסט מצליח בן פנחס.

א דריטעל פון די אמעריקאנער ארבייטער זענען ארבייטסלאז

נאך די לעצטע שטאטיסטישע אויסווייזען שטעלט זיך ארויס פירטעריליבע ערווארבסלאזע ציפערען. עס שטעלט זיך ארויס, אז אין אמעריקא זענען 17 מיליאן ארבייטער, דאס הייסט, אז א דריטעל פון די אמעריקאנער ערווערבס־טעטיגע פערזאנען, זענען ארבייטסלאז.

זייט אמעריקא עקזיסטירט איז נאך אזא ארבייטסלאזיגקייט נישט געוועזען.

די ארבייטס־אנפיהרער זעהען נור איין הילף איינצופיהרען די 30 שטונדיגע ארבייטס־וואך וועלכעס וועט ערמעגליכען פאר נייע 7 מיליאן ארבייטער בעשעפטיגונג.

יעדער זאל אויסנוצען די געלעגענהייט !

די אלטבעקאנטע, פערלעסליכע פירמא „פעלצהויז שליסעל" וועלכע קען מיט שטאלץ אויף איהר 10 יעהריגען געשעפטס־בעשטאנד צוריקבליקען, וועלכע האט שטענדיג איהרע קונדען רעעל און סאליד בעדינט, האט בעשלאָסען געלעגענטליך איהר 10 יעהריגען יובעליום אין איהר צענטראל־געשעפט אין מונקאטש און אויך אין די פיליאלען איין **יובעליום־מאנאט צו פעראנשטאלטען און אין משך פון דעם מאנאט די פרייזען מיעף צו ערנידריגען.**

גראד איצט איז דער שעף פון די פירמא פון זיין לייפציגער און פאריזער איינקויפס רייזע צוריקגעקומען און האט מיטגעבראכט **העררליך שיינע פעלצ־ווארען צו שטוינענד ביליגע פרייזען.**

די פירמא האט אויך ערטקלאסיגע קירשנער־קינסטלער פון פאריז און פון וויען הערבעגעבראכט.

ווילט איהר עכט גוטע און פערלעסליכע סחורה און דאביי איינערט ביליג דאן בעזוכען זי נור די פירמא :

Pelzhaus Schlüssel

Mukačevo Leipzig, Brühl 61

Filialen :

Užhorod, Rašinova 10.

Michalovce, Hlavna ul. 40.

Chust, Hlavna ul.

כנס אדר מרבין בשמחה !

תיינטינער מוראדינער ווערט־ ים, וועלכעס האט צערטערט די ק אהן א שיעור רוהיג־לעבענדע וועלכעס האט פערוואגעלט און רע דאס שלום־בית פון אונזערליד זע פאמיליע, וועלכעס האט צור צווייפלונג און צוליב עלענד אין אריבען יונגע און בכלל לעבענס־ מענשען. אט קענען דעם אכזריות־ גע סומען אנגעהמען זעלבסט־שוין, ין זיך ארויסלאגען בי יאוש־נער־ און סימון ווערען אפטימיסטיש, מען מיט־האפנונג אויף א בעסערן ן בעטראכטען דעם תיינטינען כי־ צב אלס היסלישע ערשיינונג וועל־ ם אויך א הודאי נוצליכע און ווערט־ יאטיוען.

ער חודש אדר איז פון אייביג עולם דש גועלבער איז מסוגל אויף שמחות ישועות. דער פסק הלכה איז אין יוך, אז ווען עס גייט אריין דער אדר איז עס א חיוב צו בעגינען וילינע און לוסטיגע ענינים, דאס מזל איז דעמאלט דערהויבענער און ישער גורל איז דעמאלט מצליח.

עם היי־יעהריגען חודש אדר ברוך יחיד און ווער שמיכט שוין פון יע־ הינ און פרנס אויסנוצען איינצו־ ן ביי יעדען יוד מעהר בטחון און אמונה אין השי"ת און אין השגחה וויל נור מיט א אינערליכע בטחון־ ייגונג קען מען שטעלן א ווידער־ צו דעם געריגעטען נערוועזיטעט ם איז א תולדה פון די אבנארמא־ נסת־פערהעלטניסע.

רעך שטאטיסטיק פון די אווינינע די זעלבסטמערדער איז לויט די יטישע אויסווייזען אין די לעצטע יאהרען טורא'דיג צוגעוואקסען. לייד ידי צאהל פון די אונגליקליכע יפעלטע ווירטשאפט־קרבנות ביי א גרויסע פראצענטאזי, א כך גרע־ ווי זייער פערצענטועלע צאהל, דאס ראסאר, וויל די יודישע פרנסות ערנסטער און שווערער געליטען ווי פעלקער. די רעטונגס־אקציע פון יישער בערוהיגונג איז דאהער אין ער רייהע מאקע פאר אונזערע אייי בוידער א נויטווענדיגקייט און צו דעם סיר איצט דעם מסוגלדיגען חודש עם חודש אדר.

אור און פורים זענען א סימבאל, אקע פון דעם גירוינבטען און שווערס־ מצב קענטען דערגרייכען די העלסטע נקייטען, טאקע נאך די גרעסטע קענטען דערגרייכען די גרעסטע ות. דאס איז דער חודש וועלבער איבערגעקעהרט געווארען סיגון ה טאבל ליום־טוב. אט דאס געט א פא־ן יודישען קיבוץ צו בעיינען בטחון אין השי"ת, אז מיר וועלען טאקע שוין אין דער גאנצער צו־ ט דירעקט פון די צרות דערגרייכען טועה.

די נאטירליכע נאכט־פינסטערקייט אויך מעיז, אז פאר'ן בעגין פון טאג־ ווערט די נאכט־טינקעלקייט צום גע־ טסטען און צום פינסטערסטען, תיכף אך הייבט זיך אבער באלד אן א נהו'דיג טאגען, וועלכעס ברענגט וואס הל מעהר ליכט.

לית נהורא אלא דנפקא מגו חשוכא־ אמת־דיגע ליכט בעמערקט מען ערשט פינסטערניס. דאס האפען מיר טאקע דערגרייכען ווי אפשנעלסטען נאך די בערע טינקעלע פערהעלטניסע און דאס ארטען מיר טאקע אין דעם חודש וועלבער האט אין די יודישע גע־ טע בלויז שמחות און לוסטיגע ער־ ניסע צו פערצייכנען.

— דאס בעפינדען פון פלאווערטען קאנויער בירגערמייסטער טשערטאק זיך אין די לעצטע טעג פערשלי־ ט. ער האט קאינע 59 גראד היטץ.

די טיילנעהמער ביי די מונקאטשער רבנישע־התונה וועלען בעקומען א באהנערמעסיגונג

ביי רעדאקציע־אבשלוס, בעקומען מיר די טעלעגראפישע ידיעה, אז דאס אייזענבאהנמיניסטעריום האט בעוויליגט א באהנפרייז־ערמעסיגונג פאר די פעריזאגען, וועלכע וועלען אויף די מונקאטשער רבנישע־חתונה טיילנעהמען. נעהערע פרטים וועלען מיר אין די קומענדע נומער בריכטען.

דער אנטיסעמיט קוזא טרעט ארויס געגען יודישע דאקטוירים, אבער צו זיין קראנקע טאכטער רופט ער א יודישען דאקטאר

א אינטערעסאנטע סצענע פון רומענישען פארלאמענט

די קישינעווער „צייט" שילדערט דען לעצטען אנטיסעמיטישען ארויסטרים פון „בעריהמטען" קוזא אין רומענישען פארלאמענט ביים בעהאנדלען די פראגע פון בידזשעט.

קוזא טרעט ארויס געגען דעם סיסטעם, לויט וועלכען עס איז צונויפגעשטעלט געווארען דער מלוכה־בודזשעט. ער בעהויפטעט, אז דאס סיסטעם איז אויפגעצוואונגען געווארען רומעניען דורך די „זשידאנעס" (יודען).

דאס גאנצע פינאנסיעלע סיסטעם איז אזוי געבויט, אז מיאל בעפרייען די „פערפרעי" פון פאריז און זשענעווע.

די יודען קריגען איטעטים ארויי. בלויז דאס ארבייטס־מיניסטעריום האט די לעצטע צייט בעשטימט 16 נייע יודען אלס מלוכה־בעאמטע.

סינ. יאניצעסקו ערקלערט, אז קיין שום נייע בעשטימונגען זענען נישט געמאכט געווארען און אז די יודען, וועגען וועלכע קוזא רעדט, זענען דאקטוירים, וואס דינען שוין לאנג.

דעפ. לאנדוי: אויב קוזא איז געגען די יודישע דאקטוירים, פארוואס־זשע האט ער זיך זעלבסט געווענדעט צו א יודישען דאקטאר און איהם געבעטען, ער זאל ראטעווען זיין טאכטער, וואס איז געווען געפעהרליך קראנק? איך קען אנרופען אויך דעם נאמען פון דאזיגען דאקטער.

ווער קוזא ראבו רייסט זיך פון ארט און לויפט צום דעפ. לאנדוי מיט דער כוונה איהם צו שלאגען, אבער ער ווערט פערהאלטען פון די לופיסטען א. אנר.)

דער פארזיצער ה' טשיטשעא פאפ: ה' קוזא, איך מוז אויך פראטעסטירען געגען אייערע אויסדריקען. איך מוז פערטיידיגען אלע סאציאלע קלאסען און אלע אינסטיטוציעס פון לאנד.

(צווישען דעפ. לאנדוי און קוזא ראבו קומט־פאר א שארפער ווערטער־אויסטויש).

טשיטשעא פאפ:

ה' קוזא, איך בעט אייך, איהר זאלט קיינעם נישט בעליידיגען. די יודישע דאקטוירים זענען אויך ערהליכע מענשען און איך בעט אייך זיי נישט צו בעליידיגען. אלע בירגער זענען גלייך.

קוזא: ניין, זיי זענען נישט גלייך.

לאנדוי: ה' קוזא, דעם ד"ר. ברענער האט איהר פערזענליך געבעטען צו ראטעווען אייער טאכטער!

קוזא לייקענט און זאגט, אז ער ווענדעט זיך קיינמאל נישט נאך הילף צו „זשידאנעס".

סינ. יאניצעסקו: די דאקטוירים אין רומעניען זענען זעהר געוויסענהאפט. צווישען זיי געפינען זיך א סך דאקטוירים יודען. איך קען אייך ברענגען אלס ביישפיל א יודישען דאקטאר, וועלכען איך האב בענעשטעלט פאר א מעדאל דערפאר, וואס ער האט געגעבען זיין בלוט איבערצוגיסען אפשר 45 קראנקע (אפלאדיסמענטען אויף אלע בענק, אויסער די קוזיסטען).

יודישע קרבנות אין די קאמפען צווישען ארבייטער און פאליציי אין סאלאניקי

סאלאניקי: בעת די לעצטע צוזאמענשטויסען צווישען די ארבייטער און פאליציי אין סאלאניקי האבען געליטען אויך יידישע ארבייטער. די זשאנדארמעריע האט ווי בעקאנט, ארומגערינגעלט דעם לאקאל פון ארבייטער־פעראיין, אין וועלכען עס האבען זיך פערזאמעלט 200 ארבייטער. בעת דעם קאמף זענען אומגעקומען 7 ארבייטער, דערונטער דער יודישער סטאַלאר־ארבייטער מ'רכי חיים אשכנזי. צווישען די פערוואונדעטע איז אויך געווען דער יודישער סטאַלאר־ארבייטער שמעון קונע. די פאליציי האט ארעסטירט עטליכע צעהנדליגע ארבייטער, דארונטער אויך די ארבייטערין אסתר קאהען.

סענאט און רעפרעזענטאנטען הויז שויין אנגענומען דאס געזעץ אבצושאפען די פראהיביציע

וואשינגטאן: דאס רעפרעזענטאנטען־הויז האט מיט 289 שטימען געגען 121 אנגענומען די רעזאלוציע, וואס איז שוין פריהער אנגענומען געווארען דורכ'ן סענאט וועגען אבשאפען די פראהיביציע.

חוץ דער בעשלוס האט סיי אין סענאט סיי אין רעפרעזענטאנטען־הויז בעקומען די געפאדערטע מעהרהייט פון צוויי דריטעל שטימען, וועט איצט דער בעשלוס איבערגעשיקט ווערען צו די 48. שטאאטען און יעדער שטאט בעזונדער וועט זיך דארפען ארויסזאגען פאר אדער געגען דער פראהיביציע. כדי דער בעשלוס וועגען אבשאפען די פראהיביציע זאל בעקומען א געזעצליכע קראפט, איז נויטיג, אז דריי פירטעל פון אלע שטאטען זאלען איהם אקצעפטירען. דער בעשלוס פון סענאט און פון רעפרעזענטאנטען־הויז ווערט דאן א צוגאב צו דער קאנסטיטוציע און אלס אזעלכער פאדערט זיך נישט דערצו די הסכמה פונ'ם פרעזידענט הובער.

— די אראבער האבען נאכגעטון דעם ביישפיל פון ציוניסטישען קק"ל און האבען לעגאליזירט אויך אן אראבישען נאציאנאל־פאנד. די ארגאניזאציאנס־שטאטוטען זענען פונאנדערגעשיקט געווארען פאר אלע מוזולמענישע קעניגען, עמירען און נאטאבלען מיט דער בקשה צו שטיצען דעם פאנד בכדי צו קענען שטערען די יודישע ערד־קניות.

— אין נאראגא האבען די מאגיסטראט־בעאמטען אנגעהויבען א הונגער־סטרייק, צוליב דעם ניט צאהלען די געהעלטער, עס הונגערן די עמטיגען, די שפיטאל־אנשטאלטען און די פייערלעשער.

— די וואך זענען 13 העבערע פאליציי בעאמטען פון זייער דינסט ענטלאסען געווארען. זיי אלע געהערען צו די סאצ. דעמאקראטישע פארטיי.

ברכת מז"ט

וזאת הברכה אכוך מקרב לב עמוק לכבוד הי"ב הגדול בתורה ובחכמה ויראת ה' היא אוצרו, יפ"ת זייר חו"ב משנתו קב ונקי כו' כו' כש"ת מוה"ר **משה יעקב בעק** נ"י לרגלי אירושיו את בת אדמו"ר הגה"צ המנוח מוה"ר אהרן צבי ז"ל דומרע דק"ק אונטערדאפשע, הבתולה המהוללת מרת רחל תחי', ולעת עטירהו בכקום גדולים הנ"ל לכהן פאר משרת דוטו"צ.

יהא רעוא שזכ'ת אדמו"ר הגה"צ המנוח יעמוד לך לעלות על במתי ההצלחה בתורה ועבודה ותבנה בית נכון ונישא לד' ולתורתו.

תלא כה דברי המברך
שלמה מנשה עהרליך מנאגיטש
תלמיד אוסור הגה"ק הנ"ל הכ"מ

אונגווארער קהלה האט אנגעלייטעט א הילף־אקציע פאר די ארימע בעפעלקערונג

די אונגווארער קהלה האט אונטער'ן פארזיץ פון זייער רב אבגעהאלטען א בעראטונג וויאזוי צו הילף צו קומען צו די ארימע יודישע בעפעלקערונג.

עס איז בעשלאסען געווארען אנצולייגען א זאמעל־אקציאן ביי די בע"ב און די שפענדונגען פאר נויטליידענדע צו פערטיילען.

ענגלישער ועד הקהלות וויל שיקען א קאמיסיע קיין פוילען

צו בעקענען זיך מיט דער לאגע פון פוילישען יודענטום

לאנדאן: דער ועד הקהלות האט אויף זיין היינטיגער זיצונג, אויפ'ן פארשלאג פונ'ם „דזשאינט" פאר'ן קאמיטע אנגענומען דעם בעשלוס צו בעטראכטען די פראגע, צי איז געוואונשען צו בעשיקען צוזאמען מיט אנדערע רעפרעזענטאטיווע יודישע ארגאניזאציעס איניגע קאמיסיע פון אבסערוואטארען, וואס זאל ארויספאהרען קיין פוילען זיך בעקענען מיט דער לאגע פון פוילישען יודענטום און צושטעלען דערנאך וועגען דעם א בעריכט

Es wird gesucht Sommer-Wohnungen im Dorf u. wird bezahlt für den ganzen Sommer. Zuschriften sind zu richten an: Svarc, Praha II-704.

יעדער זאל אויסנוצען די געלעגענהייט !

די אלטבעקאנטע, פערלעסליכע פירמא „פעלצהויז שליסעל" וועלכע קען מיט שטאלץ אויף איהר 10 יעהריגען געשעפטס־בעשטאנד צוריקבליקען, וועלכע האט שטענדיג איהרע קונדען רעעל און סאליד בעדינט, האט בעשלאסען געלעגענטליך איהר 10 יעהריגען יובעליום אין איהר צענטראל־געשעפט אין מונקאטש און אויך אין די פיליאלען **איין יובעליום־מאנאט צו פעראנשטאלטען און אין משך פון דעם מאנאט די פרייזען טיעף צו ערנידריגען.**

נאר איצט איז דער שעף פון די פירמא פון זיין לייפציגער און פאריזער איינקויפס רייזע צוריקגעקומען און האט מיטגעבראכט **הערליך שיינע פעלצווארען צו שטוינענד ביליגע פרייזען.**

די פירמא האט אויך ערשטקלאסיגע קירשנער־קינסטלער פון פאריז און פון וויען הערבעקומען.

ווילט איהר קויפען גוטע און פערלעסליכע סחורה און דאביי איינשפארען ביליג דאן בעזוכט נור די פירמא :

Pelzhaus Schlüssel
Mukačevo Leipzig, Brühl 61
Filialen:
Užhorod, Rasinova 10.
Michalovce, Hlavna ul. 40.
Chust, Hlavna ul.

VII Jahrgang ב"ה No 9 (292)

יידישע צייטונג
Židovské Noviny Jüdische Zeitung
אונאבהענגיגעס ארגאן פאר פאליטישע, ווירטשאפטליכע און קאנפעסיאנעלע אינטערעסען פון דעם ארטהאדאקסען יודענטום.
Unabhängiges Organ für politische, wirtschaftl. u. konfessionelle Interessen des Orthodoxen-Judentums

Redaktion u. Administration:
Mukačevo, Masarykova-u. 12.
Postfach No. 13.
Postscheckkonto: Prag, No. 54069.
Erscheint jeden Freitag
מיט דער איבערנאהמע פון 3 בלאטער, איז דאס אבאנאמא אנערקאנט.

Novinových známek povoleno výnosem č. 35731.-V-27 z 15/VI. 27.
מונקאטש, פרייטאג פרשת תרומה תרצ"ג
Mukačevo, am 3. März 1933.
Filialen in Užhorod u. Košice.—פיליאלען אין אונגוואר און קאשוי.
Verantwortl. Redakteur: L. KALLUS.

Abonementspreis:
		Inland	Ausland
Ganzjährig:	Kč.	50.—	76.—
Halbjährig:	„	25.—	38.—
Vierteljährig:	„	13.—	20.—
Einzel-Nummer:	„	1.—	1.—

Annoncen laut Tarif.
אנאנסעס זאוויא אבאנעמענטגעבירען זינד צאהלבאר אונד קלאגבאר אין מונקאטש.

דער 83־טער

געבורטסטאג פון רעפובליקספרעזידענט ט. ג. מאסאריק

קימענדע וואך דינסטאג אם 7-טען ערץ, וועט אין דער גאנצער רעפובליק יי דער גאנצער בעפעלקערונג אהן אונ־ ערשיעד פון פארטיי און שטעלונג אהן ונטערשיעד פון נאציאנאליטעט און רעלי־ יאן ביטן געפייערט, שמחה־איינדרוק גע־ יערט ווערען דער 83־טער געבורטסטאג ין אונזער בעליבטען פיהרער. דער עטער און גרינדער פון דער טשעכאסלא־ אקיי, ט. ג. מאסאריק.

אין דעם יאר ווערט נישט בלויז ער שטאאטסאויבערהויפט געהולדיגט און עכענשט, דא ווערט אויך געהולדיגט און ציובעלט דער אידעלער קלוגער ליבערא־ ער מענשענפריינד, וועלכער בעדייטעט יר די גאנצע ציוויליזירטע וועלט א שטאלץ און כבוד.

דער נאמען מאסאריק איז היינט אין י גאנצע וועלט פערעהרט, אלס סימבאל ן א להם פארן אמת, אלס סימבאל עלכער ווערט יעדע אונגערעכטיגקייט, אלס מבאל וועלכער האסט און אונטערדריקט ערע רעליגיאנס־פערפאלגונג. דאס ווארט אסאריק בעדייטעט שוין היינט אין די אנצע וועלט, אלס בעגריף פון אמת און רעכטיגקייט.

די בעציהונג פון די יודען לגבי דעם יירלעס הייך־געשעצטען מלוכה־מאן זע־ ן זעהר אינטים, די יודען פון דער אנצער וועלט וויסען אבצושאצען די יוסע ווערטען פון א מלוכה־מאן וועלכער אט אין זיך די אלע געבענשטע מידות וכות ווי ט. ג. מאסאריק. דערפאר בע־ ען אלע יודען פאר זיין לאנג לעבען און אר זיין וואהלזיין.

מיר אלס ארגאן פון דעם ארטהאדאקסען יודענטום נעהמען ארויס אונזער חלק ביי דער הגינה, מיר דעקארירען די בילד פון דעם גרויסען מענשענפרייער און מיר זאגען מיט שטאלץ, אז מיר זיינען בירגער ביי מאסאריק'ען.

בימיו ובימינו תושע יהודא וישראל, ובלצ"א.

פאלשע און שעדליכע לופט־ידיעות איבער די מונקאטשער רבנ'ישע חתונה

די מונקאטשער קהלה דעמענטירט די טענדענציעזע צייטונגס־ידיעות

מיר האבען נאך פאר 2 וואכען בעריכטעט, אז אהן א שיעור טשעכישע און דייטשע צייטונגען האבען פערעפענטליכט פאנטאסטישע ארטיקלען מיט אונגעהייערע ציפערן בנוגע די מונקאטשער רבנ'ישע חתונה. מיר זענען געוועזען די ערשטע וועלכע האבען די אלע ידיעות פאר קלארע שקרים און פיפיפ'ע צייטונגס־קאמשקעס געסטעמפעלט און אנגעוויזען אז די נוסחאות האבען בכלל נאר קיין אמת'דיגען אינהאלט.

די אויסטערלישע ידיעות מיט די בלעדע בעריכטען הערען אבער נישט אויף, אדרבה יעדען טאג ווערען נייע אויסגעטראכטע ידיעות בעקאנט, וועלכע זענען עלול צו שעדיגען די אינטערעסען פון היגען רב שליט"א און די אינטערעסען פון היגען יודענטום בכלל.

מ'איז געקומען אויף די שפור אז א היגער טינקלער פערשוין לידער א "יורי" (?) האט זיך דא אנגעארדענט א שטילע פרעסע־ניע, ער האלט אויס א פאסטענלאזען צייטונגשרייבער און ער פערשפרייט אין די גאנצע וועלט א זאלכע ידיעות, וועלכע ערנידריגען דעם כבוד פון היגען יודענטום און וועלכע זענען בכלל עלול צו שעדיגען די היגע יודישע בעפעלקערונגס אינטערעסען.

די כוונה פון דעם טינקעלען פערשוין איז איינס, צו בעווייזען, אז די מונקאטשער רבנ'ישע חתונה, שעדיגט די אינטערעסען פון כלל בכדי דאדורך אויפן רב שליט"א ארויפציציהען נייד און האס סיי ביי די שטייערבעהערדען, סיי ביי די נישט־יודישע אורימע בעפעלקערונג און אפילו כתם ביי די יודישע בעפעלקערונג אויך.

די חוצפה'דיגע בעריכטען, געבען איין, אז אין מונקאטש איז פערהאן א גאנצע חתונה־אינוואזיע, ווי יעדער יוד מעג ער זיין ארים ווי דער טייפעל ווערט פון איהם ארויסגעפרעסט 3-4 הונדערטער צושטייער אויף די חתונה, וועלכע וועט גאנצע 15 טאג געדויערן און ווי מ'וועט זיך 2 וואכען אונאונטערבראכען ביי ווין און משקאות לאזען וואוילזיין. די ידיעות שולדערן אגב דעם הונגער־מצב פון אונזער מדינה, ווי מענשען שטרעקען זיך אויס פון הונגער און יעדאך ערלויבט מען זיך אזאלכע פאכפעס, צוזאמענצונעהמען 50 טויזענד געסט און זיי פיטערן און אונטרינקען אויף די הוצאות פון די אורימער קארפ. רוסער הינגעריגע יודען, ד. ה. אויף די הוצאות פון די איינע און א האלב מיליאן קרוין, וואס די קהלה האט (!) אנגעבליך צו דעם צוועק רעזערווירט.

עס איז איבעריפליסיג צו טאדלען אזא מין פערדרעטעריש האנדלונג, עס איז קלאר, אז אזא אנטי־יודיש און בכלל יודיש שעדליך ארטיקעל ווען דאס שטאמט אויך פון א יודישען שרייבער מיט א יודיש פרצוף, אז דער איז דאך נישט "מזרע־ישראל", וויל א יוד מיט א יודיש הארץ איז נישט מפקיר די גאנצע היגע שטאדט מיט אזאלכע געמיינע און גראבע שקרים, וועלכע זענען עלול ארויסצוציהען דעם צארן פון די שטייערבעהערדען און וועלכע זענען פעהיג די היגע אורימע בעפעלקערונג אויפצוטרייסלען פאר כעס.

די קהלה האט אין צוזאמענהאנג מיט די שקרים'דיגע טענדענציעזע ידיעות אונז געבעטען פאר פאלגענדע דעמענטירונג פלאטצוגעבען:

עס קורסירען ארום אין א גאנצע רייהע צייטונגען אויס דער לופט געגריפענע ידיעות בנוגע די חתונה ביי אונזער מרא דאתרא שליט"א. די צייטונגס־ידיעות זענען מייסטענס לכתחילה מיט בייזע כוונות אהערגעשטעלט בכדי צו שעדיגען די קהלה'ס און די יחידים'ס אינטערעסען.

די קהלה ערקלערט דאהער, אז די אלע צייטונגס־ידיעות בעריכטען זענען 95 פראצענט גראבע שקרים. עס איז א געמיינער שקר, אז די קהלה האט צו דעם צוועק געגעבען 1.5 מיליאן קרוין דאס איז א בעטראג וואס די קהלה האט ניטעמאהל אין איהר פערמעגען. עס איז אבער לידער אמת, אז די קהלה האט צוליב איהר ווירטשאפטליכען־מצב ניטעמאהל איין איינציגע קרוין געגעבען אויף די חתונה הוצאות, דארט ווי א יעדעס קליינע ישוב, גאט צו די חתונה פון זייער רב שעחנע בעשרענע.

עס איז אויך שקר, אז דא ווערט געמאכט הכנות אויף צעהנדלינגער טויזענדער געסט, וועלכע וועלען אויף די הוצאות פון די היגע אורימע בעפעלקערונג אונטערהאלטען ווערען. עס איז אבער אמת, אז צוליב די גרויסע בעדייטונג און גרויסע פערזענליכקייט פון אונזער מרא דאתרא שליט"א, וועלכער האט א גרויסע צאהל חסידים און פערעהרער אין די וועלט איז צו רעכינען מיט א גרעסערע צאהל פרעמדע געסט, די וועלען אבער באין אופן נישט פאלען צו לאסט אויף די היגע בעפעלקערונג, אדרבה מחמת די פרעמדע געסט וועלען זיך נור פון וואהלהאבענדע מענשען רעקרוטירען איז צו ערווארטען, אז מיט דעם פרעמדען פערקעהר וועלען אונזערע יודען נור ריוח האבען.

עס איז אויך א שקר די ידיעה, אז דא וועלען געמאכט ווערען לוקסוס־הוצאות און דערארטיגע פערשווענדערישע אויסגאבען. עס איז אדרבה אמת, אז דער רב שליט"א האט אין ערשטען פראגראם געשטעלט אין ערשטער רייהע צו זארגען פאר די בעשפייזונג און בעקרינונג פון די היגע אורימע קלאס צו וועלכען צוועק דער רב שליט"א וויל אויף דינסטאג א טאג פאר די חתונה א דירעקטע סעודה מאכען ווי ער אליין וועט סערווירען און בעדינען.

עס איז אויך א גראבער און נידערטרעכטיגער שקר, אז די היגע אורימע בעפעלקערונג ווערט געצווינגען צושטייער צו געבען אויף די חתונה־הוצאות. אדרבה עס איז אמת, אז ווען א היגער נישט בעמיטעלטער יוד האט געוואלט געבען א פריווילינע שפענדונג ווי די חתונה־קאמיסיאן האט פערשטאנען, אז ער איז נישט אין דער לאגע, האבען זיי איהם דאס בדרך כבוד געגעבען צו פערשטיין, אז ער זאל דאס בעסער אויף זיין הויז־הצטרכות פערווענדען.

עס איז אויך אמת, אז די גאנצע חתונה־הוצאות האבען צוזאמענגעשטעלט חסידים און אנ"ש פון מונקאטשער רב שליט"א פון אין און אויסלאנד, אבער די אלע זענען שפענדונגען פון בעלי־בתישע מענשען מייסטענס עשירים און גבירים.

עס איז אויך שקר, אז דא וועט אנדויערן די חתונה 15 טאג, עס איז אבער אמת, אז די חתונה וועט זיין 1 טאג און נור שבע־ברכות וועלען זיין 7 טאג ווען די היטישע און די גאנצע פון פראווינץ וועלען אויך איינגעלאדענט ווערען.

די זעלבע דעמאטירונג האט די קהלה צוגעשיקט צו אלע צייטונגען, בפרט פאר די וועלכע האבען די שעדליכע שקרים ארטיקלען געברענגט, די זענען אויפגעפאדערט געווארען אין זין פון פרעס־געזעץ ריכטיגצושטעלען זייער שקר.

די קהלה האט אויך אנגעלייטעט א אונטערזיכונג פעסטצושטעלען, ווער עס איז דער פערברייטער פון די פאלשע ידיעות, בכדי איהם שטראפליך צו פערפאלגען.

עס איז אויך וויכטיג מיטצוטיילען אז ס'איז געקומען אויף די שפירען, אז די זעלבע טינקעלע פערשוינען ווילען בשתיקה מאכען פאלשע חתונה־איינלאדונגען (אמטליכע) אין דאס פערשיקען אויף קאמפרימיטירענדע שטעלען. די קהלה מיטן רב שליט"א האבען געגען דעם, פארזיכטסמיטעל געטראפען.

די הי־יעהריגע מיליטער־אססענטירונגען אין מונקאטש

די היי־יעהריגע מיליטער־אססענטירונגען וועלען פארקומען אין די טעג פון 13־טען ביז צום 16־טען מערץ אין די נייע סאקאל־געביידע.

Koscher Schokolade FISCHER vorzüglich
Mit Attest des Herrn Rabbiners HEINRICH PACK.

פון דער וואך

דאס גיהנום־קעסיל אין דייטשלאנד — אנגעצונדען דאס פארלאמענט אין בערלין

די סענזאציע פון דער וואך איז דאס וואס די קאמוניסטען אין דייטשלאנד האבען אונטערגעצינדען דאס פארלאמענט־געביידע געמעט אויף 20 פלעצער מיט פעך און בענזין און דאס האט ביז צום אבגראנד אבגעברענט. עס האט נישט געהאלפען די אונערמידליכע ארבייט פון אלע בערלינער פייערלעשער. דער שאדען באטרעפט עטליכע הונדערט מיליאן מארק.

די רעגירונג האט צוליב דעם וואנגיס שטרענגע אנארדנונגען אנגעווענדעט לגבי די קאמוניסטען. אלע קאמוניסטישע אבגעארדנעטע זענען פערהאפטעט געוואָרען, אלע קאמוניסטישע צייטונגען זענען אויף 4 וואכען געשטעלט געוואָרען.

בכלל מאכט היטלער גרויסע תכנות אויף די וואהל וועלכע ברויך די קומענדע וואך זאנטאג אבגעהאלטען צו ווערען. היטלער ערקלערט אבער אין זיין רעדע, אז ער וועט די מאכט נישט אזוי גיך ארויסגעבען פון די הענד ווען ער זאל אפילו קיין מערהייט בעקומען.

ווידער א שמוגלעריי פון מאַניציאָן קיין אונגארן

ס'איז נאך נישט פארטיג מיט די ענטדעקטע מאַניציאָן שמוגלעריי ביי הירטענבערג. בעריכטען שוין די פראנצויזישע צייטונגען וועגען א ניי ענטדעקטע גיפט־שמוגלעריי פון איטאליען קיין אונגארן דורך עסטרייך.

לויט די מעלדונג פון „עכאָ דע פאריז" איז פאר עטליכע וואכען קיין אונגארן איינגעשמוגעלט געוואָרען א טראנספאָרט פון 195.000 קילא גיפט־גאז. די גאזען האטטען אין 2 כעמישע פאבריקען אין מיילאנד און אין 3 פאבריקען אין שוואנד אהערגעשטעלט. לויט די צייטונגס־בעריכט זענען די גיפט־פלעשער פלאצירט געוואָרען אין ווארפאלאטא אין סעגעדין און אין מאמבאטהעלי.

אָט אזוי זעהען מיר אויס מיט'ן פרידען יעדער גרייט זיך בגנבה ווי מעהר כלי־זיין און כלי־שחית מכשירים.

די מלחמה צווישען כינא און יאפאן

די מלחמה צווישען כינא און יאפאן האלט אין אנדויערן. יאפאן מאכט נאך וואס אמאהל נייע אנגריפע, פון וועלכע עס ווערען טעגליך הונדערטער טויטע פערצייכענט. עס העלפט נישט דער פעלקערבונד מיט איהרע בעשלוסע דאס מענשען־בלוט אויף'ן ווייטען מזרח האלט זיך אין איין גיסען.

אויסערן־מיניסטער בענעש עקספאזע איבער די אקטועלע אינטערנאציאנאלע ענינים

פראג: אויסערנמיניסטער דר. בענעש האט די וואך פאר'ן אויסענאויסשוס דעם בעריכט איבער די קליינע אנטאנט'ס נייעם פאקט און אגב איבער די סיבות וועלכע האבען דערפיהרט צו דעם נייעם פאקט־אבשלוס.

די ערנסטע עראייגנישע ביי דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק, האט אונז פעראנלאסט צו אונטערשרייבען דעם ארגאניזאציאנס־פאקט פון דער קליינער ענטענטע, וועלכע האט א גרויסע אויפמערקזאמקייט אין דער וועלט ארויסגערופען.

די ענטוויקלונג פון דער קליינע ענטענטע און די ראָרגאניזירונג פון די פעלקער איז נישט איצט קיין נייע שטרעבונג נאך אין וועלט־קריעג האבען מיר געשטרעבט צו בעזייטיגען דעם אלטען האבסבורג־סדר און אויף דעם פלאץ סדר צו זיין אויף א נייעם אופן די מיטעל־אייראפעאישע פעלקער. דער איצטיגער פאקט איז דאהער נור א פערווירקליכונג פון אונזערע אלטע שטרעבונגען אבער כאין אופן קיין מיליטעריסטער־בונד וועלכער זאל זיין געווענדעט געגען אייעוועמען.

די קליינע אנטאנט האט נאך אין די פריהערינע יאהרען א בעדייטענדע ראָל געשפילט אין דער וועלט־פאליטיק. אין יאהרע 927 האבען מיר א שטארקע ווידערשטאנד געלייסטעט געגען די רעוויזיאָנס־שטרעבונגען, מיר האבען זיך א געהעריגע פאזיציאָן ביים פעלקערבונד אויסגעקעמפט.

מיר זענען נישט געריכטעט געגען קיין שום שטאאט מיר ווילען פרידליך לעבען מיט אונזערע שכנים, מיר זענען בערייט פאר אונגארן אלע גאראנציען צו געבען, אז מיר וועלען נישט דעם שלום שטערן. מיר האבען און ווילען אויך אויף ווייטער האבען פריינדשאפטליכע בעציהונגען מיט איטאליען און מיט דייטשלאנד. אמת איז אז מיר קעמפען געגען און פערהיטען יעדע האבסבורגער־געפאהר. פון וועלכען מיר ווילען שוין מעהר נישט הערען.

דייטשע צייטונגען זענען חושד די „היטלעראווצעס", אז זיי האבען פראוואצירט די שרפה אין פארלאמענט

די סענזאציאָנעלע שרפה פון דייטשען פארלאמענט, וועלכע איז אויף 20 שטעלען אונטערגעצינדען געוואָרען, האט לכתחילה יעדער געהאלטען פאר א קאמוניסטישע נקמה־אקט, וועלכע האבען געוואלט אזוינאך דאקומענטירען פאר די וועלט זייער פערביטערונג צוליב היטלערס דיקטאטור.

די מיינונג האט זיך נאך פערשטארקט און ס'איז גאר קיין ספק נישט געוועזען, ווה־אי' מ'האט באלד געכאפט דעם הויפט־צינדער א האלענדישען קאמוניסט, וועלכער האט זיך מודה געוועזען אין זיין פערברעכען, ער האט אבער נישט געוואלט אויסזאגען ווער זיינע מיטהעלפער זענען.

איצט איז ארויסגעגאנגען די דייטשע צייטונג „רייכספאסט" מיט דעם חשד, אויב דאס איז באמת א קאמוניסטישער אקט. די סמנים זאגט די צייטונג זענען גאר קאפויער. עס זעהט אויס, אז מאקע די פערביסענע שונאים פאן קאמוניזם, האבען דעם טייוועראנישען פלאן אויסגעארבייט, אביצומין דאס שפיצעל אונטער א קאמוניסטישען רעקלאמאנטעל און צו דעם צוועק האבען זיי געדינגען דעם האלענדישען פיהרער. ווייל, ווער קען זיך גלייבען, אז א פארלאמענט וועלכעס איז בעוואכט מיט אזא גרויסע שמירה זאל קענען פון קאמוניסטען אויף 20 פלעצער און די אונזערע לאקאלען אונטערצינדען נאפט און בענזין, ווידער ווער זעהט רען נישט, אז דער האלענדער קאמוניסט האט נישט איינגעשטעלט זיין קעפיל צוליב דעם קאמוניזם אלא האט מען איהם איזראי גוט בעווארנט און בעוואיענט פאר די אלע זאכען, וחראי ער שווייגט און וויל נישט אויסזאגען ווער די מיטבעשולדיגטע זענען.

עס איז איבערהויפט נישט משיג צו זיין מיט'ן שכל שרייבט די „רייכספאסט" אז די קאמוניסטען האבען איצט געוואלט אכמין אזא זאך וועלכעס זאל אויף ניי ארויפציהען דעם האס פון גאנצען פאלק אין ספעציעל דעם כעס פון די מארס.

עס איז דאהער געניג א גרויסער קלער אויב נישט אנדערע אנטי־סאציאליסטישע פארטייען (היטלעראווצעס) האָבען נישט דעם טינקעלען־פלאן דורכגעפיהרט כדי דאדורך צו קענען מעהר אונטערדריקען די ארבייטער.

די באהן־הנחה צו די מונקאטשער חתונה

ווי מיר האבען שוין די פ. וואך בקיצור געמאלדען האט דאס אייזענבאהנ־מיניסטעריום בעוויליגט א פרייז־הנחה פאר די בעזוכער פון די חתונה.

איצט דערוויסען מיר די גענויערע פרטים. די ערמעסיגונג לויטעט: ביי פערזאנען צוג אויף יעדעם ארט און אויך ביי שנעלצוג ביי א ענטפערנונג פון מינדעסטענס 100 קילאמעטער. די וועלכע ווילען בענוצען די הנחה ברויכען צו האבען א לעגיטימאציע אז זיי פאהרען אויף די חתונה ביי פארוויזען די לעגיטימאציע בעקומט מען ביי די באהן א נאכלאס פון 3 פראצענט אהער און 33 פראצענט בי דער ריקרייזע. אויסלענדישע געסט בעקומען די הנחה ביי זייער ריקפאהרט מטימיגמאהל 66 פראצענט. ווען זיי האָבען אבער רעכטצייטיג די לעגיטימאציע, בעקומען זיי די הנחה שוין ביי דער רייזע.

די לעגיטימאציעס קענען בעשטעלען אויף די אדרעססען:

אין מונקאטש — רעדאקציע יודישע צייטונג. אין קאשוי ביי חתן [illegible] מאן, Wörösmarti 9. אין פרעשאוו ביי הער ה. ארענער. אין בראטיסלאווא ביי הערר ס. געלבער יודען גאס 20. אין סערווילאכארין הער טאלאמאן עבנער. אין מט. סעשין — ביי ר' ירמיה שוב. אין קיראליהאזי — ביי ה' שמואל גרינפעלד. אין חוסט ביי ה' ישראל יעקב זאלדאן.

די בעגינסטיגונג איז גילטיג פון 12 מערץ ביז צום 22־טען.

יעדע בילעט קאסט 5 קרוין ווי באר־הוצאות אויף די הנחה־שפעזען.

אָפענע אנטווארט אן דוד'ל גאלדשטיין, המכונה „דעזשעכע"

מיין פעי־אנטווארטונגס־געפיהל לגבי יערען געדרוקטען ווארט, (אלזוי באין אופן נישט צוליב אכטונג לגבי דעם אדרעסאט) פעראנלאסט מיך צו רעאגירען אויף „דעזשיקעס" ברייוועל אין פרעשאווער בלעטיל.

„דעזשעקע" שרייבט געגאלד אויף מיר, היות איך בין א קאשויער תלמיד, היתכן? ווי האב איך געלאזט ארײנשטעלען אין די יודישע צייטונג אזא מין טענה וועלכע קאמפראמיטירט קאשויער רב. ער זשאליוועט נישט מיך אנצורופען אלס תלמיד המבזה רבותיו.

איך האלט דערפאר פאר א חוב מקיים צו זיין שלמה המלך'ס באפעהל; ענה כסיל כאולתו.

הערט ר' דעזשיקע מיין תשובה:

איך האב שוין לאנג קאנשטאטירט, אז איהר זענט ליע פון די שלשה שאניעתן רעה, דאס האב איך שוין געלעגענהייט געהאט פעסטצושטעלען ביי א צייטונגס־פאלעמיק מיט אייער „טראדיציאָן" עליו השלום, נאר איצט האט זיך מיין איבערצייגונג נאר פערשטארקערט.

צום עצם ענין: איך בין ריכטיג א תלמיד פון קאשויער רב שליט"א, איך בין א תלמיד וואס ער האט מרבה בישיבה געוועזען ביי טעהרערע תופשי הישיבות וכתובים מאכע ביים חינוך; רב אדמו"ר שליט"א אויך, וועלכען איך האלט פאר מיין רבי מובהק, די בעדייטונג פון „מורא רבך" ברויך איך ב"ה נישט צו לערנען ביי דעזשיקען.

וואס איז שייך מיט די קאשויער סידור־קידושין־אפערע, דארט אליינס האב איך בעוויזען מיין לאיאליטעט לגבי קאשויער רב, לגבי מיין געוועזענעם רבי'ן מיט דעם, וואס תיכף נאך די אויפפאלענדע סידור־קידושין, ווי די גאנצע ארטהאדאקסישע וועלט האט נעגאפט און געשטיינט אויף דעם, האב איך אין אונזער צייטונג נישט געברענגט די סענזאציע ערגעהונג, אויבצוואר אונזער רעדאקציע איז בעשטירמט געוואָרען פון הונדערטער היזיגע און פרעמדע און מאכע פון קאשויער ב"ב שוחרי תורה, מיר האבען אבער געדעכינט „עת־לחשות".

איך האב אזוי אין די ערשטע וואך א ווידערשטאנד געלייסטעט געגען אונזער פרעס־קאלעגען, וועלכע בעשטעהען פון יראים ושלמים כגיר־הורה און וועלכע האָבען ביי יעדע וויכטיגע דת־אנגעלעגענהייט דאס ענטשיידענדע ווארט. ווען די אנגעלעגענהייט איז אבער אזוי קאמפליצירט געוואָרען, אז די שלוחים פון חיגען בית־דין מיט'ן רב שליט"א זענען אוועק בפתי נפש אבגעווידעלט מיט אונגעהערטע בזיונות געגען אונזער מרא דאתרא שליט"א און געגען מיין רבי'ן מובהק און דערנאך ווי א בית־דין ישראל האט די סידור־קידושין געחתמ'ט פאר שלא עפ"ית, האב איך נאטירליך אלס תלמיד־מובהק פון אדמו"ר שליט"א, נישט כלויז געברויכט זיך ווידערצושטעלען געגען פרעס־קאלעגיום'ס בעשלוס, זאנדערן עס איז געווען מיין חוב מיטצושטימען מיט זייער בעשלוס.

ווייטער ר' „דעזשעקע" בעטרייפט איהר געביך מיט א טהאכען־פית, אז אונזער צייטונג איז נתפעל געוואָרען פון די „קאשויער רעוואלוציעס" — לא סגע ולא נגע — מיר בעגרייפען, די פערזאמלונג פון עטליכע צעהנדליגער קאשויער יודען וועלכע האבען געוואלט אין שוק געהמען זייער מרא דאתרא: זייער גלייך — אזוי ברויך דאך צו זיין! אבער איהר ר' „דעזשעקע" מיט אייער פורים־רעוואלוציע וועלכע האט געקלינגען צו מאכען א חשש אויף אונזער צייטונג, מיט דעם האט איהר אייך באמת געמאכט פאר א „שמרוי'ענעם העלד" אבער מיר און די אלע אונזערע לעזער הערען אייך ווי המן דעם גראגער.

בנוגע דעם קאשויער בית דינ'ס ברייוועל ערקלערען מיר אייך ר' דעזשיקע בסוד סודות אז יא, מיר בעזיצען אונז אריגינאל ברייוועל, און אונזער פרעס־קאלעגיום איז טאקע געוועזען אין דער מיינונג דאס אריגינאל אבצודרוקען, איך האב אבער געזאגט; „טוטב יכנס חתן בי זאל ר' דעזשיקע ליבער האבען שמחת און סימנען, אז ער האט ענטדעקט אמעריקא מיט דער רעסענטירונג. אבי נישט אנלאס צו געבען אויף נייע מחלוקות.

וואס איז שייך וועגען „תלמיד המבזה את רבותיו" — ערקלער איך. אלס האט קאשויער רב ריכטיג א גוזן ערלויבען דורך די סידור־קידושין אפערע איז דאס אייך ר' דעזשיקע אינגאנצען, צוצושרייבען — און איהר זענט מאקע דער אמת'דינער תלמיד המבזה את רבותיו, ווייל זא איין אפערע האט נור געקענט פאקוסען דארט ווי איהר זענט א געהייטפראט און א פלא־יועץ, כל־זמן איך האב געלערנט אין קראלע (ווי איהר זענט נישט געוועזען קיין יועץ) האט מען אזוואס נישט געהערט.

איהר זענט אבער אויך א „תלמיד המבזה את רבותיו" ווייל איהר ביט אייער פרצוף אהן א בארד און אהן פיאות, אלס אונסדארפער תלמיד זענט באמת מבזה דעם גרויסען אונסדארפער רבי'ן זצ"ל, ווייל נישט א שויספילעריש־פנים האבען אייערע אנדערע אונסדארפער חבירים.

לעת עתה האט נישט פעראיבעל
זייט געגרוסט

לימער מעכיל קאלוש
פעראנטוו. רעדאקטאר

Frl. Adela Weiss
Mukačevo
Herr Emanuel Steinberger
Irsava
Verlobte

ברכת מז״ט

תבענה שפתי ברכת מז״ט הפה ונלבבת לכן ניסו (ח״ב ר׳ ישמעאל קרויז נ״י חיב חגרול בתורה ויראה צנוע מוסמך להוראה נכד מרן מהרש״א זצ״ל נין בני בשית מותיר משה קרויז נ״י מקי סיפי קאיין לרגלי בואו בקשר התיתון עם שיב הבתולה המהוללת מרת טובה תחי׳ בת הת״ג מוהר ארי׳ האלבערשטאם האמרק טישעניע שליט״א הרי בעת בקעומארק.

יהא רעוא שיהי׳ קשר עליון מעותד להצלחה מאירת, ויבנו ביתם על כמוני התורה והיראה ויעשו רוב נאמנות ישמחת תוך הקדושים.

בעתירת ש״ב המכרך בכל לב
שלום אייכענשטיין, מונקאטש
נכד הנחיק פודיטשוב וכבעלי זיע

ברכת מז״ט

ואת אומרת ברכה בכוונה ברכת מז״ט לכבוד אחי יקירי הר״ב המופלג בתו״ש ובהפלגה חכמים חתן חכים לפעלות וסיות וכו׳ כביר עזריאל טויב נ״י לעת נואו בקשר התיתון עם בתו של הרבני הנגיד המפיר מורה ר׳ יחזאל מילר יורא נ״י מקיק קאשוי יע״א. יהא רעוא שיהי׳ קשר מעותר להצלחה והזכה לשתי שלחנות תורה וגדולה.

[illegible]

כל הכפין יתי ויכול

ווער עס ווילט האבען שמורה מעהל אדער פערטיגע שמורה מצות, ווי אויך מאכען מצות, פראסטע מצות וועהן זו פערווענדט אויבער האלב מונקאטש)

בכשר אף למהדרין מן המהדרין

תחת השגחת הר׳ בעריש קלוטשאנער וכו׳ איז צו בעקומען אין יעדען קוואנטום. אויך מעהל מאכט צו פיר־ ריינע פאנעטעריי ביי:

Benjamin Berger, Klačanova
p. Kosvegovo.

אדער אין לאגער ביי:
משה כ״ץ, מונקאטש, נעבען דער שטיוועלפין נו. 2.

ווען איינער בעשטעלונגען דעם איהר איינגעמאכט מחויב זיין די ה״ת פון ר׳ בעריש קלוטשאנוער.

שחיטה־פֿערבאָט אין אונגארישער שטאָט

בילאָבאַראָש: דיזען טעג איז פֿון שטאָטראַט פֿערבאָטען געוואָרען די שחיטה אין דער שטאָט בעלאָסקאַני. דאָס איז דער ערשטער פֿאַל אין דער געשיכטע פֿון אונגאַרן און דער פֿער־ בויט פֿון שטאָטראַט אין בעלאָסקאַני האָט אויפֿגערופֿען גרויסע ענטרוסטונג צווי־ שען דער יודישער בעפֿעלקערונג און נאָך אָרגאַניזירט.

די היגע „יודישע צייטונג" פֿער־ עפֿענטליכט א לייטאַרטיקעל, וואָס פֿאָדערט אַז די יודען צו א שאַרפֿער פּראָטעסט־ אַקציע און צו אינטערווענירען בייִם מיניסטעריום צו די [illegible] באַשטראָפֿען.

איזשאָוואָנטער חנוכת־הבית און סיום־פֿעסט ביי דער יוגענד־חברה לומדי־תורה אין אוזהאָראַר

אוזהאָראַר: די היגע יוגענד־חברה לומדי־תורה וועלכע איז שוין איבער א יאהר דורך אונזער מרא דאתרא שליט״א געגרינדעט געוואָרען, האָט זאָנטאג פ׳ יתרו געפייערט א סיום־פֿעסט אויף מס׳ ברכות און א חנוכת־הבית, איבער דעם דורך דער קהלה צו פֿערפֿיגונג געשטעלטען לאָקאַל.

ביי דער סעודה האָבען זיך בעטייליגט די גאַנצע היגע יוגענד, אלע נכבדי העיר, דער האַנטשאַווינער רב פ״ם אונזער מרא דאתרא שליט״א בראש.

דער רב שליט״א האָט פ״ס זעהר גייסטרייך ווייטער געשילדערט די ווערטפֿאָלע אוצרות פֿון די תורה און האָט אויפֿגעפֿאָדערט די יוגענד זיך אָפֿט צו בעטייליגען צו די לימודים.

דעם הרך־דרשה האָט געהאַלטען דער האַנטשאַווינער רב און וועלכען ער האָט זעהר דערוואַרעמט דעם עולם צו אהבת התורה.

עס האָבען אויך גערעדט די ה״ה: קלמן ווייס, ה. ב. גרינבערגער רחק, און פֿון די יוגענד די בחורים בנציון פֿרידלענדער און אליעזר גאָלים.

פסח מעהל

נעמאַהלען אויף א וואַסער מיהל תחת השגחת אדמו״ר הגה״צ אבדק״ק מונקאטש שליט״א צו בעקומען אין יעדען קוואַנטום צו ביליגער מאַנעם פרייז ביי די פירמא:

Kaniner & Feld, Mukačevo
Mihalygasse

Es wird gesucht Sommer-Wohnungen im Dorf u. wird bezahlt für den ganzen Sommer. Zuschriften sind zu richten an: Svarc, Praha II-704.

דער מונקאַטשער קהלה־פּרעזעס הר׳ פּערלשטיין א היימגעקומען פֿון זיין טאַטרא קוראַציע

נאָך א 3 וועכענטליכע טאַטרא אויפֿ־ ענטהאַלט איז דער היגער קהלה־פּרעזעס הר׳ שאול פּערלשטיין אהיימגעקומען און ער פֿיהלט זיך ב״ה פֿיל בעסער געזונ־ דער.

[illegible]

יעדער זאָל אויסנוצען די געלעגענהייט!

די אלטבעקאַנטע פֿעלשעליבע פּירמא פּעלצהויז שליסעל וועלכע קען מיט שטאָלץ איהר 10 יעהריגען געשעפֿטס־ בעשטאַנד צוריקבליקען, וועלכע האָט שטענדיג איהרע קונדען רעעל און סאָליד בעדינט, האָט בעשלאָסען געלעגענטליך איהר 10 יעהריגען יובילעאום און איהר צענטראַל־געשעפֿט אין מונקאַטש און אויך אין די פֿיליאַלען **אין יובילעאום־מאָ־ נאַט צו פֿעראַנשטאַלטען און אין משך פֿון דעם מאָנאַט די פּרייזען טיעף צו ערנידריגען.**

נאָר איצט איז דער שעף פֿון די פּירמא פֿון זיין ליפּציגער און פּאַריזער איינקויפֿס רייזע צוריקגעקומען און האָט **שפּעקולאַנטן העררליך שיינע פּעלצ־ וואַרען צו שטוינענד ביליגע פּריי־ זען.**

די פּירמא האָט אויך ערשטקלאַסי־ גע קירשנער־קינסטלער פֿון פּאַריז און פֿון וויען הערבייגעבראַכט.

ווילט איהר אבט גוטע און פֿערלעס־ ליכע סחורה און דאַבוי אויסערסט ביליג האָבען בעזוכט זי נור די פּירמא:

Pelzhaus Schlüssel
Mukačevo Leipzig, Brühl 61
Filialen:
Užhorod, Rašínova 10.
Michalovce, Hlavna ul. 40.
Chust, Hlavna ul.

אבאָנירט די „יודישע צייטונג"

שטעמפעל נאָטאַריאַטאַס מוקאַטשעווא
נומער 33 3950
געגענשטאַנד: וואַהל א [illegible]
[illegible]

[illegible]

אויפֿן גרונד פֿון געווערבע־געזעץ § 193 הויפּט איך היערדורך צוזאַמען די מונקאַטשער געמיינדע־געווערבע־גענאָסענ־ שאַפֿטס.

גענעראַלפֿערזאַמלונג

אויף דעם 5־טען מערץ 1933 10 א זייגער פֿ. מ. אין שטעדטישען בעראַ־ טונגסזאַאל, צו וועלכען אלע היזיגע און אין בעצירק געווערבע־שרייבענדע (קויפֿלייטע און האַנדווערקער) ווערען געלאַדענט. מיט דער פֿאָראויסזעצונג, אז שטימבערעכ־ טיגטע וועלען נור דיעניגע זיין, וועלכע וועלען אין גענעראַלפֿערזאַמלונג — מאָן פֿערפֿיגען איבער א גילטיגען געווערבע־ רעכט און זענען נישט פֿון זייער אַקטיווע־ און פּאַסיווען וואַהלרעכט פֿערלוסטיג גע־ וואָרען אויפֿן סמך פֿון די געווערבע־געזעצ־ בעשטאַנד בעשטאַטיגטן § 7 אָדער אויפֿן סמך פֿון געווערבע געזעץ § 191.

גלייכצייטיג ווערען די אינטערעסענ־ טען אויפֿמערקזאַם געמאַכט, זיי זאָלען צו דער פֿערזאַמלונג מיטברענגען זייער גע־ ווערבערעכטעניס אָדער אַנדערע לעגיטימאַציע וועלכע זאָלען בעווייזען זייער אידענטיטעט.

די גענעראַלפֿערזאַמלונגס פּראָגראַם: וואַהל איינער לייטונג און דער געסאַמטע־ געווערבעגענאָסענשאַפֿט.

מונקאַטש 15 פֿעבער 1933
שטעדטישער אויבערנאָטאַר:
[illegible]

דער כאָשי״ר עולם מאַכט גרויסע פֿאָרבערייטונגען צו דער כאַראַ־ ראַשיווער בעטייליגונג בייא דער חתונה אין מונקאַטש

פֿון קאָשוי בעקומען מיר סעהרערע ידיעות אז דער ראָטישנער עולם מאַכט גרויסע הכנות כדי זיך קאָרפּאָראַטיוו און אויף דעם איינפּאַסענדסטען אופֿן צו בעטייליגען ביי דער רבנישע חתונה אין מונקאַטש. פֿאָראויסזיכטליך וועט קאָשוי ביי דער חתונה זעהר שטאַרק פֿערטרעטען זיין — עס ווערט רייזן פֿון צו דיעזעם צוועק איין דירעקטע פֿאָרבערייטונג און רייזע קאָסטיוכע אָרגאַניזירט, בעשטעהענד פֿון אונזערע בע״ב.

בריוו קאַסטען

ריקשטענדיגע אבאָנענטען:

די יעניגע אבאָנענטען וואָס מיר האָבען אין די לעצטע טעג ארויסגעשיקט מאַהנונגען, ווערען געבעטען די חובות ווי פֿריהער צו בעגלייכען. מיר זענען מודיע, אז מיר קענען אויף די חובות נישט פֿערציכטען און ביי די וואָס וועלען נישט צאָהלען וועלען מיר זיין גע־ צוואונגען געריכטליך איינצוקאַסירען.

קאָרעספּאָנדענציעס

פּרעשאָווער שבת־עטיל לייכענט אָב די פּרישה־שכרים

דאָס אָנגעזעהענע שטאַדטישע [illegible] איז דער שטאָטראַט פֿאַר [illegible] ומלילות תאָט פֿ. וואָך זיך [illegible] זין און האָט מיט די „שקלים" [illegible] איז ווייטער חטורה־דירעק צו [illegible] האָבען זיי [illegible] בעשטייערט: [illegible] מחר חודש.

אויב דאָס אגודה שטאַדטעטיט האָט [illegible] די רעפּאָנדעריטע [illegible] צו נעהמען אין דער [illegible] [illegible] אין [illegible] צדיק האָט [illegible] אין די פּרישה [illegible] [illegible] א [illegible] מיר [illegible] אז אין [illegible] האָט זיך [illegible] א [illegible] א פּרנסה נאָך א [illegible] אין צו דאָס [illegible] אין די [illegible] [illegible] נישט [illegible] אז אין [illegible]

דעם שבת וואו זאָגט דאָך דאָס צעטיילען ביי תורה [illegible] דאָרט אויך [illegible].

[illegible] האָבען געמאַכט א [illegible] [illegible] שבים יוצא ידי [illegible].

די אוזהאָראַר קהלה־וואַהל זאָל ברענגען א נייע לייטונג?

די היזיגע אוזהאָראַר קהלה־ [illegible] האָט שוין איהר [illegible] א [illegible] פֿאַר יאהרען, די קהלה האָט אינטער איהר [illegible] געמאַכט [illegible] [illegible] א [illegible] [illegible] א [illegible] מיט א [illegible] [illegible] אויף [illegible] אין מונקאַטש [illegible] די קהלה האָט אויך [illegible] [illegible] אין [illegible] א [illegible] אויף [illegible] [illegible] איז [illegible] האָט אויך [illegible] די קהלה'ס [illegible] אין די [illegible]

כע שוועריגקייטען.

די ציוניסטען וועלכע ווילען נישט איינפֿערשטאַנדען זיין מיט די קהלה'ס קלערקאַלע השפּעות, די גרינהאַרדיסטען וועלכע זענען ווידער צוריק דעם אלטען ראש און צוליב דעם וואָס די קהלה האָט זייער ראש ביתדין בענאַכטיליגט ביי די נעהעלשטער־רעגעלונג און סתם ראָש תמוך עם וועלכע וואָלטען געוואָלט ארויספֿיהרען א נאָבעלאַריערונג. זיי האָבען געמאַכט ירדאַחר און ביי די איצט פֿאָרגעקומענע וואַהל צו דער ריפּרעזענטאַציאָן און צו דער וואַהלקאָמיסיאָן האָבען זיי בעקומען א גרויסע מעהרהייט און די ביז איצטיגע קהלה־פֿיהרער זענען געבליבען אין די מי־ נאָריטעט.

אויב דער רעזולטאַט וועט זיין דעפֿיניטיוו ביי די אין פּסח פֿאָרקומענדע רעפּרעזענטאַנטען־וואַהל, דער [illegible] וועט ביי דעם נייעם איינוואַרער קהלה־רעפּרעזענטאַנץ זיין א נייער יונגער דינג און נאָך פֿון פֿערשיעדענע קרייזען וועלען נאָך א נייעם מענשען פֿערפֿאָלגען.

עס איז אָבער [illegible] נישט זיכער אויב די קאָאַליציאָן וועט אויך צו דעם רעפּרעזענ־ טאַנטען־וואַהל זיך האַלטען.

אין די טעטשער שוהלען טאָר מען איס פֿאַר די קינדער די שלית־קטנים?

אין דער טעטשער שוהל האָט מען פֿאַר עטליכע וואָכען (אין די ווינטער קלאַס ביי די טשעכישע שוהל) איינגעפֿיהרט פֿאַר אלע קינדער די לייב־צירקולער און שלית־ קטנים. און דער פֿראַגע וואָס דאָס בע־ דייטעט, האָט די לעהרערין געענטפֿערט, אז דאָס איז צוליב אונזיכערקייט.

מיר האָבען צו די ידיעה גערייד־ בעטעריגונג, אז הגם מיר קענען נישט די טעטשער יודישע קינדער זאָגען מיר אָבער זיכער, אז די יודישע קינדער'ס שלית־קטנים [illegible] קינדער'ס העכסטליך, בהכת רעליגיעס און יוסטליכקייט, איז ביי יודען א הייליג־אויפֿ־ גאַבע, די שוהל לעהרערין האָט זיכער אַנ־ דערע כוונות און עס איז דערפֿאַר די אויפֿגאַבע פֿון דער טעטשער קהלה זיך צו ווענדען צו דעם וואָנים זייער נעתיגען פּראָטעסט צום שולאינספּעקטאָראַט פֿיהר־ צייעגען.

VII. Jahrgang ב"ה No 10 (293)

יודישע צייטונג

Židovské Noviny Jüdische Zeitung

אונאבהענגיגעס. ארגאן פאר פאליטישע, ווירטשאפטליכע און קאנפעסיאנעלע אינטערעסען פון דעם ארטהאדאקסען יודענטום.
Unabhängiges Organ für politische, wirtschaftl. u. konfessionelle Interessen des Orthodoxen-Judentums

Redaktion u. Administration:
Mukačevo, Masarykova-u. 12.
Postfach No. 13.
Postscheckkonto: Prag, No. 54069.
Erscheint jeden Freitag
ביז דער איבערנאהמע פון 3 בלעטער, אויף דאס אבאנאמא אנגערקאנט.

Novinových známek povoleno výnosem č. 35731.-V-27 z 15/VI. 27.
מונקאטש, פרייטאג פרשת תצוה תרצ"ג
Mukačevo, am 10. März 1933.
Filialen in Užhorod u. Košice.—פיליאלען אין אונגוואר און קאשוי.
Verantwortl. Redakteur: L. KALLUS.

Abonnementspreis:

	Inland	Ausland
Ganzjährig:	50.—	76.—
Halbjährig:	25.—	38.—
Vierteljährig:	13.—	20.—
Einzel-Nummer:	1.—	1.—

Annoncen laut Tarif.
אבאנעמענטס און אנאנסען־געבירהרען זינד צאהלבאר אונד קלאגבאר אין מונקאטש.

די הכנות צו די מונקאטשער רבנישע חתונה איז גרעסטען צוג

די געגנערישע מאפיא ארגאניזאציע ביי דער אונטערגראבונגס ארבייט. — די שטייער־שיקאנירונג פרייטאג נאכמיטאג. — פראטעסט פון דער קהלה און די פאראויסגעזעהענע געגנטואונג

די הכנות צו די רבנישע חתונה אין מונקאטש, וועלכע וועט אי"ה קומענדע וואך מיטוואך פארקומען, ווערט איצט אין גרעספען צוג דורכגעפיהרט. די פארבערייטונגס־קאמיסיע האט אין אונצעהליגע ארטשאפטען איינגעשיקט די ערמעסיגונגס־בילעטען פאר די אנטיילנעהמער ביי די חתונה. דא איז כדאי צו באמערקען, אז די ערמעסיגונג איז גילטיג גאנצע 15 טאג אלזוי פון 12 מערץ ביז צום 27־טען 12 א זייגער באנאכט.

די היגע שטאדט מיט די פראווינץ איז איינגאנצען אונטער דעם איינדרוק פון די חתונה־הכנות, יעדע חברה, יעדע ארגאניזאציע האט איהרע פעסטגעשטעלטע פראגראמען וויאזוי אנטייל צו נעהמען אין [illegible] אין די בעגריסונג. — נישט ווייניגער איז באשעפטיגט די נישט יודישע בעפעלקערונג, וועלכע ווארטען שוין מיט גרויס אינטערעס אויף דעם היסטארישען טאג ביי צוזאהנען דעם גרויסען פרעכטיגען פערקעהר.

דעם רב שליט"א ווערען יעדען טאג אנגעמאלדען פערשיעדענע בעזוכען פון פראגער און פון אויסלענדישע צייטונגס פערטרעטער, דער רב שליט"א פערווייגערט אבער זייער עמפפאנג און נור ביי גאר גאר זעלטענע פעלע ערלויבט ער א בעזוך. אין אזא פאל ווערט בלויז 3 מינוט פאר דעם בעזוך רעזערווירט.

די היגע ישיבה־רבתי דרכי תשובה האט לכבוד דעם חתן'ס אנקונפט אויפגעשטעלט 2 וואונדער שעהנע עהרען־טארען, וועלכע וועלען מיט אויסערגעוועהנליכע דעקוראציאנען און מיט הונדערטער עלעקטרישע בעלייכטער'ס פערזעהען זיין. דאס בעלייכטען און די עלעקטרישע בירנען האבען די פ. ר. ע. געזעלשאפט בחנם צו פערפיגונג געשטעלט.

דער רעגירונגס־קאמיסאר פון מאגיסטראט האט אויך בעשלאסען אין נאמען פון די שטאדט זיך צו בעטייליגען און דאס שטאדט־הויז וועהרענד די חתונה אין וועהרענד די שבעת ימי המשתה צו בעפלאגען און צו בעלייכטען. אויסער דעם האט ער אויף די חתונה אלע שטעדטישע פאראדע־קוטשען'ס און געשפאנע צו פערפיגונג געשטעלט.

דאס עהנליכע האבען בעשלאסען די גרעפליכע דירעקציאן.

די חתונה וועט דאהער מיט אלע געביהרענדע עהרען געפייערט ווערען.

עס איז כדאי צו ברענגען, אז די אונטערגראבונגען פון די אלטע שונאים וועלכע גייען ארויס פון די כלים צוליב קנאה, הערען נישט אויף קיין איין מינוט נור ארבייטען מיט פערשיעדענע תחבולות אדווי עטוואס צו שטערען די חתונה הכנות. עס איז נישט ווייניג אינטערעסאנט דאס שטיקעל ארבייט פון דער "מאפיא" וועלכע האבען מיט מסירות געוואלט ערווירקען אז דאס טשעכישע קאנזולאט אין ווארשוי זאל פערווייגערן דעם וויזום און איינרייזע־בעוויליגונג פאר'ן חתן. ווען ס'איז פון דעם ערפאהרען האט דער לאנדעספרעזידענט ראזיפאל טעלעפאניש אנגערופען דאס אי־נערן און אויסערן־מיניסטעריום, וועלכע האבען נאך אין זעלבען טאג בעאויפטראגט דעם טשעכאסלאוואקישען קאנזול אין ווארשוי מ'זאל ארויסגעבען א אונבעשרענקטען וויזום פאר'ן חתן.

די מאפיא'ס ארבייט איז אבער נאך ווייטער געגאנגען, זיי האבען אונטערגעשטעלט א סבליפרישטען פערטרעטער אין נאמען פון חתן וועלכער זאל ארויספערלאנגען דעם פאס פון קאנזול. דעם קאנזול איז אבער דער נייער פערטרעטער פערדעכטיג געוועזען און נאך א טיכטיגע חקירה ודרישה האט ער פעסטגעשטעלט, אז דא האנדעלט זיך איך א פאליטישען געגנער וועלכער האט געוואלט דעם חתן'ס פאס ערווישען, דער קאנזול האט דעם שווינדלער אבגעהאלטען און געלאזט ארעסטירען, אט די ידיעה איז אהערגעקומען דורכ'ן מיניסטעריום, גענויערע פרטים וועלען מיר ערשט אין די קומענדע יום־טוב נומער ברענגען.

עס איז אויך כדאי צו באמערקען די פראוואצירטע שקאנדאלען, וואס די מוסרים האבען אבגעטין, אז ל. וואך פרייטאג האבען מעהרערע שטייער־עקזעקוטארען בעפאלען מיט איינמאהל דעם רב'ס וואהנונג (אין דער מיינונג, אז זיי וועלען דארט טרעפען מיליאנען) און האבען זיך דארט גאנץ געמיין בענוטצט, איבערגעדרייט אלע שטוב־חפצים און גע־זוכט אין אלע ווינקעלעך נאך געלד.

דאס נישט אנשטענדיגע בענעהמען פון א טייל שטייער־בעאמטען וואס זיי האבען פרייטאג נאכמיטאג 8 טאג פאר א חתונה און דערצו אין א בעגלייטונג פון מעהרערע פאליצאנטען בעפאהלען דעם רב'ס וואהנונג האט זיך תיכף דערהערט אין שטאדט און אין עטליכע מינוטען דארויף איז דעם רב'ס הויף געוועזען בעלאגערט פון עטליכע הונדערט בע"ב וועלכע האבען ענערגיש פראטעסטירט געגען דעם פארגעהען.

די שטייער־עקזעקוטארען האבען אבער זייער ארבייט געטין, אויפגעבראכען שלעסער ביז דער פרעזידענט קוגלער האט זיי טעלעפאניש פערבאטען די עקזעקוציע און בעפוילען אלעס איינצושטעלען.

[illegible] ווילען איצט נישט זיך בעפא־[illegible] דעם שטייער־ענין גופא. וויל דאס וועט אונז געבען אנלאס נאך א אנדערמאהל צו שטיכען טחנות. דאס וועט בלתי־ספק האבען פאלגען. אז א גאנצע רייהע שטייער־בעאמטען וועלען פון מונקאטש איבערזעצט ווערען. דאס האט די קהלה געפאדערט אין איהר פראטעסט אלין געגינטיאונג פאר'ן היגען יודענטום.

מיר ווילען נור אזויפיל פעסטשטעלען, אז דאס איז אויך א פועל־יוצא פון די קנאת־שנאת פון די געגנער וועלכע הע־צען אין רייצען די שטייער־בעהערדען מיט פערשיעדענע מסירות.

מיר בערוהיגען. אבער די כנופי־מוסרים, אז זיי וועלען בעקומען זייער געביהרענדען פסק און צו די חתונה־שמחה זענען זיי כמילא צו שוואך זיי זאלען עפיס קענען שעדיגען ח"ו.

היטלער'ס ריעזיגער וואהל־נצחון

די זאנטאג'דיגע פארלאמענטס־וואהלען אין דייטשלאנד האבען היטלער'ן געבראכט א געוואלדיגען זיג. היטלער האט איצט 5½ מיליאן שטימען מעהר בעקומען ווי ביי די לעצטע וואהל אין נאוועמבער. היטלער פערפיגט איצט איבער 288 מאנדאטען, אלזוי מיט 92 מאנדאטען מעהר ווי פריהער. די היטלעריסטען אליין פערפיגען דאהער אויף 44% וועהלער פון גאנצען לאנד בשעת ביי די פריהריגע וואהלען האבען זיי בלויז 33% געהאט. ווען מ'רעכינט צו הוגענבערג'ס מאנדאטען וועלכע צעהלען (52 מאנדאטען) 8 פראצענט האט היטלער א געזיכערטע מעהרהייט אין פארלאמענט.

די קאמוניסטען האבען פערלוירען 19 מאנדאטען, די סאצ. דעמאקראטען 1 מאנדאט. דער צענטרום האט צובעקומען 3 מאנדאטען.

דער איצטיגער וואהל־נצחון האט היטלער'ס פאזיציע אין דייטשלאנד [illegible]פעסטיגט אויף לאנגע יאהרען. מיט [illegible] איז אלענפאלס צו רעכענען אויף גרויסע ווענדונגען אין די אינערפיהרונג פון דייטשלאנד.

וואס איז שייך די יודען פראגע, האט דער היטלעריסטישער מיניסטער גערינג ערקלערט, אז כל־זמן יודען וועלען זיך צוריקהאלטען פון פאליטיק און זיי וועלען זיך נור אבגעבען מיט האנדעל און צו מלאכה וועט זיי גארנישט געשעהען.

קורצע ידיעות

— צוליב דעם גרויסען נאציאנאלען נצחון אין דייטשלאנד, האט די היטלעריסטישע רעגירונג בעשלאסען מיטוואך צו שליסען אלע שולען.

— צוזאמען מיט די וואהלען צום רייכסטאג זענען אויך פארגעקומען די וואהלען צום פרייסישען לאנדטאג: דער רעזולטאט איז פאלגענדער:

היטלעריסטען 207 מאנדאטען (אנשטאט 162) סאצ. דעמ. 79 (93) קאמוניסטען 63 (57) צענטרום 67 (97).

— אין די לאנדאנער באנקקרייזען איז מען זיכער, אז די אמעריקאנישע רעגירונג וועט זיך דערהאלטען ביים גאלד־פאריטעט און דעם דאלאר דראהט נישט קיין געפאהר.

באנק־מאראטאריום אין אמעריקא

אין אמעריקא זענען אלע בענק אויף פעראָרדנונג פון נייעם פרעזידענט רוזוועלט געשלאסען געווארען.

אין צוזאמענהאנג מיט די ניינעטאפענע שווערע לאגע האט די רעגירונג פערבאטען ארויסצופיהרען פון לאנד גאלד אדער זילבער. די רעגירונג האט איבערגענומען די קאנטראלע איבער אלע גאלד־אפעראציעס אין לאנד. עס איז אויך איינגעשטעלט געווארען; דאס אויסצאהלען אדער רעזערווירען געלד קיין אויסלאנד.

די רעגירונג האט אויך בעשלאסען זיך אבצוהעלפען פון געלד־מאנגעל כל־זמן די בענק זענען געשלאסען מיט נויט־באנעם. וואס די שטאדט־ראטען וועלען ארויסגעבען.

די רעגירונג האט פערעפענטליכט אז די געלדער וועלכע וועלען איצט איינגעלעגט ווערען אין די בענק וועלען נישט אונטערליגען די געש־עקינג און מ'וועט איבער זיי קענען פריי דיספאנירען. דאס צוטרויען פון די בעפעלקערונג צו די בענק איז אבער לעת־עתה זעהר פעסימיסטיש.

אויפגעלעזט דעם צענטראל־פעראיין אין טירינגען

די רעגירונג אין טירינגען האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג צו שליסען אלע אבטיילונגען פון צענטראל־פעראיין פון דייטשע יודען אין טירינגען, דער מאטיוו פון דער דאזיגער פעראָרדנונג איז אז דער צענטראל־פעראיין פיהרט אין זיינע שריפטען וואס האבען א תלמודישען פארעם, א העצע! געגען דער נאצ. סאציאליסטישער רעגירונג.

פסח מעהל
נעמאהלען אויף א וואסער מיהל תחת השגחת אדמו"ר הגה"צ אבדק"ק מונקאטש שליט"א
צו בעקאמען אין יעדען קוואנטום צו ביליגער מאגעס פרייז
ביי די פירמא:
Kantner & Feld, Mukačevo
Mihalygasse

Es wird gesucht Sommer-Wohnungen im Dorf u. wird bezahlt für den ganzen Sommer. Zuschriften sind zu richten an: Švarc, Praha II-704.

Koscher Schokolade FISCHER vorzüglich
Mit Attest des Herrn Rabbiners HEINRICH PACK.

פערשידענע ידיעות

— אויף היטלערס באפעהל האָט די פאליציי אין בעשלאג גענומען די לאָקאַליטעטען, געביידעס און דריקערייען פון דער קאָמאוניסטישער פארטיי, די קאָנפיסצירטע פארמעגענס זענען אלס שטאַטליך איינענטום ערקלערט געוואָרען.

— אין אונגוואר האָט איינער געקלאָגט די ראלטינע שטאדט פערוואלטונג פאר שאדענערזאַץ־ווייל ער האָט זיך אין שטעטישן טהעאַטער אויף א נאגעל דאָס געוואנט צעריסען, די שטאדט האָט דאָס פראצעס אנגעווירען.

— די דרוקעריי־אינדוסטריע אין א״י, וועלכע געפינט זיך פאקטיש אין יודישע הענד, וועט שטאַרק ליידען צוליב דעם בעשלוס פון דער ארץ־ישראל רעגירונג צו גרינדען אין ירושלים א רעגירונגס־דרוקעריי. ביז איצט זיינען אלע רעגירונגס־פובליקאציעס אין די „אָפיציעלע גאַזעט", וואס ערשיינט אין דער ענגלישער אראַבישער שפּראַך, געווען געדרוקט אין יודישע דריקערייען. אין א רעגירונגס־קאָמוניקאַט איז לעציענס מיטגעטיילט געוואָרען, דאָס די רעגירונג איז שוין צוגעטרעטען צו בויען די דרוקעריי און די מאַשינען זענען שוין איינגעקויפט געוואָרען אין ענגלאנד.

— דער אינטערנאציאָנאלער ארבעטס־אַמט ביים פעלקערבונד אין זשענעווע פלאַנט צונויפצורופען א קאָנפערענץ פון די גייסטליכע פון אלע אמונות אויף צו בעהאַנדלען פערשידענע ארבעטס־פּראָבלעמען.

אלס איינער פון די פארשטייער פון דער יודישער אמונה אויף דער דאזיגער קאָנפערענץ איז באַשטימט געוואָרען הרב סאראצקין אב״ד לוצק.

— אין מאָסקווא ווערט איצט געבויעט דאָס גרעסטע פלוגצייג אין דער וועלט וועלכעס וועט טראָגען דעם נאָמען; אנט־20 און וועט קענען איינגעמען 75 פערזאָן און וועט האָבען 24 שלאָפּפּלעצער מיט אלע באַקוועמליכקייטען, עס איז געפּלאַנט אויף א פלוג־געשווינדקייט פון 200 קילאָמעטער פּראָ שעה.

— אין ניו־יאָרק זענען די פּראַנגשטאַלטער פון פערשידענע וועטקעמפּפע, דורך די שווערע פינאַנציעלע קריזיס, געפאלען אויף א המצאה: אז זיי נעמען אן אנטריט געביהר אנשטאט באַר געלד, חפצים און אנדערע נאַטוראַליען. די המצאה האָט געהאָט ערפאָלג און אלע פּלעצער זענען בעזעצט. עס איז בלויז געוואָרען פון די קאַסעס וואַרענהייזער.

— אם 1־טען אפּריל וועלען דרייטויזענד פּערזאָן ביי די שטאַאַטס־באַהנען פּענזיאָנירט ווערען. מייסטענס אזעלכע וואָס האָבען שוין די אַלע פּענזיאָנס נעהעלטער.

די ליגיטימאציעס צו בעקומען באַהן־ערמעסיגונג צו דער מונקאַטשער התונה זענען צו בעקומען ביי די פאָלגענדע ה. ה.:

מרדכי געלבער בראַטיסלאַווא יודען ג. 20.
שמואל ליב גריסמאַטם באַרדיאָוו.
דוד בלומענבערג דונאַסערדהעלי.
ישראל יעקב וואלדמאן חוסט.
צבי לייבער סאפאלטשאן.
יוסף גראַס שויב טשי טעשין.
שמחה וואָלף עהרענבאַן טשאָפ.
זלמן ליב ווייערער סיהאליוויץ.
יצחק פוכס סעליש.
צבי ארטער פרעשאוו — אפעריעס.
הרב אהרן עפּשטיין רוזין פ־אנ־פראהא.
שמואל גרינפעלד קיראליהאַז.
ברוך זעלצער קיראל העלמעץ.
וואָלף רייכמאן קאשוי. אדער העוצקא
פרידמאַן קאשוי, באַטשקאי. 9.
יוסף זינגער קעזמארק.
שלמה עבנער סעדזילאבארצע.
מרדכי פערלשטיין סיגעט.
שמעלקי יערמיאש האלמין (רומעניע).

די באַהן־הנחה איז גילטיג אין די טעג פון 12־טען ביז צום 27־טען מערץ.

מכתב קריאה

ב״ה ד׳ י׳ אדר תרצ״ג מונקאטש יע״א.

אל כבוד ידידנו אנ״ש החביבים ויקרים, הנגידים ונכבדים, המופלגים ותמימים. איש כפי ממללו יבורך הע״י כנעימים, בפת״ק יצ״ו, וגם די ככל אתר ואתר אנ״ש הנחסדים ובתואים הראוי לפי כל א׳ וא׳ הי״ו בכשים ובתוכם הרבנים הג׳ חו״ב יראים ושלמים בכל מקומות מושבותיהם, יחי׳ נועם ה׳ עלינו ועליהם. שוכטים.

הן לרגלי הכנסת הנשואין בשהיי למדש לבתי ה׳ תחי׳ לאויוש״ט עב״ג ההתן החו״ב שליט״א ונדפסו מכתבי קריאה של חיבת כנהוג ונשלחו ע״י שלוחי מצוה אנ״ש הפאַרברייטונגס קאָמיסיאָן ואנשי ביתינו הי״ו על פי פקודתי לטובה ובכאן העירה (והגליל של דגל הרבנות) מרדכי שלום ומשום ‎_לא פלוג לא הי׳ כאפשרות לשלוח לכ״א וא׳ כפרטות לביתו ונטנו ונמרו כי בפה״ק אוסינם רק ע״י מכתב כהג״ל נרבק בכל שערי ביהכ״נ וביהמ״ד וכתי תפלות כולם. וגם כהנשלחים ע״י הפאסט לתוך המדינה וחו״ל מפני נורל המירדות אי אפשר שלא ישכחו רבים וגם שלמים מלשלוח להם וגם רבים ע״י שינוי המקומות כוסניהם וכשמותם (ובתקותיהם) באו כהורה ע״י הפאסט נכתב „אונבעקאנט" בכל לשונותם ע״כ יהיי נא בעיניכם כאלו הייתי מזמן והנני בזה אתכבדה כתיכתכם ובכולל הזמנת ידידות ואהבה לבקש מכ״א וא׳ אשר ירגיש בלבו אהבתינו (וכמים פאי״פ) לבא על ראש שמחתינו. ויה״ד כ״כ לשמחת עולם ומלכנו כראשינו כיאנצב״ב בקרוב ושוכטים.

חיים אלעזר שפירא

פראגראם איבער די היגע חתונה פייערליכקייטען

די קומענדע וואך דינסטאג 12 א זייגער מיטאג וועט זיין א משתה לעניים פאר אלע אָרעמעלייט וועט זיין א מיטאג ווי דער רב שליט״א וועט זיך אליין פאררען ביים עסען און געלד פערטיילען.

מיטוואך 3 אָווענד נ. מ. בעגינט דאָס קבלת פנים ביים חתן אין קהל׳ס סאַלאָן.

די חופה וועט זיין זייגער 7.30 ביינאַכט. 10 אָווענד וועט בעגינען די סעודה.

שבע ברכות וועט זיין יעדען טאָג פון זייגער 3 — נ. מ. — ביז נאך מנחה (ה[illegible] ווינטער) אויסער עש״ק. פרייטאג צו נאכט און שבת ביי טאג ביי די סעודות כנהוג. צו שלש סעודות וועט נישט געמאכט ווערען די שבע ברכות (כמנהג אבותיו הק׳) מוצש״ק וועט לכבוד די הילולא פון רבין ר׳ מילך סליזענסק זי״ע געמאכט ווערען א מלוה מלכה מיט שבע ברכות.

זאנטאג און דינסטאג וועט דירעקט געמאכט ווערען פאר די היגע בעלי בתים, וואס האבען נישט געקענט טיילנעמען ביי די חתונה סעודה, שבע ברכות סעודות.

מאנטאג וועט זיין א שבע ברכות סעודה פאר די בני הגליל און די תלמידים פון דער ישיבה „דרכי תשובה".

מיטוואך ביי טאג וועט זיין די צום שלום שבע ברכות פאר פרישע פנים הרשות.

250־טע יאָהרצייט פון גרויסען גאון בעל מגן־אברהם

קאליש: היי־יאָהר שושן־פורים (1־טער מערץ) פאַלט־אויס די 250־טע יאָהרצייט פון גרויסען וועלט־בעריהמטען גאון וועלכער איז בעקאנט אלס דער לעצטען פוסק אין דער גלות־עפאכע, געוועזענער רב אין קאליש, דער בעל מגן־אברהם זצ״ל.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָט די יודישע קהלה־פערוואלטונג אין קאליש, צוזאַמען מיט דער חברת חסד של אמת בעשלאָסען, דאָס דאנערשטאג, דעם 9־טען ד. ח. (אסתר־תענית) זאל געשטעלט ווערען א נייע מצבה אויפ׳ן קבר פון מג״א. די יודישע בעפעלקערונג פון קאליש איז דורך די קהלה־פערוואלטונג אויפגעפאָדערט געוואָרען זיך פערזאַמלען אויפ׳ן בית־עולם. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם יאָהרצייט ווערט אויך ערוואַרט א גרויסע צאָהל צורייזענדע, פאר וועלכע עס איז געוואָרען אויסגעווירקט א הנחה פון 50 פּראָצענט פון די באַהן־בילעטען.

דעם זעלבען טאָג וועט אויך געשטעלט ווערען א מציבה אויפ׳ן קבר פון בית־יהודה, וועלכער איז געוועזען רב אין קאליש אין דער זעלבער צייט, וואָס דער מג״א. אין דעם טאָג קומט אויך אויס די ערשטע יאָהרצייט פון פערשטאָרבענעם קאַלישער רב, הסב יחזקאל ליפשיץ ז״ל.

משלוח מנות

איש לרעהו ומתנות לאביונים

מיר ווילען נישט משנה זיין דעם מנהג פון אלע יאהר און שיקען איבערדעם אויך היי־יאָהר. טראָגן די גרויסע קריויס משלוח מנות. מיר בעטען אבער אונזערע ידידים און וועלכע מיר האָבען פארגעסען דאסמאל צו ענטשולדיגען, מחמת דורך די הכנות צו דער גרויסער רביש׳ע חתונה. האָבען מיר געמוזט מקצר זיין.

מונקאטש

פאר די חתונה געסט:
א שעהנע צייט אז זיי זאלען קענען שטעהן מאַטש נור אין הויף.

פאר ר׳ משה רויטה אין די איבעריגע קאָסיע מיטגלידער:
בעדיי איין אווענאַן שטעה פלאַין פאר זייער טעטיגקייט.

פארן קהלה פרעזעס ר׳ שאול פערלשטיין:
קאַראַט און מוט קענען די פוטש־מאַכערס.

פארן רה״ק ר׳ אייזיק מענדל וויס:
פרעזעס שטעלע ביי דען פראָוויזאריום.

פאר ר׳ יחזקאל שליסעל:
שידסריכטער פאסטען ביי דער אונגוואַרער קהלה.

פאר די היגע ציוניסטען:
א קסיע קענען לסבה מצרים בבכוריהם..

פאר די חתנ דרעליעס:
באַרטיכליך אויפן נאָווער וואס זיי וועלען האבען ווערענד די חתונה.

תלמידי הישיבה:
דיסציפלין און ארדנונג ביים חתן עמפפאנג.

הירשל שפילמאן:
א קהלה לייטונג לויט זיין פראגראם.

פאר אונזער צייטונג:
גראטולאציעס פון אלע ידידים פון מונקאטשער רב שליט״א.

פאר אונזערע אבאנענטען:
אָנגעפילטע בריעף־טאשען בכדי לייכט צו קענען צאהלען.

פאר אונזער פראנטוו. רעדאַקטער:
שעהנערע פאַרטנערס.

אונגוואר

פאר די קהלה לייטונג:
א רבנות כתפת פאר זייער ראב״ד אויף חוכט.

פאר ר׳ רפאל שטערן:
פרעזעס שטעלע ביי קהל און ביי דער קאנצליי.

פאר ר׳ יעקב אליעזר פעלדמאן:
פראזעס ביי דער ריפועלער קאסיע.

האישוי

פאר אונזער ידיד ר׳ דעזשיקע:
אפאר גרויסע וואנצעס און א חסידיש זאקטיבעל.

פאר ר׳ לייב גאלדשטיין:
א הכשר פון מונקאטשער בית דין!

פאר ר׳ רפאל לעווי בארדיוב:
פרעזעס קאנדידאטור ביי די נעכסטע קאנצליי וואהלען.

פאר א מייל קארפ. רוסער רבנים:
מעהר כוונות ביים יהי רצון שנראה ב״א סעלות תבירינו.

פאר די היגע קהלה משועבדים:
א הויפּטטרעפער בכדי צו ערזעצען זייער ריקשטעליג געהאלט.

פאר די חייגטיגע סוחרים:
א קארט צו די סעודת משתה עניים.

פאר אונזערע קאנקורענץ בלעטליך:
קאלפּארטער פּאסטענס ביי אונזער צייטונג.

נייע מעטהאדע פון פלייש קאָנזערווירונג

אין דער ברינער טיעראַרצטליכער הויכשולע איז די טעג א נייע מעטהאדע פון פלייש־קאָנזערווירונג אויספּראָבירט געוואָרען, עס האַנדעלט זיך נעמליך אז חיכף נאָכ׳ן קוילען פון דער בהמה ווירד אין די אדערן א גאַלצלעזונג איינגעשפּריצט וועלכעס עס געהט דורך אין דער גאַנצער געוועבע. דער פאַרגאַנג איז גאַנץ איינפאַך און די פאַרמייל בעשטעהט אין דעם וואס דורך דער אינשפּריצונג ווערט נישט דערלאָזט דאָס קאַליע ווערען פון פלייש און די דויערהאַפטיגקייט איז גוט אויף א יאהר, די בהמה פערלירט נישט פון געוויכט און אין די קאָנזערווירונגסלעזונג קען אריינגענומען ווערען פערשידענע געווירצען אזוי אז עס בעשטייט די מעגליכקייט פון פערשידענארטיגע געשמאַקפליישען מיט פערשידענעם אראָמא אהערצושטעלען.

(פון כשרות וועגען איז עס מעכסטוואַרשיינליך נישט צולעסיג)

די פּאַספּאָרטען גזירה אין רוסלאַנד

דעם 20־טען יאנואר האָט זיך אָנגעהויבען דעם ארויסגעבען פּאַספּאָרטען אין די דריי גרעסטע שטעט פון דער סאָוויעטן־לאַנד: מאָסקווע, לענינגראַד און כאַרקאָוו.

אויף א שטח פון 100 קילאָמעטער ארום מאָסקווע און לענינגראַד און 50 קילאָמעטער ארום כאַרקאָוו, מוז יעדער איינוואוינער, פון 16 יאָהר און העכער באַזיצען א פּאַס.

פּעסער באַקומען נאָר די, וועלכע קענען צושטעלען א צייגניס, אז זיי זענען ערליך ווי באַטעפּטיגט אין א אונטערנעמונג אָדער בירא. די וואס קענען אזא צייגניס נים צושטעלען מוזען אין משך פון צעהן טעג פאַרלאָזען דעם גאַנצען אויבענדערמאָהנטען שטח.

לך כנוס את כל היהודים

ווען די יודען אין שושן האבען איבערגעלעבט די שווערסטע פערצווייפעלטע שעה'ן האט דער דעמאלסדיגער יודישער מנהיג מרדכי, בלשן, זיך גערעטעט מיט דעם לאזונגס־ווארט: לך כנוס את כל היהודים, ווייל נור דורך אחדות קענען מיר פערטיידיגען אונזער קיום און אונזער לעבען צווישען די הונגעריגע וועלף. נור מיט סאלידארישע פעראייניגטע כוחות און מיט פעראייניגטע תפילות קענען מיר אויספועל'ן די ישועות און נור דעמאלט ווערען אונזערע תפילות נישט פערשעהמט.

דער כח און ווערטפאלע שעצע פון איינהייט איז אבער לאו דוקא אין א עת צרה אזוי גרויס, די ווערט פון אחדות איז אלעמאהל אומשעצבאר. מיר האבען שוין אונצעהליגע מאהל אנגעוויזען אויף די מדרשים, אז דער יודישער אחדות איז אזוי הויכגעשעצט, אז דאס איז מכפר אפילו אויף דעם חטא פון ע"ז. ליידער אבער ווערען מיר יודען מיט דעם חסרון געשטראפט. די קנאה־שנאה הערשט אמשטארקסטען ביי אונז און דאס איז דער גאנצער גורם פון אונזער שוואכע.

דער זמן פון פורים ווי יודען האבען זיך פעראייניגט מיט אלע כוחות צו שטעלען א ווידערשטאנד געגען די געפערליכסטע שונאי־ישראל, ברויך אונז אריינצוגעבען א נייעם פונק וועלכער זאל אונז אויפמונטערן און ערוועקען, אז מיר זאלען פיהלען אונזער געוואלדיגען חסרון און מיר זאלען אנווענדען אלע מיטעל בכדי אמאהל צו פעראייניגען יודען לעבדו שכם אחד.

לעהמאן — פינאנס־דיקטאטאר פון שטאאט ניו־יארק

ניו־יארק: דער ראט פון שטאאט ניו־יארק האט געגעבען דעם גובערנאטאר לעהמאן דיקטאטאָרישע רעכט אויף פינאנסיעלען געביט. דער שטאאט וועט ארויסלאָזען אייגענע באַנקעס.

א סך בענק זענען שוין געעפענט געווארען, אָבער עס ווערען נישט געמאכט קיין גרויסע טראנזאקציעס. מען ווארט־אָב די בעשלוסען פון קאָנגרעס, וואָס קומט זיך צונויף דאָנערשטאג אויף א ספעציעלע סעקציע.

יעדער זאל אויסנוצען די געלעגענהייט!

די אלטבעקאנטע, פערלעסליכע פירמא „פעלצהויז שליסעל" וועלכע קען מיט שטאָלץ אויף איהר 10 יעהריגען געשעפטס־בעשטאנד צוריקבליקען, וועלכע האט שטענדיג איהרע קונדען רעעל און סאליד בעדינט, האט בעשלאָסען געלעגענטליך איהר 10 יעהריגען יובעליום אין איהר צענטראל־געשעפט אין מונקאטש און אויך אין די פיליאלען איין יובעליום־מאנאט צו בעראנשטאלטען און אין משך פון דעם מאנאט די פרייזען טיעף צו ערנידריגען.

גראד איצט איז דער שעף פון די פירמא פון זיין לייפציגער און פאריזער איינקויפס רייזע צוריקגעקומען און האט מיטגעבראכט הערליך שעהנע פעלצווארען צו שטוינענד ביליגע פרייזען.

די פירמא האט אויך ערשטקלאסיגע קירשנער־קינסטלער פון פאריז און פון וויען הערגעבראכט.

ווילט איהר עבם נוטע און פערלעסליכע סחורה און דאבוי אייסערסט ביליג דאן בעזוכען זי נור די פירמא:

Pelzhaus Schlüssel

Mukačevo Leipzig, Brühl 61

Filialen:

Užhorod, Rašinova 10.
Michalovce, Hlavna ul. 40.
Chust, Hlavna ul.

„צענטראל־פעראיין" ווארענט די דייטשע רעגירונג פאר דער געפאהר פון דער יודען־העצע

בערלין: די צענטראל־פעראיין־צייטונג שרייבט אין א לייט־ארטיקעל אין איהר לעצטען נומער פאָלגענדעס: „דאָס פאָטערלאַנד האט איבערגעלעבט טעג פון שטארקסטער אויפרעגונג. פערברעכערישע הענד האָבען אונטערגעצונדען דעם בנין פון דייטשען פארלאמענט, מיר זענען אלע טיעף ערשיטערט. פערברעכערישער גייסט און געוויסענלאָזע הענט האָבען געטריבען מענשען צו אזא שאנדטהאט.

די אויפרייצונג מוז בעזונדערס געשטעמפעלט ווערען אין די איצטיגע טעג פון אונבעהערשטע ליידענשאפטען. די יודישע שונאים האָבען גאָרנישט געלערנט און ווילען גאָרנישט לערנען. אויף פערזאמלונגען און אין געוויסע צייטונגען (דערונטער אין נירנבערגער „שטורמער") ווערט אין אן אָפענער אָדער פארבעהאלטענער פאָרם געהעצט געגען די דייטשע יודען. מיר גלויבען, אז די פעראנטוואָרטליכע רעגירונגס־פאקטאָרען זענען נישט אינפאָרמירט וועגען דעם דאָזיגען געפעהרליכען צושטאנד אין זיין גאנצען פערנעהם. מיר האָבען דעריבער געהאלטען פאר אונזער פליכט מיטצוטיילען וועגען דער דראָהענדער געפאהר. די האס־שטימונג, וואָס ווענדעט זיך איצט געגען די יודען שטעלט זיך דערווייל נישט אָב, זי פערגיפטעט די דייטשע נשמה. מיר גלויבען נישט, אז דייטשע בירגער זאָלען זיך לאָזען שטויסען צו אנטי־יודישע עקצעסען. ווען דאָס זאָל אָבער געשעהען, וועט די מאכט בעשיצען די יודען מיט דער גאנצער ענערגיע. די דאָזיגע שוץ איז א געבאָט פון זיטליכען און מלוכה'שען פליכט. אויב דער דאָזיגער געבאָט וועט נישט אָבגעהיט ווערען, דאַן וועט דאָס פייער, וואָס ברענט איצט, זיך פערשפרייטען און קיינער ווייס נישט, וואָס עס וועט נאָך דורך די פלאמען ארומגעכאפט ווערען."

מהרסיך ומחריביך ממעך יצאו

חוצפה'דיגע ארטיקלען געגען חסידישען יודענטום אין די ציוניסטישע פרעסע

אין די לעצטע טעג האבען זיך אין די טשעכישע און דייטשע צייטונגען בעוויזען אריינערע ארטיקלען געריכטעט געגען דעם חסידישען יודענטום אין קארפ. רוס. די ארטיקלען האבען נאטורליך א שלעכטען רושם געמאכט אין די טשעכישע קרייזען, וועלכע האבען פאר די צייטונגס־ידיעות געגלייבט אָהן שום ספיקות.

די וואך זענען אראבגעקומען קיין מונקאטש איבער א מין טשעכישע זשורנאליסטען פון אלע גרעסערע צייטונגען און האבען זיך אונגעהויבען צו אינטערעסירען איבער די סאנזאציאנעלע חתונה וועלכע האט אויפגערודערט די וועלט־פרעסע.

די צייטונגס־רעדאקטערע זענען נאטירליך נישט צוגעלאסט געווארען צו קיין שום נאָהנטערע בעציהונג מיט'ן הויף, מיט דער מאטיווירונג, ווייל זיי האבען אבזיכטליך גראבע שקרים און בעליידיגענדע פראגען ארויסגעטראגט אויפ'ן קארפ. רוסישען חסידישען יודענטום.

די צייטונגס־רעדאקטערע האבען אזוינאך בעוויזען, אז די אלע שעדליכע ידיעות, האבען דעם אורשפרונג אין די ציוניסטישע פרעסע Selbstwehr און אין דעם טשעכיש יודישען צייטונג Rozvoj די האבען צוערשט געברענגט די אלע שיכפף־ארטיקלען און די טשעכישע בלעטער האבען אין דעם זין נור געמאכט תוספות. זיי זענען אבער נישט דער שולד, מחמת זיי האבען נישט געגלייבט, אז יודען (די ציוניסטען?) זאלען אזוי טענדענציעז קענען אהערשטעלען ענינים געגען זייערע אייגענע ברודער.

מיר האבען געהאט א געשפרעך מיט די רעדאקטארען פון די גרעסטע טשעכישע צייטונגען און מיר האבען ריכטיג פעסטגעשטעלט, אז די אויבענדערמאהנטע ציוניסטישע בלעטלעך האבען אין זייערע לעצטע ארטיקלען אבגעשריבען א זאלכע פראזען וועלכע זענען כאטש עלול צו ערנידריגען דאס אנזעהען און כבוד פון חסידישען זיור.

אויב די ציוניסטישע פרעסע אז אגב אין די ענינים אינפארמירט געווארען דורך אנדערע טינקעלע פערזאנען איז כמעט קיין ספק, עס איז אָבער גענוג א טרויריגע פעסטשטעלונג, אז ציוניסטען האבען אין זייערע בלעטער אהערגעשטעלט דאס קארפ. רוסער יודענטום ווי פשוטע בהמות בצורת־אדם.

אָט דאס איז זייער אהבת־ישראל און אין דעם בעשטעהט זייער אינטעליגענץ.

דאָס פארנעהמען פון די העזה'דיגע ארטיקלען פעראורטיילען מיר אויפ'ן געמיינסטען אופן און מיר זאגען, אז זיי האָבען זיך מיט דעם פערזינדיגט לגבי דעם כלל־ישראל.

די רעדאקטערע וועלכע זיינען דאָ שוין עטליכע טעג האָבען אונז פערשפראָכען, אז זיי וועלען די שקרים דעמענטירען און זיי וועלען פאר די וועלט אָבגעבען א קלאָר בילד איבער דעם חסידישען יודענטום ווי זיי וועלען רעהאביליטירט ווערען.

סיום פעסט ביי די חברה „דרכי תשובה" אין בערעגסאז

רכי תשובה אין בערעגסאס בעשטייט זייט צוויי יאהר און האָט אין משך פון דער קורצער צייט אויפגעוויזען א גרויסען ערפאלג אין לימוד התורה ויר"ש. האבען די נאך זאנטאג געמאכט א סיום אויף מסכת ראש השנה ביי וועלכע געלעגענהייט עס האבען טיילגענומען אלע מיטגליעדער און א גרויסער טייל פון די נכבדי העיר עס איז זיי אויך געלונגען צו בעקומען אלס גאסט דעם מונקאטשער רב שליט"א וועלכער איז פונקט געוועזען אין בערעגסאס אויף א סעודת ברית מילה. מונקאטשער רב שליט"א האָט געהאלטען זעהר א בעגייסטערטע תורה דרשה וועלכעס האָט אויף די אנוועזענדע א גרויס התחשקות אריינגעברענגט צו לימוד התורה.

מיליטערישע דיקטאטור אין גריכענלאנד

ווין: פון אטען מעלדעט מען, אז דאָרט איז נעכטען ערקלערט געוואָרען קריעגס־צושטאנד דער גענעראל פלאסטיראס האָט זיך ערקלערט אלס דיקטאטאָר און אראָבגעוואָרפען ווענעזעלאָס'ן און זיין רעגירונג. דער דיקטאטאָר האָט ארויסגעלאָזט אן אויפרוף צום פאָלק, אז די פארלאמענטארישע אָרדנונג איז שעדליך פאר גריכענלאנד און פיהרט צו קאָמוניזם.

אטען: אין דער לעצטער מינוט מעלדעט מען, אז דער דיקטאטאָר פלאסטיראס איז אראָבגעוואָרפען געוואָרען. עס איז געשאפען געוואָרען אן אָפיציר־רעגירונג אונטער דער אָנפיהרונג פון גענעראל אָטעאָנאָס.

עס זענען פאָרגעקומען קאמפען צווישען די אנהענגער פון ביידע דיקטאטאָרען 1 פערזאָן איז אומגעקומען און 25 זענען פערוואונדעט געוואָרען.

בריוו־קאסטען

הרב דר. וויינבערגער בערלין:
1) אייער ארטיקעל קומט אין אונזער נעכסטער (חתונה־יו"ט) אויסגאבע. 2) די לעגיטימאציע האבען מיר אין אייער אדרעס אבגעשיקט.

יועץ קאששוי:
איהר ווייסט אוודאי די מעשה: א הינט איז ארויסגעקראכען פון א קעלער און האט געזעהן די לבנה זעהר העל שיינען האט ער פאר כעס אנגעהויבען שטארק צו בילען, ער האט געמיינט אז די לבנה וועט פאר פחד אנטלויפען, און וואס מיינט איהר איז געווען דער סוף דער הינט איז מיד געוואָרען צו בילען און די לבנה שיינט ווייטער.

אבאָנירט די „יידישע צייטונג"

וויכטיג!

צוליב די קומענדע חתונה־חגיגה ביי כ"ק אדמו"ר מרן הגה"ק שליט"א וועט אונזער קומענדע נומער ערשיינען אין א יום־טוב אויסגאבע מיט א פערגרעסערטען אומפאנג און מיט א רייכען אינהאלט די צייטונג וועט ערשיינען ענדע די שבעת־ימי משתה.

מיר ערמעגליכען דאהער פאר אלע חסידים, ידידים און אנ"ש פון רב שליט"א, אז זיי זאלען זייערע

מזל־טוב־ברכות

אנשטאט טעלעגראמען אין אונזער צייטונג ביי די יו"ט נומער איינשאלטען.

דער מזל־טוב־פרייז איז פאר יחידים 10 קרוין. פאר חברות, קהלות אדער מ. גל. 15 קרוין. די סכומים קענען איינגעשיקט ווערען אין פאסטמארקען שפעטסטענס ביז מיטוואך קומענדע וואך.

די רעדאקציע „יידישע צייטונג"

VII Jahrgang אונזער היינטיגע נומער ענטהאלט טז זייטען ב"ה **No 11-12 (294-295)**

יודישע צייטונג

Židovské Noviny **Jüdische Zeitung**

אונאבהענגיגעס ארגאן פאר פאליטישע,ווירטשאפטליכע און קאנפעסיאנעלע אינטערעסען פון דעם ארטהאדאקסען יודענטום.

Unabhängiges Organ für politische, wirtschaftl. u. konfessionelle Interessen des Orthodoxen-Judentums

Redaktion u. Administration:
Mukačevo, Masarykova-u. 12.
Postfach No. 13.
Postscheckkonto: Prag, No. 54069.
Erscheint jeden Freitag
מיט דער איבערגאהמע פאן 3 בלאטטער. איינע ראס אבגאנגע אנצוקאננט.

Novinových známek povoleno výnosem č. 35731,-V-27 z 15/VI. 27.
מונקאטש, פרייטאג פרשת ויקהל פקודי תרצ"ג
Mukačevo, am 24. März 1933.
Filialen in Užhorod u. Košice.—פיליאלען אין אונגווער און קאשוי.

Verantwortl. Redakteur: L. KALLUS.

Abonnementspreis:

		Inland	Ausland
Ganzjährig:	Kč.	50.—	76.—
Halbjährig:	„	25.—	38.—
Vierteljährig:	„	13.—	20.—
Einzel-Nummer:	„	1.—	1.—

Annoncen laut Tarif.
קאנאסטאס וואויא אנצונגנעביהרען זינד צאהלבאר אונד קלאגבאר אין מונקאטש.

פרטים פון די גרויסע רבי'שע חתונה אין מונקאטש

א 10 טויזענד קעפּיגער עולם עמפּפאנגט דעם חתן מיט העניגליכע פאראד'עס. — אלע שטעדטישע באלקאנען און דעכער זענען פאלגעפאקט מיט יובלענדע. — די גאנצע שטאדט שטעהט אונטער דעם איינדרוק פון די שמחה־שטימונג

די ערשטע סצענע פון די גרויסע מונקאטשער חתונה — דעם חתן'ס איינצוג, האט זיך דאָ אבגעשפּילט אין א מאיעסטעטישען עמפּפאנגס־פאראדע, וועלכעס האט איבערטראָפען אלע ערווארטונגען.

מיט א שעה פאר'ן צוג־איינקונפט איז שוין דער באהנהויף בעלאגערט געווען מיט טויזענדער יודען פון די שטאדט און פון די נאנטע און ווייטע געגענד. אלעס איז געווען מיט יום־ פּנים'ער און מיט שבת־בגדים אנצע באהנגאס איז געווען סנעקסדר'ים די 30 פאַ־ [illegible]

יצינליך עק, אלע האבען זיך רעקרוטירט פון די הינע יונגער חברה „דרכי־תשובה", דאן האבען געבילדעט א שפאליר פון די ישיבה־בחורים און די מתוקי־תורה קינדער וועלכע זענען געווען פעריזהען מיט דירעקטע פעהנליך. דער הערליכער צוג האט זיך פארגעשטעלט א פירמטליכע פאראדע, וועלכע מונקאטש האט נאך קיינמאל [illegible] געהאט.

זייגער 9 א האלבע שעה פאר'ן צוג אנקונפט [illegible] שוין [illegible] די שכנות פון די באהנגאסען געשטיגען אונאויפהערליך. נישט איבערטריבענע שעצונג'ען האבען ערקלערט, אז זייער שעצונג רעכנט איבער 10 טויזענד. דער פעראָן איז מיט א גרויסע פאליציי־וואך אבגעשלאסען געווארען [illegible] און די אפיציעלע פערטרעטער פון די פערשידענע חברות און אינסטיטוציעס אריינגעלאזט. די צאהל פון די פערשידענע פערטרעטער האט אבער אויך בעטראָפען לערך טויזענד פערשוין און די פאליציי האט געהאט גרויסע שווער־ארבייט אויפצוהאלטען די ארדנונג ביים צוג־אנקונפט.

זייגער האלב 10 איז דער צוג אריינגעקומען. די טארקער מוזיק וועלכע בעשטעהט פון 12 יודישע מוזיקאנטען האבען אויפגעשפּילט א יודיש־לוסטיגען ניגון און אנדערער עק באהנהויף האט א II־טע קאפעלע אויפגעשפּילט א לוסטיגען ניגון.

דעם חתן האט צוערשט בעגריסט דער רב שליט"א, דער חתן האט דעם רב אבגעגעבען מיט א הארציגען קיש, וועלכער דער רב האט מיט שמחה־טרעהרען ערווידערט מיט דעם פסוק אלקים יחנך בני.

דער באהנהויף איז געווען מיט עטליכע הונדערטע פאטאגראפיע־ריפּארטערע און מיט עטליכע פילם־אפּעראטערע בעלאגערט, וועלכע האבען נישט דורכגעלאזט קיין שום ריהר און קיין שום בעוועגונג אהנע אויפנאמע.

דער אויסגאנג פון פעראָן איז דורך דעם המון פערזאמעלטען־עולם געוועזען דעראַרטיג בעלאגערט, אז גאנצע 80 אוניפארם פאליציי, 10 ציוויל־פאליציי און 5 פאליציי־קאמאנדאנטען האבען מיט שווער און גרויסע מיה קוים געקענט מאַכען א שפאליר דורכצולאזען דעם רב מיט'ן חתן ביז צו די דירעקטע קוטשען.

דער חתן איז אנגעקומען אין בעג־ [illegible] טער א ערך 20 נאנטע [illegible] זיין עטליכע 20 פּערזענליכקייטן און כתם חסידים און אנ"ש פון פארציווער רבי'ן ז"ל.

דער איינצוג

ביים אנהייב פון איינצוג האבען זיך די אוועציאָנען מיט די הילכדיגע יחי־קולות פערשטארקט. עס האט נאך דערצו געשפּילט די 2־ערליי מוזיק־קאפּעלעס וועלכע זענען געגאנגען פאר די עהרענ־רייטער, דאָס האט פאר דעם צוג געגעבען א אונגעהייער מאיעסטעטיש־אנזעהען. דער 10 טויזענדער קעפּיגער עולם האט מיט יום־טוב'דיגע פּנים'ער ריזיגע אוואציאנען געמאכט פאר'ן רב און פאר'ן חתן.

די שטעדטישע פאראדע־קוטשען אויף וועלכע דער רב שליט"א מיט'ן חתן זענען געפאהרען, איז ממש געפאהרען אין די לופטען, די נאָנטע חסידים האבען ארינגערינגעלט די פוס־טריט פאהרענדע קוטשען און זיי האבען מיט זייערע אקסעל געלייטעט און געפיהרט די קוטשען.

די אלע נאכען ווי דער עהרען־צוג איז דורכגעגאנגען איז דער המון פערגרעסערט געווארען. דער קריסטליכער המון איז געשטאנען אויף די דעכער אויף די פענסטער און אויף די באלקאנען און האבען מיט א ריהרענדען יראת־הכבוד צוגעקוקט דעם קעניגליכען־כבוד וואס דער רב געניסט ביי דער שטאדט.

דער עהרען־צוג איז דורכגעגאנגען רעזי ב׳ עמטער: שטייער אמט, נאציאנאל [illegible] פון די אלע עמטער האבען איבערגעלאזט זייערע אמטער און האבען זיך געדראפעט אויף די פענסטער'ס, באלקאנען און דעכער צוצוזעהען דאס זעלטענע היסטארישע זעהעניש, וועלכעס זיי האבען נאך מיט זייערע אויגען נישט געזעהען.

בכלל איז די גאנצע שטאדט געווען דורכגעדרונגען פון א אינערליכע שמחה־געפיהל. הונדערטער יודען האבען צוליב איינזעטע שמחה־געפיהלען געלאָזט טרעהרען. דער איינצוג האט בכלל ביי יעדען יוד דערוועקט א געוואלדיגען רעספעקט און כבוד־געפיהל פאר'ן יודישען כלל פאר'ן יודישען עמאָ'ן און ספּעציעל פאר'ן רב שליט"א.

נאָר ריהרענד איז געוואָ'ען די שמחה שטימונג ווען דער גרויסער פאראדע־צוג איז צוגעקומען צו אנפאנג סיהאלי־גאס פאר דעם דעקארירטען עהרענטאר אויף וועלכען ס'האט געפלאטערט די ישיבה און די חברה דרכי תשובה'ס בעגריסונגס־אנצייגען. דאָרט איז דער ריזען־צוג, וועלכער האט געהאט זיין ענדע אין די 3־טע גאס, שטיין געבליבען און די פערטרעטער פון די קהלה און פון אלע אינסטיטוציעס האבען אפיציעל בעגריסט דעם רב און זיין חשוב'ען גאסט דעם חתן.

ביי דער געלעגענהייט האבען מיט אזא רעש געארבייט עטליכע הונדערט פאטא־אטעליער, די גרויסע אמעריקאנער פילם־געזעלשאפט האט איש פון ניו־יארק [illegible] איהרע אייגענע [illegible] פון די אזוי וועלטבעריהמטער מונקאטשער חתונה.

נאך די בעגריסונגען האט דער רב שליט"א געדאנקט פאר די אפיציעלע פארטרעטער פאר זייער אזוי ווארימען בעטייליגונג אין זיין שמחה. ער האט ערקלערט, אז די אלע אוואציעס און הולדיגונגס־קונדגעבונגען, וואס די טויזענדער יודען טיילען איהם צו איז זיכער נור אין זכות פון זיינע אבות־הקדושים, וועלכעס יחוס עס גייט ביז דוד המלך.

ווען מ'האט דעם רב ערווענט, אז זיינע ווערטער ווערען דורכ'ן ראדיא טראנסמיסירט און מ'וועט דאס הערען אפילו אין אמעריקא האט דער רב בענוצט די געלעגענהייט אויף א אפעל צום אמעריקאנער יודענטום און האט פאלגענדעס געזאגט:

יודישע ברידער! אין דער פייערליכער שעה, ווען איך פיהר מיט השי"ת הילף מיין איינציגע טאכטער בשטו"ם צו דער חופה, וויל איך אייך אפאר ווערטער זאגען; איהר אלע זענט ביי מיר אונגעקניפּט אין הארץ, איהר געהערט אויך צו דעם איינהייטליכען יודישען פאלק. איהר זענט אבער עפּי רוב נישט יוצא לגבי דעם הייליגען שבת וועלכעס איז איינס פון יודישען דת, חילול שבת איז אזוי הארב ווי עבודה־זרה און איהר זענט ליידער אויף דעם געביט זעהר נכשל. שבת איז דער טאג וועלכער האט קיין בן זוג און די יודען זענען אויך א פאלק אהן א בן זוג. אלזוי דער שבת מיט'ן יוד זענען יא א פּאָר. איך בעט אייך הארציגע ברודער היט אָב שבת. איהר וועט זעהען, אז השי"ת וועט אייך געבען פרנסה נאך מעהר ווי ביז איצט.

אין זכות פון שמירת שבת זאגען אונזערע חז"ל וועלען מיר אויך האבען די גאולה בב"א.

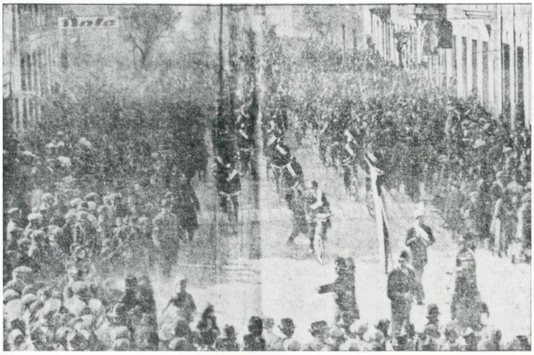

א טייל אויסזיכט פון איינצוג אין דער באהן גאס.

דער מונקאטשער רבי אדמו"ר הגה"ק מוהר"ר חיים אלעזר שפירא שליט"א — דער בעל־השמחה

די כלה חי' פרומא רבקה
מונקאטשער רבינ'ס בת־יחידה.

דער פעסט־צוג האט דאן ווייטער געריהרט און אונטער הילכיגע יחי־קולות מיט מיט־ברכות איז דער רב שליט"א מיט'ן חתן אבגעשטיגען אין די דירעקטע סטאנציע פון ה. טענדיל יאקיוויטש. טויזענדער פערזאמעלטע זענען אבער נאך געבליבען דארט שטעהן און געוואלט דעם חתן ביז אין שטיב בעגלייטען. די פאליציי האט אבער צוליב דעם געוואלדיגען געדרענג מורא געהאט פאר סכנות נפשות, דערפאר האבען זיי די איינגענגע אבגעשפארט.

ווייטערדיגער אנלויף פון הונדערטער געסט

דער איבער 10 טויזענד קעפיגער עולם וועלכער האט זיך ביים דעם קבלת־פנים איינצוג בעטייליגט, האט נישט דעם הויך־פונקט דערגרייכט. ארום מיטאג און נאכמיטאג זענען די מונקאטשער גאסען צינגעוואקסען מיט הונדערטער נייע געסט. יעדער צוג האט אריינגעברענגט גרויסע עולמות געסט, די אויטאמאבילען און בוס־ [illegible] נאך [illegible] אליין זענען א ערך פון 100 פערשוין מיט אויטאס אנגעקומען א ערך פון 100 פערשוין בלויז פון בערעגסאז פער אויטא. דירעקטער אויטאבוס איז אונגעקומען פון דעברעצין, די אלע אויטאמאבילען זענען געווען חתונה־מעסיג דעקארירט און האבען געהאט גרויסע בילדער שילדען, אין איינע אויטאבוסען האבען די חסידים און חתונה־געסט מיטגעברענגט פעסליך משקה פון וועלכען זיי האבען אויף וועג בעקומען עבט יום־טובדיגע פנים'ער.

ארום 3 נאכמיטאג האט דער צושטראם פון נייע געסט דערגרייכט דעם הויכפונקט. לויט גרונדליכע גיבערענדע שעצונג, האט דער עולם געסט און היימישע בעטייליגטע ביי דער חתונה דערגרייכט 14־15 טויזענד פערשוין. פון די אלע בעטייליגטע האבען נאטירליך כמעט א דריטעל נישט געקענט אריין גיטעמאהל אין דעם ריזען־הויף און האבען געמוזט צוטרערען און צוזעהען די חתונה פון עטליכע הונדערט מעטער ענטפערנונג.

דאס האט אויך געשעהען מיט עטליכע נאנטע קרובים און מחותנים וועלכע האבען ביי דער חופה געזאלט כיבודים בעקומען האבען זיי נישט געהאט די מעגליבקייט אפילו אין הויף אריינצוקומען.

דאס געדראנג פון די זשורנאליסטען און זייער גרייסער בעטייליגונג.

דער אינטערעס צו דער חתונה־בייוואהנונג, האט אבשטארקסטען זיך ארויסגעוויזען ביי די וועלט־פרעסע. שוין א גאנצע וואך האבען צעהנדליגער זשורנאליסטען זיך בעוועגט אין מונקאטש און אויפגענומען פערשידענע בעריכטען און פאטאגראפישע אויפנאהמען פון יעדען מונקאטשער ווינקעלע. חתונה־טאג איז אבער די צאהל זשורנאליסטען געשטיגען אוש ביז קנאפע 50. פון וועלכע א ערך 15 זענען פערטרעטער פון אויסלענדישע צייטונגען. אלע אינלענדישע משעכישע טאגצייטונגען האבען ארויסגעשיקט זייערע שעף־רעדאקטערע, עס האט פערזענליך אנטייל גענומען דער שעף פון דער משעכישער פרעסע־סינדיקאט דר. מארינען און דער שעף פון דער טשעכישער טעלעגראף־פען־אגענטור טט. ט. ק. ווארשויער, קראקויער, בערלינער, פראנקפורטער, פאריזער, לאנדאנער און יוגאסלאווישע זשורנאליסטען האבען יעדע שעה אבגעשיקט פאר זייערע רעדאקציעס טעלעגראפישע ידיעות פון די אינטערעסאנטע סצענעס.

די זשארנאליסטען זענען אין א דירעקט ציסער אין רב'ס שעהנע סוכה אויפגענומען געווארען. פון די פערשיעדענע גוי־סובה'ים וועלכע בעשטעהען אנטיקיטעשען און אהנע א שיעור זעהגווירדיגע אינטערעסאנטע געבעלעכצער און טייערע וואנד־טאוולען האבען די זשורנאליסטען ממש געשטוינט און בעוואונדערט.

די פרעסע־פערטרעטונגען זענען פון א דירעקטע קאמיטע עמפפאנגען געווארען פון וועלכער קאמיטע אונזער פראגמען־רעדאקטאר איז געוועזען דער אבגא־ [illegible]

[illegible] ען צו די כלה־בעגריסונג

זייגער 4 נאכמיטאג איז די כלה אין בעגלייטונג פון די יודישע מוזיק צר געגאנגען צו דער שטיבל וועלכע איז אין רבי'ס ביהמ"ד. צו דעם צוועק אהערגעשטעלט געווארען.

די שטיבל איז שיין דעקארירט געווארען מיט טעפיכער און בלומען. תיכף האט זיך אנגעהויבען דער אנדראנג פון די היימישע און פרעמדע פרויען וועלכע זענען געקומען די כלה גראטולירען. דאס גרויסע ביהמ"ד וועלכעס קען אויפנעהמען מינדעסטענס 12־15 הונדערט פערזאן האט זיך תיכף ארויסגעשטעלט, אז דאס איז קליין צו דעם צוועק די פאליציי האבען מורא געהאט פאר סכנ"נ און זענען געצוואונגען געוועזען אנצושרייטען. 10 פאליציי זענען געשטאנען ביי דעם איינגאנג און האבען בלויז אזויפיל פרויען אריינגעלאזט וויפיל ס'זענען דורך די אנדערע טיר ארויסגעגאנגען.

דאס געוואלדיגע געדרענג ביים חתן אין קהל'ס־סאלון

אין דער וועלבער צייט איז פארגעקומען דעם חתנ'ס זיצן מיט די בחורים אין קהלהים גרויסען סאלון. דאס געדראנג און ענגעניש איז אויך דארט אזוי גרויס געוועזען, אז די פאליציי האבען געמוזט אבשפארען דעם איינגאנג.

דיענייערינע צו זעהען דעם חתן, און דעם בעריהמטען בדחן און די בעריהמטע מוזיק, האבען געמוזט בלייבען אין דרויסען. אווינאך איז די קהלה'ס סאלון אויך אין דרויסען בעלאגערט געוועזען פון הונדערטער געסט. די קהלה'ס הויז האט וועהר א יום־טובדיגע אויסזעהן געהאט מיט דעם שעהנעם ווירענעם „דרכי־תשובה" פאהן וועלכער האט אנגעצייגט, די גרויסע שמחה.

די חופה

זייגער [illegible] 8 באנאכט זענען אונגעהויבען געווארען צו מאכען די תכנות צו די חופה

די פאליציי זענען אבער צוליב שווערע ארבייט ממש אויפ'ן פנים געפאלען, דער פאליציי־פרעזידענט הערה, דער הינער פאליציי־ראט בלעכא און א גאנצע רייהע פאליציי קאמיסערע פון אוזהאראר אין מונקאטש האבען געלייטעט די ארדנונגס קאמאנדע מיט א ערך 80 פאליציי. זיי זענען אבער לגבי דעם ריזיגען המון אונמעכטיג געוועזען. עס זענען צוגעצויגען געווארען צו ארדנונגס־הילף 30 אוניפארמירטע פייערלעשער און די 25 הוסארען־רייטער. די אלע האבען מיט שווייס־ארבייט געקעמפט מיט דעם המון עס האט אבער ווייניג גענוצט. הינדערטער מענשען זענען געשטאנען אויף די דעכער אויף די ביימער, אויף די פענ־ [illegible] א קאטאסטראפע. עטליכע פערשוין זענען פון דעם געדרענג חלשות געפאלען.

זייגער 8 איז דער חתן אין בעגלייטונג פון די אונטערפיהרער דעם הייגען רב שליט"א און בירטשער רב אין בעגלייטונג פון די אלע מחותנים מיט אויפשפילונג פון די מוזיק צוגעגאנגען צו דער חופה. אין דער מינוט האבען זיך אונגעצינדען די ריזען־גרויסע 10 טויזענד וואט שטארקע עלעקטער־לעמפ וועלכע מאכען ממש ווי א טאגעס־ליכט בעלייכטעט דעם גאנצען הויף. די שעהן אויפגעפוצטע חופה מיט די בלומטשירינע זאנען־לאמפען ארומגערונגעלט מיט די 15 טויזענד יובעלענדע געסט האט לויט זיך פארגעשטעלט א העריך זעהעניש דערארט, אז אלע אנוועזענדע האבען דורך און דורך געשפירט געהייבען און געריהרט פון א פייערליכקייט־אקט וועלכעס מקען נישט אפטמאהל אין לעבען מיטמאכען.

די כלה איז דערנאך צוגעפיהרט געווארען אין בעגלייטונג פון די מחותנת'טעס, פון די מוזיק און פון די אויבערסטע פאליציי־קאמענדאנטען וועלכע האבען מיט זייערע פלייצעס דורעגעבראכען א וועג דורכצוגעהן.

דער רב שליט"א איז אויף די חופה־פודיום פאר די סידור־קידושין ווידער בעשטירט געווארען פון הונדערטער חסידים וועלכע האבען געוואלט אין אזא עת־רצון זייערע ערנסטע בקשות מזכיר זיין, דאס האט ווידער זעהר פערשווערט די פאליציים ארבייט.

די סידור־קידושין

מסדר־קידושין (ברכה־ראשונה) געוועזען האט דער ספרונשיווער רב הגה"צ מוהר"ר נתסי' א פעטער פון חתן און געשוועסטערקינד פון די כלה. די כתובה האט געליינט דער אויהעלער רב הגה"צ מוהר"ר דוד'ל סייזעלס, די ברכת שני' האט געזאגט דער קאסארנער רבי הגה"צ מוהר"ר שלום סאפרין, ברכה אחריתא האט געזאגט דער אונגווארער רב הגה"צ מוה"ר יוסף אלימלך כהנא.

די אנוועזענדע ביי די חופה:

ווי מיר האבען שוין געמאלדען איז די חופה־אקט פארגעקומען אין אנוועזענהייט פון א ערך 15 טויזענד פערשוין. מיר ווילען דא אבער אויסרעכענען די פראמינענטע רבנים וועלכע האבען זיך ביי דער שמחה בעטייליגט מיר ברענגען נור די פאלגענדע, מחמת מיר זענען לעת־עתה נישט אין דער לאגע געגוי ארויבציברענגען אלע בעטייליגטע רבנים, מחמת ס'איז ממש נישט מעגליך געוועזען צו פיהרען א חשבון ביי אזא עולם קינן ע"ה.

די בעטייליגטע רביים און רבנים וועהרענד די חתונה און שבע־ברכות

די רביים: תה"צ ר' שלום אליעזר סראצפערט (בן ההצה"ק מצאנז זלה"ה), הה"צ מקאסאני, סבירטש, מריבימיטש (בלאנשוב), קאמארנא, סטריזשוב, קאליב, הוסיקאזי, אויך די בנש"ק הרב ר' שמואל מבארדיוב, הרב ר' חיים יעקב סאפרין סאווהאראד, הרב הגאון ר' חיים שלמה הארוויטץ־שפירא, הרב ר' יקותיאל סבארדיוב, הרב ר' שלמה שפירא מיחאליוויטץ.

די רבנים: אונגוואר, הרב פראג. דר. וויינבערג בערלין, טארנער, קירכדארפער, אויהעלי, העלמעצער, דאלהאער, ה. מאדער, רב"ד סבערענסאס, טארקאני, נירעדיהאז, קעזמארק, סוואליווא, ר. סעריאהעלי, משאפ, סערעדניע, שאפ־אן (ערדענבורג), מאדרי, קאפיש, פוליש־מעשין, מש.־מעשין, טאלא, ביטשקעוו, קרעסטעוב, באלקאני, סגינא, בגעריקאוויטש, ברעגא [illegible] פ־דיארבאט, קערעסטעש, דארא, ביקעני, האלאס, קאמורען, פאלי־יאזשר, ניר מעדיעש.

וויסק, ראדוואנקא, פעט [illegible] ליפשא דיורע, ראסבראד.

די דיינים: הרב ר' שלום נח לאנדוי ווערעצקי, קעזמארק, הדיינים מאווש־הארד, הדיינים מסיהאליוויטש, הדיין סאילאק, הדיין סוואליין.

די בעטייליגטע זשארנאליסטען

א ערך פון 50 זשארנאליסטען צווישען זיי פין פוילען, יוגאסלאוויען, אונגארן, רוסעניען, ענגלאנד און ביינעם איירעס אין א ערך פון 10 שעף־רעדאקטערע פין די גרעסטע משעכישע מאגנעם־בלעטער דער שעף פון טשעכישען זשארנאליסטען סינדיקאט, דער שעף פין דער טשעכישער אמטליכע פרעסביורוי טש.ט. ק. האבען זיך ביי דער חתונה בעטייליגט, דאס הייזיגע פאסטאמט האט אונאויפהערליך איבערגעשיקט טעלעגראפישע און טעלעפאנישע ידיעות פאר די פערשידענע צייטונגס־רעדאקציעס.

די זשארנאליסטען בעגריסען דעם רב שליט"א. וועלכעס ער רעוואנזשירט זיי

ת"כף נאך דער חופה האבען די זשארנאליסטען ארויפגעשיקט א בעגלי־טעכטיגען צום רב שליט"א און איהם איבערגעטיטעלט די בעגריסונג און מזל־טוואונש אין נאמען פין די אין און אויסלענדישע פרעסע. דער רב שליט"א האט וואריס געדאנקט פאר דער בעגריסונג און האט איהם פערשפראכען אז ער וועט די זשארנאליסטען דעם וויזיט רעוואנזשירע אין זייער פרעס־ציסער.

דעם רב שליט"א'ס אנשפראכע פאר די זשארנאליסטען

דער רב שליט"א איז אין בעגלייטונג פין עטליכע מחותנים אראבגעקומען צו די זשארנאליסטען, וועלכע האבען איהם יעדער אויף זיין שפראכע גרויסע אוואציעס געמאכט.

Koscher Schokolade FISCHER vorzüglich
Mit Attest des Herrn Rabbiners HEINRICH PACK.

אלס ערשטער האט אונזער פערטרעטער, רעדאקטאר ח. לייזער מעכיל קאליש אלס אויבמאן פון דער פרעסע־ארגאניזירונגס־קאמיטע געהאלטען א קורצע אנשפראכע צום רב שליט"א אין וועלכען ער האט אין נאמען פון די זשורנאליסטען צום אויסדרוק געבראכט זייער כבוד־געפיהלען פון דעם רבי'ס בעזוך.

דער רב שליט"א האט דאן געריכטעט א אנשפראכע צו די זשורנאליסטען אין וועלכען ער האט זיי געדאנקט, פאר זייער אויפמערקזאמקייט לכבוד זיין שמחה און צוליב זייער פערזענליכע בעטייליגונג. ער האט נאכגעזאגט ביסמארק'ס ווערטער וועגען די וועלטס גרויס־מעכטע, אז איינע פון זיי איז די „פרעסע". דער רב שליט"א בעהויפטעט, אז מאקע די שטארקסטע וועלטס־מאכט איז די פרעסע. ער פערלאנגט דאהער פון דער וועלט־מאכט, אז זי זאלען זייער מאכט נישט אויפבויען אויף יסודות פון דיקטאטור אדער שקרים. די צייטונג זענען וויכטיגע פאקטארען אין דער וועלט־מאכט, זיי זאלען דאהער פערוענדעט ווערען מיט'ן אמת מיט'ן שלום און ברידערליכקייט. איהם זאגט דער רב איז איינע געשעצט די פרעסע פון אלע נאציאנאליטעטען. ווייל מיר ארטה, יודען אין דער גאנצער וועלט זענען לאיאל צו יעדער שטאאט ווי מיר וואהנען.

אויף דעם רבי'ס אנשפראכע האבען געאנטווארט אויף דייטש — שעף־רעדאקטאר האוואש, אויף אונגאריש, — שעף־רעדאקטאר וואזארי, אויף טשעכיש דער שעף פון טשעכישען פרעסע־סינדיקאט. די אלע 3 אנשפראכען האבען אין נאמען פון זייערע זשורנאליסטען קאלעגען אויסגעדריקט זייער אינניגסטע שמחה און כבוד געפיהל וואס דער רב האט זיי בעזוכט. זיי האבען אבגעגעבען א הארציגען מזל טוב און פערשפראכען פאר'ן רב צו הערען זיין מוסר, צו לייטען די וועלט־פרעסע אויף דעם באזיס פון אמת און פרידען.

די זשורנאליסטען זענען אויפגענומען [illegible] ביי א זיסען טיש.

די פערזענליכע און טעלעגראפישע בעגריסונגען

נאך די חופה פון 10 א זייגער אן זענען אויפגענומען געווארען די בעהערדליכע, די אינטעלעקטועלע און בכלל די פערזענליכקייטען וועלכע זענען געקומען דעם רב מזל־טוב־וואונשען.

צו דעם צוועק איז דירעקט רעזערווירט געוועזען די דירה פון יונגען פאר־פאלק. דארט זענען אנוועזענד געוועזען פערטרעטער פון אלע היזיגע ציוויל און מיליטער בעהערדען, עטליכע הויכע בעאמטער פון לאנדעס־אמט, דער יונגער גראף שענבארן, דער דירעקטאר פון די ביער־ברייעריי, כמעט אלע היזיגע באנק־דירעקטארען, פאבריקאנטען און א גאנצע רייהע אדוואקאטען, ערצטע און אינזשיניערע.

די געסט זענען עמפפאנגען געווארען דורך א ספעציעלע עמפפאנגס־קאמיטע, און מיטען זייער אונטערהאלטען זיך האט אויך דער רב שליט"א מיט'ן חתן זיי אבגעגעבען א וויזיט און זיי געהאלטען אנשפראכען. ביי דער געלעגענהייט האט דער חתן אין דייטשער און אין פוילישער שפראך געהאלטען דאנק־זאגונגען פאר זייערע מזל־ברכות.

אויסער די מינדליכע מזל־ברכות זענען א ערך פון 300 טעלעגראפישע מזל־ברכות צוגעקומען. צווישען ווי פון דער קאבינעטס־קאנצליי, פון קולטוס, פון אינערן און פון אייסערן מיניסטעריום, פון לאנדעספאסט פרעזידענט ח. ראזיפאל פון אונצעהליגע פארלאמענט און סענאט'ס אבגעארדנעטע פון פינאנץ־פרעזידענט [illegible]ונלער און פון א גאנצע רייהע הויכגעשטעלטע מלוכה־בעאמטע.

אויך א ערך פון 80 רבנים האבען זייערע מזל־ברכות טעלעגראפיש איבערגעמיטעלט און דרשה־געשאנקען געשיקט. די איבריגע מזל־טעלעגראמען זענען פון קהלות חברות ידידים חסידים און אנ"ש פון רב פון אין און אויסלאנד.

די סעודה

זייגער 11 באנאכט האט די סעודה אין רב'ס ביהמד"ר בעגאנען. אין דעם גרויסען ביהמד"ר האבען אבער בלויז א ערך פון 600 געסט ביי טישען געקענט בעקומען פלאץ. דאס זענען געוועזען די קרובים, די רבנים און די חסידים און אנ"ש פון אויסלאנד. די איינלענדישע חסידים און ידידים האבען וועגען פלאץ מאנגעל ליידער נישט געקענט צוזאמען מיט די חברייא קדושה זיין ביי דער סעודה, זיי זענען אבער אין די שכנות לאקאלען מיט א נאכטמאהל־סעודה אויפגענומען געווארען. די היימישע געסט פון שטערן און פראווינץ האבען צוליב דעם גרויסען עולם אבגעטרעטען און האבען בלויז אין הויף פערברענגט די צייט ארום די פענסטער'ס. פאר די היימישע און גליל בעיב איז א דירעקטע סעודה געמאכט געווארען ביי די שבע־ברכות זאנטאג.

די סעודה האט אזוי אנגעדויערט ביז זייגער 5 אינדערפריה, ערשט דעמאלט האט מען געמאכט דאס מצות־טענציל. די שמחה פון די רבנים און חסידים מיט דער בעגלייטונג פון די בעריהמטע מוזיק האט דערגרייכט עד לב השמים.

די גרויסארטיגע סעודה פאר אורימע־לייט א טאג פאר די חתונה

דינסטאג א טאג פאר די חתונה איז אין רב'ס ביהמד"ר געמאכט געווארען א גרויסארטיגע סעודה פאר אלע אורימע־לייט פון דער שטאדט און פון דער סביבה.

צו דעם צוועק זענען געדעקט געוועזען 35 לאנגע טישען סעפעראטע לאקאלען פאר מענער און סעפעראט פאר פרויען.

א ערך פון טויזענד אורימע־לייט האבען ביי די טישען פלאץ גענומען און נאך עטליכע צעהנדליגער זענען ארום די טישען געוועזען. די אורימע־לייט האט מען געמאכט א סעודה כסעודת שלמה בשעתו. גרויסע פארציעס פיש, בראטען מעהל־שפייז און משקה לרוב, אזוי וואס האבען נאך די מונקאטשער אורימע־לייט נישט געקאסט.

דער רב שליט"א האט אליינס בעדינט ביי די מענער און די רביצין תחי' ביי די ווייבער. אויסער די סעודה האט יעדער אורימאן בעקומען געלד [illegible]-5 קרוין.

די סעודה האט גענומען א אויסטערליש בילד, אויך דא האבען צעהנדליגער פאטא־אטעליער אויפגעכאפט די אינטערעסאנטע סצענען.

די איבער טויזענד פערזאמעלטע אורימע־לייט זענען פון דער סעודה אוועק געגאנגען זאט און העכסט צופרידען.

סדר היוחסין פון חתן כלה

די לעזער פון אונזער צייטונג זענען בלתי ספק נייגעריג צו וויסען דעם יחוס פון די חתן־כלה דערפאר וועלען מיר קורץ אבגעבען דעם יחוס־שטאם. **דער יחוס נאכ'ן יוד הקדוש זי"ע:**

1) דער חתן מוה' ברוך יהושע ירחמיאל שליט"א איז א זוהן פון (ערשט פאר 2 יאהר נפטר געווארען) 2) פארציווער רבי'ן הנה"ק מוה"ר נתן דוד זללה"ה וועלכער איז א זוהן פון 3) ביאלער רבי'ן הנה"ק מוהר"ר יצחק יעקב זללה"ה וועלכער איז א זוהן פון 4) הנה"ק מוה"ר נתן דוד משידלאווצע, א זוהן פון 5) פרשיסחא'ער הנה"ק מוהר"ר ירחמיאל זללה"ה. וועלכער איז א זוהן פון 6) פרשיסחא'ער הנה"ק מוהר"ר יעקב יצחק **דער יוד הקדוש זללה"ה.**

דער יחוס נאכ'ן סאנצער צדיק זי"ע!

דעם חתנ'ס מוטער תחי' איז די טאכטער פון סטריזשיווער רבי'ן הנה"ק מוה"ר משה ליב זצללה"ה. וועלכער איז געוועזען א איידעם פון הנה"ק ר' ברוך'ל פון גארליץ זללה"ה. א זוהן פון הייליגען צאנזער צדיק בעל דברי חיים זללה"ה.

דער יחוס נאכ'ן ישמח משה זי"ע

אלס אייניקעל פון גארליצער רב זללה"ה וועלכער איז געוועזען א איידים פון סיגעטער רב בעל ייטב לב זללה"ה, א זוהן פון אדמו"ר דראהאביטש. הנה"ק מוה"ר אלעזר ניסן זללה"ה, דער זוהן פון אויהעלער רב הנה"ק בעל ישמח משה זללה"ה.

דער סדר־יוחסין פון די כלה

דער יחוס ביז צום „בני יששכר" זללה"ה

די כלה חיי' פרומא רבקה, די טאכטער פון כ"ק אדמו"ר מרן הנה"ק מוהר"ר חיים אלעזר שליט"א. דער זוהן פון הייליגען בעל „דרכי תשובה" זללה"ה, דער זוהן פון הנה"ק מוה"ר שלמה'לע שפירא זללה"ה, דער זוהן פון לאנצוטער רב הנה"ק מוהר"ר אלעזר זללה"ה, דער זוהן פון רבי'ן ר' הירש מיילך בעל בני יששכר זללה"ה.

דעסועלבען יחוס האט אויך דער חתן אלס אייניקעל פון הנה"ק מוהר"ר שלמה שפירא זללה"ה.

דער יחוס ביז צום ראפשיצער צדיק, זללה"ה

די כלה, אלס אייניקעל פון „דרכי תשובה" זללה"ה, וועלכער איז געוועזען א איידעם ביים אולינויער רבי'ן הנה"ק מוהר"ר חנינא הארוויטש זללה"ה, דער זוהן פון מעליצער רבי'ן הנה"ק (און א איידעם פון הנה"ק מוהר"ר אליעזר זללה"ה דער דזשיקיווער רבי זללה"ה) א זוהן פון הנה"ק מוהר"ר נפתלי צבי הארוויץ פון ראפשיץ.

דער יחוס ביז צום קאמארנער רבי'ן בעל היכל־הברכה זללה"ה

די כלה איז פון מוטערס צד די מונקאטשער רביצין, די טאכטער פון פריה־רינען קאמארנער רבי'ן הנה"ק מוהר"ר יעקב משה סאפרין זללה"ה, דער זוהן פון הנה"ק מוהר"ר אליעזר צבי, דער מחבר פון דמשק אליעזר זללה"ה, דער זוהן פון קאמארנער רבי'ן הנה"ק מוהר"ר יצחק אייזיק סאפרין דער מחבר פון היכל־הברכה זללה"ה.

די חתונה־איינדרוקע ביי אונזערע יודען

ביי די אלע טויזענדער טיילנעהמער פון דער היסטארישער חתונה, ובפרט ביי די היגע שטאדט־בעפעלקערונג איז געבליבען א אייביג זכרון אן די חתונה־ערשיינונג וועלכע האט ריהרענד געווירקט אויף יעדען איינעם.

טאקע ביי דעם אנהויב פון די פייערליכקייטען, ווען די 10 טויזענד יודען זענען מיט געהויבענע קעפ אין פאמע מיטוואך מארשירט אין די שטאדט גאסען, מיט שטריימליך בעקישעס מיט לאנגע קאפאטעס, ווי די נישט־יודישע בעפעלקערונג האט מיט א הכנעה און יראת־הכבוד געקוקט וואס פאר א כבוד יודען זענען אימשטאנד אבצוגעבען פאר זייער מנהיג, אט דער ערשטער אקט, האט שוין א ריהרענדען איינדרוק געמאכט ביי יעדען. יודען האבען אין די גאסען פערגאסען שמחה־טרעהרען, טרעהרען וועלכע זענען געקומען פון אינניגסטע שמחה־געפיהלען צוליב דעם טריאומף און שטאלץ פון כבוד־התורה. ביי יעדען יחיד האט מען אבגעליינט דעם זעלבען געדאנק, אז די האפנונג אויף דעם יודישען שטאלץ האט אויפגעבליהט, מ'האט מיטאיינמאהל דערשפירט, אז דאס מונקאטשער יודענטום איז בגדלות המוחין.

* * *

נאך טיפער געריהרט פון די שמחה־איינדרוקע איז דער המון געווארען ביים דערנעהנטערן זיך צום עהרען־טאר. צו דעם טאר ווי יודישע זיידענע פאהנען מיט „חגו כבוד לתורה" און „ברוך הבא" אויפשריפטען האבען געפלאטערט, דארט האט מען געזעהען ווי פארטרעטער פון די שטאדט, פון די רעליגיעזע און וועלטליכע אינסטיטוציעס, די בעהערדליכע פארטרעטער, די יונגערע און עלטערע גענעראציאן האבען אלע שמחה'דיגע און עהרענפאלע בעגריסונגען אבגעגעבען. דארט האבען די ארגאניזירונגס־ארבייטען, די ארדנונגס־קאמאנדאנטען מאקע די העכסטע פאליציי־אפיציערע אלע אין יום־טוב מאנדורען זייער דינסט געלייסטעט. ווער ס'האט דאס בעאבאכטעט, האט געקענט פון דעם אליין שעפען א חיות און א תענוג־רוחני.

* * *

אבער די ארגאניזירער־גארדא קען מען אויך נישט דורכגיין אהן א שום באמערקונג. די ארגאניזירער האבען זיך אנגעהויבען פון די בחורים וועלכע האבען געבילדעט א שעהנע טרופע־פאר־פאהרער ביז צו די חברה דרכי־תשובה, מיטגלידער וועלכע האבען פון זייערע אייגענע מיטגלידער אהערגעשטעלט א גראנדיעזע רייטער־גארדא. זיי פערדינען באמת גרויס אנערקענונג. זייער דיסציפלין איז געוועזען מוסטער־האפט.

אזוי פערדינט אויך א בעזונדערע אנערקענונג פאר די ארגאניזירער פון די פרעסע און בעהערדליכע עמפפאנגס־קאמיסיע, וועלכע האבען די הויכע פראמינענטע פערזענליכקייטען מיט אלע געבוהרענדע העפליכקייטען אויפגענומען. די ארגאנזשירער זענען אלע געוועזען חסידים און שמיבעל־מענשען פון רב שליט"א. זיי האבען זייער מיסיאן אויסגעצייכענט דורכגעפיהרט. כאטש זיי האבען צו אזוואס קיינמאהל קיין פראקטיס נישט געהאט.

* * *

און די חתונה אליינס. אויסער די קארגע 100 רבנים וועלכע האבען זיך פערזענליך משתתף געווען מיט'ן גדול הדור, אויסער די אלטע פריהעריגע ידידים האט די חתונה געברענגט א התקרבות אויך צווישען די רבנים וועלכע די וועלט האט געמיינט, אז זיי האבען חלוקי־דיעות. אזוי צום ביישפיל האט דער קאמאניער רבי שליט"א בענוצט די חתונה־געלעגענהייט און איז פערזענליך אריבערגעקומען אין בעגלייטונג פון א ערך 50 חסידים ביי די באהן־סטאציע האט איהם א געזאנדשאפט פון דער פארבערייטונגס־קאמיטע זעהר אויספאזאנג און ווארים עמפפאנגען. און האט זיך נאך אינטים משמח געוועזען ביי די חתונת־שמחה. עס איז אויך געוועזען צוזעהען ווי אדמו"ר שליט"א האט ביי די סעודה זיך מיט איהם משתעשע געוועזען בדברי תורה. די רבנים שליט"א פון חוסט, וואלאווע, סלאטפינע, יאסינע און דער אוזשהארער ראב"ד האבען אויך זעהר ווארימע מזל־טוב ברכות און א סך נאך ווערטפאלע דרשה־געשאנק מתנות געשיקט. דאס זענען אלע סימנים, אז די הארמאניע צווישען די קארס. רומער גדולים קען אויפרעכט געהאלטען זיין וועלכעס איז בלתי ספק א געוואלדיגע נחיצות פאר'ן כלל, אט די סימנים פון יודישען אחדות האבען אויך מיטגעווירקט די שמחה־שטימונג העכער און לוסטיגער צו מאכען.

* * *

אינטערעסאנט איז אבער געוועזען די גראטולאציאנס־ברכות פון די גאנצע וועלט אויסער די קארגע 300 טעלעגראפישע גראטולאציעס פון פערשידענע פראמינענטע יודישע און נישט־יודישע פערזענליכקייטען, זענען אנגעקומען עטליכע הונדערט בריוו פון יחידים פון פערשידענע מדינות. וועלכע ענטהאלטען נאר אינטערעסאנטע ברכות אויף מליצה'ס און פערשידענע פאעטישע שירים, צווישען די הונדערטער בריעף זענען פערהאנען צעהנדליגער בריוו פון עסטרייך, דייטשלאנד, אונגארן, פוילען,

רומעניען און אויך עטליכע איטאליענישע און פראנצויזישע דאס רוב פון ווי איז פון קריסטליכע פאבליציסטען, ליטעראטורגי'ען און פון סתם קאפאציטעטען. ווען ס'זאל פון די אלע בריוו מאכען א אלבום וועט מען האבען א ווערטער־שאץ פון אלע דור־הפלגה שפראכען, מ'קען דערפון נאר לייכט ווערען א פילילאג.

* * *

איינס פון די אינטערעסאנטע זעהעניסען בשעת דער חתונה, איז בלתי ספק געוועזען דער ניי־ענדעקטער יודישער אָדער חסידישער פאָהן.

דאָס איז דער פאָהן מיט די פארבען „וויס, רויטה, געלב, בלוי" וועלכע די היגע חברת־דרכי־תשובה האָט לויט מקורות פון כתבי הקבלה פעסטגעשטעלט. אז דאָס איז דער אורשפרינגליכער יודישער פאָהן, מיט די פארבען האָבען זיך די יודען בענוצט תיכף נאכן ארויסגיין פון מצרים, דאס זענען די פארבען תכלת, ארגמן, תולעת־שני און שש.

דער נייער פאָהן האָט וועהרענד די גאנצע זיבען חתונה־טעג געפלאטערט אויף די קהלה'ס געביידע און יעדער פארבייגעהער האָט מיט גרויס רעספעקט צוגעקוקט ווי אויף דעם שעהנעם פאָהן איז די אויפשריפט : „דגל החברה דרכי־תשובה".

דער פאָהן מיט די היסטארישע פארבען ווערט שוין פון היינט אָן בלתי ספק גענוצט ווערען ביי אלע חסידישע און סתם יודיש־רעליגיעזע חגיגות. ווייל ווי עס זעהט אויס שטיצט זיך דער פאָהן מיט די פארבען אויף די גרונדלאגען אין ספר הקבלה „פרדס" עס איז בלתי ספק, אז דער נייער פאָהן וועלכער איז א סימבאָל פון רעליגיעז־יודענטום (לויט'ן פרדס זענען די 4 פארבען כולל די מידות פון חסד גבורות ת"ח מלכות — וועלכע זענען כולל אלע עשר ספירות) וועט אוועקשטויסען דעם וויס־בלויען פאָהן וועלכען די ציוניסטען האלטען בלויז פאר א נאציאנאלען־סימבאָל.

אלעגפאלס האָט דער 10 טויזענד קעפיגער עולם געמאכט א שהחיינו איבער א יודישען פאָהן וועלכער איז ריין פון יעדען שמץ ציוניזם און וועלכער איז כשר וישר אפי' לבעלי קבלה.

* * *

ווען מ'שליסט שוין פון די חתונה, ווען מ'נעמט יישר־כוחות פאר די ארראנזשירער'ס און מ'שטרייכט אונטער די בעזונדערע ערשיינונגען איז גלייך צו ערוועהנען, אז דאס וועטער האָט זיך גאר שיין אויפגעפיהרט. ממש ווי אונגעפרעמט, 2 טאג פאר די חתונה איז נאך געוועזען רעגענס, קעלט און בכלל א פוילע צייט 1 טאג פאר די חתונה ווען די הכנות צו דער חתונה האבען זיך אונגעהויבען איז די צייט ממש פערוועקסעלט געווארען, ס'איז מיט איינמאהל אונגעקומען א זאמער־וועטער, עס איז געווארען א וואריםקייט, א טריקענע ממש ווי אין חודש סיון, מיטוואך ווען די שבע־ברכות האבען זיך געענדיגט איז די צייט ווידער פערוועקסעלט געווארען אין די קעלטען די ווינטען האבען ווידער זיך אומגעקעהרט. עס איז לפי"ז מיט'ן יושר גלייך אבצוגעבען א יישר־כח פאר'ן „גרויסען" ארראנזשירער פון וועטער וועלכער האָט ערמעגליכט פאר די טויזענדער געסט זיי זאלען זיך אין דער פרייעניש קענען אויפהאלטען.

* * *

נאך א עפיזאד פון די חתונה איז כדאי צו פערצייכנען ; נעמליך די רבנים הגאונים שליט"א פון קאליב. סערדאהעלי באלקאן האבען געוואלט זייער אויפענטהאלט אויסנוצען צי פריוועז מתווך־השלום צו זיין און צוריק מחזיר למוטב זיין די היגע געלוינען. די רבנים האבען זיך אבער איבערציינט אין זייערע געמיינע דרכים און אין זייערע נארישע בקשות און זיי זענען אוועק געפאהרען מיט נאר־נישט. פארדאן נישט איננאנצען מיט נאר־נישט. זאנדערן, זיי האבען ערקלערט פאר די געלוינישע מנהיגים. אז ווי זאלען וויסען, אז זיי עסען טרפות און נבילות, ווייל אויף דעם געלוינישען פלייש איז חל אזא איסור, אז קיין שום רב אדער רבי קען דאס נישט אראבנעהמען.

דאס נישט ערשיינען פון אונזער צייטונג די פ. וואך האבען די חסידים אויך אויסגעטייטשט אויף פערשיעדענע אופנים. איין דיעה איז געוועזען, אז די „יודישע צייטונג" האלט די גאנצע שבעת ימי המשתה פאר א יודישען יום־טוב און גלייך ווי הותי'ס ערשיינט נישט קיין צייטונג אזוי איז עס איצט אויך. איינערליי האבען געזאגט, אז דאס איז צוליב דעם, ווייל די רעדאקטערע זענען טרודין מיט די חתונה־ארראנזשירונג און מיט די גרויסע געסט וכתנה. די אלע טעמים זענען אמת'דיגע און דערפאר האבען מיר די וואך משלים געוועזען אונזער צייטונג בכפליים.

* * *

און ליכא כתובה דלא רמי בה תיגרא, ביי די מלכות'דיגע חתונה, וועלכע האט בעוויזען א כבוד פאר'ן גאנצען ארטה. יודענטום און יעדער האט זיך געשפירט דורכגענומען מיט די שמחה אין אלע רמ"ח איברים און שס"ה גידים האט גראד א קליין עגמ"נ אויך נאך זיך, דאס איז די מעשה מיט'ן פילם.

די אזוי מפורסמ'דיגע חתונה, האט ארויסגעריהרט אלע אין און אויסלענדישע פרעסע אילוסטראציע און פאטאגראפישע פערזאנשטאלטער אויך עטליכע פילם־אונטערנעהמערס אזש פון ניו־יארק זענען אראבגעקומען, די אויפגעשפרייטע הונדערטער אפאראטען האבען געטיען דאס זייעריגע. זיי האבען צו דעם אלעם א אונבאשרענקט רעכט פון מיניסטעריום. איצט האבען עטליכע פחדנים און סתם רעליגיעזע יודען מורא, אז דער פילם און בכלל די אלע פאטאגראפישע אויפנאהמען זאָלען אפשר שעדליך זיין פאר יודישקייט.

אויב דער פחד איז בעגרינדעט, לאָזען מיר זיך איצט נישט אריין אין א קלער, ווייל וואס קענען מיר דען אבהעלפען. ווער האט דען געקענט הינדערן אזויפיל הונדערטער אפאראטען וועלכע זענען געשטאנען אויף די דעכער אויף די באלקאנען און בכלל אין די לופטען מיט אזויפיל זענען מיר אבער בערוהיגט. מחמת די חתונה און באבעזו אין דאס אכפאהרען פון בעלזער רב ז"ל פון מונקאטש וועלכעס איז דירעקט פון זייער איינענער סוויטע אבגעפילמ'ט געווארען האט אויך נישט געשאדט פאר די רעליגיעזע געפיהלען וועט דאס אינדירעקטע, אדרבה וועלכעס איז געגען רצון פון היגען רב שליט"א געשעהען א וודאי נישט שאדען אייך.

אויף אזויפיל איז עס זיכער נעאיינגעם געוועזען, אז דאס האט פעראורזאכט עגמ"נ פאר'ן רב שליט"א און דיראזיגע שמחה איז שוין ווי א יעדע יודישע שמחה נישט געוועזען בשלימות.

א שעהנער קבלת־פנים פאר'ן צאנזער צדיק'ס זאהן הגה"צ מוהר"ר שלום אליעזר שליט"א

דער רבי פון ראצפערט הה"ק מוהר"ר שלום אליעזר האלבערשטאם וועלכער איז געקומען טיילנעהמען אין דעם מונקאטשער רבי'ס שמחה, איז דא מיט א הערליכען קבלת־פנים אויפגענומען געווארען. די ארראנזשירער'ס און עמפפאנגס־קאמיטע האָבען דעם פראמינענטען גרויסען גאסט אבגעוואַרט ביי דער באהנשטאציע מיט עטליכע קוטשען'ס אויך א גרויסער עולם חסידים און בעי"ב נכבדים מיט'ן קהלה־פרעזעס בראשם זענען איהם צו דער באהנשטאציע א קעגען געגאנגען און איהם מיט יחי־קולות עמפפאנגען.

דער רב שליט"א דער בעל־השמחה האט נישט געווארט, אז דער חשוב'ער גאסט זאל איהם קודם בעזוכען, נור ער איז מיט'ן חתן שליט"א צוזאמען תיכף ביי זיין אנקונפט צוגעפאהרען צו דער אכסני' ווי ער האט שטאציאנירט און איחם מקרים שלום געוועזען.

דעם גרויסען גאסט האט דער רב שליט"א מכבד געוועזען מיט'ן בענטשען און מיט די שבע־ברכות.

נאך די שבע־ברכות האט דער חשוב'ער גאסט בעגלייט דעם רב שליט"א אין זיין וואהנונג ביי דער געלעגענהייט. האבען אויך טיילגענומען די רבנים פון קירכדארף. ד. סערדאהעלי, האלאס, דאס היגע בית־דין און דער רב. שליט"א האט פאר די חשוב'ע חבריא געשטעלט ט"ב ומט"ב וויין און די מוזיק האט צוגעשפילט נאר געהויבענע לידער, נאך וועלכען די חברה האט אויך געטאנצט.

ביי דער געהויבענער שטימונג האבען זיך פערזאמעלט הונדערטער חסידים אין הויף און האבען זיך מיט משקה און מיט ריקודים משמח געוועזען.

דער מונקאטשער רב שליט"א פראטעסטירט געגען דעם פילם־אויפנאהמע

פילם געזעלשאפט פון ניו־יארק האט בידוע אבגעכאפט די אלע סצענעס פון די גראנדיעזע חתונה. דער רב שליט"א ערפאהרענדיג פון דעם האט ער ביי די געזעלשאפט טעלעגראפיש פראטעסטירט.

מיר געבען דא איבער די העתקה פון די טעלעגראפען אין בריף.

אבשריפט

וואהלגעב. העררן דירעקטאר [דער

איך האבע אן זי הייטע דאס ביילינגענדע טעלעגראם געריכטעט, וועלכעס איך היעמיט בעשטעטיגע :

עס ליגט מיר אם הערצען, דאס דער טייל דער טרויאונג אים הויף, אויף דעם פילם גירענדס אין דער וועלט אונטער קיינען אומשטענדען פארגעפיהרט ווערדע, דא דיעזעס געגען די ארטה. יודישען טראדיציאן שטעהט.

איך האבע שלאפלאָזע נעכטע אונד מיין געזונדהייט ליידעט אויך דארונך, דאס דיעזע אויפנאהמע געשעהען איזט.

איך ערזוכע אייערע וואהלגעב.־הועפליכסט דיעזען טייל אונבעדינגט [גענצליך צו פערניכטען, דאמיט דיעזער טייל נירגענדס אין דער וועלט פארגעפיהרט ווערדע.

איך בין איהנען נאכדריקליך בעטוינען דאס די פילם־אויפנאהמע אים הויפע מיינער וואהנונג אהנע מיין וויסען, יא זוגאר געגען מיין אויסדריקליכע פערוואהרונג געשאה.

פיר איהרע פריינדשאפט דאנקע איך איהנען אין פאראוס אונד עמפפעהלע מיט הויכאכטונג.

לאזאר שפירא
בעצ. אויבעררבינער.

ווי מיר ווערען איצט געוואויר האט דער גענעראל־דירעקטאר פון דער געזעלשאפט טעלעגראפיש אבגעענטפערט, אז ער וועט דעם רב'ס בקשה נאכקומען.

די דרשה־געשענקע פאר חתן־כלה

די אלע דרשה־געשאנקע פאר חתן־כלה זענען מיר באין אופן נישט אומשטאנ־אבצושרייבען. מיר ערוועהנען בלויז די פראמינענטע וועלט־פערזענליכקייטען וועלכע האבען ווערטפאלע מתנות געשיקט ;

דער אדמו"ר פון אלעקסאנדער, דער אדמו"ר פון ראדזימסק, פון קאליש, זאַלישטין, הגה"צ ר' ישעי'לע פון קראקא, הגביר המרומם הרב ר' דוד שרייבער נשיא פון כולל גאליציען, דער שיטלויער רב בעהמח"ב ס' לחם שלמה, הגה"צ ר' העניך'ל קרעצקיא, הגה"צ ר' שמחה'לע פרענקיל זאקעווינא, פראנקפורטער רב, גאלאנטער רב, די רבנים פון צפת, מכרי' לובלינער רב שפירא, דער דזיקעווער רבי' דער לאנצהוטער רב, הרב הגאון ר' יונתן שטייף בודאפעסטער דיין, זטינראדער רב, דער רעדים'ער רב, חיים דוד, ח"ש פיוטע, דער קליינווערדיינער רב, הרב מרגליות ירושלים, הרב פראפ. דר. וויינבערג בערלין, הרב דר. פראנקפורטער בערלין און נאך צעהנדליגנער רבנים און פערזענליכקייטען וועלכע מיר זענען נישט אומשטאנד אויסצורעכענען.

גרויסע בעגריסונגס־ברכות האבען געשיקט די נשיאים פון די אונגארישע און רומענישע ארטה. צענטראלקאנצליי. די ה"ה : פראנקעל און הארטשטיין און התה"ג סמארדוי.

השבת אבידה

ביי דער סעודה פאָן די חתונת ביי כ"ק אדמו"ר שליט"א האט מאן איין איבערציהער פערטוישט דער צייכען איזט O. S.

ביטע צו מעלדען אן אדרעס :

Ortner Jozsef Legiña Michalany.

"GRAND HOTEL CSILLAG"
Mukačevo

קאלט־ און
ווארעם וואסער

צענטראל־
פערהייצונג

Kaffee mit Ia. Jazz-Band.

ברכת מז"ט

אנלעסליך די חתונה־שמחה ביי כ"ק ארמו"ר מרן הגה"ק רשכבה"ג האבדפ"ק שליט"א. ווינשען מיר א הארציגען מז"ט פאר'ן רב, פאר די רביצין, פאר חתן־כלה און בכלל פאר אלע מחותנים און קרובים.

זאל דער זווג געבענשט זיין מיט די אלע טייערע ברכות פון אונזערע אבות און זייער צוקונפט זאל זיין בענליקט און בליהענד, די היילינע עלטערן זאלען ביי זיי זעהען א דור־ישרים און האבען נחת און פרייד עכנ"צ בב"א.

פאר די רעדאקציע „יידישע צייטונג"
לייזר מעכיל קאליש הירש מיילך קאליש.

אנו החותמים מטה מאחלים בזה לכ"ק ארמו"ר מרן הגה"ק צי"ע וכו' האבדק"ק מונהאטש שליט"א ולהזוג הגון וככלל לכל המשפחה הרוממה את רגשי ברכותנו הלבביות לרגלי כלילת שמחת לכם.

משה טאנענבוים
אב"ד דק"ק מילדוי

אשר אנשיל סג"ל יונגרייז
אב"ד דק"ק פאביאנהאז והוס"ך
דק"ק פ.־ריארמאט

דוד ווייגבערגער
אב"ד דק"ק יולניצא

קלמן ווייס
אונגוואר

חיים יהושע פישערינד
אונגוואר

אפרים פישל פעלדמאן
אינגוואר

צבי אלימלך הוממעל, ישראל בערגידא
וו. בערעזנא

שמואל זאנוויל יאקאבאוויטש
פיאטע

זאב רייכמאן
קאשוי

שמואל בלום, קאשוי
שליח ונאמן של ההה"צ אבדק"ק ערלוי שליט"א

חסידי מונקאטש דקלויז
קאשוי

שלמה ברוך פריעדמאן
פערשוב

לייב לייבלער
פרעשוב

שמעון מיללער ובנו יעקב
פרעשוב

צבי הירש ארטנער
פרעשוב

מרדכי קארנפעלד
פרעשוב

מזלא טבא וגדיא יאה כפלים לתיזוק

חדו סגי ייתי לביתכם נאוה קודש ליום כלילת בתכם שיבסר לחודש והזוג אשר חברה היוצר מתחלה יעלה יפה יפה בכל מילי דמטבה ונחת ינחית מהם איש אשר כמוהו עד מאה ועשרים שנה לכם גיל יתנו.

יצחק בן רישא ארנשטיין, פרעשוב

בשם החברה אוהבי תורה דבחורי ספרדים בק"ק פרעשוב הגבאים:
ה"ב מאיר יודא קענעל, ה"ב מטת צבי מיללער,
ה"ב יצחק אייזיק וואלף, ה"ב יהושע וואקס
וה"ב ישראל יעקב קרויז.

ונם באו עבדי המלך (מ"ם רבנן) לברך את ארונינו מורינו ורבינו הרב הגאון הקדוש והטהור צי"ע האב"ד דפה שליט"א באהבה עזה וחיבה יתירה בברכת **מזל טוב** לרגלי חגיגת נשואת בתו היחידה תחי', ומעומק לבנו ומקרב נפשינו נאוה ונברך לאסור, נם **ברוך** יהי' החתן עם הכלה שלו ביום חתונתם וביום שמחת לבם ויתא רעוא מן שמיא שזווגם יעלה יפה. ותוריחם הטובים שליט"א יזכו לראות בשמחת בניהם ובני בניהם, דור ישרים ומאושרים לתורה ולעבודה בעבודת בית מקדשינו בב"א אמן.

מונקאטש בשנת **ויצא שאול** לקראתו **לברכו** לפ"ק

בשם ראשי וטובי העיר מנהלי קהל עדת ישורון תארטה. דפה יצ"ו
שאול יחזקאל פערלשטיין, פראוועס.

מעומק לבנו נביע בזה את ברכתנו הלבבית ברכת מז"ט לכבוד האדמו"ר הנה"צ האבדק"ק מונקאטש שליט"א לרגלי נשואת בתו היקרה כשטו"ס.

אקרו"ש קהל עדת ישורון
אויט. ארטה. באוזהאראר.

וזאת הברכה! אמירה נעימה, ברכת מז"ט חמה ונלבבת, נביע אומר, לכ"ק אדמו"ר, הקדוש והטהור, כו' כו' האבדק"ק מונקאטש שליט"א לעת נשואת בתו היחידה כשטו"ס.

יקבל נא את ברכותנו הטהורות, האמורות בשם קהלתנו הציבוריות, בשם אקרו"ש קהל עדת ישורון

ה"ק אברהם חיים מאשקאוויטש
פרעזעס דק"ק בערעזנא גדול.

תבענה שפתנו ברכת מז"ט חמה ונלבבה לעת חגיגת שמחת נשואין בחצר האדמו"ר הנה"ק האבד"ק מונקאטש והנלילות שליט"א.
קבלו נא את ברכותנו האמורה מעומק לבנו
אקרו"ט קהל עדת ישורין אויט. ארטה. סאטמאר.

לעת חגיגת שמחת־נשואין בבית הרב הגאון הקדוש האבד"ק מונקאטש שליט"א אושיט בזה ברכת מז"ט חמה ונלבבת בשם אקרו"ט דקהל עדתנו.

דוד ארי' אייזיקאוויטש
ראש־הקהל דק"ק חוסט.

הננו מן המברכים בברכת מז"ט לכ"ק ארמו"ר הנה"ק האבדק"ק מונקאטש שליט"א לרגלי נשואת בתו תחי'.

בשם האקרו"ט דקהל באדריוב:
אברהם קלאפפער ראה"ק.

הנני מושיט בזה ברכת מז"ט לכבוד קדושת ארמו"ר מרן הנה"צ האבדק"ק מונקאטש יע"א לרגלי כלילת ונשואת בתו תחי'.

בשם האקרו"ט דק"ק סוואליווע:
מנחם יוסף שפינעל פרעזעס.

גם אנו משתתפים אי"ע לברך בברכת מז"ט את כבוד הרב הנה"ק הארמו"ר ממונקאטש שליט"א לעת שמחת לבו בנשואת בתו היחידה תחי'.

אקרו"ט דקהל סערערנא.

בשם קהלתנו אביע אומר ברכת מז"ט לכבוד הארמו"ר הנה"ק האבד"ק מונקאטש שליט"א לרגלי חגיגת שמחתו בנשואת בתו היחידה תחי' עב"ג ה"ב החריב טובא כנשיק מוה"ר ברוך יהושע ירחמיאל ראבינאוויטש שליט"א.

בשם כל הקהלה קערעצקיא
עקיבא ווייס

קהלתנו משתתפת ג"כ לברך בברכת מז"ט את האדמו"ר הקדוש האבדק"ק מונקאטש שליט"א לרגלי שמחת־נשואין של בתו היחידה תחי'.

בשם קהל אויט. ארטה. פה אירשאווא:
שמואל יואל בערנער, נבאי.

גם אנו מן המברכים את כ"ק האדמו"ר ממונקאטש שליט"א לרגלי שמחתו.

בשם קהל עדת ישורין קיוויאושר:
דוב הערשקאוויטש נבאי.

בשם הנהלת קהלתינו דפק"ק ובשם חסידי מונקאטש אני מושיטים בזה ברכת מז"ט חמה ונלבבת לכ"ק ארמו"ר מרן שליט"א האבדק"ק מונקאטש לרגלי נשואת בתו שתחי'.

יצחק אטלאם
רה"ק דק"ק ראסלאוויץ.

חברה ספרדים
דק"ק פרעשוב

גדלי' גליק
חוסט

אברהם קאלליש
חוסט

ישראל יעקב זאלדאן
חוסט

יואל צבי ווייגארטען בי תנה
חוסט

שלום שווארץ ובנו יעקב
בערעגסאס

מנחם צוקער וגיסו לייביש קארן
בערעגסאס

הגבאים דבית המדרש החדש בשם כל המתפללים בערעגסאס

חברה בחורים „דרכי תשובה"
בערעגסאס

משה סג"ל יערעמיאש
האלמין

יצחק פוכס
סעליש

אברהם ריכטער
סעליש

ישראל חיים עללענבויגען
סאטמאר

יעקב אקערמאן
דאלהא

שלמה הימליך
שימלוי

משה פערלשטיין
בשם חסידי מונקאטש
דק"ק בודאפעסט

ישראל יודא יאקובאוויטש
מיהאלאווין

יואל צבי קרויס
מיהאלאווין

אייזיק רופא
חזן דק"ק ווערבוי

משה בן חי' אנטאל
שמריטאווא

אברהם האבערמאן
שו"ב בק"ק נאצינאוועש

חיים אלעזר קרויס
שו"ב בק"ק פאברעשעוויץ

ברכת מז"ט

בשם הנהלת הישיבה רבתי "דרכי תשובה" דפה"ק הננו בזה בברכת מזלא טבא ונדא יאה לכ"ק מאור עינינו אדמו"ר רשכבה"ג הגה"ק האב"ד ור"מ מתיבתא שליט"א ולכבוד החתן תורת חתנא דבי נשיאה הרב המאה"ג למשלת התורה והיראה טהורת פאר מקודשים החתן מו"ה **ברוך יהושע ירחמיאל** הי"ו ליום חתונתו ושמחת לבו למזכה ולברכה מסולא עילאה ברוב הצלחה עד מאה ועשרים שנה אכי"ר.

דברי הכותב כאח"ר בשם אלפים מתלמידי רבי רב מרן האדמו"ר שליט"א

נטע שלמה שליססעל

משגח ר"ים מתיבתא

הנהלת "חברה מזונות" דישיבה רבתי דרכי תשובה מביעת בזה ברכת מז"ט הסת ונלבבה לכבוד החתן המלך הרב הה"ג אוצר כל כלי חמדה וכו' כש"ת מו"ה **ברוך יהושע ירחמיאל** שליט"א לעת מצא זה אשה משכלת בת כ"ק אדמו"ר הגאה"ק שהית קדוש ונורא האב"ד ור"ם דפה"ק שליט"א ויהא רעוא מן קדם מרן דבשמיא שהקשר הזה קשר עליון דאורייתא יעלה מעלה יפה לעילא מן כל ברכתא כחפץ נפשו הקדושה והטהורה, וכנפש אוהביו החותמים בברכה בלונ"ח

ארי' לייביש מייזקאפף, דוד אסטרייכער

גבאים דחברת מזונות.

חברת ש"ס דק"ק ערלוי ותגליל מאווים מעסקי לבבם מזלא טבא ונדיא יאי לנשואת בתו של מרנא ורבנא אור ישראל וקדושו רבן של כל בני הגולה מרן חיים אלעזר שפירא שליט"א אב"ד ור"ם מונקאטש יצ"ו היא הבתולה הכלה המהוללה מ' חיי פרימא רבקה תי' לאויט"ט עב"ג המכתיר החתן החריף ובקי בנש"ק מו"ה ברוך יהושע ירחמיאל שליט"א ויהא רעוא שזיווגם יעלה יפה יפה וזכות אבותם הגאונים והקדושים זי"ע יעמוד להם שיבנו בית נאמן לד' ולתורתו כבית רחל ולאה ויהיו לשמחת אבותם ולהפארת והוד בית ישראל עד ביאת גואל בב"א.

דברים אלו נובעים מלב כל איש ואיש מהחברת ש"ס דפה ותגליל.

ח"ק שלום פאלראק

ראש החברה

ח"ק אהרן דייטש

גבאי דחברה

בשם הכולל מונקאטש ועשרת גלילות באה"ק תוב"ב אנו מגישים בזה ברגשי כבוד ואהבה, ברכת מזלא טבא, לכ"ק נשיא אלקים בתוכינו, עטרת תפארת כוללנו, מרנא ורבנא האב"ד ור"ם דק"ק מונקאטש והגלילות שליט"א לשמחת לבו המתור באפריון בתו החשובה והמהוללה תחי' לאויט"ט עב"ג החתן יקיר הה"נ בנש"ק מלא השבחות והלולות, ברום המעלות, כש"ת מו"ה ברוך יהושע ירחמיאל שליט"א, יחיו ויפרחו כגפן אדרת, לשם ולתפארת. מה נאה אילן זה אדמו"ר שליט"א יהיו כמוהו נטיעותיו. לראות מהם דור ישרים יבורך כב"כ לשלהניתיו. ושמחת עולם על ראשו, עד ביאת ינון נזר ישראל וקדושו. וקול ששון ושמחה לא ימוש מאהלו. ומכל המסתופפים בצלו.

שלום הכהן שווארטץ

נשיא משנה דהכולל

נתן כ"ץ פייערשטיין

נשיא משנה דהכולל

משה גאלדשטיין

מזכיר הכולל

ברוך הוא ויהי מבורך באוות נפשו הטוב יושי"ע עם ישראל בזכות קדושת אבותיו זצלה"ה ירחמיאל בסתרת דידן לראות באור משיח צדקנו מזלא טבא ונדיא נאה מביעים אנו מעומקי לבבנו לכבוד כ"ק אדמו"ר הגה"ק רשכבה"ג שליט"א עם חתנו הרב הגאון צמים לתוללו אין גומרין וכו' כמוהר"ר ברוך יושע ירחמיאל שליט"א

בשם חברה קנין וחיקון ספרים ובהמ"ד רדיז"ל דפה ק"ק מונקאטש.

נשיא החבורה.

יצחק יעקב לייפער

גבאים דחבורה:

שלום יוסף גראס[illegible]

אהרן הכהן מאשקאוויטש

גם אנו מן המברכים בברכת מז"ט לכ"ק אדמו"ר מרן הגה"ק ולחתנו הרב המאוה"ג נכו' עב"ג תחי'. בשם החברה קנין ספרים בבהמ"ד ישועות ישראל פה מונקאטש

ח"ק משה פערלשטיין.

בשם מרכז לשכת הארטה. בקארפ. רוס
נתן פייערשטיין
פרעזעס

אלימלך דויבמאן
רה"ק דק"ק מונקאטש

שלמה מייכמאן
מונקאטש

חיים יחזקאל שליסעל
מונקאטש

צבי בורגער
מונקאטש

פירמא קאנטנער & פעלד
מונקאטש

שלמה האנדעלסמאן
מונקאטש

בן ציון יאקיבער
מונקאטש

יצחק בראנדארפער
ב"ש ושו"ב בק"ק סאבאטקא
חתן ר' חיים יוסף חזן ממונקאטש
מז"ט מוהר להרבנית הצדיקת ולהכלה
תחי' מאת זוגתי פעריל תחי'

יעקב וויינבערגער
יולניצא

מנחם שערנפעלד
שו"ב וש"ץ דק"ק טיסאוויץ

שמואל שאלאמאן
הווידקוף

בן ציון אפרים פישל עסטרייכער
וו. בירגערמייסטער אין
טשינדיעף

שמואל בנימין לעבאוויטש
קליין בערעזנא

Die „DONAU" Allgemeine Versicherungs-Gesellschaft, mit welche die Öffentliche Rabbinatsschule in Mukačevo in vertraglichen Verbindung steht, gratuliert herzlichst den sehr geehrten Direktor der Rabbinatsschule **Sr. Ehrw. Herrn Oberrabiner Lasar Spira** und seiner hochgeschätzten Familie zu den freundlichen Familienfest anlässlich Verheiratung Ihrer Tochter.

די פערהייליגטע טראדיציע.

דער יום טוב פסח! שטאלץ פיהלט זיך יעדער יוד אין די טעג, ניי און שטארק פערבונדען מיט דער גרויסקייט פון יציאת מצרים. שטאלץ איז אויך די הויזפרוי מיט אידרע שפייזען צום סדר, ווייל זיי זענען צובערייטעט מיט צערעס אונד דארום כשר אונד שמאקהאפט. מיט פרייד שטעלט זיא די שפייזען צום טיש, ווייל זיא ווייסט, דאס דיא זענען בערייטעט ווארדען מיט צערעס וועלכעס איזט זעהר נאהרהאפטיג, לייכט צום פערדויען אונד שטרענג כשר לחג הפסח.

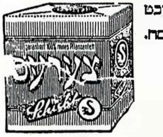

צערעס

איזט א [illegible] ריינעס פפלאנצען־פעטט.

נאכקלאנגען פון די חתונה

די גראנדיעזע מונקאטשער רביישע חתונה וועט בלייבען א אייביג זכרון פאר די אלע וועלכע האבען מיט זייערע אויגען צוגעזעהען די קעניגליכע עמפפאנגען און דאס געוואלדיגע יראת־הכבוד פון די טויזענדער מענשען לגבי דעם יודישען רבן של כל בני הגולה.

די פאליציייליכע מעלדונג, לויטעט, אז ביי די חופה־צערעמאניע האבען 13 טויזענד פערזאן טיילגענומען. אז די פאליציייליכע ידיעה איז כמעט איבעראיינשטימענד מיט די פערשיעדענע זשורנאליסטישע בעהויפטונגען, וועלכע האבען אבגעשאצט די מענגע פון 12 ביז 15 טויזענד פערזאן.

עס איז דאהער כדאי צו זעהן ווי די "שטענדריקעס" די מכלומרשטע שונאים האבען נעביך פאר גרויסע יסורים באקומען א בלבול־הדעת און שרייבען אין זייער "בלעטעל" מיטשיינס געזאגט אז בלויז 400 פערזאן האבען זיך ביי דער חתונה בעטייליגט.

נעביך א רחמנות אויף דעם קורצזיכטיגען רעדאקטור'ל, וועלכער האט ניכט געקענט צוקוקען ניטעמאהל אין שכנות פון רבי'ס גאס און ער האט אליין מיט זיינע אויגען געצעהלט אויף 400 פערשון.

⁂

די אנדערע נישט־פריינדליכע יודישע בלעטלעך, די "נאכריכטען" און די "פרעסע" האבען שוין קלוגער געטהון, זיי האבען געמאכט א שווייג און נישט געוואוסט גאר־נישט. ס'האט אבער נישט אויסגעהעלפט. 120 בלעטער אין 15 שפראכען האבען אין איבער 600 ארטיקלען גענוג און גענוג געשריבען, ס'האט מעהר באמת נישט אויסגעפעהלט.

⁂

די נוכטערנע שאצער'ס און די פאליציי אויך, האבען געשעצט די מחנה פון די בעטייליגטע ביי די חופה אויף לערך 13 טויזענד פערשון. וואלט אזא בעטייליגונג געוועזען אין בעלז, וואלט דער דארטיגער בעריכט געלויטעט א בעטייליגונג פון האטש, א פערטיל מיליאן מענשען.

⁂

וואס פאר א עולם ביי די חופה־אקט איז געוועזען בעוויזט אבסאלוט'מסען דער פאקט, אז דער ריבעטישיווער רבי אונטערגער רב וועלכע ס'האט מכבד געוועזען מיט א ברכה ביי די סידור־קידושין האבען נישט געקענט צוקומען צו די חופה. צוליב דעם גרויסען עולם איז זיי איין שעה־פלאץ אויסגעקומען לויט איין דעה אויף די גאס און לויט איין דעה ערגיץ ביים שטאדט־הויז, און ס'האט נאך א גרויס געשריי און א לאנג געווארטען זיי נישט געקענט צוברענגען צו דער חופה און ס'האט געמוזט מיט דעם כיבוד א אנדערען מכבד זיין.

⁂

די גרויסע סעודה פאר אורימע־לייט וועלכע איז א טאג פאר די חתונה פארגעקומען האט געהאט א געוואלדיגע בעדייטונג. טויזענד אורימע־לייט האבען געגעסען און געטרינקען כיד־המלך. וועלכעס האט זיכער געלייכט אין די עולמות־עליונות, די סעודה האט אבער געהאט נאך א בעדייטונג. ס'האט געזעהען מיט וואס פאר א שטאב־אורימע־לייט די שטאדט איז בעלאסטעט און אז מונקאטשער יודען זענען באמת צדיקים אז זיי קענען אויף זיך האלטען אזא שטענדיגען עול.

דער צושויער צו די אורימעלייט־סעודה האט באמת געטוט חלמד־זכות זיין אויף די מונקאטשער בע"ב.

א אינטערוויעוו מיט הרב הגאון פראפ.* דר. וויינבערג ר"מ פון ארטה, ראבינער־סעמינאריום אין בערלין

איבער זיינע איינדריקע ביי דער מונקאטשער חתונה און איבער די יודישע לאגע אין דייטשלאנד

דער רעקטאר פון בערלינער ארטה. ראבינער־סעמינאר, דער בעקאנטער ליטווישער גדול הרב דר. וויינבערג, וועלכער איז א פערזענליכער ידיד און פערעהרער פון מונקאטשער רבי'ן שליט"א איז אויף די חתונה איינגענס געקומען. מיר האבען דעם פראמינענטען גרויסען גאסט בעזוכט אין זיין וואהנונג ביי ה. שענבערג און פון איהם פערלאנגט א אינטערוויעוו פאר אונזער צייטונג.

הרב דר. וויינבערגער האט אונז זעהר ווארים עמפפאנגען אין אונז מיטגעטיילט, אז ער שטייט אונז גערן צו פערפיגונג, מחמת ער האלט די "יודישע צייטונג" פאר א אמתיע פעסטונג געגען די פערשיעדענע אנטי־רעליגיעזע שטרעמונגען. ער אליין, אזוי זאגט אונז דר. וויינבערג לעזט יעדע וואך מיט גרויס אינטערעס די יודישע צייטונג.

אויף אונזער ערשטע פראגע וואס פאר א איינדרוק עס האט אויף איהם געמאכט דער גראנדיעזער פערלויף פון די גרויסע חתונה, האט אונז דר. וויינבערג פאלגענדעס געענטפערט:

דאס ביייוואהנען די מונקאטשער חתונה, האט אויף מיר א גרויסען און טיעפען איינדרוק געמאכט. ממש רירענד. איך האב מיט מיינע אויגען צוגעקוקט ווי טויזענדער יודען (וכלי ע"ה) פון מונקאטש און פון די ווייטע וועלט האבען זיך מעומקא דליבא משמח געוועזען מיט די שמחה פון מונקאטשער רבי'ן. יעדער האט זיך בתאמ'ן געוועזען צו פערשענערן, צו פערגרעסערן, צו פערשטארקען און אימפאזאנטער צו מאכען די שמחה, די שמחה אין מאקע [illegible] ווייל גנר [illegible] רסטליך הויז ווערט אזא אימפאזאנטע שמחה געפייערט.

יודען האבען אפילו קיין פירסטען, דערפאר האבען זיי גרעסע, רבנים און רביים וואס [illegible] ביים [illegible] סעהר רעספעקט און סעהר ליבע ווי פירסטען, ווייל זיי זענען מיט'ן פאלק סעהר פערבונדען ווי יענע, זיי טראגען אויף זייער ריקען די דאגות די לאסטען און דאס פעקיל צרות פון גאנצען כלל־ישראל און פון יעדען יודישען יחיד. דער יוד ווייסט, אז דער רב, דער צדיק הדור פיהלט מיט איהם מיט און כאטש ער קען נישט יעדען געבען ברויט, גיט אבער פאר יעדען זיין ברכה זיין תפילה וואס גייט מעומקא דלבא. ער איז פאר יעדען א טרייער פאטער ער העלפט איהם מיט זיין קלוגער עצה מיט זיין דעת־תורה. דערפאר איז מען איהם אויך דאנקבאר.

די טויזענדער יודען האבען מיט זייערע הארציגע חנינות ערווירקט, אז דער גרויסער מונקאטשער רב, וועלכער איז שטענדיג ש"ווי בצער אויף דעם אריכת־הגלות, אויף די פערשיעדענע יודישע רדיפות'ער וואס די יודען ליידען זיך אין אין די פערשיעדענע מדינות, זאל כאטש ביי זיין משפחה־שמחה בעקומען א פרייליך הארץ.

און עס איז מאקע באמת אזוי געוועזען. דער גרויסער מונקאטשער רבי, דער היטער פון אלע יודישע אוצרות, וואס זיין מוח היט אלע יודישע גייסטיגע שאצען, וואס זיין הארץ איז אונאונטערבראכען אריינגענומען מיט'ן צער פון די אומה הדווית והסחופה האט זיך משמח געוועזען מיט די שמחה של מצוה.

ליידער האבען אבער נישט אלע יודען די גינסטיגע פערשטענדנים פאר דאס, וואס זיי זענען שולדיג פאר דעם גרויסען רב און רבי.

איינס זאל זיך די יודישע וועלט און ספּעציעל די מונקאטשער יודען מערקען: דער מונקאטשער רבי, האט ווי יעדער גרויסער רבי וואס פערטאנט אן אויסגעפרעגטע אינדיווידואליטעט, אויך פיעל געגנער. אזוי האט דער בעש"ט. דער יהודי הקדוש, דער רבי ר' בונם פון פרשיסחא, דער קאצקער רבי און מאקע דער היילינער צאנזער רבי. פיעל גרויסע געגנער געהאט.

דער מונקאטשער רבי האט נישט און מאר נישט האבען קיין געגנער, ווייל אויך זיינע געגנער מארען נישט פערגעסען אז ער איז דער אמת'ער גדול הדור און אז זיין גרעסטער מופת איז זיינע פיעלע גרויסע ווערטפאלע ספרים, וואס מ'פערשטייט נאר נישט ווען ער שרייבט זיי נאך אזויפיל טרדות און פערגריפענהייטען.

עס איז באמת א חרפה פאר די געגנער וועלכע האבען צוליב פארטיי־שנאה פערשפּייט פערשיעדענע שקרים איבער די חתונה. זיי האבען פאר דעם גרויסען צדיק געוואלט פערשטערען זיין איינציגע שמחה אין לעבען, די שמחה פון זיין בת־יחידה'ס חתונה. איך וויל נישט אלס פרעמדער זיי מוסר־זאגען. איך בין בטוח, אז זיי וועלען זיך אליין שעהמען אין זייער פנים פערדעקען פאר חרפה.

עס איז שקר און נאריש וואס זיי האבען געשריבען אז די אנגעקומענע טויזענדער געסט זענען בלויז נייגעריגע מענשען וועלכע גליסט צו זעהען עקזאטישע געשטאלטען פון רבנים, שטריימלעך גרויסע בערד און פיאות און ראמאנטישע בילדער פון מיטעלאלטער...

ניין! איך האב געזעהען פיעל טויזענדער אנגעקומענע יודען, וואס זענען געקומען זיך משתתף צו זיין אין דער שמחה של מצוה פון דעם גרויסען רבי'ן, עכטע טויזענד יודען זענען ווידער געקומען געניסען א עכטע לעבעדיגע יודישקייט אין זיין ריינגעשטאלט, אין זיין בעסטער קוואליטעט, און אין נאטירליכקייט, אין זיין אורשפרונגליכקייט אין זיין עלעמענטארסטער קראפט. ווי קען מען אזויגס בעסער זעהן און געניסען אלס ביים מונקאטשער רבי'ן, ביים גרויסען שר־התורה וואס טראגט אויף זיין האלז די גאלדענע קייט פון זיינע גרויסע זכות אבות. שלשלת־היוחסין פון אזויפיל דורות גאונים און קדושי עליונים וואו קען א יודישע חתונה אין איהרע טראדיציאנעלע שענהייט און ריינהייט בעסער געפייערט ווערען אלס ביים גרויסען שומר פון מסורת אבות, ביים אונערשראקענעם סאלדאט און היטער פון די יודישע אוצרות פון יודישען־מהות און יודישען קלסתר־פנים.

דאס וואס דער מונקאטשער רבי האט בא זיין חגיגה דערקוויקט טויזענד ארימע־לייט, די פערשטאבטע די הונגעריגע, די פערחושכ'טע און האט זיי אונגעזעטיגט מיט א מלכות'דיג מיטאג. איז דאס דען אזא גרויסע עולה? ציוואס האטען דערמאלט אין די וועלט־פרעסע פאר אלע שונאי־ישראל מגזם געוועזען פון אנדערהערטע לוקסוס און פערשווענדערישע הוצאות?

עס איז אמת, אז די מונקאטשער חתונה איז געפייערט געווארען מיט דעם גרעסטען קעניגליכען כבוד. עס איז אבער שקר, אז מ'האט געמאכט לוקסוס־הוצאות. איך האב געזעהען אז דער רבי אליינס האט זיך נישט אמאהל איין נייע קאפאטע געמאכט!

די פאליציי און די בעהערדען מיט זייער בעטייליגונג האבען עס אויך געטון בלויז אויס סימפאטיע און אויס רעספעקט פארן גרויסען ראבינער וועלכער פערטרעהרט דעם ריהם פון זיינער ליבעראלער מדינה. נור די יודישע לינקע. נור די עטליכע טינקעלע פערשוינען האבען זיך עס געוואגט אין די פערבארגענהייט מזלזל צו זיין אין כבוד פון גרויסען רבי'ן. זיי וועלען אבער חרטה האבען און זיך שעהמען.

וואס איז אייער בעמערקונג צו דעם היינטיגען יודישען מצב אין דייטשלאנד, זייט היטלער איז געקומען צו דער מאכט?

די יודישע לאגע אין דייטשלאנד ווערט אין אויסלאנד פיעל שווארצער בעשריבען אלס זי איז אין דייטשלאנד אין דער ווירקליכקייט.

די יודען אין אויסלאנד בפרט די מזרח־יודען האבען שוין געקאסט אלערליי רדיפות. זיי זענען אין דער הינזיכט שטארק עמפפינדליך, בפרט ווען זיי געפינען פּלוצליך "גוטע־פריינד" וואס ווילען אויסניצען יעדע יודישע טראגעדיע צו זייערע פאליטישע צוועקען. אזוי שרייבען צום ביישפּיל די פוילישע אנטיסעמיטישע צייטונגען לאנגע ארטיקלען מיט דער איבערשריפט; "מאסענפלוכט דער יודען אויס דייטשלאנד נאך פוילען" און ווארנען די פוילישע רעגירונג פאר די גרויסע געפאהר וואס די פוילישע מדינה דראהט פון דעם נייעם שטראהם פון דער דייטשער עמיגראציע נאך פוילען. די פוילישע אנטיסעמיטען קענען בערוהיגט זיין, אז די יודען וועלכע וואהנען אין דייטשלאנד דענקען נישט אויסצוואנדערן פון דייטשלאנד און נאך ווייניגער דענקען זיי נאך פוילען אויסצוואנדערן.

ס'איז אמת אז א טאג פאר די וואהלען זענען מעהרערע יודישע ווארענהייזער געשלאסען געוועזען און מ'האט ניכט צוגעלאסען קיינעם זייערע איינקויפע דארט צו מאכען, בעלעסטיגט יודען האט מען אבער נישט. פאגראמען האט מען אויך נישט געמאכט. די שפערע האט אויך נור 1 טאג געדויערט. אויף דעם נעכסטען טאג האבען זיך די נאציס בערוהיגט אויף א ווינק פון זייער פיהרער, האבען זיי פערשטאנען, אז מיט דעם סעקירען אונשולדיגע יודען קענען זיי נור בלאמירען זייער נאציאנאלען־זין און עס שיינט, אז ביי די מאסגעבענדע פיהרער פון דער נאצ. סאצ. [illegible] דער געדאנק דורך, אז ס'איז גארנישט נעטיג און גארנישט נוצליך פאר די נאצ. סאצ. באוועגונג אין דייטשלאנד צו פערביטערן און רודף צו זיין דאס לעבען פון די יודישע בירגער אין דייטשלאנד וועלכע זענען שטענדיג געוועזען לאיאל צו דער דייטשער מדינה.

אויך היטלער ווירד זיך אלמעהליך לערנען פון זיין גרויסען פארבילד מאסאריק, וואס ער האט פערשטאנען נישט צוצולאזען א פערקוויקונג פון אנטיסעמיטיזם אין פאשיזם.

ווען די נאצ. סאצ. וואלטען זיך פריי געמאכט פון יעדען מין אנטיסעמיטיזם וואלטען זיי נעהנט אויף זייער זייט די סימפאטיע נישט נור פון די דייטשע יודען, נור אויך פון די יודען אין דער גאנצער וועלט.

די יודען אין פערשידענע לענדער האבען געוויזען וועלכע גרויסע פאטריאטען יודען זענען פעהיג צו זיין ווען די מלוכה פערשטעהט זיי ריכטיג צו בעהאנדלען. אויך די פלענער וואס די "נאציס" מאכען צו פערביטען די יודישע שחיטה, איז פאליטיש נישט קלוג, ווייל אין דער וועלט וועט זיי קיין מענש נישט גלויבען, אז זיי טוען דאס וועגען רחמנות פון צער בעלי־חיים, זאנדערן מ'וועט זיי חושד זיין, אז זיי טהוען דאס וועגען שנאת־ישראל.

יעדענפאלס איז נישט צו בעפירכטען, אז ס'וועט די יודען אין דייטשלאנד ענטרעכטען, אדער זיי בערויבען, פון זייערע פרנסות. די דייטשען זענען א ארדנונג־ליבענדעס־פאלק, און נאך פרידריך דער גרויסער. האט מ'ס שטאלץ אויסגערופען; דייטשלאנד איז א "רעכט־שטאאט".

די יודען אין דייטשלאנד. ברויכען איצט רוהיג אבצוווארטען, ביז דער איצטיגער רעזשים וועט זיך בעפעסטיגען, ביז עס וועט אריבער דער זיגעס־רויש פון די וואהל־מלחמות און וואהל־נצחון, ווייל ביי יעדע רעזשים־ענדערונג זענען די ערשטע וואכען נישט איינגאנצען קאנסאלידירט די פאליטישע פערהעלטניסע, אבער אין עטליכע וואכען וועט די דייטשע בעפעלקערונג קומען צו דער בערוהיגונג און וועט עס גוט פערשטעהען וואס פאר א גרויסען נוצען די מדינה האט פון איהרע יודישע בירגער.

* *

ביז אהער איז די אויסערונג פון דעם פראמינענטען גאסט, וועלכער איז געצעהלט צווישען די יודישע וועלטס־קאפאציטעטען. די בערוהיגענדע ערקלערונגען פון דר. וויינבערג, וועט אהן א שום ספק ארויסרופען גרויס שמחה ביי אונזערע יודישע ברידער אין דער וועלט, וועלכע זענען ביז איצט אזוי אונגעדולדיג געוועזען איבער דעם ריכטיגען יודישען מצב אין דייטשלאנד.

יעדער זאל אויסנוצען די געלעגענהייט!

די אלטבעקאנטע, פערלעסליכע פירמא "פעלצהויז שליסעל" וועלכע קען מיט שטאלץ אויף איהר 10 יעהריגען געשעפטס־בעשטאנד צוריקבליקען, וועלכע האט שטענדיג איהרע קונדען רעעל און סאליד בעדינט, האט בעשלאסען געלעגענטליך איהר 10 יעהריגען יובעליום אין איהר צענטראל־געשעפט אין מונקאטש און אויך אין די פיליאלען **איין יובעליום־מאנאט צו פעראנשטאלטען און אין משך פון דעם מאנאט די פרייזען טיעף צו ערנידריגען.**

גראד איצט איז דער שעף פון די פירמא פון זיין לייפּציגער און פאריזער איינקויפס רייזע צוריקגעקומען און האט מיטגעברענגט **העררליך שעהנע פעלצווארען צו שטוינענד ביליגע פרייזען.**

די פירמא האט אויך ערשטקלאסיגע קירשנער־קינסטלער פון פאריז און פון ווין הערבייגעברענגט.

ווילט איהר עכט גוטע און פערלעסליכע סחורה און דאביי אייערסט ביליג דאן בעזוכען זי נור די פירמא:

Pelzhaus Schlüssel
Mukačovo – Leipzig, Brühl 61
Filialen:
Užhorod, Rašinova 10.
Michalovce, Hlavna ul. 40.
Chust, Hlavna ul.

ביליג
שעהן
גוט־
און ראש
קענט איהר אייך אייערע שבת מלבושים און **בעקישעס** אנפערטיגען ביי דעם נייעם בעקישע שניידער.
לייביש הירש ווייס, מונקאטש
לאטארצא ג. 1 (וויזאווי דער מקוה)

פסח מעהל

געמאהלען אויף א וואסער מיהל תחת השגחת אדמו"ר הגה"צ אבד"ק מונקאטש שליט"א צו בעקאמען אין יעדען קוואנטום צו ביליגער מאגעס פרייז ביי די פירמא:
Kantner & Feld, Mukačevo
Mihalygasse

דאס של פסח
"מארגיט" מינעראלוואסער
איז צו בעקומען ביי די
„Margit" Quelle-Verwaltung
SVALAVA

---

*הי"ה הרה"ג בעמח"ס שו"ת שרידי אש

הרב ד״ר י׳ י׳ ווינבערג*

ר״מ בביהמ״ד לרבנים בברלין

אונזער פראגראם

(געווידמעט דער מונקאטשער התוגה)

וואס האט איהר — אזוי פריינען אלע פארטיי־לייט — דער אידישער וועלט צו זאגען, וואס פאדערט איהר פון אידישען פאָלק, וואס איינענטליך איז אייער פראָגראם, וואס פאר חידושים ענהאלט עס?

נייעס — איז מיין ענטפער אים גאנצען פון אלע נישט־פארטעיישע אידען — האבען מיר איבערהויפט נישט. פאר אונז זיינען אלע אייערע נייעס, אלטע, באקאנטע זאכען. מיר האבען זיי געהערט פון אונזערע זיידעס און באָבעס. מיר זיינען מיט זיי געבאָרען און מיט זיי זיך אויפגעהאָדעוועט. וואָס ווילען מיר? מיט אייגמאָל קען מען ניכט אלעס ארויסזאָגן: מיר זאָגן: — מיר ווילן ארבעטען פאר דער ערהאלטונג און שטארקונג פון אידישען פאָלק, פאר דער אויפפרישונג און באלעבונג פון אידישען גייסט, פאר דעם אויפבוי און אויסבלי פון אידישען לאנד. פשוט, גערעט: מיר ווילען צוריק ווערן וואָס מיר זיינען געווען אמאָל, ווין אזוי ווי אונזערע טאטעס, זיידעס און עלטערזיידעס זיינען געווען.

וואס זיינען זיי געווען? ציוניסטען? מורחיסטען? אגודיסטען? בונדיסטען? טעריטאָריאַליסטען? מאקסימאליסטען? ניין! זיי זיינען געווען פשוטע אידען און ניט וועלנדיק זיין „עפים מעהר" זיינען זיי שוין ממילא געווען גוטע אידן.. ווייל זיי זיינען געווען פשוטע אידען און ניכט מער, זיינען זיי דעריבער געווען שטארקע אידן, זיינען זיי געווען גרויסע אידן.

דערפאר טאַקי וואס זיי זיינען געווען פשוטע, נאטירליכע אידען, האָבן זיי פארמאָגט אין א גאנץ גרויסער מאָס די אלע שיינע גוטע מעלות, וואס מאַנכע פון די פארטייידענע „איסטן" (אויך נאָר די בעסטע פון זיי) האָבן בלויז צו ביסלעך און אין א קליינער מאָס.

ווי האָבן אָט די פשוטע אידן פון פארצייטען דור ליב געהאט זייער פאָלק! א קלייניגקייט די אהבת־ישראל פון אמאָליגע אידען! דער מאָדערנער אידעאַליסט, העלד און קעמפער האָט נאָר ניכט קיין ציור פון דעם פייערדינן אהבת־ישראל, וואָס האָט געברענט אין דער שוואכער ברוסט פון אלטן, איינגעהויקערטן אידן.

נאָר די גרויסע שפריכווערטליך־געוואָרענע יידישע צדקה, גמילת־חסדים און הכנסת־אורחים האָט פארבאָנט א ביסל צו שטילן זייער ברענעדיקע האַרץ.

אונד ווי האָבן עס די פשוטע אידן געליבט זייער לאנד? זייער ארץ־ישראל? מיט דעם ראָזיקן צויבער־וואָרט „ארץ־ישראל" האָט מען געקענט א פארחלש'ט, א פארחוטכ'ט, א פארשמאכטן אידן ווידער אויפמונטערן! מיט אָט דעם וואָרט — א צולאָזענעם, א הפקרות־מנוטשריק, אָדער א וואס־יחסגישן שטאָלץ־גרולידינן תקיף אריינגעוואָרפען אין מרה־שחורה.

מיט דעם וואָרט האָט מען פון אידישע אויגען ארויסגערופען טרערן. טרערן פון שמחה און טרערן פון צער. מיט דעם וואָרט האָט מען געוועקט האָפנונג און פרייה, יאוש און ביטערניש.

אין כלל מוז מען וויסען, אז ווען מען רעדט פון א פארצייטיגן, פון א פשוטן אידן זאָל מען ניכט באנוצען די געשליפענע פראזן פון מאָדערנעם אידעאליסט. וועלכער זוכט זיך ערשט קלאָר צו מאכן וואָס ער וויל און פארוואס ער וויל. דער פשוטער איד האָט זיך נאָר ניכט קלאָר געמאכט; ווידער־אויפלעבונג, זעלבסט־שטענדיגקייט, נאציאָנאלע פראָדוקטיוויטעט א. א. וו. — די אלע ווערטער האָט דער פשוטער איד ניכט פארשטאנען, ער איז געזעסן און ביטער געוויינט אויף זיין חורבן, ער איז אויסגעגאנגען פון שטערן, פון ווייטאָג, זיין גאנצן לעבן האָט ער אפגעיאָמערט און אָפגעקלאָגט.

געדיינקט איר נאך די אמאָליגע תשעה־באב'ס?

פרובט זיי נאָר פארגלייכען מיט די היינטיקע פאלעסטינא־דעמאָנסטראציעס: מיט די היינטיגע טרויער־און פראָטעסט־פארזאמלונגען; טוט עס אייך איר האט עפים א געשמאק!

זיי האבען ניכט געקעמפט, זיי האבען ניכט שטאָלצירט, ניכט דעמאָנסטרירט, ניכט אגיטירט, פראָפאגאנדירט, געזאמעלט, גערופען, געוועקט, געמאָנט, זיי האָבען ניט געשאפען, ניט געבויעט?

אמת! זיי זיינען געזעסן אין זייער ווינקעל און שטיל געוויינט, ווי מ'וויינט א־קינד, ווען מען רייסט איהם פון זיין מוטערס ברוסט, ווי עס וויינט א ציטערדיגער בן־יחיד, וואס צייגינער האָבן איהם פארשלעפט. האט איהר אפשר טענות צו זיי, מאכט איהר זיי דערפאר פאָרווירפען? איר מוטיגע און שטאָלצע, ציפרידענע און זאטע אידעאליסטען? איר פארשטייט ניט זייער שמערץ, איר קענט ניכט זייער יודיש האַרץ!

באגרייפט איהר דען זייער אומגליק, וואס זיי האט געפעלט און וואס זיי האט געמאַרטערט? וואס זיי האבען דורכן חורבן־הארץ און חורבן־בית־המקדש פארלאָרען?

די אלטע יודען זענען בלויז געזעסען און געוויינט, 2 טויזנד יאהר אפגעוויינט די גאנצע צייט, אבער די גאנצע 2 טויזנד יאהר האבען זיי געטרויערט — ווי אבלים געטרויערט, און א אבל טאָר על־פי־דין ניכט עוסק זיין במלאכה... זיי זענען געווען אמתיע אבלים, א אמת'ר אבל, א זעלכער וואָס זיין הארץ איז פרווירג, קען און וויל נאָרניכט ארבייטען, עס קריכט איהם ניכט אין קאָפּ.

ער פאַרלאַנגט און באַגערט קיין זאַך ניכט, ער איז זאַט פון צער און טרערן...

יאָ, די אמאָליגע יודען האבען געליבט זייער לאנד! ווען מ'זאָגט, אז זיי האבען פשוט געברענט פון ליבע, איז עס צו קנאָפּ, אויך א היינטיגער יונגער ציוניסט מוז מודה זיין! יאָ, געוויס ווי זענען געווען באגייסטערט פון רעיון „ישוב־ארץ־ישראל", זיי האָבען געטראָגען אין הארצען די האָפנונג און ערוואַרטונג אויף דער גאולה.

אָט אזוי זענען געווען אונזערע פשוטע זיידעס.

זיי האבען שרעקליך ליב געהאט בילדונג, געגארט נאך וויסען, געקוואלען פון שיינע ליטעראטור — יודישע וויסען בילדונג, ליטעראטור — פארשטייט זיך לאָמיר זיך ניכט אפנארן: די גאנצע אהבת־התורה פון די פארצייטיגע יודען מיט איהר קדושה און יראת שמים איז בעצם געווען ניכט אנדערש ווי א גרויסער דראנג צו חכמה, דורכגעוואַרעמט מיט'ן הייליגען פייער פון אמונה, נעבן דער גרויסער שמחה, וואס דער פרומער יוד האָט געהאט, לערנענדיג די תורה הקדושה וואס ער איז מקיים די מצות הבורא האט ער אין זיין הארץ געשפירט אזא מין הנאה, וואס דער באַרערנער מענש רופט „ליטעראַרישער גענוס" אָדער „פרייד פון וויסענשאפט".

ווען א אָרימער בחור פאָרט אוועק אין א אוניווערזיטעט, הונגערט און שטודירט, זאָגט מען געוויינליך: נו, א אידעאַליסט! ער איז זיך מוסר נפש פאר בילדונג אפפערט זיך פאר דער וויסענשאפט. באָטש ער טראכט פון א פראקטישען צוועק, און מאכט אויך אמאָל א שיינע קאריערע. פון א פרימען יודן זאָגט מען: אָ, ער האָט אין זינען, עולם־הבא, לויתן און שור־הבר, ער איז א עגאָאיסט! מ'איז אָבער ריין פסיכאָלאָגיש באטראכט גרונט־פאַלש. — עולם הבא איז ניכט קיין פראקטישע פארשטעלונג, עס איז א גלויבענזאַך, יעדער גלויבען אָבער, גאנץ גלייך וועלכער, איז שוין דורך זיין טבע און זיין מהות א אידעאַליזם. עגאָאיסטיש איז א מענש, וואָס פאר זיינע אויגען שוועבט א קאָנקרעט בילד פון דער ארומיגער ווירקליכקייט, וואָס זיין ארבעטס־פליים ווערט געשטאַרקט דורך זיין אפעטיט צום פראקטישען ציל, וואָס אין זיין באגייסטערונג פילט זיך א בייגעשמאַק פון חושיגער תאוה!

אין דער פארשטעלונג פון עולם־הבא איז נישטאָ קיין שפור דערפון. כדי אין עולם הבא צו גלויבען, כדי עולם־הבא צו ווילען, כדי מיט דער פאָרשטעלונג פון עולם הבא זיך צו פרייען מוז מען פריער האָבען א גרויסע פאָרציאָן פון איבערנאַטירליכען אידעאליסמוס. מוז מען פריער יעדער עגאָאיסמוס, יעדער גשמיות־דיגען חשק פארלירען, מ'מוז זיך נייגן אין קדושה, מ'מוז פון קינדווייז אָן אויפוואַקסען אין א ספערע פון אידעעלער געזינונג, כדי איבערהויפט צו האָבען אפעטיט און חשק צום עולם הבא.

וואָס איז אידעאַליזמוס?

אידעאַליזמוס איז גייסטיגער עגאָאיזמוס. יעדער אידעאליסט, וואס שטרעבט, קעמפט, פרייט און בעגייסטערט זיך, איז עגאָאיסטיש. ער מוז עס זיין ווען ער זויגט נאָר די קראפט און זאפט פון זיין נשמה. א געשטאָרבענער באַגערט גאָרניט און פילט נישט זיין „איך". א לעבעדיגע פערזענליכקייט מאכט זיין „איך" צום ברענפונקט פון זיין באוועגונגס־קראפט. וואָס מער א פערזאן איז שטארקער, וואָס מער א פערזאָן איז אידעאליסטישער, אלין מער עגאָאיסטיש איז זי, אין חילוק איז אָבער דאָ צווישען דעם אידעאַלען עגאָאיזמוס פון גראָבען בעל־בשר וואָס שטאַפט כסדר צו זיך אין קעשענע, און אין אייגענעם מאָגען, און קוקט דערביי בייז אויף דעם אנדערען, וואָס מאכט אויך דאָסזעלבע וואָס ער.

אין חילוק נאָר: דער עגאָאיזמוס פון א אידעאַליסט איז א ריינער, א איידלער און א גוטער, ער זוכט פאר זיך גליק, גינט און ווינשט אים אויך אנדערע. אזוי איז אָבער פינקט געווען דער פארצייטינער עולם־הבא איד. דען וואס איז איבער הויפט עולם־הבא? די יודישער עולם־הבא איז ניט דער מאַכמעדאַנישער גן־עדן. „צדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה" אדער: זיצען אין מתיבתא דרקיעא און לערנען התורה. אלזוי ווידער לערנען תורה!

איך קער מיך אום צוריק צו מיין טעמא. יא די פארצייטיגע זענען געווען פיינע יודען, מיט אלע שיינע מעלות, אָדער ווי דער דייטש זאָגט: מיט די בעסטע קוואליטעטען פון עכטע אידעאליסטען. און פינקט אזעלכע יודען, ווילען מיר אויך זיין אָדער אפשר וועט אונז געלינגען אונזערע קינדער אזוי צו מאכען. דארף מען בעסער? און וואס איז אונזער פראָגראם?

נעמט ניט פאר אומגוט. עס ווילט זיך מיר לאכען, ווען איך הער די פראגע פרעגענדיג. ערלויבט מיר דערציילען אייך א מעשה: איך האָב געהאט אין בערלין, א באקאנטען דייטש. א נאַאיווער און בראַווער מענש, א גוטער ציוניסט דערצו, ער איז גראָד געווען שפעציאַליסט אין הלכות פראגראם־מאכעריי. די פראגראַמען פאר די יונגע ציוניסטישע פעדעראציעס פלעגט ער אויסאַרבייטען. מען האָט געוואוסט: ער איז א ספעציאַליסט!

נאטירליך האָט ער בלויז די שפראַך אין די פאָרם געגעבען. די געדאנקען האָט פערשטייט זיך שטענדיג געבראַכט א רוסישער אָדער אליטווישער סטודענט. יעדער יונגע פארטיי אין דער ציוניסטישער ארגאַניזאציע האָט שטענדיג איר אָפּטירישען טעאָרעטיקער און איר רייכען פראגראם־פערפאסער.

ויהי היום האָט דער רוסישער טעאָרעטיקער התונה געהאט מיט א הייסער ציוניסטקע, קומט דאָך סתמא דער דייטשער פראָגראם־ספעציאליסט אויף גראַטולירען. איך בין געווען דערביי, איך הער ווי דער בראַווער דייטשעל פרעגט זיין רוסישען חבר: האסטו שוין אויסגעארבייט א פראגראם פאר דעם גאנג פון דיין פאַמיליען־לעבען? וואס, וואס, א פראָגראם? מיר דוכט שרייט דער חבר אויס — דו בינסט פארריקט!? אָבער ווארום דען? מיין ליבער? לאָזט דער דייטשעל ניט אָב. דא ענטפערט אים דער רוסישער טעאָרעטיקער [illegible] מענש מוז פערמאָגען א פראגראם פונקט [illegible] רוסלאנד האָט מען געגלויבט אז אָן פאספארט קען א מענש ניט לעבען, א פראגראם איז לכתחילה בעשאפען נאָר [illegible] טאָם זי האָט צו טאָן, דער פראגראם ווייזט איר

---

*ה״ה הרה״ג בעמח״ס שו״ת שרידי אש

Die Vorzüge der Elektrizität!

Ein elektrischer Schnellkocher kostet Sie nur	Kč. 72.—
1 Liter Milch oder Thee zum Kochen zu bringen kostet Sie nur	Kč. 0.15
Das Aufheizen eines gwöhnlichen Sparherdes mit Holz kostet Sie dagegen	Kč. 0.80

Dieselbe Differenz ergibt sich, wenn Sie ein Nachtmahl bereiten wollen!

Ein elektrisches Bügeleisen kostet blos	Kč. 60.—
Eine Stunde Bügeln kostet Sie	Kč. 0.65

Was für ein Vorteil gegenüber dem gewöhnlichen Bügeln mit Holzkohle!

Ein elektr. Bügeleisen leistet zweimal soviel alz ein Kohlen-Bügeleisen, ist bequem, gefahrlos und gesund!

. פארטיי־מענש דארף א פראג־ ערסאנט אים אָן זיינע פליכטען. א ארגאניזאציע האב איך געמאכט פראגראם, כדי דערמיט צו ערקלערען דער וועלט, וואס מיר ווילען און מיינען. אבער איך פאר מיין פאמיליען־לעבען דארף א פראגראם? מיין האַרץ איז מיין וויזער.

א פראגראם — זאגט דער טעארעטיקער מיט פאטאס אויס — איז א געפעס, וואס מ'פאקט דארט אריין געהירען, דאס הארץ, דאס לעבעדיגע, פרישע יונגע הארץ באַוועגט זיך פריי. פארשטייסטו מיך ליבער ווימש ?!

פארשטייט איר, רוף איך מיט דעם טעארעטיקער, א האַרץ דארף נישט קיין פראגראם עס באוועגט זיך פריי!

און אויב איהר ווילט דוקא — האבען מיר אויך א פראָגראם, אונזער פראָגראם איז ניט די פון באזעל, און הויבט זיך ניט אָן פון קאטאוויטץ, מיר האָבען א פראגראם וואס דאטירט פון אלטע צייטען, אזש פון מעמד הר סיני און עס הייסט: וזאת התורה אשר שם משה וכו'

א פראגראם, וואס איז מקן אלין, וואס א יודען איז טייער און ליב, נעמט ארום אלין, וואס איז הייליג און געהייליגט פאר און דורך דאס יודישע האַרץ.

מיר זענען ניט קיין פארטיי, און ווילען עס ניט זיין, מיר ווילען קיינעם ניט באקעמפען נישט ערָאבערען, און נישט באזיגען, מיאוס און מאוס איז אונז די מלחמה — די מלחמה מיט ברידער.

פערעקעלט איז אונז נאך מער דער נצחון — דער נצחון איבער דעם אייגענעם ברודער, מיר ווילען מיט אייך און אר אייך ארבייטען, מיט אייך, ווען איר עט פארשטיין אונזער האַרץ, אונזער רויער און אונזער בענקשאפט. פארשטייט יר אונז נישט, — ארבייטען מיר אליין! בער ניט געגען אייך, נאר פאר אייך! י וויט איר ארומלויפען און שרייען: י חביהניקעס, צבוע־קעס, זיי יקן, דעם פאלק פערפינסטערען, פאלקס־ יינד, היטעל־קאַוּאַקען, און אנדערע שיי־ ע ווערטער.

אויב איר ווילט שרייט געזונטערהייט, א רחמנות נאר אויף אייך, אבער איך זאָג ייך; איר מאַכט אזוי נישט רעדען. אויב יר האָט א יושר אין האַרצן, א ביסעל עראנטווארטונגס־געפיהל און געוויסען.

מיר שטרעבען ניט קיין כלי־זיין און ראנגען נישט קיין קיטען, אונזער הארץ ולט'ט און בענקט נאך א יודיש לעבען. יר לעכצען נאך יודישען גייסט, אונזער שמה דורשט נאך א מיין יודיש וואָרט. יר גייען ארום אומעטאום און זוכען, לאנדזשען און טאפען, און מיר פיהלען: ונזער נשמה הויבט אָן צו טריקענען, ונזער האַרץ ווערט פערגליווערט. און דא אבען מיר זיך דערמאַנט: אונזערע אל־ ע ברונענס זענען נאך נישט פערשטאָפּט ון פערשאָטען. אונזערע אלטע קוואלען ליסען נאך, און דא האבען זיך אונזערע זינען ברייט געעפענט, און א שטימער אָט אונגעהויבען צו שרייען פון טיפעניש: יר זאָלט נישט דעם אלטען קוואל פער־ בטען, נאר דערפער, ווייל ער איז אלט — זין וואסער איז זיס און פריש! און דאס יז אונזער אויפגאבע: מיר ווילען, דאס ערבלאסטע ווידער אויפפרישען, די פער־ לאָשענע ווידער אָנצינדען, דאס פער־ נסעגענע ווידער לעבעדיג מאכען, מיר ילען אין די יונגע הערצער איינפלאנצען, עס אלטען גלויבען, די אלטע קדושה, אלטע גבורה. די גבורה פון פרומען על־תשובה, וואס ברעכט ווינטער דעם יז, און טובלט זיין פערפרוירענעם קערפער, אייזערנע געדולד פון יודישען מתמיד, התלהבות פון פארצייטיגען גאון. דאס נען אלין אלטע אויב איר ווילט נאציאָ־ אל־יודישע אייגענשאפטען.

און די ווילען מיר פערבינדען מיט נען פרישען מוטה, מיט יונגען רייגעם ן שטארקען ווילען.

רופט עס סינטעזע, סינטעזע פון לע־ ן און אמונה, פון אלטען גייסט און נע קרי״א. איך [illegible]

חייסט עס: מיר ווילען זיין עכטע גאנצע יודען, מיר ווילען בלייבען פשוטע יודען, און דאס איז שוין אלץ. איהר נים ארום אין זאָגט: „מיר ווילען בעפרייען דאס יודישע פאלק" גוט, נאט אייך אונזער ברודער תאגר!... פאסט אבער אויף און געדענקט: בעפרייען דאס פאלק, זאל נישט פיהרען צום — בעפרייען זיך פון פאלק!

אויסזיכטען אויף א העפטיגען וואהל־קאמף ביי די אוזהאראדער קהלה־רעפּרעזענטאנץ

קומענדע וואך זאנטאג וועט אבגעהאלטען ווערען די וואהל צו די אוזהאראדער קהלה־רעפּרעזענטאנץ.

די איצטיגע וואהל וועט לויט אלע אויסזיכטען האבען א העפטיגען פערלויף, מחמת ביידע פארטייען האבען אין בעטריב געשטעלט אלע פארטיי־כוחות, דערפאר אז ס'איז צו רעכענען אז בלויז געציילטע שטימען וועלען דעם רעזולטאט ענטשיידען.

אין די לעצטע טעג זענען אפילו אָנגעקניפּט געווארען פרידענס־פערהאנדלונגען צווישען די צדדים פון די קהלה־פארטיי און גרינוואלד פארטיי, ס'איז אָבער נישט גלויבליך, אז מ'זאָל קענען שאפען א איינהייטליכע ליסטע, ווייל יעדע פארטיי האלט זיך פאר שטארק.

שטעדטיש נאטאריאטאמט מוקאטשעוו.

נומער 6327/933

געגענשטאנד: וואהל איין לייטונג צו דער געמישטע געווערבענאסענשאפט אין מוקאטשעווא.

קונדמאכונג

איך מאך בעקאנט, אז די וואהל צו דער געמישטע געווערבענאסענשאפט אין מונקאטש, וועלכע דאס אמט האט מיט איהר קונדמאכונג פון 15 פעבער אונטער נומער 3980/33 אויסגעשריבען, וועט לויט פענגדעם יאהר אם 2־טען אפריל 10 א זייגער פ. מ. אין שטעדטישען גרויסען זאל אלס פארזעצונגס־פערזאמלונג פאָרקומען, צו וועלכער פערזאמלונג אלע מונקאטשער און פון בעצירק שטעטעל געווערבע־טרייבענדע ווערען היעמיט איינגעלאדענט, מיט דער בעמערקונג, אז ביי די גענעראלפערזאמלונג, וועלען נור דיעניגע שטימבערעכטיגט זיין, וועלכע פערפיגען איבער א גילטיגען געווערבע־שיין און האבען זייער שטימרעכט נישט פערלוירען אויף'ן גרונד פון געווערבענעזעץ § 191

די אינטערעסענטען ווערען אויך אויפמערקסאם געמאכט, אז צו די גענעראל־פערזאמלונג זאלען זיי מיטברינגען צייגניסע וועלכע בעשטעטיגען זייער אידענטיטעט.

מוקאטשעווא 9־טען מערץ 1933

שטעדטישער אויבערנאטער:

Beskid.

דער בעריהמטער חזן רופ אין מונקאטש

דער בעריהמטער ווערבויער חזן ה' אייזיק רופ (א חוזג קינד) האט דעם שבת פאר א פאלגעפאקטען עולם געדאווענט אין גרויסען ביהמד"ר, ווי דער עולם האט געהאט א תענוג־רוחני און א אמת'דיג עונג־שבת.

דער יונגער חזן האט מיט זיין שטימע און מיט זיינע גרויסע מוזיקאלישע קענטניסע ממש בעצויבערט אלע מתפללים. איהם ערווארט צוליב זיינע פעהיגקייטען א בליהענדע צוקונפט.

עונג שבת

די פערוואלטונג פון מונקאטשער בית־הכנסת הגדולה שפרעכט אויס אין נאמען פון אלע שוהל, צוזעמער א הארציגען יישר־כח פאר דעם וועלטבעריהמטען מיתאלעוויטצער חזן מו"ה זלמן לייב וויעדער ביי וואס ער האט שבת פ' תשא אלע מתפללים, וואס האבען די גרויסע שוהל גאנץ אנגעשטאפט, מיט זיין האנדערליכע שעהנע שטימע און קינסטלערישען דאווינען א עונג שבת בערייטעט.

פערוואלטער דביהכ"נ

דוב עקשטיין

~~Die Hausfrau ist verantwort~~lich für die Gesundheit und für das Wohl der Familie. Sie muss daher bestrebt sein, nur lauter leicht verdauliche und bekömmliche Speisen auf den Tisch zu stellen. Aber auch Abwechslung soll die Speisenfolge bringen. Deshalb wird jede Hausfrau es mit Freude begrüssen, dass die Firma Dr. A. Oetker, Brünn, ihr hier wieder mit neuen Anregungen zu Hilfe kommt.

Soeben ist wieder eine neue Folge der so bewährten Oetker-Rezepte erschienen, das Büchlein ist unter der Bezeichnung Oetker-Rezepte Ausgabe H bei jedem Kaufmann erhältlich. Falls vergriffen, wende man sich an die Fabrik Dr. A. Oetker, Brünn, Rossitzergasse 2 direkt, die das Büchlein gerne umsonst und portofrei allen Interessenten zusendet.

Wohlbenagen und gute Stimung

zu den Feiertagen verschafft eine Tasse guten Kaffees, aber gleichviel, ob teuere oder billige Bohnenkaffee-Sorten, man vergesse nie eine kleine Beigabe von

פסח פראנק

קאפפעע

פערלעסליך כשרן

קאפפעעצוזאמץ

Fabriksmarke: **Kaffeemühle**

מודעה.

אודיע בזה אשר הבאַק־פולווער והוואנילינצוקער, מהפירמא

דר. א. אעטקער

הנעשה תחת השגחתי יכולים אחביי להחזיק ברשותם בחג הפסח וגם לסחור בהם בהודים בלי שום חשש כלל רק לאכילת ישראל בחג הפסח לא הוכשר.

ע"ז בעה"ח היום ג' ס' כא שנת תרצ"ג פה קאשוי יע"א

חנוך העניך פאָל

רומין דפה קאשוי.

פערלאנגט אין אלע געשעפטען נור

דאס בעסטע שפייזעפעט מארקע:

„מירטוס" של פסח

„MYRTUS"

וועלכע איז כשר אפילו למהדרין, ווייל די

ערצייגונג געשעהט אונטער די השגחה

פון מעהרערע ארטהאדאקסישע רבנים.

Kosmos-Werke: EMIL PICK & Co ČASLAU.

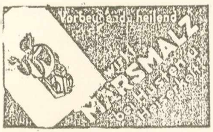

Es wird gesucht Sommer-Wohnungen, im Dorf u. wird bezahlt für den ganzen Sommer. Zuschriften sind zu richten an: Svarc, Praha II-704

Městská spořitelna na Král. Vinohradech

איינלאגען:
Kč 957,543.968·17

Filialen in Podk. Rus:
Užhorod, Mukačevo,
Chust u. Rachov.

רעזערווע פאנד:
Kč 33,000.000.—

בעזיצט אונבאשרענקטע האפטונג
פון פראגער הויפטשטאדט.

אז מיהאלט געלד אין דער וואהנונג אדער אין דער טאש קען דאס געלד לייכט פערלוירען ווערען, אויסער דעם איז דאס עלול אויסצוגעבען. אונזער שפארקאסא געמט גערן איבער איהר געלד אויפצובעוואהרען און צאהלט ציזען און דאס געלד ווערט אויף וואנטש יעדע מאמענט אויסגעצאהלט.

Mukačevská Lidová Banka

Afiliace banky čsl. Legií v Praze

Munkacser Volksbank

Telefon Nr 9. Telefon Nr 9.

פיהרט דורך אם קולאנטעסטען
אלע באנקגעשעפטע

איינלאגען ווערען גינסטיג פערצינזט

Sanatorium DARKAU, PRIM. Dr. J. BEIER.

Eröffnet am 2. Jänner 1933.

Heilung von: chirurgischer Tuberkulose, Skrofulose, Rachitis, Arteriosklerose, Frauenleiden, Exsudaten, Hautleiden, Lues, rheumatischen Leiden, Thrombophleibitis, Blasenkrankheiten, Tabes, Kropf usw Heilbehelfe: Jodbromsolbäder, Hydro-Elektrotherapie, -Zander, Jodinhalatorium, Röntgen, Elektrokardiograph, Operationssäle. Ganzjähriger Betrieb, auch für ambulante Patienten.

קויפט איך

קאך־מעבעל

אין שענסטער און מאדערנסטער
אויספיהרונג צו אייערעם ביליגע
פרייזען.

ביי די ערשטע קוועלע.

Herman Reinhartz Mukačevo,
Duchnovič 25.

פרייע בעזיכטיגונג אהנע קויפ־
צוואנג!

פאליאנער
מינעראלוואסער
צו בעקומען ביי דער
מינעראלקוועלען־פאכטונג
סוואליאווא.

**דירה נאה מרחיב
דעתו של אדם**

דאס מיינט מען אז מ'האט שעהן מעבעל אין דער דירה האט מען הרחבת הדעת, ... יעדער בעל נעמינט זיך ... כדאי צו קויפען שעהן מעבעל, איבערהויפט ווען איהר קענט דאס האבען ביליג און צו לייכטע צאהלונגס בעדינגונגען, ביי:

Samuel Deutsch, Mukačevo

נעבען דער פאסט

כל דכפין ייתי ויכול

ווער עס וויל האבען שמורה מצות אדער פערטיגע שמורה מצות, ווי אויך פראסטע מצות, (פראסטע מצות ווערען נור פערקויפט איבער האלב טינקאטש)

כשר אף למהדרין מן המהדרין

תחת השגחת ר' בעריש קלישטשאניווער, איז צו בעקומען אין יעדען קוואנטום, אויך פער פאסט. צו ביליגע מאגען־פרייז ביי:

Benjamin Berger, Klačanova
p. Rosvegovo.

אדער אין לאגער ביי:
משה כהן מונקאטש, נעבען דער
שטיוועלסין נו. 2.

דורך אייערע בעשטעלונגען העט איהר אינזערעם מחזיק זיין די תּת פון ר' בעריש קלישטשאניווער.

יאהרצייטס טאבעללען!

פערשטענדיגע היעסים דאס איך איינע
נייע אויפלאגע פון יאהרצייטס
טאבעללען געמאכט האבע
וועלכעס אויף דען פיינ־
סטען האלבפרייען פאר־
פיער אונד שיהנ־
סטעם מוסטער
אויסגעפיהרט
איזט

מוסטער זענדע נור ביי איינזענדונג פון 2 Kč. מארקען

בית מסחר ספרים טליתים עטרות של
ישראל זשופניק קאשיצע
Izrael Zsupnik Košice
Harung gasse 20

געגרינדעט אים יאהרע 1863.

BEREG-MUNKACSER BANK

MUKAČEVO.

Filialen: CHUST, TIAČEVO.

אפילירט פון דער סלאוואקישער אלגעמיינע קרעדיטבאנק.

גרונדקאפיטאל Kč. 3.510.000.
רעזערווען Kč. 2.160.000.

איבערנעהמט איינלאגען, איינוועקסלונג פון אויסלענדישע געלדער, קרעדיטירט צו פארטיילהאפטעסטע בעדינגונגען.

די עלטעסטע געלד־אינסטיטוט אין פאדקארפאדסקא רוס.

די ערשטע און די איינציגע רוסינער
באנק אין קארפאטא־רוס איז די

PODKARPATSKIJ BANK A. G.

UŽHOROD, Masaryk Platz 9.

רעזערווען: Kč. 700.000
גרונד־קאפיטאל: 5 מיליאן קרוין
איינלאגען: 35 מיליאן קרוין

פיליאלען: [illegible]

ערלעדיגט יוריסטישע און פערזענליכע
אנגעלעגענהייטען אין אמעריקא

ווינער באהן פאהר־קארטען [illegible] אין
אין אויסלענדישע פיהר־קארטען, בעקומט מען אין
3—4 טעג. רייזע־דאקומענטען פאר אלע שטאאטען.

SLOVENSKÁ BANKA

Filiale in Mukačevo

Telefon No. 99. Filialen 38.

Einlagen auf Vorzeiger, bei strengster Geheimhaltung auch gegenüber den Finanzbehörden. Ankauf von Valuten, Dolaren u. s. w.

Zentrale in Bratislava. Gegründet im Jahre 1897.

Herausgeber: Jüdische Zeitung Gesellschaft Druck von „Grafia" Buchdruckerei Mukačevo Masarykova 12

ווי עס זעהט אויס הייבט זיך איצט אָן א נייע פּאָליטישע־סדרה. אייראָפּא ווערט צוטיילט אויף 2 מיינונגען די פּראָ־רעוויזיאָן און די קאָנטרא־רעוויזיאָן, אויב די פראגע זאָל געלעזט ווערען ביים פעלקערבונד ווי א יעדע מלוכה האט א גלייכע דיעה ווערט מאסאליני'ס פלאן העכסטוואַרשיינליך פערווארפען. אלענפאלס האט דער נייער פלאן ארויסגערופען נייע וארנען פאר די אינטערעסירטע מלוכות.

יאפאנ'ס אויסטריט פון פעלקערבונד

ווי ס'איז בעקאנט האט יאפאן פערלוירען דעם דין־תורה ביים פעלקערבונד ביי דער כינעזישער פראגע יאפאן וויל נישט אנערקענען דעם נישט באשטימטען פסק־דין און זיי האבען בעשלאָסען ארויסצוטרעטען פון דער פעלקער־ליגע. די וואך האט דער יאפאנישער קייזער אונטערשריבען די מיניסטעריון'ס בעשלוס און יאפאן'ס אויסטריט איז אויגאך ענדגילטיג.

Im wetterwendischen April

ist der menschliche Organismus stets besonderen „Kraftproben" ausgesetzt: bald regnets, bald ists warm und die feuchte April-luft steckt voller Erkältungsbazillen! Seien Sie im April doppelt vorsichtig! Verabsäumen Sie es nie, Ihrem Mundspülwasser ein paar Tropfen vom Menthol-Franzbranntwein

ALPA

zuzusetzen: das desinfiziert die Mundhöhle, schützt vor Ansteckung und regelmässige Einreibungen mit Alpa machen den Körper kräftig und widerstands-fähig; das sagt auch der Arzt!

פון דער וואך

דער פערלאנג צו רעווידירען די פריעדענס פערטרעגע

די פּאָליטישע סענזאציע פון דער וואך איז די רייזע פון די ענגלישע מיניסטארען קיין רוים און מאסאליני'ס פארשלאג וועגען דעם וועלט־פרידען.

מאסאליני האט פאר די ענגלישע מיניסטארען ארויסגעזאגט בפירוש, דאס וואס ער האט ביז איצט נישט געזאגט; דהיינו, די אלטע פאָדערונג פון רעווידירען די פריעדענספערטרעגע צו גינסטען פון די בעזיגטע שטאַאטען (דייטשלאנד, עסטרייך, אונגארן, בולגאריען). צו דעם צוועק שלאָגט פאָר מאסאליני אז די 4 גרויסע מלוכות ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליען און דייטשלאנד זאלען דיראווינע שינויים און רעווידירונגען דורכפיהרען.

מאסאליני'ס פראיעקט האט אפילו ביי די ענגלישע מיניסטארען נישט אנגעטראָפען אויף א גרויסען ווידערשטאנד, דערפאר האט דאס אבער ווי א באמבע געווירקט ביי די אינטערעסירטע מלוכות; פראנקרייך, פוילען, און ביי די מלוכות פון די קליינע־אנטאנט.

די קליינע אנטאנט האט שוין ענערגיש פראטעסטירט נעגען די אלע רעוויזיאניסטישע כוונות און האבען ערקלערט, אז זיי וועלען מיט בליט פערטיידיגען זייערע גרענצען. אין עהנליכען מאָן האט פראטעסטירט דער פוילישער אויסערן־מיניסטער.

שׂל פּסח־קאַפּפעע־צוזאַמץ

אין ברוינע שאכטלען, איז לויט הכשר פון הרב הגאון מוהר"ר שמעון שרייבער אבדק"ק ערלוי שליט"א

פּערלעסליך כשר

איז אויך היאחר צו האבען אין גאראנטירט ריינער און

אויסגיביגער קוואליטעט

ביי די פירמא:

Heinrich Franck Söhne A. G. Košice.

דיזע פאבריק שטעהט אונטער איבעראויפזיכט פון הה"ג מוהר"ר שמעון שרייבער שליט"א און אונטער א שטענדיגע קאנטראלע פון איהם בעטרויטע משגיחים, אזוי אז זעמטליכע ערצייגניסע זיינען

פּערלעסליך כשר

און קענען דאהער פון יעדען יוד א גאנץ יאהר געברויכט ווערען.
אין אייגענער אינטערעס בעאכטען זי ביים איינקויף:
די ברוינע פארב פון שאכטעל,
[illegible] און
די אונטערשריפט: פראנק.

פרעשאווער רב הרב לויא איז ארויסגעוויזען און ארויסגעפיהרט געווארען פון דער טשעכאסלאוואקיי

נאך א גרויסען רושם האט אין פרעשאָוו געמאכט דאס ענערגישע אויפטרעטען פון די ארטיגע פאליציי־ארגאנען נעגענאיבער דעם פרעשאווע'ר רב הרב לויא וועלכער איז מיט פאליציי אסיסטענץ ארויסגעשטעלט געווארען פון טשעכאָסלאָוואקישען געביט.

הרב לויא איז שוין עטליכע־יאהר טעטיג אין פרעשאוו אלס רב, פון דער התחלה אָן האט ער אבער נישט געהאט קיין אמטליכע לעגליזאציע אויסצואיבען די רבנות־פונקציע, מחמת ער האט נישט בעזיצט דאס טשעכאָסלאָוואַקישע שטאאטס־בירגערעכט. ער האט נור אלטמאהל פראָוויזאריש בעקומען א וואהנרעכט אויף א שמיקעל צייט. די פ. וואך איז איהם אבגעלאָפען דער טערמין און די בעהערדען האבען איהם באין אופן נישט געוואָלט פערלענגערן זיין אויפענטהאלט רעכט ואנדערן זיי האבען דורכגעפיהרט די אויסווייזונגס־עקזעקוציע און האבען איהם איבער די גרענצע מיט פאליציי אסיסטענץ אויסשאפירט.

הרב לויא האט אפילו ביי זיך אין שטאָדט א היפש ביסעל מתנגדים און סתם שונאים די דאָזיגע מעשה האָט אבער אפילו ביי זיינע געגנער ארויסגערופען דעם שארפסטען פראטעסט.

Leiden Sie an Rheumatismus? Alpa-Massage verschafft Ihnen Linderung, belebt den Blutkreislauf, gewährt dem Körper die erforderliche Nahrung, stärkt die Muskeln und wirkt wohltuend auf die Nerven.

מודעה.

אודיע בזה אשר הבאַק־פילווער והוואַנילינצוקער מהפירמא

דר. א. אעטקער

הנעשה תחת השגחתי יכולים אחב"י להחזיק ברשותם בחג הפסח וגם לסחור בהם בחוה"מ בלי שום חשש כלל רק לאכילת ישראל בחג הפסח לא הוכשר.

ע"ז בעה"ח היום נ' פ' בא שנת תרצ"ג פה קאשוי יע"א

חנוך העניך פאה
דומ"ץ דפה קאשוי.

ברכת מז"ט

אסינא כזה ברכת סולא טבא ונדא יאי לכבוד תותני המופלג המפורסם איש חסודות וכו' מו"ה מנחם סג"ל שרייבער שליט"א שו"ב בק"ק חוכט. לרגלי אירושת בנו חו"ב החשוב המופלג בתוי"ר כמ"ר אלי' נ"י עם בת הגוות הרבני המופלג החסיד מו"ה שלמה חיים ווייגבערגער ע"ה שו"ב בנעליפענא יע"א ואשר בדרך זה נתקבל לחיות שם ממלא מקום חותנו ז"ל ואשריכם אנשי ק"ק נעליפענא שתצבתם גבול אלמנה ושובתם לחיות שו"ב מומחה ויר"ש עד עתה בתוככם ובעזה"י האברך הלז יהי' ממלא מקומו בכל הפירושים לאויש"א

כ"ד המברך

אהרן סמו"ט, טונקאטש ורעיתו.

מודעה

די התנע יוגענד חברה „דרכי תשובה" פעראנשטאלטעט אי"ה זאנטאג פ' צו הבע"ל 7 א זייגער אבענדס אין קהלס סאלאָן, א גרויסע

פראטעסט פערזאמלונג

נעגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד.

חתונה־שירים

איבער די גראנדיעזע רביישע חתונה אין מונקאטש האבען מיר אין אונזער פ. וואך, אויספיהרליך געשריבען. ס'איז אָבער דאָך אונז באין אופן מעגליך געווען אראבצושרייבען א מקצת מן המקצת פון די אלע אינטערעסאנטע איספאזאנטע ממש קעניגליכע ערשיינונגען וועלכע האבען זיך אין משך פון חתונה־טאג אויף יעדען טריט אבגעשפילט.

אזוי האבען מיר לגמרי פארגעסען אבצושילדערן כאטש מיט א פאר ווערטער.

די בריטשע

דאס איז די בלתים געזעגנען זיך פון איהרע עלטערן וועלכעס איז פארגעקומען ביי א טיש פון די מחותנים אלס מסובים, די כלה מיט'ן רב שליט"א אויבען דער בעריהמטער בדחן וויינטרויב מיט די מונקער יודישע כלי־זמר. וועלכע האבען בעזינגען די כלה און איהר מזכיר געוועזען אלע אבות, די אראלי תרשישים, די קדושי עליונים וועלכע זענען א וודאי אויך אנוועזענד ביי די חתונה.

ביי די בריטשע (אין רבי'ס וואהנונג) זענען געוועזען די מסובין אלע מחותנים די רביים, אדמורי"ם און אלע מחותנת'טעס. עס זענען אָבער דארין געוועזען אויך א ערך פון הונדערט פערשוין די נאנטע ידידים און חסידים וועלכע האבען דעם גאנצען אקט בייגעוואוינט. די טיעפגעריהרטע בדחנ'ס ווערטער מיט די ערנסטע מוזיק־בעגלייטונג פון די כלי־זמר האט א יעדען צוגוסען, די בריטשע האט ביי יעדען מיט זיך פארגעשטעלט פאר א ברוך־הבא עספאנג פאר די גרויסע אבות הקדושים פון גן־עדן העליון. יעדער זייגע די גרויסע קדושי עליונים איז מיט א אנדערען ניגון אויפגעשפילט געווארען. די פנים'ער פון די אנוועזענדע מחותנים און אדמורי"ם שליט"א זענען געוועזען דורכגעווייקט מיט טרעהרען פון שמחה און יראת־עילאה.

די שבעת ימי־המשתה

צוליב פלאץ־מאנגעל אין אונזער פ. וואך נומער האבען מיר לגמרי נישט געשמיסט פון די גאנצע שבעת־ימי המשתה פון וועלכען מ'האט געקענט גאנצע היסטארישע זכרונות פערצייכנען. מיר וועלען נור ערוועהנען אז דער רב שליט"א האט זיך מתאמץ געוועזען, אז די טויזענדער געסט פון די שטאָדט און פון די פרעמד וועלכע האבען נישט געקענט צוקוקען צו די חתונה־סעודה וואָלען כאטש ביי די שבע־ברכות קענען א חלק נעהמען כאטש אין איין סעודה.

אזוי איז עס געוועזען: שבת איז געוועזען די סעודה פאר די פרעמדע חסידים און ידידים א ערך פון טויזענד פרעמדע געסט האבען זיך ביי די שבת־דיגע 3 סעודות געטוישט ביי די טישען כדי יעדער זאל קענען כאטש ביי איין סעודה נהנה זיין מיט די כנופי' חבריא קדישא. גאנץ שבת האבען די שטאָדט בעלי־בתים בעוויזען זייער גאסט־פריינדשאפט זיי האבען אבגעטרעטען די פלעטצער פאר די געסט. דער שבת האט פאקע געהאט א פנים מיט דעם גרויסען קיבוץ יודען בלי עי"ה ממש ווי א ראש־השנה־דיגער עולם.

זאנטאג מיטאג זענען די שבע־ברכות רעזערווירט געוועזען פאר די שטאָדט בעלי־בתים מיט די רעפּרעזענטאנטען פון דער קהלה בראשם. ביי דער סעודה האט זיך ווידער ארויסגעשטעלט. אז דאס פלאַץ איז צו ענג. צוליב זיכערהייטס־טעמים זענען 2 פאליציי וואכלייט געשטעלט געווארען ביים ביהסר"ר איינגאנג און אבגעשפארט דעם איינטריטס־וועג, מחמת דאס ענגעניש און דאס געדרענג איז געוועזען ממש סכ"נ.

די שיינע סעודה האט זיך פון זייגער 3 נאכמיטאג אריינגעצויגען ביז זייגער 11 באנאכט. ביי די סעודה איז געזונגען געווארען דעם הייליגען קאליווער רבי'ן'ס אונגארישע לידער וועלכע דערמאהנען אין אריכת־הגלות. ביי די לידער זינגען האט מען באמערקט ווי דער מונקאטשער רבי שליט"א האט געלאָזט טייכען־טרעהרען.

דער בדחן וויינטרויב פון קשאניוו מיט אונזער היסישען בדחן אשר זעליג ווייס, האבען דערנאך אויפגענומען א בדחנישען דועל. ביי וועלכער מלחמה אונזער בדחן אשר זעליג איז ארויס זיגרייך.

די ביידע בדחנים וועלכע זענען בני־תורה און פערמאגען א גרויסען שאך פון יודישען הומאר האבען מיטגעהאלפען די שמחה־שטימונג אין א געוויסע מאס צו דערהייכען.

דער מאָנטאָג־טאָג האט זיך ווידערהאלט כמעט ווי דער זאנטאג־דיגער. צו דער סעודה זענען געוועזען אפיציעל

ברכת מזל טוב

הנהלת החבורה קנין ספרים בביהמ"ד דהרב אב"ד שליט"א מביעה בזה ברכת מזלא טבא וגדיא יאה חסה ונלכבה, לכ"ק אדמו"ר הגה"ק אור ישראל וקדושו רבן של כל בני הגולה האב"ד ור"מ דק"ק מונקאטש והגלילות שליט"א ולכבוד החתנא רבי נשיאת הרב הגדול בתורה ויראת בנש"ק מלא תשבחות ותהלות כ"וב המעלות כש"ת מו"ה **ברוך יהושע ירחמיאל** שליט"א ויהא רעוא מן קדם מרן דבשמיא שזווגם יעלה יפה יפה לשם ולתהלה ולתפארת וכט"ס.

כ"ד הכותב באה"ד בשם כל הנהלת החבורה הנ"ל.

ר' יצחק אייזיק פערלמוטער ה"ב שלמה בלייער
נשיא החבורה   גבאי דס"ל

ארשת שפתי אביע ברכה משולשת לכבוד קדושת אדמו"ר הרב הגאון שר התורה צ"ס"ע פאר מקודשים ושכבת"ג מרן שליט"א **הגאבד"ק מונקאטש יצ"ו** לרגלי נשואי בתו היקרה והצנועה בת מלך שתחי' עב"ג החתן הגדול בתורה ויראת אוצר כל כלי חמדה מופלג ומאד נעלה מו"ה ברוך יהושע ירחמיאל שליט"א.

יה"ר שזווגם יעלה יפה יפה וישביעו לחוריהם נחת מלא חפנים, ויראו מהם דור ישרים יבורך. לעומתם יאמרו ברוך, ויזכו לגדל פירות, לאילן רוטות, גד נדי וסינוק לא.

החותם בכל חותמי ברכות שבמקדש.
ח"ק משה שמערנבערג הופ"ק קראקא יצ"ו מחבר ספר „אנשי שם וסגנוני נ"ח ועוד.

לרגלי הנישואין בבית אדמו"ר מרן הגה"ק האבדק"ק שליט"א אנו מושיטים לו, לכ"ב ולהזוג הגון ברכת מזלא טבא מסולא עילאה מעומק לבנו.

בשם החברה קוה"ס בביהמדרה"ג
יעקב דוב שפיגעל פרעזעס,
נפתלי זיידענפעלד,   יואל צבי קליין
גבאים

גם אני אבוך בברכת מז"ט את כ"ק אדמו"ר שהי"ת צי"ס"ע וכו' האבד"ק דק' מונקאטש שליט"א ולהזוג הגון לעת שמחתכם בשמחת הנישואין. יהא רעוא שהזיוג יעלה יפה עם כל הפירושים.
אל"עזר יחיאל קליין, סעליש.

דער באלאשאריארמאטער חזן אין מונקאטש

פ. וואך האט דער בעריהמטער באלאשאריארמאטער חזן הרבני המופלג מוה"ר זלמן ליב פעלדמאן געראוועט אין היגען גרויסען ביהמד"ר ביי א גרויסען עולם מתפללים וועלכע האבען געשעפט א תענוג-רוחני פון זיין מתיקות'דיג דאווענען.

די סימבאלען פון ריינקייט.

ווען דער בעל-הבית געהט ארום מיט א ליכט און איז בודק חמץ ערב פסח — ווען דאס טייערע יום-טוב'דיגע געשיר גלאנצט ווידער אין זיין הערליכען גלאנץ —

דאן שטעלט אוועק די הויזפרוי צערעס נעבען דאס ריינע, פסח'דיגע געשיר, ווייל זי ווייס, דאס דיזעס 100%-טיגע ריינעס פפלאנצען-פעטט איז שטרענג כשר אונד דאס צו די פסח'דיגע שפייזען קאן מאן אהנע דיזעס פעטט ניכט אויסקומען.

צ ע ר ע ס

איז א 100%-טיג ריינעס פפלאנצען-פעטט.

דער אושהאראדער קהלה-וואהל רעזולטאט

די וואהלען צו די אוזהאראדער קהלה-רעפרעזענטאנץ האט פאר די גרינוואלד-פארטיי נישט געבראכט דעם ערווארטעטען רעזולטאט. פון די אבגעגעבענע קארטע 680 שטימען איז אויף די גרינוואלד-ליסטע בלויז 305 שטימען געפאלען. דאגעגען האבען אבער די ביז-איצטיגע מושלים די זאגענאנטע מערמעלשטיין פארטיי נאך ווייניגער דערגרייכט. אויף זייער ליסטע זענען בלויז 297 שטימען זיך געפאלען. די רעסט קארטע 50 שטימען זענען פערשיעדענע קאמבינירטע און די וועלען דעם רעזולטאט ענטשיידען.

ביז צום רעדאקציע-אבשלוס האבען מיר קיין ענטגילטיגע וואהל-רעזולטאט נישט בעקומען.

אילאנד

דאס געזעץ פון די ארבייטס-אנלייהען

דאס פארלאמענט האט די טעג אנגענומען א געזעץ אין וועלכע די רעגירונג פיהרט איין א צייכנונג פון פריוואטע הלוואות פאר די שטאאט אונטער דעם טיטעל ארבייטס-אנלייהע.

די ארבייטס-אנלייהע וועט פערווענדעט ווערען צו שאפען ארבייט פאר דעם קאמפען מיליאן ארבייטסלאזע וועלכע געפונען זיך איצט אין דער טשעכאסלאוואקיי. די שטאאט איז נישט ביכולת פון אייגענע מיטעל אויפצוברענגען די גרויסע סכומים וועלכע זאלען ערמעגליכען די ארבייט בעזארגונג פאר א מיליאן מענשען דערפאר ווענדעט זיך די רעגירונג צו די בירגער זיי זאלען צייכנען די הלוואות.

די הלוואות ווערען געצייכענט פון 100 קרוין אויפווערטס. די צייכנער האבען גרויסע הנחות. ערסט ווערט געצאהלט 5% צינזען. די צינזען זענען פריי פון שטייער. פון יעדע הלוואה קען מען זיך אויסנוצען א 25% שטייער-אבשרייבונג. די פרטים פון די אלע הנחות קען מען ערפאהרען אין די גרעסע בענק וועלכע זענען בערעכטיגט אויפצונעהמען די הלוואה-צייכנונגען.

דאס צייכנען הייבט זיך אן דעם 30-טען מערץ און ענדיגט זיך אין 15-טען מאי.

דאס נייע מיעטער-שוטץ געזעץ

נאך לאנגע פארטיי-מחלוקת האט דאס פארלאמענט זיך געאייניגט אויף דעם געזעץ-ענדערונג. אז די 4 ציממער וואהנונגען זאלען אב 1-טען אקטאבער ארויספאלען פון שוטץ-געזעץ און אב 1 יענער 1934 זאלען ארויספאלען פון שוץ אלע וואהנונגען פון וועלכע דער מיעטער האט א יעהרליך פערדינסט פון 50 טויזענד קרוין.

קונדמאכונג

דאס אונגווארער לאנדעסאמט פערקינדיגט א קונקורז צו ליפערען 240 שטיק אייזענטראווערזען צום בוי פון נייעם כיראורגישען פאווילאן פון בערעגסאסער שפיטאל. געשלאסענע אפערטען זענען ביז צום 31-טען מערץ 10 א זייגער פ. מ. אין פראטאקאל אמט פון לאנדעס אמט איינצורייכען.

נעהערע אינפארמאציעס ערטיילט די היגע געווערבעגענאסענשאפט וועהרענד די אמטס שטונדען.

Kopik
רעגירונגס קאמיסער פון דער געווערבע-גענאסענשאפט.

געלאדענט די בני הכפרים. דאס גליל און בכלל פרעמדע געסט. דינסטאג האט דער רב שליט"א פעראנשטעלט די שמחה לכבוד די תלמידי הישיבה און די סתם געסט. מיטוואך איז געוועזען דער שלום-טאג פון די שבעת ימי המשתה, דער מאסף מכל המחנות.

די מז"ט ברכות

מיר האבען שוין געשריבען אין אונזער פ. וואך נאטי'ן פון די הונדערטער טויזענדער בריף און טעלעגראמען וועלכע זענען צו דער חתונה אונגעקומען פון אלע וועלט-טיילען אין צענדלינגער שפראכען. דער בריף-שטראם האלט אבער אין איין ציוואקסען, יעדען טאג קומט נאך אן מאססען בריף פון פראמינענטע פערזענליכקייטען, וועלכע ווערען אליין געוואויער פון די גראנדיעזע חתונה.

אינטערעסאנט זענען אויך די מז"ט ברכות פון אנדערע אמונות, דער בישאף פון דער רעפארמירטער קירכע, דער בישאף פון די גריכיש-קאטוילישע האבען לאנגע בריף אבגעשריבען מיט איניגסטע מז"ט-ברכות. די בריף זענען געשריבען מיט אזא פארזיכט נעהמענדיג און אנבעטראכט דעם רבי'ס ראנג, שרייבען זיי מיט א געוואלדיגען יראת-הכבוד. עס איז אבער כאראקטעריסטיש דער תוכן פון זייערע ברכות, וועלכעס לויטעט; אז דער גרויסער שטארקער באשעפער זאל משפיע זיין ברכות עטצ. דא האבען זיי זיך פאררוכטיג בעניצט מיט אזאלכע אויסדריקע, וועלכע זאלען ענטשפרעכען פאר די יודישע רעליגיאנס-גרונדלאגען.

אויך דער פערטיידיגער פון בעקאנטען הילזנער-פראצעס דר. אויערבאך-טשעק פון וויען האט אבגעשריבען א לאנגען מז"ט-וואונש אין בעט מ'זאל איהם ענטשולדיגען פאר דער פריהייט. אז ער ווינשט זיין ברכת אלס פרעמדער נור בלויז אויס הערען און לעזען פון די צייטונגען די גראנדיעזע קעניגליכע חתונה ביי דעם יודישען מנהיג, האט עס איהם אלס אלטער פערעהרער פון יודענטום בעוואוינען זיין שמחה-געפיהל צום אויסדריק צו ברענגען.

די לעבענספערזיכערונגס-געזעלשאפטען וועלכע זענען אין דער טשעכאסלאוואקיי טעטיג האבען אלע געשיקט גאנצע בעגריסונגס-מגילות.

די אלע בעגריסונגען זענען אוועק געלעגט געווארען אין ארכיוו פון יונגען פאר.

די ארויסגעבליבענע רבנים

אין אונזער פ. וואך נומער איז ארויסגעבליבען א גאנצע רייהע רבנים פון אונזער פערצייכנונג. מיר האבען ארויסגעלאזט דעם ווארשאווער דיין הרב בלומענפעלד. (דער מחבר פון מהרש"ע מייערע ספרים) דעם סערוילעבארצער רב, דעם סיידליסשיווער רב און דעם בעריהמטען הרב המגיד פון קשאנוו. מיר האבען אויך נישט מזכיר געוועזען צעהנדליגער גרויסע רבנישע און וועלטליכע פערזענליכקייטען ביי אונזער רובריק פון דרשה-געשענקע. מיר בעטען פון זיי אלע ענטשולדיגונג.

די חתונה אין ירושלים

גראד מיט'ן זעלבען פראגראם ווי די חתונה איז פארגעקומען אין מונקאטש אין דעם זעלבען זין איז פארגעקומען די מונקאטשער חתונה אין ירושלים ביי די חסידי מונקאטש. ביי די קנאים און כולל-יודען.

דעם גאנצען מיטוואך-טאג ווען חתן-כלה מיט די אבי המשפחה דער מונקאטשער רבי שליט"א האט געפאסט, האבען א ערך פון עטליכע הונדערט ירושלים'ער יודען בעזוכט די היילינע מקומות, פון די כותל-מערבי, קבר רחל-אמנו, דעם ציון פון סבא קדישא זללה"ה. דעם ציון פון כהן גדול דער ראש המקובלים מוה"ר חיים שאול דוויק זללה"ה. דעם ציון פון אוהח"ק, פון רי"ט אלגאזי פון פרי"ח, פון זכרי' הנביא איבעראל האסטען געזאגט מזמורי תהלים און געזאגט מי שבירך'ס פאר'ן רב שליט"א און פאר חתן-כלה און געטרינקען לעקיך און ברוינפען.

אבענדס זענען זיך צוזאמען געקומען די תושבי ירושלים און ביי א פולגעפאקט ביהמד"ר פון מונקאטשער כולל איז פארגעקומען די חתונה-סעודה, די אלע אנוועזענדע האבען געשטעלט וויין און פערשיעדענע משקאות לכבוד די חתונה. אלע אנדערע כוללים און חברות האבען אויך געשיקט משקה און מ'האט געזונגען און מי שבירך'ס געמאכט, מיט ריקודים.

די סעודה איז געוועזען אין גאר א געהויבענע שטימונג און האט אנגעדויערט ביז אין די מארגען-שעהן.

מודעה.

אודיע בזה אשר הבאה־פולווער והוואנילינצוקער מהפירמא

דר. א. אעטקער

הנעשה תחת השגחתי יכולים אחב"י להחזיק ברשותם בחג הפסח וגם לסחור בהם בחוה"מ בלי שום חשש כלל רק לאכילת ישראל בחג הפסח לא הוכשר.

ע"ז בעה"ח היום ג' פ' בא שנת תרצ"ג פה קאשוי יע"א

חנוך העניך פאק

דומ"ץ דפה קאשוי.

מעדיצינישע בעריכט

M. U. Dr. Josef Farbenblum

שפעציאלארצט פאר הויט און געשלעכטס קראנקהייטען האט זיין ארדינאציאן אין מונקאטש, הויפט גאס (טאמאריקאווא) נו. 26 ערעפענט.

ארדינירט: פון 9–11 פארמיטאג און פון 3–5 נאכמיטאג.

היימישע ידיעות

א היימישע כשר'ע מילך־האלע צענטראלע אין מונקאטש

ווי א צייט ווערט אין מונקאטש געמאכט ערנסטע שריט צו גרינדען א כשר'ע מילך־האלע צענטראלע, וועלכע זאל אריינעמען דעם פערשלייס פון אלע מילכען וועלכע קומען אין שטאדט אריין בכדי צו קענען האבען אזוינאך די געהעריגע קאנטראלע איבער די קוואליטעט, געזונדהייט, ריינליכקייט און כשרות בעדינגניסע וועלכע זענען א גרויס נחיצות ביי מילך־פערשלייס.

אין שפיץ פון דער בעוועגונג שטייט ה' גדלי' קלאפאר זאמט א קאנזארציום.

קופת־עניים־מעלדונג

די הינע קופת־עניים קאמיסיאן מעלדעט הימיט, אז פסח־וואך ווערט דאס וואכענגעלד נישט איינקאסירט ווערען, דערפאר זאלען אלע מיטגלידער די פסח־וואך אליין פערטיילען די נדבות.

מיסיאנערען פראפאגאנדא אין מונקאטש

צו אונזער רעדאקציע איז די וואך איינגעקומען די מעלדונג, אז אונבעקאנטע פערזאנען האבען די וואך ווידער געטיילט מיסיאנעריש־בראשירען, וועלכע זענען איבערפלעכליך יראת־שמים'דיג און אין תוך זענען זיי מלא מיט עמדיות און כפירה. עס איז וויכטיג נזהר צו זיין!

אזהרה!

די פירמא: ברודער שטערן אין אונגוואר מאכט די געעהרטע קויפלייטע אויפמערקזאם, אז „Veloin" באקפולווער ברויך מען צו פערקויפען אין חמץ.

Es wird gesucht Sommer-Wohnungen im Dorf u. wird bezahlt für den ganzen Sommer. Zuschriften sind zu richten an: Svarc, Praha II-704.

Zur Desinfizierung der Mundhöhle und Atmungswege benützt man Alpa Franzbranntwein als Gurgelwasser. Er schützt vor Ansteckung. Einige Tropfen in ein Glas Wasser genügen.

מונקאטשער רב שליט"א דאנקט פאר די שריפטליכע, טעלעגראפישע און פערזענליכע בעגריסונגען אנלעסליך די חתונה־שמחה ביי זיין בת יחידה תחי'

אנלעסליך דער חתונה־שמחה איז דעם רב שליט"א צוגעשיקט געווארען איבער טויזענד בעגריסונגען טעלעגראפישע און בריוולעך פון רבנים, נגידים, חסידים און בכלל פערשיעדענע פערזענליכקייטען וועלכעס איז כמעט נישט מעגליך יעדען בעזונדער צו ענטפערען, דעריבער האט דער רב שליט"א בעשלאסען דורך די „יודישע צייטונג" אבצושיקען זיין דאנק פאר די אלע אנטיילנעהמער און בעגריסער ביי די שמחה, וועלכעס לויטעט ווי פאלגט:

ב"ה, יום ה' י' ניסן תרצ"ג מונקאטש, יע"א.

כבוד ידידינו היקרים וחביבים, רעים ואהובים, הרבנים הגאונים שליט"א די בכל אתר ואתר ובכל המדינות והנגידים היקרים ומופלגי תורה וחסידים, יראים ונחשבים, שליט"א איש כפי מהללו יבורך! הן הסה אשר לקחו חבל בשמחתינו כלולת בתי ת' תחי' לאויוש"ט עב"ג החתן הרב שליט"א הן אשר באו בכבודם ובעצמם וגם אותן אשר שלחו ד"ר או מכתבי ברכה ותהלה או דעפעשען הנני בברכת כוללת ותודה רבה מקרב לב עמוק מאהבה לכ"א ואי' יחשב כאלו הייתי פורטן בברכה טובה חכ"ו ויהי' חיי נחת ושמחת עולם על ראשינו כביאת גואלנו ב"ב בכי' ושוכט"ס.

מוקירכם ומכבדכם

חיים אלעזר שפירא

ידיעות איבער דייטשלאנד

— די אנטווערפענער דיאמאנטען־אינדוסטריעלער, וועלכע פלעגען באשעפטיגען א ערך פון 6 טויזענד שלייפערס אין דייטשלאנד, האבען איצט אלץ פראטעסט בעשלאסען נישט מעהר צו לאזען ארבייטען זייערע סחורות אין דייטשלאנד.

— די קאמיטעט צו ארגאניזירען א יודישען וועלט קאנגרעס אין פאריז, האט איבערגעשיקט דורך די ליגא צו בעקעמפען דאס אנטיסעמיטיזם, א דעפעשע צו היטלערן אין וועלכען זיי ערקלערען, אז כל זמן די דייטשע יודען וועלען נישט בעקומען נארמאלע עקזיסטענץ־בעדינגונגען כל זמן עס וועלען נישט ווערען צוריקגעקערט די גלייכהייטס־רעכט פון די יודישע בירגער אין דייטשלאנד זענען זיי בערייט מיט אלע אין זייער רשות שטעהענדע מיטלען צו בעניצען רעפרעסאליען געגען דייטשלאנד.

— דער פראנצויזישער ארצבישאף קארדינאל ווערדיע האט איבערגעשיקט א בריעף פארן רב הראשי פון פראנקרייך, אז ער דריקט אויס דעם שארפסטען פראטעסט קעגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד.

— די פראנצויזישע צייטונג „מאטען" האט פערעפענטליכט א לייט־ארטיקעל אין וועלכען עס ווערט מיט שטאלץ אונטערגעשטראכען, דאס פראנקרייך געהערט צו די געציילטע לענדער וועלכע זיכערן אזיל־רעכט פאר יודישע פליטים פון דייטשלאנד.

— דער א"י חויץ־קאמיסאר האט דינסטאג אויפגענומען דעם דר. א־לאזאראוו, וועלכער האט איהם איבערגעגעבען די פאדערונג פון ישוב וועגען אימיגראציע־מעגליכקייטען פאר די יודישע פליטים פון דייטשלאנד. דער חויץ־קאמיסער האט צוגעזאגט גינסטיג צו בעהאנדלען דאס ענין.

— אין דייטשלאנד האט די רעגירונג ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג נישט ארויסצולאזען קיין אויסלאנד נור מיט ספעציעלע אויסרייזע בעווילינגונגען.

די דייטשע רעגירונג האט פערבאטען צו פערברייטען אין דייטשלאנד אהן א שיעור אויסלענדישע צייטונגען. צווישען די פערבאטענע צייטונגען איז אויך דאס „פראגער טאגבלאט".

— אין קיעל איז בשעת דעם שבתדיגען באיקאט ביי א יודישע טעכעל־פירמא געקומען צו א שיסעריי צווישען דעם טעכעל־הענדלער און דעם וואכמאן, דער וואכמאן איז שווער פערוואונדעט געווארען, דער קויפמאן ווידער איז ארעסטירט געווארען. אויף דעם האבען זיך א גרופע היטלעריאנער פערזאמעלט אין תפיסה־לאקאל און געפאדערט פון פאליציי־הויפטמאן מ'זאל זיי אריינלאזען אין די צעלע ווו דער ארעסטאנט איז, ווייל זיי ווילען וויסען ווער דאס איז. דער קאמאנדאנט האט זיי דאס ערלויבט. ווי זיי זענען נור אריינגעקומען האבען זיי דעם ארעסטירטען יוד עטליכע רעוואלווער־קוילען אויסגעשאסען, וועלכער איז תיכף געבליבען טויט.

— דער פערקינדיגטער באיקאט געגען דייטשלאנד האט א געוואלדיגען רושם געמאכט אין די גאנצע וועלט. די יודען אין דער גאנצער וועלט זענען זיך משתתף אין צער פון די נרדפ'טע יודען אין דייטשלאנד און עס ווערט אנגעווענדעט אלע מיטעל אין זייער אינטערעס. די אמעריקאנער און ענגלישע יודען האבען זיך אויך אנגעשלאסען צו די פראטעסטען און באיקאט אקציאנען.

— דייטשלאנד האט מוראדיג דערשפירט, אז זיי וועלען זיך מיט זייער געגען באיקאט ווייניג העלפען. זיי האבען אנגעהויבען איינצוזעהן, אז דער אלוועלטליכער יודישער באיקאט קען זיי מאכט צוגרונד שטעלען, דערפאר האבען זיי ביסלעך נאכגעלאזט, זיי האבען דעם שבתדיגען באיקאט איינגעשטעלט און האבען ערקלערט, אז זיי געבען צייט פאר די יודען אין דער וועלט, אז ביז מיטוואך זאלען זיי אויפהערען מיט זייערע פראטעסטען, ווען נישט וועלען זיי מוזען ווייטער פארטזעצען.

— דער דייטשער געגען באיקאט איז שוין גענצליך אבגעבלאזען געווארען. די רעגירונג ערקלערט אז דאס איז צוליב דעם, ווייל די יודישע פראפאגאנדא אין די וועלט איז שוין בעדייטענד שטילער. מיטוואך איז שוין אויך נישט געווען דער אנגעקינדיגטער באיקאט.

— הגם דער באיקאט אויף די פריוואטע געשעפטען איז אבגעבלאזען געווארען, פונדעסטוועגען האלט נאך ווייטער אן דער באיקאט און די ענטלאסונג פון יודישע שטאאטס־אנגעשטעלטע. די יודישע פראטעסטען גייען אזוינאך נאך ווייטער אויף דער ריכטונג.

— אלע וועלט־בלעטער פערורטיילען דייטשלאנד'ס מעשים לגבי די יודען. דער לאנדאנער „טיימס" בעהויפטעט, אז דייטשלאנד האט זיך איצט מיט זייער יודען־פאליטיק מוראדיג פערפיינדעט ביי די וועלט און גלייך ווי אין יאהר 914 ווען זיי האבען אנגעגריפען דאס שוואכע בעלגיען האט זיי די גאנצע וועלט פערורטיילט. אזוי פערורטיילט מען זיי איצט זייער אנגריף געגען די שוואכע יודען. פוילישע בלעטער מאלען היטלער'ס אנגריף געגען יודען אלס געמיינסטע ערפרעסונג פון דער וועלט־געשיכטע.

— צוליב דייטשלאנד'ס מעשים געגען די יודען איז איינגעפלאסען אהן א שיעור בקשות צום פעלקערבונד, זיי זאלען אינטערווענירען אין זייער אנגעלעגענהייט. דאס פעלקערבונד־סעקרעטאריאט פריפט איצט די זאך. אויב דעם פעלקערבונד מאג אין דעם ענין אינטערווענירען. ווי עס זעהט אויס ווערט דער פוילישער פארטרעטער ביים פעלקערבונד בעריהרען די יודען־פראגע אין דייטשלאנד.

— צו א ערנסטען קאנפליקט איז די טאג געקומען די דייטשע רעגירונג מיט דעם „פעראיין פון די אויסלענדישע פרעסע". דער קאנפליקט איז פאלגענדער: דער פעראיינס־פרעזידענט מאוורער, דער קארעספאנדענט פון „משיקאגא טריבונע" האט מיט עטליכע חדשים צוריק ארויסגעגעבען א בוך וועגען דייטשלאנד אין וועלכען היטלער ווערט דארט שווער מיאוס אהערגעשילדערט. די רעגירונג וויל איצט דעם אמעריקאנישען זשורנאליסט נישט מוחל זיין דעם בישעריגען חטא און פערלאנגט, אז די פעראיין זאל איהם מעביר זיין פון פרעזידענטשאפט. די וואך איז וועגען דעם פארגעקומען א גענעראלפערזאמלונג. מאוורער האט אנגענומען די רעזיגנאציע. די גענעראל־פערזאמלונג האט אבער מיט א גרויסע מאיאריטעט צוריקגעוויזען דעם דאנק און איהם דאס ווייטערע פערטרויען געשענקט.

מעלדונג פון היזיגען פאסט אמט

פון 1־טען אפריל אנגעפאנגען ווערט דאס היזיגע פאסט אמט איבערהענדיגען טעלעגראפישע געלד אנווייזונגען אויך אם זאנטאג.

שבת אם 15־טען אפריל ווערט דאס פאסט אמט פאר פארטייען אפען זיין נור ביז זייגער 3 נ. מ. זאנטאג דעם 17־טען אפריל ווערט זיין אפען ווי אין א אנדערען חוה"מ־טאג.

TATR. LOMNICA TATRA LOMNIC

HOHE TATRA

איינציג שטרענג פערלעסליך

ארטה. כשר

פענזיאנאט

מיט ערשטקלאסיגע קיכע און בעדינונג, פאר־ און נאכסעזאן

פאללע פענזיאן Kč. 55.

ערוואקסענע מיידליך ווערען אויך אהנע בעגלייטונג אויפגענומען. אין דער פאר־ און נאכסעזאן ווערען חתונות און באנקעטען אנגענומען, א גאנץ יאהר אפען.

Pensional:

Mor Schreiber

Villa „BUGSCH"

Tatr. Lomnica

זויבער און שעהן

וואשט ריינט און פארבט

צו קאנקורענצפרייזען

די בעקאנטע בעמישע וועשעריי

האווליטשעק

מונקאטש, ניי־באר

זאמעלשטעלע: ראקאצי גאסע, קיאסק

Die
Frühlingsstürme
verursachen den
Rheumaleidenden
grosse Pein
Massieren Sie sich über ärztliche Weisung mit
ALPA
Menthol-Franzbranntwein.
Der Erfolg
wird Sie freudig überraschen. Beachten Sie den Orginal-Verschlus mit unverletzter Plombe!

פערשידענע ידיעות

— מיט די אמעריקאנער גרעסטע לופט־שיף „אקראן" וואס איז אויפגעבויט געווארען אין יאהר 931 איז געשעהן א קאטאסטראפע. די לופט־שיף האט געמוזט זיך אראבלאזען אין מיטען פליהען אויפ׳ן ים און איז זייער ערנסט בעשעדיגט געווארען. פון די 77 פאסאזשירען זיינען נור עטליכע גערעטעט געווארען פון טויט.

— לויט בעלגישע בלעטער׳ס נאכריכטען, פלאנט דאס בעלגישע קעניג־פאר צו אונטערנעהמען אין די נאנטע טעג א רייזע קיין ארץ־ישראל.

— דער לעגיסלאטיווער־ראט אין עבר־הירדן האט בעהאנדעלט דעם אנטראג פון דער אפאזיציע וועלכע האט געוואלט צו שטערן בודען־פערקויף פאר יודען. דער אנטראג איז מיט 13 שטימען געגען 3 אבגעווארפען געווארען.

— אין אמעריקא, האט די ארבייטס־קאמיסיע ביים רעפרעזענטאנטען־הויז בעשלאסען איינצופיהרען די 30־שעה׳דיגע ארבייטס־וואך.

— אין מאסקווע האט ענדליך די סאוויעט־מאכט ערלויבט צו באקען מצות. אין די מצה־בעקעריי זיינען באשעפטיגט א ערך 30 ארבייטער. די מצה־בעקעריי איז אימשטאנד צו בעזארגען גאנץ מאסקווע מיט גענוג מצות.

— צוליב די בעפארשטעהענדע מוסולמענישע חגאות, האט די א״י־רעגירונג פעראָרדנעט צו פארשטארקען די פאליצייאישע שמירה אויף דער צייט פון 3־טען ביז דעם 23־טען אפריל.

— אין מעהרערע שטעדט פון סאוויעט־רוסלאנד איז איינגעאָרדענט געווארען מצה־בעקערייען אויף נאמט־אייוועלעך, ווי יעדער באקט זיך ביזונדער זיינע מצות אין דער היים.

לעבהאפטע דעבאטע אין דער ווארשאווער קהלה אין צוזאמענהאנג מיט מונקאטשער רב׳ס פערזאן

די פ. וואך איז ביי דער ווארשאווער קהלה־פערוואלטונג פארגעקומען גרויסע געוואלדעס און שטורמישע פראטעסטען געגען דעם אגודה־פרנסת לעווין, וועגען א נישט פארזיכטיגען אויסדרוק לגבי מונקאטשער רב שליט״א.

עס האט זיך געהאנדעלט ביי דער פראגע פון בעשטימען סכום׳ן אויף אויפצונעהמען נייע רבנים. די פרנסים פון די פערשידענע פארטייען האבען ארויסגערוקט זייערע תביעות, אז די נייע דיינים וואס די קהלה וועט אויפנעהמען זאלען נישט זיין אבהענגיג פון אגודה־צוגעהעריגקייט, נור מ׳זאל בכלל מחזר זיין נאך לומדים און גדולים. די אגודה־מנהיגים האבען דאראויף געענטפערט, אז די אלע פארטייען האבען צו דעם ממילא קיין פערשטענדניס, די אגודה וועט שוין אריינשיקען ענטשפרעכענדע רבנים. אויף דעם האבען מעהרערע נאציאנאלע און אונפארטייאישע פרנסים געאנטווארט, אז די אגודה איז אויך נאך נישט בעוויזען צו דעם, ווייל דער מונקאטשער רבי האלט דאך די אגודה פאר טריפה פונקט ווי די איבריגע פארטייען.

אויף דעם האט פרנס לעווין געענטפערט; דער מונקאטשער רבי איז א „ווילדער" און ער איז דערפאר אלס צו איבערטריבען — נישט מאסגעבענד.

אויף די ווערטער איז ענטשטאנען א גאנצער טומעל און א מהומה, אהן א שיעור פרנסים האבען זיך איינגעשטעלט געשריגען פאר לעווין׳ן „חצוף" „עזות־פנים" ווי וואגט איהר מיט אזאלכע אויסדריקע צו בעניצען געגען דעם גרויסען גאון, שעמט אייך! ווען מיר בענעהמען זיך מיט אזאלכע אויסדריקע געגען אייער גערער רבי׳ן דעמאלט ווילדעוועט איהר טאראידיג, און איהר שעמט אייך נישט אויף דעם יודישען ושעני אויף דעם למדנישען גאון און רבי זאגען, אז ער איז „ווילד" מיר זענען קיין מונקאטשער חסידים, גלייך ווי מיר זענען קיין גערער־חסידים, מיר וויסען אבער דרך־ארץ צו האבען פאר א אוטאריטעט וועלכער האט אין זיך למדנישע־גאונות.

דער טומעל האט זיך זעהר פערשארפט, די איבריגע אגודה־פרנסים האבען געפרוווט צו פערענטפערן דעם ה׳ לעווין, אז ער האט נישט געמיינט, אדרבה ווי אלע עהרען מונקאטשער רבי׳ן, די תירוצים האבען נישט געהאלפען ה׳ לעווין האט פאר בושה געמוזט פערלאזען די רעדנער־טריבונע און איז כמויש׳דיג אוועק פון דער זיצונג.

פאליאנער
מינעראלוואססער
צו בעקומען ביי דער
מינעראלקוועללע־פאכטונג
סוואליאווא.

ארבע־כוסות כבמחזה!!
ארץ־ישראל ווין!!
יי״ש של פסח למהדרין
מן המהדרין
פרימא כרם ישראל ווין
מכל המינים צו ביליגע
פרייזען בעקומט איהר ביי:
ה. מ. כאללוש

ברכת מז״ט

מי שבירך את אבותינו, הוא יברך את כ״ק רבינו, גאון עוזינו, פאר דורינו, הנה״צ הר כרוא, מי כמוהו מורה, שר התורה, מנורת הטהורה, אספקלריי המאירה, מרן הגאבד״ק מונקאטש שליט״א על ישראל הדרתו, לעדי עד ימלוך ויתנשא מלכותו.

ירווה עונג ונחת מיוצ״ח ויראת דור ישרים וזרע קודש הקדשים ברוך מדבק כברוך ברוך הוא וברוך שמו אמן כיה״ר, ברוך הבא בשם ה׳ וברכה הנובעת בשם ביהמ״ד „החסידי מונקאטש־דק״ק משאפ יע״א.

הק׳ אברהם אהרן פרים שבתי שלום פרים
נ״ר נ״ש

ברכת מז״ט

הננו מברכים בברכת מז״ט חמה ולבבה לידידנו ה״ה החשוב המושלם ומופלג בתורה ובמדע כו׳ כו׳ מ׳ נפתלי זיידענפעלר נ״י גבאי דספרי־תורה בחבורתנו לרגלי אירושתו עכ״ג תחי׳.

יהא רעוא שיהי׳ צעדך מוצלח ועתידך טבירך.

הנהלת החברה קות״ם
בביהמדר״ג פק״ק מונקאטש

גראטולאציאן

אנלעסליך דער פערלויבונג פון מיין בעסטען חבר ה׳ נפתלי זיידענפעלד נ״י ווינש איך איהם היערדורך א הערצליכען מזל־טוב־גראטולאציאן און גליקליכע צוקונפט.

מתתי פערלשטיין, מונקאטש.

צו דער פערלויבונג פון מיין ידיד ה״ב החשוב וכו׳ מר נפתלי ווירענפעלר ווינש איך איהם א מז״ט און א גליקליכע צוקונפט.

סענדיל קלייער, מונקאטש

ברכת מז״ט כבא ונרא יאת מביעים אנו לכבו״ד ידידנו ה״ה ח״ב החתן החשוב והנעלה יקר הערך במדות טובות ה״ה מבורך וכו׳ מר נפתלי זיידענפעלד נ״י לרגלי בואו בקשר השידוכין יתן ה׳ שזוגו יעלה יפה על כתפי הצלחה ויזכה לבנות בנין נאמנת לתורה ולתעודה.

כאות נפש ידידיו
שמואל קלייער חיים בנימין פאסקעס
מונקאטש

הננו מברכים בברכת מז״ט חמה ולבבית את ידידנו מר נפתלי ווירענפעלר נ״י לרגלי אירושיו.

יעקב דוב שפיגעל ואחיו
מונקאטש

ווער עס מיינט נישט די הגדה נור די קניידלעך...

פערדינסטען פון היטלערס גזירות

היטלער רודפט און פייניגט די יודען אין דייטשלאנד. די גאנצע וועלט פערשרייט און פערטייבט איהם מיט פראטעסטען ווי המן׳ען בשעתו. עס טרעפען זיך אבער בעלנים, וועלכע ווילען די נערענטע געשיחער, די פערהושכ׳טע פנים׳ער די פערשידענע פערזאמעלטע כנופיא׳ס אויסנוצען אויף אייגענע אדער אויח פארטייליכע צוועקען.

אט דאס האבען געטאן די מנהיגים פון די ציוניסטישע פראקציעס אין מונקאטש. ווי האבען צונויפגערופען א אונפארטייאישע פראטעסטפערזאמלונג מיט דער איינציגער טאג־ארדנונג צו פראטעסטירען געגען היטלערישען בארבאריזם. צום סוף געהמען אבער די ארגאנזירער פון דער פערזאמלונג און בענוצען דעם גרויסען פערזאמלטען נייטראלען פובליקום און מאכען אוואציעס פאר׳ן ציוניזם.

איהר ציוניסטען ווילט הפנים פערדינען פון היטלערס גזירות, איהר ווילט אייך בענוצען מיט׳ן נייטראלען פובליקום אויף אייערע פארטיי־פרינציפען, האט דאס נעפאסט, מ׳וועט דאך זאגען, אז איהר האט נישט געמיינט די הגדה נור די קניידלעך.

דער קל־וחמר

און נאך א פערדינסט פון היטלערס גזירות, וויל האבען טאקע דער היגער בעה״ב ה. יואל מייזעלס, ה׳ מייזעלס בעשטורמט אונזער רעדאקציע די וואך מיט א גרויסען כעס און מיט א צעהיצטען שטערן גלייך ווי איינער וואלט א רמב״ם פארענטפערט און פרעגט אונז די פיליזאפישע קשיא: יודען פראטעסטירען געגען היטלערען, געגען דעם גוי, געגען דעם המן הרשע איא? יא, א וודאי ענטפערן מיר! נו איצט פרעג איך אייך הער רעדאקטאר אזוי זאגט ר׳ יואל, ווען מ׳מאכט א זאלכע געוואלדעס ווען א גוי שלאגט א יוד, וואס מיר וויסען אז „הלכה בידוע שעשיו שונא ליעקב" ברויך מען דאך א וודאי און א וודאי צו פראטעסטירען ווען טאקע א יוד שלאגט א יוד. א הוה אמינא זאגט מיר איהם? ס׳איז טאקע א קל וחומר בן בנו של ק״ו, ביי אזא פאל ברויך מען זיכער צו פראטעסטירען — בכפלים, צו פראטעסטירען ממש ברומו של עולם, נו־ווי ווער וואס ווען?

ווי הייסט ווער? קיצט אויף אונז מיט א מוראדיגען ירקון ר׳ יואל און ווייזט אונז א צעבלוטיגטע האנט פערבאנדאזשירט — אט זעהט איהר הער רעדאקטאר דאס האט מיר אבגעטון מיין הויז־הער די וואך. איך בין טאקע עפ״י נס ניצול געווארען פון א זיכערן טויט. איך האב אויך גאנצאנ גומל־געבענטשט און מיינט נישט, אז דאס איז דאס ערשטע מאהל, ער איז מיך שוין אומצעהליגע מאהל בעפאלען און געשלאגען אין די שטאדט ווייסט פון די צרות וואס ער טיילט מיר אהן און ניטעבאהל מיינע קרובים געהסען זיך מיר נישט אָן.

מיר האבען פאר ר׳ יואל׳ן פערשפראכען די מעשה מגלה צו זיין, ווייל ר׳ יואל מיינט גענוך די הגדה און די קניידלעך...

די שרייערס אויף׳ן פילם און די שרייערס הב חב...

די מונקאטשער גראנדיעזע חתונה וועלכע האט געהאט א שם מיט וואכען צוריק אין אלע וועלט־עקען האט ביזרע איבערגעהויבען די אינטערעס פון די גרעסטע פילם־געזעלשאפט אין די וועלט. די פילם, דאס אויפכאפען און אבפילמען די חתונה־פאראדעס מיט עטליכע חתונה־מזינעס איז פאר די געזעלשאפט נור אזוי געלונגען געווען, מחמת די גאנצע שטאדט איז ממש געגאנגען אויף רעדער מיט די נעתיבנגע שמחה־ששיונג דערצו, אז קיינעם איז נישט איינגעפאלען צו וועהען און צו באמערקען זייער טעטיגקייט. ערשט נאך די חתונה ווען מ׳האט דערוויסט וועלערע מעשים האט זיך אנגעהויבען א סדרה פון פראטעסטען.

צווישען די פראטעסטאנטען איז אבער אינטערעסאנט, אז א גרויס חלק פון זיי שרייען געבוך געוואלד, אז תיות לויט זייער אינפארמאציע האט די געזעלשאפט געטיילט מציאות פאר יחידים און זיי זענען געבליבען נעביך מבוייש. טיט זיך אויף ט״ש און אויף בענק נייע פערמיידינער און מוסר־זאגער וואקסען ווי שוועמליך. דער עולם ווייסט אבער צו אונטערשיידען זייערע כוונות, ווער ס׳מיינט די הגדה און ווער עס מיינט די קניידליך...

A GREAT EVENT IN A LITTLE JEWISH TOWN IN CZECHOSLOVAKIA

RABBI SPIRO OF MUKACEVO GIVES HIS 17-YEAR-OLD DAUGHTER IN MARRIAGE AND THE ENTIRE TOWN REJOICES (*J. Jay Hirz*)

אַ גוטער איד מאַכט חתונה אַ טאָכטער און די שטעטעל רעש׳ט זיך

בילדער פון דער חתונה וואס איז לעצטענס פארגעקומען אין הויף פון בערימטען טשעכאסלאוואקער רבי׳ן, אלעזר שפירא.

RABBI SPIRO of Mukácevo, father of the bride

דער מוקאטשעווער רבי שפירא.

די כלה. — פרומע (אין ווייסער קלייד), די טאכטער פון דעם רבי׳ן, אליעזר שפירא.
"ONLY A RABBI'S DAUGHTER."—The brde, Frume (in gentre) daughte of Rabbi Spiro

דער חתן הרב ברוך ראבינאוויץ פון סעדליץ, פוילען.
THE BRIDEGROOM.—Rabbi Baruch Rabinovicz of Sedlce, Poland

רבנים פון פוילען און רומעניע, געסט ביי דער חתונה.
RABBIS OF POLAND and Rumania, guests at the wedding.

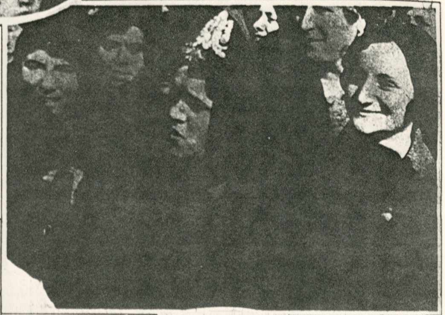

THE WIFE OF THE RABBI in holiday attire.

די רביצין, דעם מוקאטשעווער׳ס פרוי.

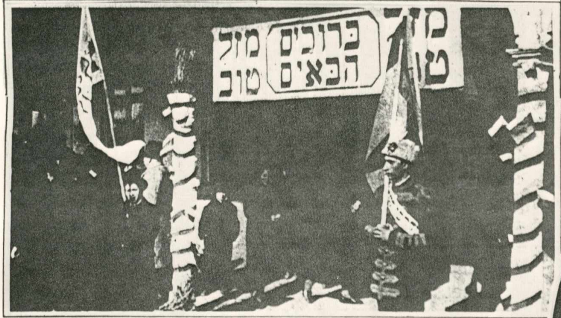

"WELCOME" and "MAZOL-TOV signs greeted the bridegroom at the railway station.

די אייזענבאהן סטאנציע אויסגעפוצט לכבוד דעם חתן׳ס אנקומען.

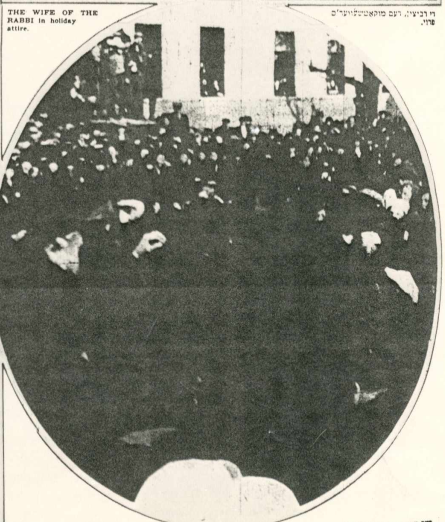

THE PRESS OF PEOPLE at the station as the bridegroom arrived.

דער חתן ווערט אפגעפיהרט פון דער סטאנציע אין רבי׳נס הויף אריין.

BEGGARS' HOLIDAY.—The poor of the town were invited to the wedding feast.

קבצנים און בעטלער ביי דער חופה וועטשערע.

זה השער לד׳ צדיקים יבואו בו

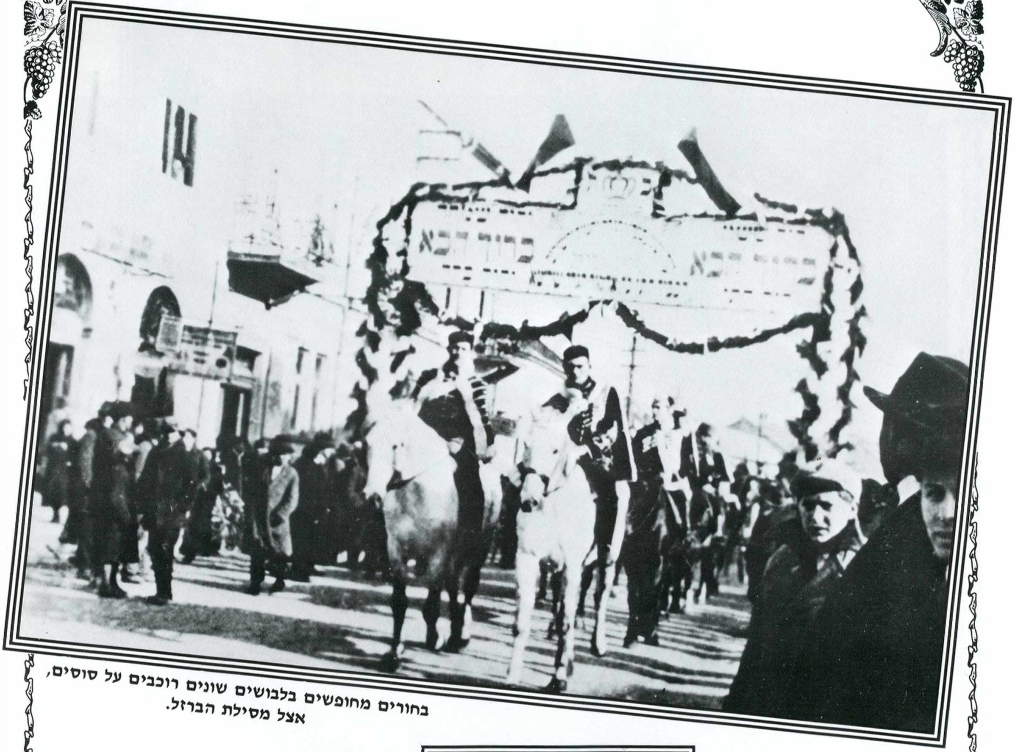

בחורים מחופשים בלבושים שונים רוכבים על סוסים,
אצל מסילת הברזל.

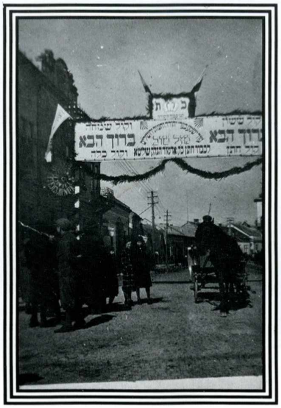

שער בעיר מונקאטש.
שנעשה במיוחד
לכבוד השמחה
מעוטר בברכת
ברוך הבא.

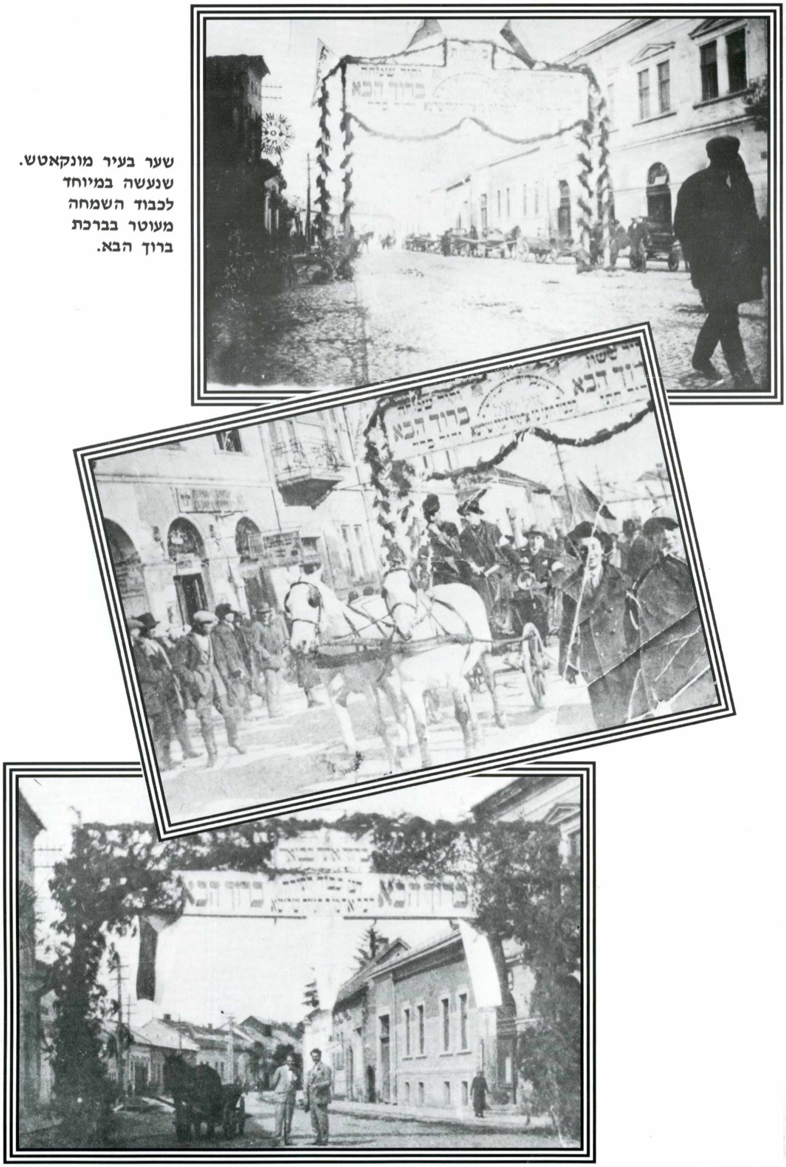

הוא הודה
הוא זיווה
הוא הדרה

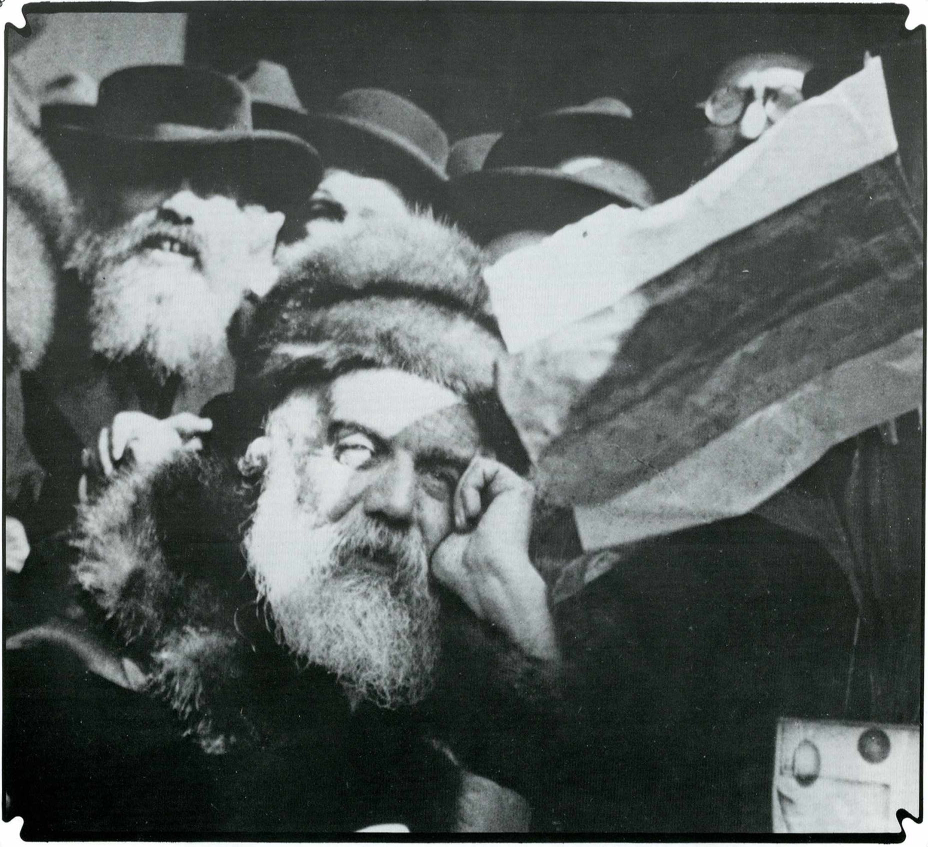

כבוד קדושת אדמו״ר זי״ע ביום החופה, מלובש בהקאלפיק, מעמיק ברעיונותיו הטהורים, משמאלו תלוי דגל מיוחד בת ארבע גוונין שנעשה במיוחד עפ״י ספר הפרדס לכבוד השמחה.

כינוסן של צדיקים הנאה להם והנאה לעולם

מרן זי״ע ביחד עם רבנים אדמורי״ם ואורחים חשובים,

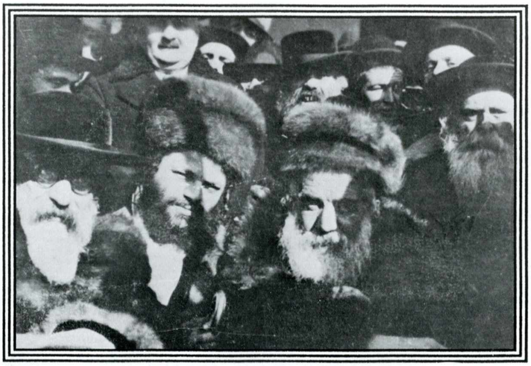

מרן רבינו זי״ע יחד עם גיסו מהר״ש
מקאמארנא זצ״ל, וש״ב הרה״צ ר׳ נחמי׳ זצ״ל
מסטריזוב וסאסוב, שהי׳ המסדר קידושין.
משמאלו הרה״ג ר׳ דוד שליססעל ז״ל
מבית דינא רבא דעיר מונקאטש.

תזמורות מזמרין בעיר מונקאטש
אצל ה"באנהויף".

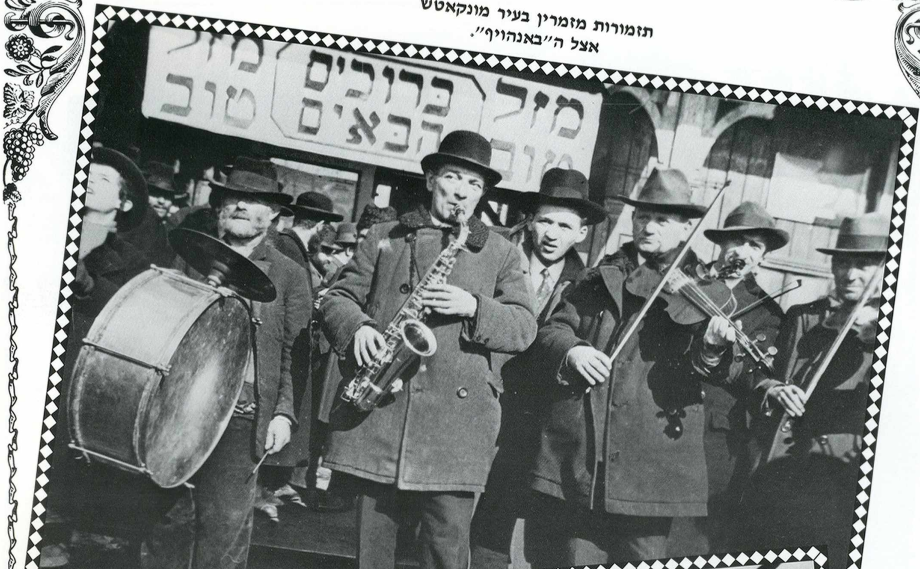

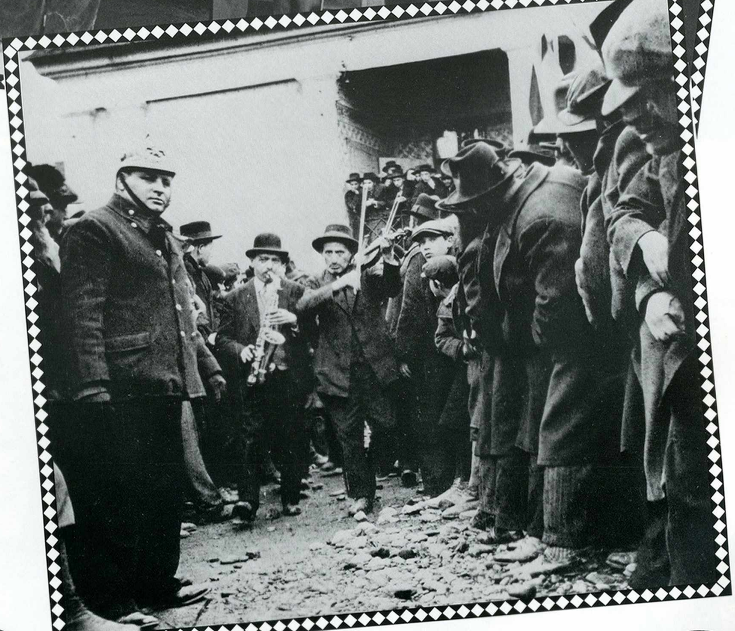

תזמורות מזמרין
ניגוני שמחה
בחצר ביתו
נאוה קודש
של מרן
רבינו זי"ע

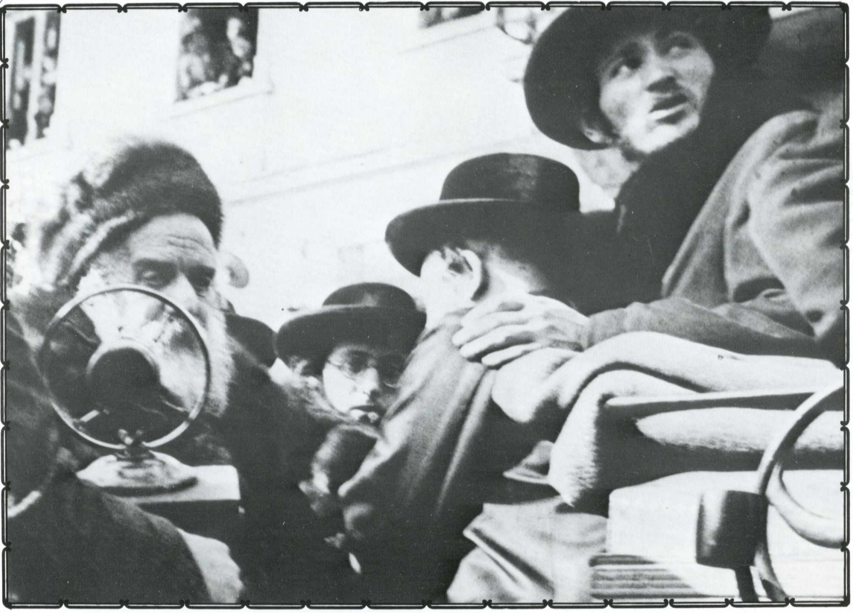

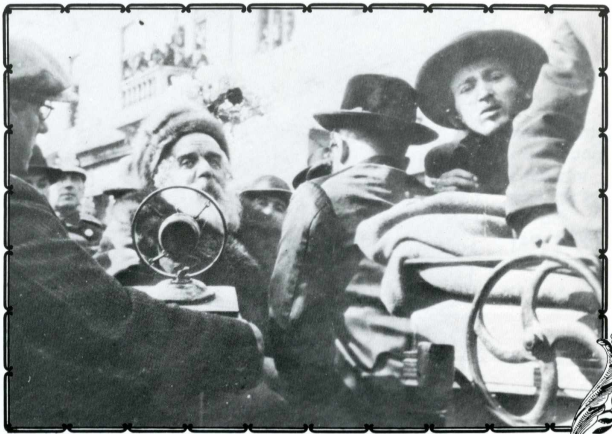

רבינו זי״ע על המרכבה,
בנסעו בחזרה ממסילת הברזל
להקבלת פנים בחצר הקהל.

בעלץ צדיקים רבה תפארת

(משלי כ״ח)

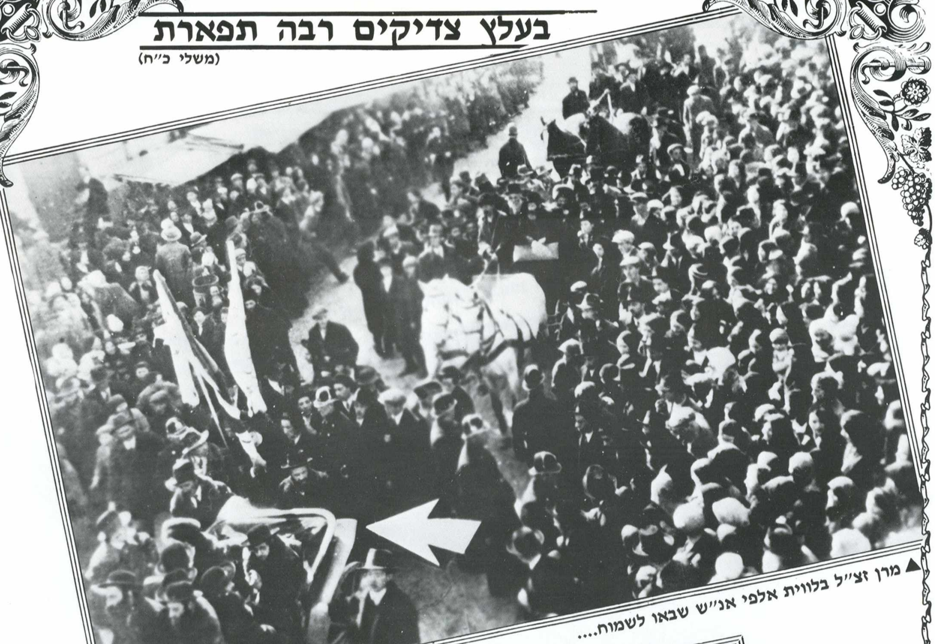

▲ מרן זצ״ל בלווית אלפי אנ״ש שבאו לשמות....

מרן זי״ע מעוטר בהקאלפיק בנסעו ממסילת הברזל
מסובב עם אלפי אנ״ש המלווים השיירה עד חצר הקהל. ▼

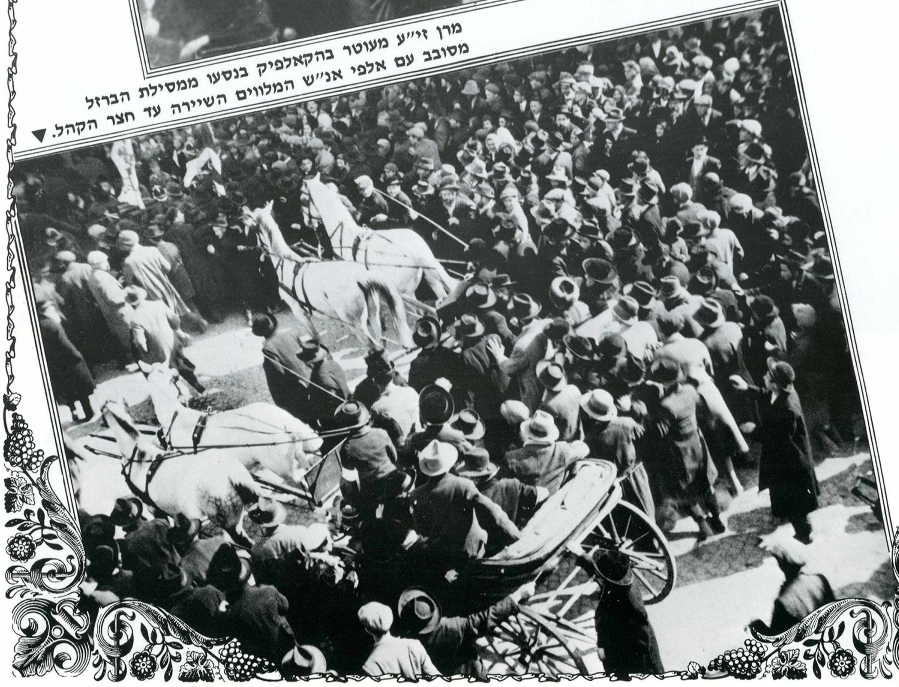

חלק מההמון של אלפי ישראל שנקבצו קודם החופה
לפני ה״הויף״, להשתתף בשמחת רבינו זי״ע.

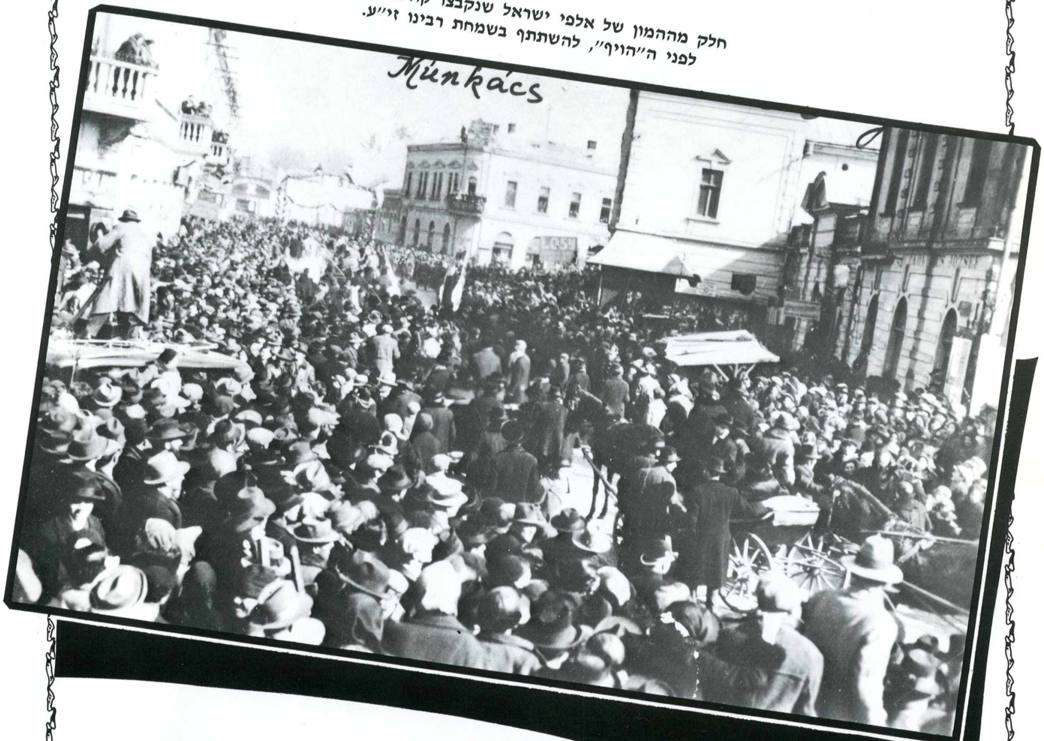

מלך ביפיו תחזינה מישרים

רבינו זי"ע וצהלתו על פניו
כשמופיע לשמחת החתונה,

ונוה צדיקים יברך (משלי ג)

הכלה בצאתה מבית אבי' מרן זי"ע להקבלת פנים לפני חופתה,
משמאלה נראית אמה הרבנית ז"ל, ומימינה חמותה הרבנית
מפרציווא ז"ל.

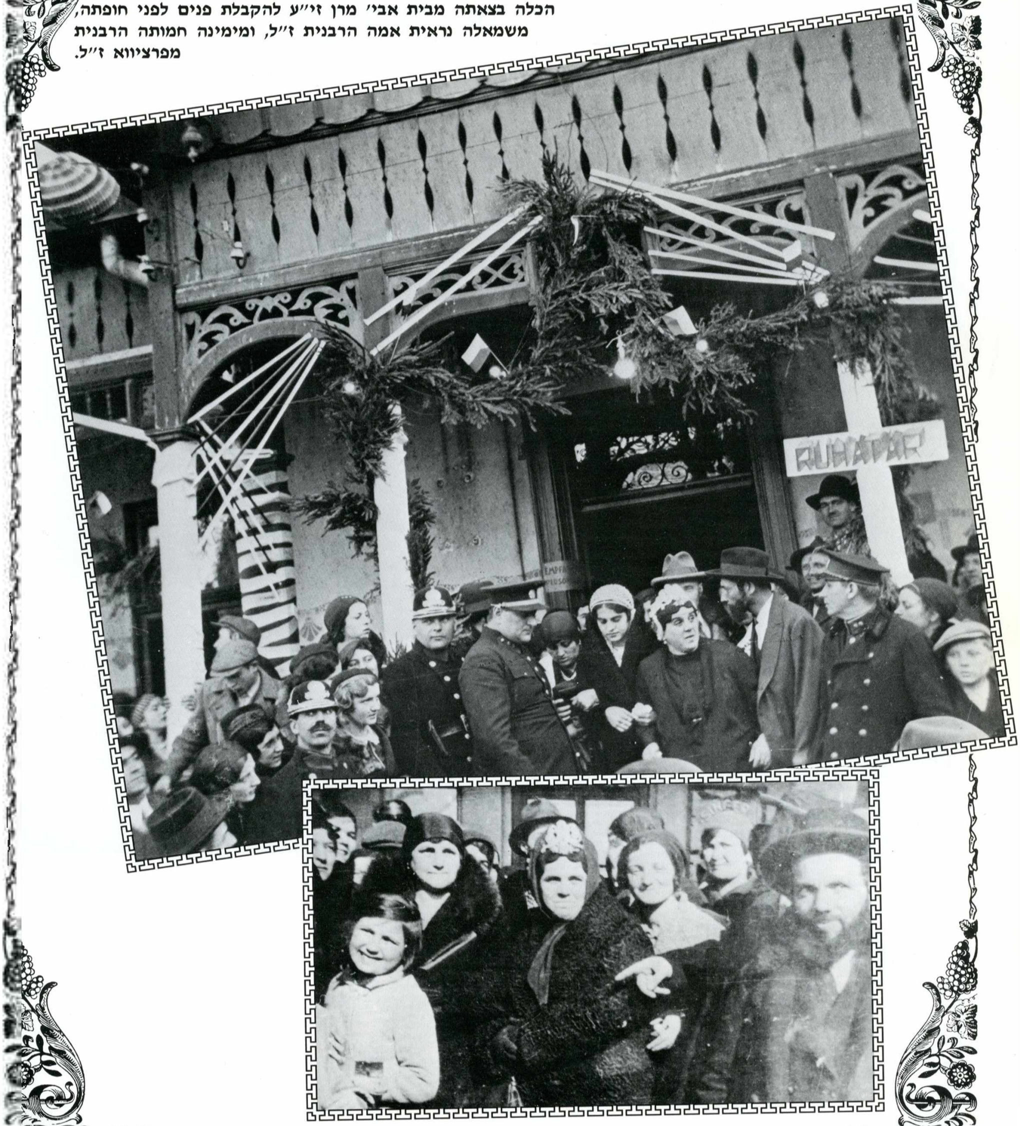

הרבנית ז"ל,
אמו של מרן
המנח"א זי"ע,
מעוטפת
בהשטערן טיכל
על ראשה,
שלא לבשה
מעת הסתלקות
מרן הד"ת זי"ע.

הכלה יושבת
על "הכלה שטיל"
בעת הקבלת פנים
לפני החופה,
ואצלה עומדת
אמה הרבנית ז"ל
והשושבינין.

הכלה בעת
הקבלת פנים
בבית מדרשו
של אדמו"ר זי"ע.

הלא הם כתובים על ספר דברי הימים

אוסף צילומי החתונה
על כותל ביהכ"נ כהיום בעיר מונקאטש (ברוסלאנד),
וזכרונות אלו עומדים להם לחיזוק במצבם הקשה.

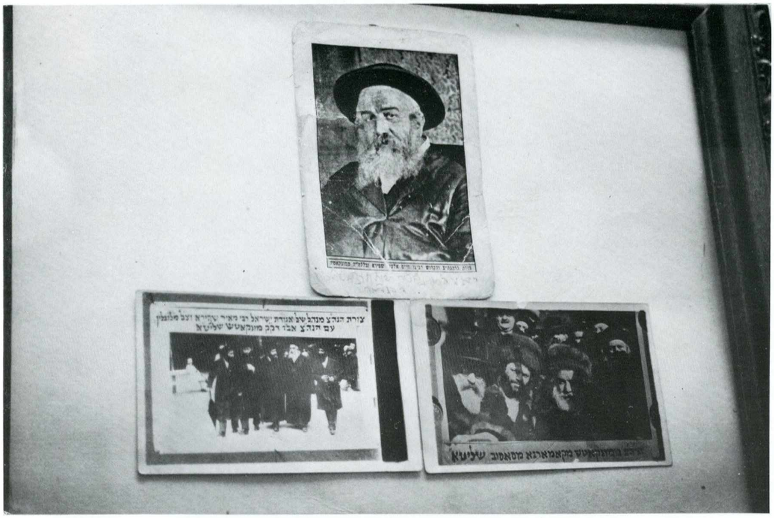
צורת הגה"צ מנהל של אגודת ישראל רבי מאיר שפירא זצ"ל מלובלין
עם הגה"צ אבד"ק מונקאטש שליט"א
ממונקאטש מקאמארנא מסאסוב שליט"א

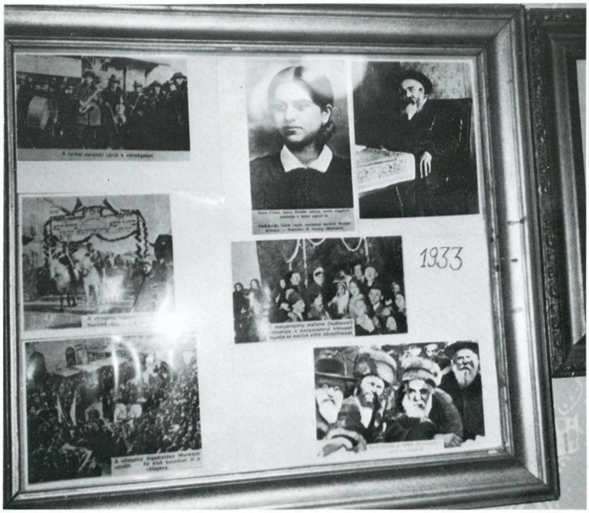

חלק קטן מהטעלעגראמען אשר הגיעו לכבוד החתונה

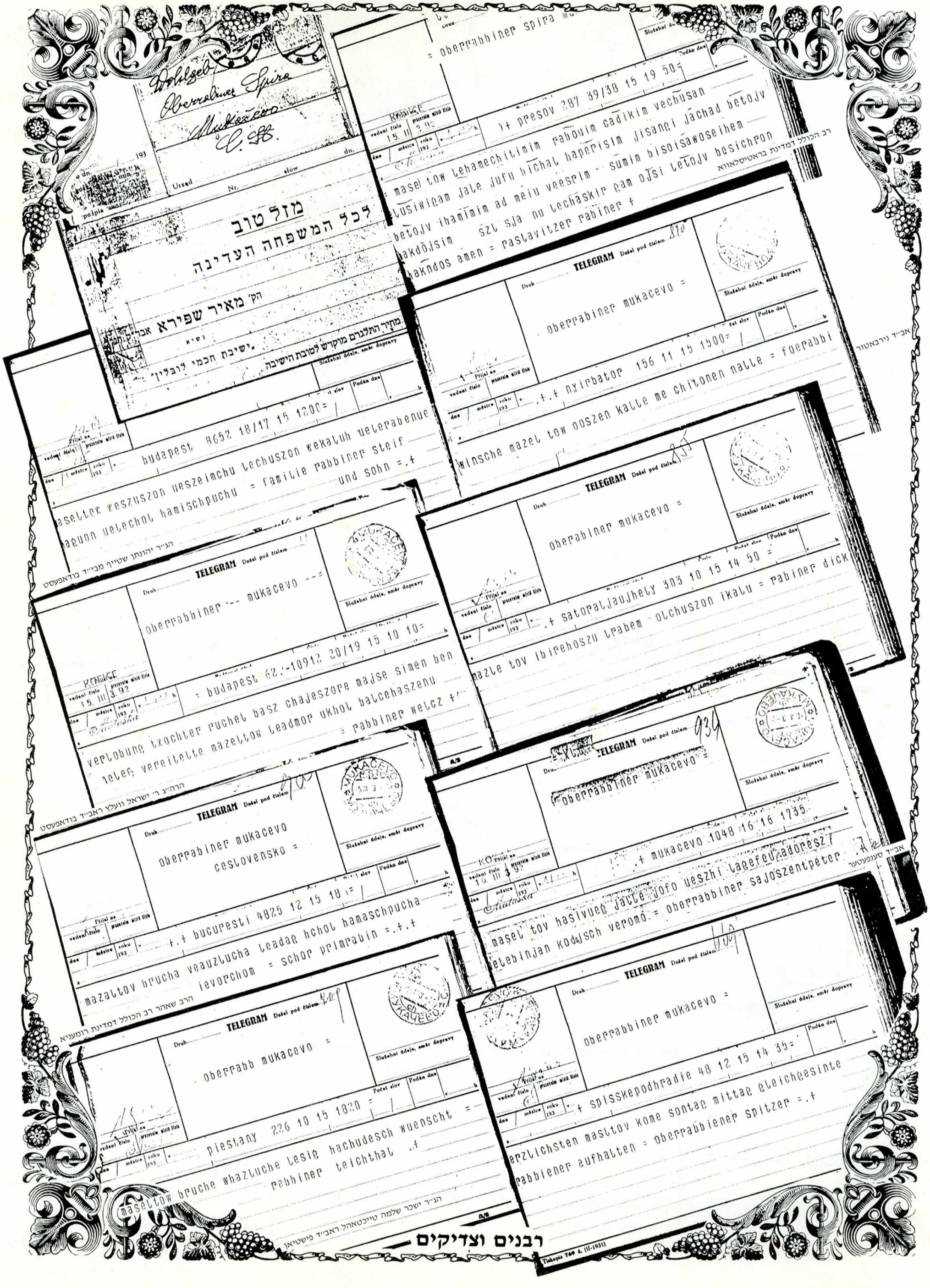

Wohlgeb.
Oberrabiner Spira
Mukačevo
C. S.

מזל טוב
לכל המשפחה העדינה
הק' מאיר שפירא אבד"ק
נשיא
ישיבת חכמי לובלין
מחיר התלגרם מוקדש לטובת הישיבה

= oberrabbiner spira mu

+ presov 287 39/38 15 19 50 =

masel tow lehamechitimim rabouim cadikim vechusan lusiwigam jale jufu bichal haperisim jisangi jachad betojv betojv ibamimim ad meiu veesrim - sumim bisoisawoseihem szl sja nu lechaskir eam ojsi letojv besichron akdojsim hakndos amen = raslavitzer rabiner +

רב הכולל דמדינת בראטיסלאווא

---

budapest 8652 18/17 15 1200 =

aseltek weszuszon veszeimchu lechuszon wekaluh veterabenue aguon velechol hamischpuchu = familie rabbiner steif und sohn =.+

הגה"ק יהונתן שטייף מבד"ק בודאפעסט

TELEGRAM

oberrabiner mukacevo =

.+.+ nyirbator 156 11 15 1500 =

winsche mazel tow ooszen kalle me chitonen nalle = foerabbi

אבד"ק נירבאטור

TELEGRAM

oberrabbiner -- mukacevo --=

= budapest 62-10912 20/19 15 10 10 =

verlobung txochter ruchel basz chajeszore majse simen ben lelee vereitelte mazeltow leadmor ukhol balcehaszenu = rabbiner welcz +

הרה"ג ר' ישראל וועלץ ראבד"ק בודאפעסט

TELEGRAM

Oberabiner mukacevo =

.+ satoraljaujhely 303 10 15 14 50 =

mazle tov ibirehoszu lrabem olchuszon ikalu = rabiner dick

TELEGRAM

Oberrabiner mukacevo
cestovensko =

.+.+ bucuresti 4825 12 15 18 =

mazaltov brucha veauzlucha leadag hchol hamaschpucha ievorchom = schor primrabin =.+.+

הרב שאהר רב הכולל דמדינת רומעניא

TELEGRAM

oberrabbiner mukacevo =

.+ mukacevo 1048 16 16 1735

masel tov hasivueg jatte jofo ueszhi lagefeu adoresz elebinjan kodjsch veromo = oberrabbiner sajoszentpeter

אבד"ק סעניפעטער

TELEGRAM

oberrabb mukacevo =

piestany 226 10 15 1820 =

maseltow bruche whazluche lesig hachudesch wuenscht = rabbiner teichthal .+

הג"ר ישכר שלמה טייכטאהל ראבד"ק פישטיאן

TELEGRAM

oberrabbiner mukacevo =

+ spisskepodhradie 48 12 15 14 35 =

erzlichsten masltov kome sontag mittag gleichgesinte rabbiener aufhalten = oberrabbiener spitzer =.+

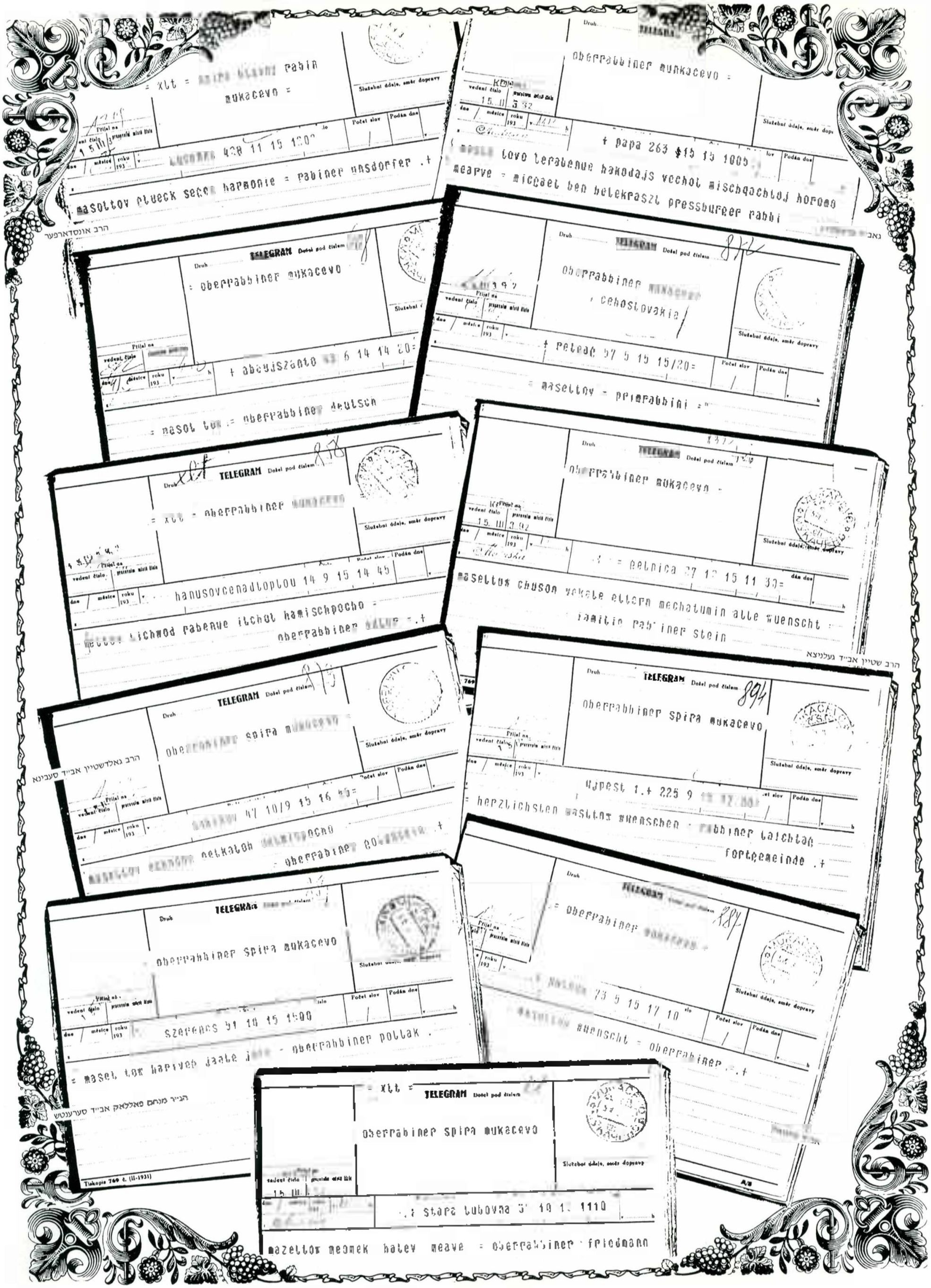

= xlt = [illegible] rabin
mukacevo =

[illegible] 428 11 15 1200

masoltov glueck sege[illegible] harmonie = rabiner unsdorfer .+

הרב אונסדארפער

---

oberrabbiner munkacevo =

15. II. 5.32

+ papa 263 $15 15 1005

[illegible] tovo terabenue hakodajs vechol mischpachtoj horomo
mearve = miccael ben belekraszt pressburger rabbi

[illegible] נאב

TELEGRAM Došel pod číslem

= oberrabbiner mukacevo

+ abaujszanto [illegible] 6 14 14 20=

= masol tov = oberrabbiner deutsch

TELEGRAM Došel pod číslem 876

oberrabbiner [illegible]
, cehoslovakia

+ peteac 57 5 15 15/20=

= maseltov = primrabbini =

TELEGRAM Došel pod číslem 858

= xlt = oberrabbiner [illegible]

hanusovcenadtoplou 14 9 15 14 45

[illegible] lichwod rabenue itchol hamischpocho =
oberrabbiner [illegible] .+

TELEGRAM Došel pod číslem

oberrabbiner mukacevo =

15. III. 3.92

= gelnica 27 12 15 11 30=

maseltow chuson vekale eltern mechatumin alle wuenscht =
familie rabbiner stein

הרב שטיין אבי״ד געלניצא

TELEGRAM Došel pod číslem 875

obe[illegible] spira m[illegible]

הרב גאלדשטיין אבי״ד סעבינא

[illegible] 47 10/9 15 16 45=

[illegible] [illegible] getkaton [illegible]pocho
= oberrabiner go[illegible] .+

TELEGRAM Došel pod číslem 894

oberrabbiner spira mukacevo

ujpest 1.+ 225 9 [illegible]

= herzlichsten masltov wuenschen [illegible]rabbiner taichtag
fortgemeinde .+

TELEGRAM

oberrabbiner spira mukacevo

szerencs 51 10 15 1500

= masel tow harivon jaale j[illegible] - oberrabbiner pollak .

הג״ר מנחם פאללאק אבי״ד סערענטש

Tiskopis 769 č. (II-1931)

TELEGRAM Došel pod číslem 884

= oberrabiner [illegible]

[illegible] 73 5 15 17 10

[illegible] wuenscht = oberrabiner [illegible] .+

A/8

= xlt = TELEGRAM Došel pod číslem

oberrabiner spira mukacevo

15. III.

.+ stara lubovna 3[illegible] 10 1[illegible] 1110

mazeltow meomek halev meave = oberrabbiner friedmann

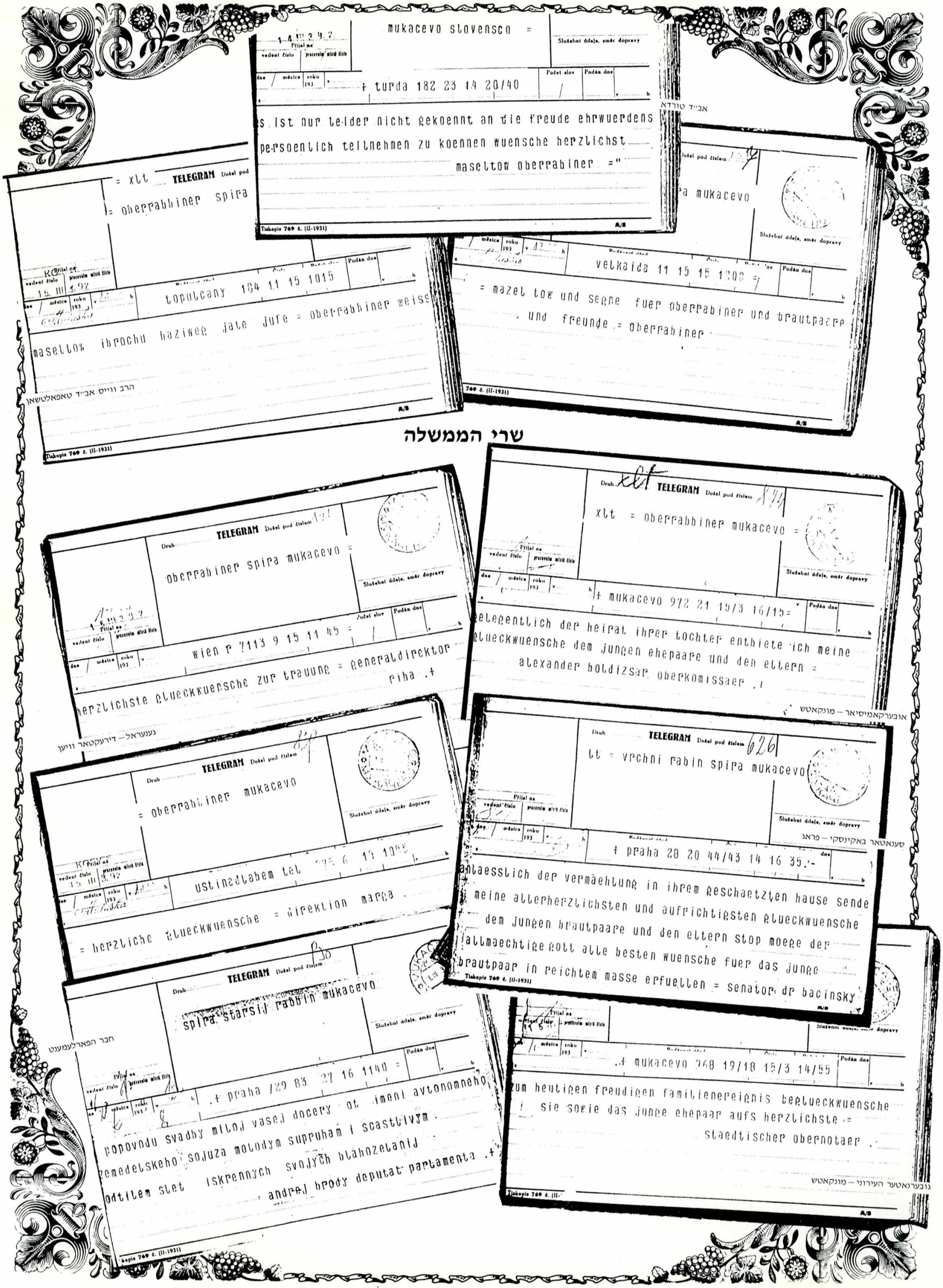

mukacevo slovensco =

+ turda 182 23 14 20/40

s ist nur leider nicht gekoennt an die freude ehrwuerdens persoenlich teilnehmen zu koennen wuensche herzlichst

maseltow oberrabiner ="

Tiskopis 769 č. (II-1931)

אב״ד טורדא

= xlt TELEGRAM

= oberrabbiner spira

15. III 3. 97

topolcany 184 11 15 1015

maseltow ibrochu haziwee jate jure = oberrabbiner weiss

הרב ווייס אב״ד טאפאלטשאן

Tiskopis 769 č. (II-1931)

---

a mukacevo

velkaida 11 15 15 1200 =

= mazel tow und segne fuer oberrabiner und brautpaare und freunde .= oberrabiner

769 č. (II-1931)

שרי הממשלה

TELEGRAM

oberrabiner spira mukacevo =

wien r 7113 9 15 11 45 =

herzlichste glueckwuensche zur trauung = generaldirektor riha .+

גענעראל—דירעקטאר וויען

Druh xlt TELEGRAM Došel pod číslem 844

xlt = oberrabbiner mukacevo =

+ mukacevo 972 21 15/3 16/15=

gelegentlich der heirat ihrer tochter entbiete ich meine glueckwuensche dem jungen ehepaare und den eltern =

alexander boldizsar oberkomissaer .+

אובערקאמיסיאר — מונקאטש

TELEGRAM

= oberrabbiner mukacevo

15. III 3. 97

ustinadlabem tel 6 15 1055

= herzliche glueckwuensche = direktion marea .

TELEGRAM Došel pod číslem 626

lt = vrchni rabin spira mukacevo

+ praha 28 20 44/43 14 16 35.-

anlaesslich der vermaehlung in ihrem geschaetzten hause sende meine allerherzlichsten und aufrichtigsten glueckwuensche dem jungen brautpaare und den eltern stop moege der allmaechtige gott alle besten wuensche fuer das junge brautpaar in reichtem masse erfuellen = senator dr bacinsky

Tiskopis 769 č. (II-1931)

סענאטאר באקינסקי — פראג

TELEGRAM

spira starsij rabbin mukacevo

.+ praha 129 83 27 16 1140 =

popovodu svadby miloj vasej docery ot imeni avtonomneho zemedelskeho sojuza molodym supruham i scastlivym odtilem slet iskrennych svojych blahozelanij

andrej brody deputat parlamenta .+

חבר הפארלעמענט

Tiskopis 769 č. (II-1931)

.+ mukacevo 268 19/18 15/3 14/55

zum heutigen freudigen familienereignis begluecKwuensche sie sowie das junge ehepaar aufs herzlichste =

staedtischer obernotaer .

גובערנאטער העירוני — מונקאטש

Tiskopis 769 č. (II-

חסידים ואנ״ש מכל קצוי תבל

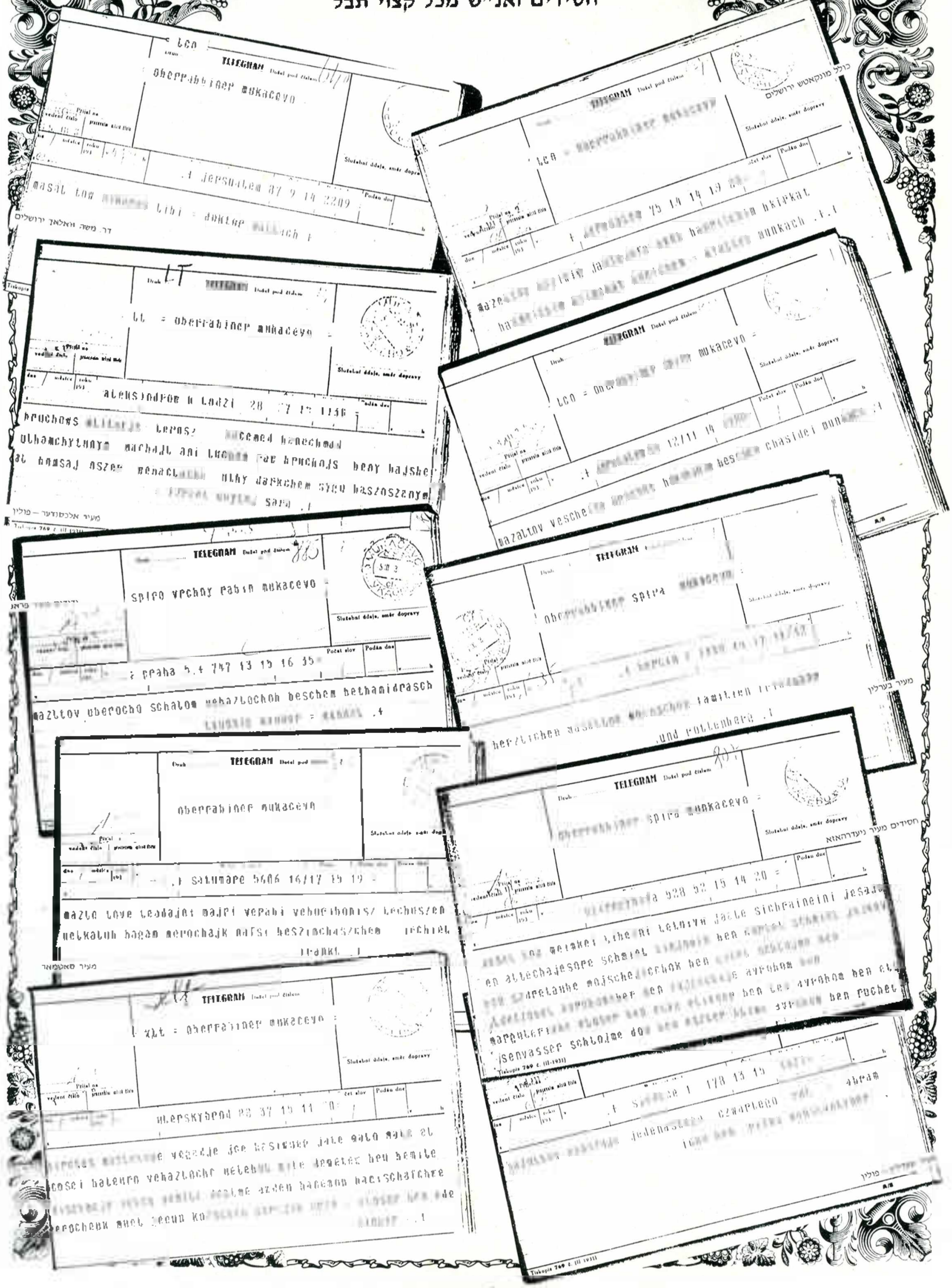

TELEGRAM Došlé pod číslem

LCO

Oberrabbiner mukacevo

.t jerusalem 87 9 14 2209 =

masal tow [redacted] libi = doktor [redacted]ach .t

דר. משה וואלאך ירושלים

TELEGRAM Došlé pod číslem

LCO = [redacted]

.t [redacted] 75 14 14 19 [redacted]

mazel[redacted] jahrzeit [redacted] hakirkat

ha[redacted] [redacted] munkach .t.t

כולל מונקאטש ירושלים

TELEGRAM Došlé pod číslem

LC = oberrabiner mukacevo =

aleksandrow k lodzi 28 27 17 1136 =

bruchows [redacted] leros[redacted] [redacted]ecmed hanechmod

ulhamchytnnym machajl ani lucnim rav bruchojs bney bajshe

at hamsaj aszer menacl[redacted] uhay darkchem sycu baszoszanym

[redacted] sara .t

מעיר אלכסנדער – פולין

TELEGRAM Došlé pod číslem

LCO = ober[redacted] mukacevo =

.t [redacted] 12/11 14 [redacted]

[redacted] beschem chasidei munk[redacted]

mazaltov vesche[redacted]

TELEGRAM Došlé pod číslem

spiro vrchny rabin mukacevo =

= praha 5 .t 747 13 15 16 35 =

mazltov uberocho schalom vehazlochoh beschem bethamidrasch

[redacted] .t

חסידים מעיר [redacted]

TELEGRAM

oberrabbiner spira [redacted]

.t [redacted]

herzlichen mazeltov [redacted] familien [redacted]

und rottenberg .t

מעיר בערלין

TELEGRAM Došlé pod číslem

oberrabiner mukacevo

.t satumare 5606 16/17 15 19 =

mazlo tove leodajot majri verabi vehue[i]bonisz lechuszen

velkaluh hagam merochajk nafsi beszimchaszchem jechiel

frankl .t

מעיר סאטמאר

TELEGRAM Došlé pod číslem

oberrabbiner spira mukacevo =

jesa[redacted] 928 52 15 14 20 =

[redacted]

[redacted] beschem chasidei [redacted] jesa[redacted]

[redacted] ben [redacted] ben

en attechajesore schmiel [redacted] ben [redacted] ben

[redacted] majschejlerkok ben [redacted] avrohom ben

[redacted] ben [redacted] avrohom ben ruchet

[redacted]

margulies [redacted]

isenvasser schlojme [redacted]

חסידים מעיר [redacted]

TELEGRAM Došlé pod číslem

LCO = oberrabiner mukacevo =

ulerskybrod 88 37 15 11 70 =

[redacted] vegadje [redacted] hasimcho jale [redacted] el

cosei hatehro vehazlochr velebuh [redacted]

[redacted] jedenaste [redacted] hachaszeni hacischafchre

perochehh [redacted] kechn ko[redacted] [redacted] .t

.t [redacted] 1 178 13 15 [redacted]

[redacted] avrom

[redacted] jedenasty czwartego [redacted]

[redacted]

[redacted]

מעיר [redacted] – פולין